

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.llyw.cymru

Rhaglen Weithredol ERDF Dwyrain Cymru

Fersiwn 2.3

UNDEB EWROPEAIDD
EUROPEAN UNION

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

**Cronfeydd yr UE:
Buddsoddi yng Nghymru
EU Funds:
Investing in Wales**

RHAGLEN WEITHREDOL O DAN NOD ‘BUDDSODDI AR GYFER TWF A SWYDDI’

CCI	2014UK16RFOP006
Teitl	Y Deyrnas Unedig - ERDF Dwyrain Cymru
Fersiwn	2.3
Blwyddyn gyntaf	2014
Blwyddyn olaf	2020
Yn gymwys o	01-Ion-2014
Yn gymwys tan	31-Rhag-2023
Defnyddio Erthygl 96(8) Rheolau Trefniadaeth Sifil	
Newid mawr (y mae angen cymeradwyaeth y CE ar ei gyfer - cf) Erthygl 96 Rheolau Trefniadaeth Sifil)	✓
Cymeradwywyd gan y pwyllgor monitro	✓
Cyfiawnhad dros y newid	Cais i ddiwygio Rhaglen Weithredol ERDF Dwyrain Cymru yn unol ag Erthygl 30 o Reoliad 1303/2013. Mae'r diwygiadau arfaethedig yn adlewyrchu sefyllfa economaidd-gymdeithasol sy'n newid, gan unioni tybiaethau anghywir a wnaed yn y ddogfen wreiddiol, yn enwedig ar gyfer rhai dangosyddion, ac yn gwneud y testun yn fwy eglur mewn mannau.
Rhif penderfyniad EC	
Dyddiad penderfynu EC	
Rhif diwygio penderfyniad MS	Di-rym
Dyddiad diwygio penderfyniad MS	
Dyddiad dod i rym diwygio penderfyniad MS	
Rhanbarthau NUTS a gwmpesir gan y rhaglen weithredol	UKL2 – Dwyrain Cymru

1. STRATEGY FOR THE OPERATIONAL PROGRAMME'S CONTRIBUTION TO THE UNION STRATEGY FOR SMART, SUSTAINABLE AND INCLUSIVE GROWTH AND THE ACHIEVEMENT OF ECONOMIC, SOCIAL AND TERRITORIAL COHESION	7
1.1 STRATEGY FOR THE OPERATIONAL PROGRAMME'S CONTRIBUTION TO THE UNION STRATEGY FOR SMART, SUSTAINABLE AND INCLUSIVE GROWTH AND TO THE ACHIEVEMENT OF ECONOMIC, SOCIAL AND TERRITORIAL COHESION	7
1.2 JUSTIFICATION FOR THE FINANCIAL ALLOCATION	33
2. PRIORITY AXES	39
2.A DESCRIPTION OF THE PRIORITY AXES OTHER THAN TECHNICAL ASSISTANCE	39
2.A.1 PRIORITY AXIS	39
2.A.2 JUSTIFICATION FOR THE ESTABLISHMENT OF A PRIORITY AXIS COVERING MORE THAN ONE CATEGORY OF REGION, THEMATIC OBJECTIVE OR FUND (WHERE APPLICABLE)	39
2.A.3 FUND, CATEGORY OF REGION AND CALCULATION BASIS FOR UNION SUPPORT	39
2.A.4 INVESTMENT PRIORITY	40
2.A.5 SPECIFIC OBJECTIVES CORRESPONDING TO THE INVESTMENT PRIORITY AND EXPECTED RESULTS	40
2.A.6 ACTION TO BE SUPPORTED UNDER THE INVESTMENT PRIORITY (BY INVESTMENT PRIORITY)	43
2.A.6.1 <i>Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries</i>	43
2.A.6.2 <i>Guiding principles for selection of operations</i>	45
2.A.6.3 <i>Planned use of financial instruments (where appropriate)</i>	47
2.A.6.4 <i>Planned use of major projects (where appropriate)</i>	47
2.A.6.5 <i>Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region</i>	47
<i>1a - Enhancing research and innovation (R&I) infrastructure and capacities to develop R&I excellence, and promoting centres of competence, in particular those of European interest</i>	47
2.A.4 INVESTMENT PRIORITY	48
2.A.5 SPECIFIC OBJECTIVES CORRESPONDING TO THE INVESTMENT PRIORITY AND EXPECTED RESULTS	48
2.A.6 ACTION TO BE SUPPORTED UNDER THE INVESTMENT PRIORITY (BY INVESTMENT PRIORITY)	51
2.A.6.1 <i>Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries</i>	51
2.A.6.2 <i>Guiding principles for selection of operations</i>	55
2.A.6.3 <i>Planned use of financial instruments (where appropriate)</i>	56
2.A.6.4 <i>Planned use of major projects (where appropriate)</i>	57
2.A.6.5 <i>Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region</i>	57
<i>1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies</i>	57
2.A.7 SOCIAL INNOVATION, TRANSNATIONAL COOPERATION AND CONTRIBUTION TO THEMATIC OBJECTIVES 1-7	58
2.A.8 PERFORMANCE FRAMEWORK	59
2.A.9 CATEGORIES OF INTERVENTION	59
2.A.10 SUMMARY OF THE PLANNED USE OF TECHNICAL ASSISTANCE INCLUDING, WHERE NECESSARY, ACTIONS TO REINFORCE THE ADMINISTRATIVE CAPACITY OF AUTHORITIES INVOLVED IN THE MANAGEMENT AND CONTROL OF THE PROGRAMMES AND BENEFICIARIES (WHERE APPROPRIATE) (BY PRIORITY AXIS)	61
2.A.1 PRIORITY AXIS	62
2.A.2 JUSTIFICATION FOR THE ESTABLISHMENT OF A PRIORITY AXIS COVERING MORE THAN ONE CATEGORY OF REGION, THEMATIC OBJECTIVE OR FUND (WHERE APPLICABLE)	62
2.A.3 FUND, CATEGORY OF REGION AND CALCULATION BASIS FOR UNION SUPPORT	63
2.A.4 INVESTMENT PRIORITY	63
2.A.5 SPECIFIC OBJECTIVES CORRESPONDING TO THE INVESTMENT PRIORITY AND EXPECTED RESULTS	63
2.A.6 ACTION TO BE SUPPORTED UNDER THE INVESTMENT PRIORITY (BY INVESTMENT PRIORITY)	66
2.A.6.1 <i>Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries</i>	66

2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations	67
2.A.6.3 Planned use of financial instruments (where appropriate).....	68
2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate).....	68
2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region	69
Investment priority.....	69
1b - Promoting business investment in R&I, developing links and synergies between enterprises, research and development centres and the higher education sector, in particular promoting investment in product and service development, technology transfer, social innovation, eco-innovation, public service applications, demand stimulation, networking, clusters and open innovation through smart specialisation, and supporting technological and applied research, pilot lines, early product validation actions, advanced manufacturing capabilities and first production, in particular in key enabling technologies and diffusion of general purpose technologies	69
2.A.4 INVESTMENT PRIORITY	70
2.A.5 SPECIFIC OBJECTIVES CORRESPONDING TO THE INVESTMENT PRIORITY AND EXPECTED RESULTS	70
2.A.6 ACTION TO BE SUPPORTED UNDER THE INVESTMENT PRIORITY (BY INVESTMENT PRIORITY)	74
2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries.....	74
2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations	75
2.A.6.3 Planned use of financial instruments (where appropriate).....	76
2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate).....	77
2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region	77
Investment priority.....	77
3a - Promoting entrepreneurship, in particular by facilitating the economic exploitation of new ideas and fostering the creation of new firms, including through business incubators.....	77
2.A.4 INVESTMENT PRIORITY	78
2.A.5 SPECIFIC OBJECTIVES CORRESPONDING TO THE INVESTMENT PRIORITY AND EXPECTED RESULTS	78
2.A.6 ACTION TO BE SUPPORTED UNDER THE INVESTMENT PRIORITY (BY INVESTMENT PRIORITY)	82
2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries.....	82
2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations	85
2.A.6.3 Planned use of financial instruments (where appropriate).....	87
2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate).....	88
2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region	88
Investment priority.....	88
3d - Supporting the capacity of SMEs to grow in regional, national and international markets, and to engage in innovation processes	88
2.A.7 SOCIAL INNOVATION, TRANSNATIONAL COOPERATION AND CONTRIBUTION TO THEMATIC OBJECTIVES 1-7	88
2.A.8 PERFORMANCE FRAMEWORK	89
2.A.9 CATEGORIES OF INTERVENTION.....	89
2.A.10 SUMMARY OF THE PLANNED USE OF TECHNICAL ASSISTANCE INCLUDING, WHERE NECESSARY, ACTIONS TO REINFORCE THE ADMINISTRATIVE CAPACITY OF AUTHORITIES INVOLVED IN THE MANAGEMENT AND CONTROL OF THE PROGRAMMES AND BENEFICIARIES (WHERE APPROPRIATE) (BY PRIORITY AXIS)	90
2.A.1 PRIORITY AXIS	91
2.A.2 JUSTIFICATION FOR THE ESTABLISHMENT OF A PRIORITY AXIS COVERING MORE THAN ONE CATEGORY OF REGION, THEMATIC OBJECTIVE OR FUND (WHERE APPLICABLE)	91
2.A.3 FUND, CATEGORY OF REGION AND CALCULATION BASIS FOR UNION SUPPORT	92
2.A.4 INVESTMENT PRIORITY	92
2.A.5 SPECIFIC OBJECTIVES CORRESPONDING TO THE INVESTMENT PRIORITY AND EXPECTED RESULTS	92
2.A.6 ACTION TO BE SUPPORTED UNDER THE INVESTMENT PRIORITY (BY INVESTMENT PRIORITY)	95
2.A.6.1 Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries.....	95
2.A.6.2 Guiding principles for selection of operations	96
2.A.6.3 Planned use of financial instruments (where appropriate).....	97
2.A.6.4 Planned use of major projects (where appropriate).....	97
2.A.6.5 Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region	97
Investment priority.....	97
4a - Promoting the production and distribution of energy derived from renewable sources	97
2.A.4 INVESTMENT PRIORITY	97

2.A.5 SPECIFIC OBJECTIVES CORRESPONDING TO THE INVESTMENT PRIORITY AND EXPECTED RESULTS	97
2.A.6 ACTION TO BE SUPPORTED UNDER THE INVESTMENT PRIORITY (BY INVESTMENT PRIORITY)	100
2.A.6.1 <i>Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries</i>	100
2.A.6.2 <i>Guiding principles for selection of operations</i>	101
2.A.6.3 <i>Planned use of financial instruments (where appropriate)</i>	102
2.A.6.4 <i>Planned use of major projects (where appropriate)</i>	102
2.A.6.5 <i>Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region</i>	102
Investment priority	102
4c - <i>Supporting energy efficiency, smart energy management and renewable energy use in public infrastructure, including in public buildings, and in the housing sector</i>	102
2.A.7 SOCIAL INNOVATION, TRANSNATIONAL COOPERATION AND CONTRIBUTION TO THEMATIC OBJECTIVES 1-7	102
2.A.8 PERFORMANCE FRAMEWORK	103
2.A.9 CATEGORIES OF INTERVENTION	103
2.A.10 SUMMARY OF THE PLANNED USE OF TECHNICAL ASSISTANCE INCLUDING, WHERE NECESSARY, ACTIONS TO REINFORCE THE ADMINISTRATIVE CAPACITY OF AUTHORITIES INVOLVED IN THE MANAGEMENT AND CONTROL OF THE PROGRAMMES AND BENEFICIARIES (WHERE APPROPRIATE) (BY PRIORITY AXIS)	104
2.A.1 PRIORITY AXIS	105
2.A.2 JUSTIFICATION FOR THE ESTABLISHMENT OF A PRIORITY AXIS COVERING MORE THAN ONE CATEGORY OF REGION, THEMATIC OBJECTIVE OR FUND (WHERE APPLICABLE)	105
2.A.3 FUND, CATEGORY OF REGION AND CALCULATION BASIS FOR UNION SUPPORT	106
2.A.4 INVESTMENT PRIORITY	106
2.A.5 SPECIFIC OBJECTIVES CORRESPONDING TO THE INVESTMENT PRIORITY AND EXPECTED RESULTS	106
2.A.6 ACTION TO BE SUPPORTED UNDER THE INVESTMENT PRIORITY (BY INVESTMENT PRIORITY)	109
2.A.6.1 <i>Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries</i>	109
2.A.6.2 <i>Guiding principles for selection of operations</i>	110
2.A.6.3 <i>Planned use of financial instruments (where appropriate)</i>	110
2.A.6.4 <i>Planned use of major projects (where appropriate)</i>	111
2.A.6.5 <i>Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region</i>	111
Investment priority	111
2a - <i>Extending broadband deployment and the roll-out of high-speed networks and supporting the adoption of emerging technologies and networks for the digital economy</i>	111
2.A.4 INVESTMENT PRIORITY	111
2.A.5 SPECIFIC OBJECTIVES CORRESPONDING TO THE INVESTMENT PRIORITY AND EXPECTED RESULTS	111
2.A.6 ACTION TO BE SUPPORTED UNDER THE INVESTMENT PRIORITY (BY INVESTMENT PRIORITY)	115
2.A.6.1 <i>Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries</i>	115
2.A.6.2 <i>Guiding principles for selection of operations</i>	117
2.A.6.3 <i>Planned use of financial instruments (where appropriate)</i>	118
2.A.6.4 <i>Planned use of major projects (where appropriate)</i>	119
2.A.6.5 <i>Output indicators by investment priority and, where appropriate by category of region</i>	119
Investment priority	119
4e - <i>Promoting low-carbon strategies for all types of territories, in particular for urban areas, including the promotion of sustainable multimodal urban mobility and mitigation-relevant adaptation measures</i>	119
2.A.7 SOCIAL INNOVATION, TRANSNATIONAL COOPERATION AND CONTRIBUTION TO THEMATIC OBJECTIVES 1-7	119
2.A.8 PERFORMANCE FRAMEWORK	120
2.A.9 CATEGORIES OF INTERVENTION	120
2.A.10 SUMMARY OF THE PLANNED USE OF TECHNICAL ASSISTANCE INCLUDING, WHERE NECESSARY, ACTIONS TO REINFORCE THE ADMINISTRATIVE CAPACITY OF AUTHORITIES INVOLVED IN THE MANAGEMENT AND CONTROL OF THE PROGRAMMES AND BENEFICIARIES (WHERE APPROPRIATE) (BY PRIORITY AXIS)	121
2.B DESCRIPTION OF THE PRIORITY AXES FOR TECHNICAL ASSISTANCE	122
2.B.1 PRIORITY AXIS	122
2.B.2 JUSTIFICATION FOR ESTABLISHING A PRIORITY AXIS COVERING MORE THAN ONE CATEGORY OF REGION (WHERE APPLICABLE)	122
2.B.3 FUND AND CATEGORY OF REGION	123
2.B.4 SPECIFIC OBJECTIVES AND EXPECTED RESULTS	123

2.B.5 RESULT INDICATORS.....	124
2.B.4 SPECIFIC OBJECTIVES AND EXPECTED RESULTS	124
2.B.5 RESULT INDICATORS.....	125
2.B.4 SPECIFIC OBJECTIVES AND EXPECTED RESULTS	125
2.B.5 RESULT INDICATORS.....	126
2.B.6 ACTIONS TO BE SUPPORTED AND THEIR EXPECTED CONTRIBUTION TO THE SPECIFIC OBJECTIVES (BY PRIORITY AXIS)	126
2.B.6.1 A description of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives	126
2.B.6.2 Output indicators expected to contribute to results	130
2.B.7 CATEGORIES OF INTERVENTION (BY PRIORITY AXIS)	130
3. FINANCING PLAN	132
3.1 FINANCIAL APPROPRIATION FROM EACH FUND AND AMOUNTS FOR PERFORMANCE RESERVE	132
3.2 TOTAL FINANCIAL APPROPRIATION BY FUND AND NATIONAL CO-FINANCING (€)	132
TABLE 18A: FINANCING PLAN	132
(2) THIS RATE MAY BE ROUNDED TO THE NEAREST WHOLE NUMBER IN THE TABLE. THE PRECISE RATE USED TO REIMBURSE PAYMENTS IS THE RATIO (F).....	132
TABLE 18C: BREAKDOWN OF THE FINANCIAL PLAN BY PRIORITY AXIS, FUND, CATEGORY OF REGION AND THEMATIC OBJECTIVE	132
TABLE 19: INDICATIVE AMOUNT OF SUPPORT TO BE USED FOR CLIMATE CHANGE OBJECTIVES	133
4. INTEGRATED APPROACH TO TERRITORIAL DEVELOPMENT.....	134
4.1 COMMUNITY-LED LOCAL DEVELOPMENT (WHERE APPROPRIATE)	135
4.2 INTEGRATED ACTIONS FOR SUSTAINABLE URBAN DEVELOPMENT (WHERE APPROPRIATE)	136
4.3 INTEGRATED TERRITORIAL INVESTMENT (ITI) (WHERE APPROPRIATE)	137
4.4 THE ARRANGEMENTS FOR INTERREGIONAL AND TRANSNATIONAL ACTIONS, WITHIN THE OPERATIONAL PROGRAMME, WITH BENEFICIARIES LOCATED IN AT LEAST ONE OTHER MEMBER STATE (WHERE APPROPRIATE)	137
4.5 CONTRIBUTION OF THE PLANNED ACTIONS UNDER THE PROGRAMME TO MACRO-REGIONAL AND SEA BASIN STRATEGIES, SUBJECT TO THE NEEDS OF THE PROGRAMME AREA AS IDENTIFIED BY THE MEMBER STATE (WHERE APPROPRIATE)	138
5. SPECIFIC NEEDS OF GEOGRAPHICAL AREAS MOST AFFECTED BY POVERTY OR TARGET GROUPS AT HIGHEST RISK OF DISCRIMINATION OR SOCIAL EXCLUSION.....	139
5.1 GEOGRAPHICAL AREAS MOST AFFECTED BY POVERTY/TARGET GROUPS AT HIGHEST RISK OF DISCRIMINATION OR SOCIAL EXCLUSION	139
5.2 STRATEGY TO ADDRESS THE SPECIFIC NEEDS OF GEOGRAPHICAL AREAS MOST AFFECTED BY POVERTY/TARGET GROUPS AT HIGHEST RISK OF DISCRIMINATION OR SOCIAL EXCLUSION, AND WHERE RELEVANT, THE CONTRIBUTION TO THE INTEGRATED APPROACH SET OUT IN THE PARTNERSHIP AGREEMENT	141
6. SPECIFIC NEEDS OF GEOGRAPHICAL AREAS WHICH SUFFER FROM SEVERE AND PERMANENT NATURAL OR DEMOGRAPHIC HANDICAPS (WHERE APPROPRIATE)	144
7. AUTHORITIES AND BODIES RESPONSIBLE FOR MANAGEMENT, CONTROL AND AUDIT AND THE ROLE OF RELEVANT PARTNERS.....	145
7.1 RELEVANT AUTHORITIES AND BODIES.....	145
7.2 INVOLVEMENT OF RELEVANT PARTNERS	145
7.2.1 Actions taken to involve the relevant partners in the preparation of the operational programme, and the role of those partners in the implementation, monitoring and evaluation of the programme	145
7.2.2 Global grants (for the ESF, where appropriate).....	149
7.2.3 Allocation of an amount for capacity building (for the ESF, where appropriate).....	149
8. COORDINATION BETWEEN THE FUNDS, THE EAFRD, THE EMFF AND OTHER UNION AND NATIONAL FUNDING INSTRUMENTS, AND WITH THE EIB	150
9. EX-ANTE CONDITIONALITIES.....	155
9.1 EX-ANTE CONDITIONALITIES.....	155
TABLE 24: APPLICABLE EX-ANTE CONDITIONALITIES AND ASSESSMENT OF THEIR FULFILMENT	155
9.2 DESCRIPTION OF ACTIONS TO FULFIL EX-ANTE CONDITIONALITIES, RESPONSIBLE BODIES AND TIMETABLE	204
10. REDUCTION OF ADMINISTRATIVE BURDEN FOR BENEFICIARIES	205
11. HORIZONTAL PRINCIPLES	207
11.1 SUSTAINABLE DEVELOPMENT	207
11.2 EQUAL OPPORTUNITIES AND NON-DISCRIMINATION	208
11.3 EQUALITY BETWEEN MEN AND WOMEN	210

12. SEPARATE ELEMENTS 212

12.1 MAJOR PROJECTS TO BE IMPLEMENTED DURING PROGRAMMING PERIOD 212

12.2 PERFORMANCE FRAMEWORK OF OPERATIONAL PROGRAMME 213

12.3 RELEVANT PARTNERS INVOLVED IN PREPARATION OF PROGRAMME 213

DOCUMENTS 216

SUBMITTED ANNEXES BY THE COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION LAYING DOWN THE MODEL OF THE PROGRAMME 216

LATEST VALIDATION RESULTS 217

1. STRATEGAETH AR GYFER CYFRANIAD Y RHAGLEN WEITHREDOL AT STRATEGAETH YR UNDEB AR GYFER TWF DEALLUS, CYNALIADWY A CHYNHWYSOL A CHYFLAWNI CYDLYNIANT DARBODUS, CYMDEITHASOL A THIRIOGAETHOL

1.1 Strategaeth ar gyfer cyfraniad y rhaglen weithredol at strategaeth yr Undeb ar gyfer twf deallus, cynaliadwy a chynhwysol a chyflawni cydlyniant darbodus, cymdeithasol a thiriogaethol

1.1.1 Disgrifiad o strategaeth y rhaglen ar gyfer cyfrannu at gyflawni strategaeth yr Undeb ar gyfer twf deallus, cynaliadwy a chynhwysol a chyflawni cydlyniant darbodus, cymdeithasol a thiriogaethol.

1. Cyflwyniad

1. Mae'r adran hon yn rhoi'r cyfiawnhad dros gynnwys yr Echelau Blaenoriaeth a'r amcanion, camau gweithredu a chanlyniadau disgwylidig penodol a ddisgrifir yn Adran 2. Mae'n adeiladu ar y dadansoddiad o wahaniaethau, anghenion a photensial am dwf a'r rhesymeg dros ddethol Amcanion Thematig a gynhwysir yng Nghytundeb Partneriaeth y DU; yn arbennig y dadansoddiad a'r rhesymeg sy'n benodol i Gymru a amlinellir yn y Bennod ar Gymru.
2. Mae'r Cytundeb Partneriaeth eisoes wedi ystyried cysylltiadau â'r Argymhellion sy'n Benodol i Wledydd y DU a Phapur Sefyllfa'r Comisiwn ar y DU wrth bennu cyfiawnhad dros ddethol y prif Amcanion Thematig.
3. Bydd pob Amcan Blaenoriaeth a Phenodol yn y rhaglen hon yn cyfrannu mewn rhyw ffordd at dwf deallus, cynaliadwy a chynhwysol, ynghyd â chydlyniant darbodus, cymdeithasol a thiriogaethol. Mae'r rhaglen yn anelu at helpu i fynd i'r afael â gwendidau hirsefydledig yn economi'r rhanbarth, tra'n adeiladu ar gryfderau tiriogaethol. Nid yw cydlyniant darbodus, cymdeithasol a thiriogaethol (a wneir mewn ffordd ddeallus, gynaliadwy a chynhwysol) yn annibynnol ar ei gilydd a dylent gael eu hategu gan yr holl Flaenoriaethau, Amcanion Penodol a gweithrediadau a gefnogir. Er enghraifft:
 - Cydlyniant economaidd: targedu gwahaniaethau mewn cynhyrchiant ac arloesedd, gan feithrin gallu ymchwil mewn meysydd sy'n gryf yn diriogaethol a gwella natur gystadleuol a deniadol tiriogaethau drwy well cysylltedd, a thrwy hynny gynnal busnesau twf a gweithwyr medrus.
 - Cydlyniant cymdeithasol: gwella cysylltiadau rhwng marchnadoedd llafur lleol sydd â symudedd isel i gyflogaeth a chanolfannau trefol, gan gysylltu cymorth busnes wedi'i dargedu â buddsoddiad mewn sgiliau a gwella natur ddeniadol meysydd ar gyfer mewnfuddsoddi gan gefnogi swyddi lleol (e.e. Ymchwil, Datblygu ac Arloesi, Carbon Isel).
 - Cydlyniant tiriogaethol: targedu meysydd cryf neu lle gwelir gallu yn dod i'r amlwg, gan gynnwys drwy wella hygyrchedd ardaloedd mwy ymylol a meithrin potensial gwirioneddol yn yr ardaloedd hynny. Sicrhau bod symudedd a swyddi lleol yn cael eu hystyried ym mhob gweithrediad.

4. Caiff rhaglen ERDF ei llywio gan ffocws pendant ar fuddsoddiadau a all gyfrannu at greu swyddi cynaliadwy a thwf economaidd, gan grynodi adnoddau yn y meysydd hynny lle gellir cael yr effaith fwyaf. Nid yw ffocws ar swyddi cynaliadwy a thwf yn golygu bod twf economaidd yn digwydd ar draul yr amgylchedd neu'r tlotaf a'r mwyaf agored i niwed; twf economaidd sy'n mynd ati'n briodol i ystyried ac ymgorffori cyfleoedd cymdeithasol ac amgylcheddol, gan adlewyrchu'n llawn brif egwyddor drefniadol Datblygu Cynaliadwy Llywodraeth Cymru[1].
5. Mae ein dull o fuddsoddi yn anelu at ystyried y cyd-destun buddsoddi ehangach, gan amlinellu'r rôl benodol y gall y rhaglen ei chwarae i ddatgelu cyfleoedd ar gyfer twf economaidd ochr yn ochr â buddsoddiadau (llawer mwy o bosibl) y sector preifat, y sector cyhoeddus a'r trydydd sector. Felly, nid yw'r rhaglen hon yn ceisio datrys y problemau a nodwyd ar eu pen eu hunain, ond mae'n ceisio gwella'r amodau i'r buddsoddiad ehangach hwnnw ddigwydd gan eraill, yn arbennig y sector preifat. Mae'n anelu at wneud hyn drwy fynd i'r afael â rhai o'r anawsterau a'r rhwystrau i dwf a helpu i ddileu'r risg sy'n gysylltiedig â chyfleoedd buddsoddi.
6. Fel rhan o'r broses o ystyried y cyd-destun buddsoddi ehangach dylai buddsoddiadau a wneir o dan y rhaglen hon ystyried cysylltiadau posibl â rhaglenni ariannu eraill yr UE fel y nodir yn Adran 8. Dylai hyn gynnwys ystyried cysylltiadau â'r rhaglenni a'r strategaethau Cydweithredu Tiriogaethol Ewropeaidd megis Strategaeth Forol Ardal yr Iwerydd a gwmpesir gan ardal y rhaglen[1.1].
7. Mae'r rhaglen wedi'i chynllunio i gyflawni twf a chefnogi swyddi yn Nwyrain Cymru tra'n cefnogi amcanion allweddol polisi Cydlyniant yr UE drwy ychwanegu gwerth a pheidio â chael effaith andwyol ar economïau rhanbarthol eraill. Yn fwy penodol, lle mae deddfwriaeth Cronfa yn galluogi busnesau mawr i dderbyn cyfraniad o'r Cronfeydd, ni chaiff y fath hyblygrwydd ei ddefnyddio i gefnogi buddsoddiadau sy'n arwain at adleoli nifer sylweddol o swyddi i Ddwyrain Cymru o leoliadau presennol yn yr Undeb.
8. Lle caiff cronfeydd ESI eu gwario ar ffurf contractau cyhoeddus / consesiynau, bydd yr Awdurdod Rheoli – ac unrhyw Gorff Cyfryngol, lle bo'n gymwys – yn ei gwneud yn ofynnol i fuddiolwyr barchu'n llawn reolau caffael cyhoeddus yr UE ac yn arbennig: (i) Cyfarwydddebau 2004/18/EC a 2004/17/EC; (ii) Cyfarwydddebau 2014/23/EU, 2014/24/EU a 2014/25/EU unwaith y'u trosir yn ddeddfwriaeth y Deyrnas Unedig; (iii) Cyfarwydddebau 89/665/EEC a 92/13/EEC; a (iv) yr egwyddorion caffael cyhoeddus cyffredinol sy'n deillio o'r Cytundeb ar Weithrediad yr UE. Hysbysir ymgeiswyr a buddiolwyr am y gofyniad sylfaenol hwn drwy gytundebau dyfarnu grant a rheolau a dogfennau canllaw cymhwysedd cenedlaethol, a ategir gan hyfforddiant a chymorth lle bo angen.

2. Echel Blaenoriaeth 1: Ymchwil ac Arloesi

1. Rhoddir dadansoddiad a chrynodeb lefel uchel o anghenion a chyfleoedd allweddol sy'n arwain at ddethol yr Echel Blaenoriaeth hon yn Adrannau 1.1 ac 1.3 o'r Bennod ar Gymru yng Nghytundeb Partneriaeth y DU.
2. Mae *Gwyddoniaeth i Gymru*[2] ac *Arloesi Cymru*[3] (sydd, gyda'i gilydd, yn ffurfio Strategaeth Arbenigo Craff Cymru) yn rhoi ffocws polisi clir ar

gyfer y flaenoriaeth hon. Maent yn pwysleisio'r angen i hyrwyddo arloesedd ledled Cymru ac ym mhob sector o'r economi, meithrin gallu ac adnoddau a hyrwyddo rhagoriaeth ym meysydd ymchwil ac arloesed, a cheisio cyfleoedd rhyngwladol a digidol newydd. Mae'r strategaeth hefyd yn amlinellu meysydd arbenigedd a all ddarparu ffocws ar gyfer buddsoddiadau a datblygu rhagoriaeth a chlystyrau. Trefnir y rhain yn fras o dan y penawdau meysydd 'Her Fawr', sy'n gyson â blaenoriaethau polisi'r DU a'r UE:

- **Gwyddorau Bywyd ac Iechyd** (er enghraifft cofnodion data Cleifion, Gwella clwyfau, e-iechyd neu ymchwil bôn-gelloedd)
 - **Uwch Beirianeg a Deunyddiau** (e.e. Ffotoneg, neu Gynnal a Chadw ac Atgyweirio a Thrawsnewid yn y sector awyrodol)
 - **Carbon Isel, Ynni a'r Amgylchedd** (e.e. Byw yn glyfar, arloesi amgylcheddol, neu ynni carbon isel)
3. Mae pwysigrwydd **TGCh a'r Economi Ddigidol** hefyd yn cael ei gydnabod fel maes galluogi allweddol (e.e. ymddiriedaeth a diogelwch a thrwy ddatblygu seilwaith galluogi o'r radd flaenaf)
 4. Mae'r meysydd hyn hefyd yn cynnwys nodi nifer o feysydd o arbenigedd sy'n bodoli eisoes ac sy'n datblygu mewn Technolegau Galluogi Allweddol, megis nanotechnoleg, lled-ddargludyddion, deunyddiau uwch, a ffotoneg. Er mwyn cefnogi rhagoriaeth ymchwil yn y meysydd hyn a meysydd eraill o arbenigedd, mae timau 'Sêr Cymru' a Rhwydweithiau Ymchwil Cenedlaethol newydd yn anelu at gryfhau perfformiad ymchwil Cymru drwy dargedu buddsoddiad, cefnogi seilwaith a denu doniau ymchwil o'r radd flaenaf. Mae Arloesi Cymru hefyd yn anelu at ganolbwyntio cryn fuddsoddiad mewn meysydd Arbenigo Craff.
 5. Mae'r Heriau Mawr yn cydnabod pwysigrwydd **ateb heriau cymdeithasol er mwyn cyflawni twf economaidd cytbwys, cynaliadwy a chynhwysol**. Hefyd, ceisir cyflawni cydlyniant tiriogaethol drwy gefnogi meysydd o arbenigedd sy'n bodoli eisoes ac sy'n datblygu, megis clystyrau. Dangosir y cyfraniad y gall buddsoddi mewn ymchwil, datblygu ac arloesi ei wneud i ddatblygu cynaliadwy gwirioneddol yn y cyfleoedd ar gyfer **twf gwyrdd** a'r newid i economi carbon isel. Nodwyd bod twf gwyrdd yn cynnig cyfleoedd sylweddol i sicrhau twf a swyddi yn y dyfodol.
 6. Cafwyd **buddsoddiad mewn ymchwil a datblygu yng Nghymru** a oedd yn gyfwerth â 1.32%^[4] o GYG yn 2011. Mae'r lefelau is yn adlewyrchu'r ffaith bod llai o sefydliadau o'r radd flaenaf a chlystyrau, a llai o fusnesau sy'n canolbwyntio ar ymchwil a datblygu, ond ceir hefyd y potensial i gyflawni mwy o ymchwil a datblygu ac arloesi yng Nghymru gan y busnesau rhyngwladol hynny sy'n canolbwyntio ar ymchwil a datblygu ac sydd â phresenoldeb yng Nghymru. Mae'r sefyllfa yn Nwyrain Cymru yn well na GCC, ond mae'n dal i fod ar ei hôl hi o gymharu â chyfartaleddau'r DU a'r UE ac mae'n ddibynnol iawn ar Brifysgol Caerdydd a llond llaw o fusnesau (e.e. Airbus).
 7. Ar y cyfan, mae dangos rhagoriaeth ym maes ymchwil a sicrhau **arian ymchwil cystadleuol** yn denu busnesau, sydd yn ei dro yn helpu i greu clystyrau. Mae *Gwyddoniaeth i Gymru* yn amlygu'r angen i gynyddu ein cyfran o gyllid gan Gyngor Ymchwil y DU o 3.3 y cant yn 2009/10 i 5 y cant (gan adlewyrchu cyfran poblogaeth Cymru yn y DU). Denodd Cymru

ychedig dros 2% o gyllid Rhaglen Fframwaith 7 i'r DU yn 2011[5], a chyfran helaeth ohono gan sefydliadau yn Nwyrain Cymru, megis Prifysgol Caerdydd; cryfder y bydd angen adeiladu arno er budd Cymru gyfan. Mae *Arloesi Cymru* hefyd yn cydnabod bod angen i Gymru chwarae mwy o ran yn system arloesi ehangach y DU ac Ewrop; Nodir bod Cymru yn Ddilynwr Arloesedd[6] sy'n gryfder yng nghyd-destun yr UE, ond yn her mewn perthynas â'r perfformwyr gorau yn y DU a ledled Ewrop.

8. Mae **rhwystrau i gael gafael ar arian cystadleuol** yn ymwneud â gallu ac adnoddau'r sefydliadau presennol yng Nghymru o ran cyfleusterau, cyfarpar, rhagoriaeth ymchwil ac ymchwilwyr a diffyg llwyddiant blaenorol. Mae rhwystrau eraill yn cynnwys diffyg: cyllid ac arbenigedd technegol i baratoi cynigion; sganio'r gorwel; a phartneriaid / rhwydweithiau rhyngwladol
9. Wrth i arian cystadleuol gael ei sicrhau ac wrth i bartneriaethau ddatblygu dylai **creu clystyrau** fod yn nod allweddol, gan adeiladu ar gryfderau presennol, sy'n dwyn ynghyd sefydliadau ymchwil â busnesau bach a mawr[7]. Drwy arddangos rhagoriaeth ymchwil gellir denu buddsoddiadau gan fusnesau, lle y gellir sicrhau'r trawsnewid yn y maes hwn. Nid yw'r broses hon yn un gyflym, ond mae'n amlwg bod cynnydd yn cael ei wneud yng Nghymru gyda mwy o gydweithredu diwydiannol a mwy o fuddsoddiad preifat mewn ymchwil a datblygu ac arloesi yng Nghymru.
10. Mae **buddsoddiad gan y sector preifat mewn ymchwil** yng Nghymru yn amrywio yn amodol ar raglenni buddsoddi nifer fach o fusnesau. Ar y cyfan, mae buddsoddiad y sector preifat mewn ymchwil yng Nghymru wedi bod yn cynyddu (mewn gwerth arian parod ac fel canran o GYC Cymru). Nid oes gan Gymru lawer o gwmnïau sy'n canolbwyntio ar ymchwil sydd â chanolfannau ymchwil yng Nghymru ac yn aml mae gan glystyrau llwyddiannus ledled yr UE gwmnïau mawr sy'n canolbwyntio ar ymchwil, sy'n helpu i gefnogi cadwyni cyflenwi amrywiol[8]. Ceir arwyddion bod hyn yn newid wrth i glystyrau mewn sectorau allweddol gael eu datblygu a chânt eu cryfhau drwy'r Rhwydweithiau Ymchwil Cenedlaethol.
11. Gwnaed nifer fach o fuddsoddiadau sylweddol mewn **seilwaith ymchwil a datblygu** o dan raglen ERDF 2007-2013[9] yng Ngorllewin Cymru a'r Cymoedd (er mai rhaglenni cydweithredol ledled Cymru oedd rhai ohonynt, fel y Sefydliad Ymchwil Carbon Isel a oedd yn cynnwys Prifysgol Caerdydd yn Nwyrain Cymru), gan gynyddu argaeledd cyfleusterau sy'n addas ar gyfer ymchwil arbenigol iawn yn ogystal â deori busnes fesul o 10,000 metr sgwâr. Bydd y flaenoriaeth hon yn ceisio ategu'r buddsoddiad hwnnw yn Nwyrain Cymru drwy gynyddu'r seilwaith ymchwil arbenigol a hynny dim ond lle y gall ddangos yn glir y bydd yn cynyddu gallu ac adnoddau i ymgymryd ag ymchwil o'r radd flaenaf, annog mewn fuddsoddi a datblygu gallu presennol a gallu sy'n dod i'r amlwg[10]. Mae'r ERDF yn cefnogi buddsoddiadau mewn seilwaith ymchwil a datblygu ar yr amod eu bod yn unol â'r strategaeth arbenigo craff ac y bydd canlyniadau'r ymchwil yn cael eu cymhwyso er budd datblygu economaidd y rhanbarth.

12. Noda busnesau yng Nghymru eu bod yn ymwneud yn eithaf tipyn â **gweithgareddau arloesol** o gymharu â rhannau eraill o'r DU[11], ond cydnabyddir bod angen meithrin gwell dealltwriaeth o'n cryfderau ym maes arloesi er mwyn cyflawni Arbenigo Craff gwirioneddol[12].
13. Nododd *UK Innovation Survey*[13] mai dim ond 15% o **fusnesau sy'n ymwneud ag arloesedd sy'n cydweithredu â phrifysgolion** yn y DU, ond mae data HEBEIS [14] yn awgrymu system trosglwyddo gwybodaeth ddatblygedig ac effeithiol rhwng AU a byd busnes. Awgryma hyn fod lle i wella cydweithredu ymhellach, yn enwedig gyda'r nod o fasnacheiddio. Mae hyn yn hynod wir o ystyried bod *Arloesi Cymru* yn cydnabod bod pocedi o arbenigedd o'r radd flaenaf yn bodoli mewn academia mewn meysydd â photensial masnachol, ond nad ydynt ar raddfa fyd-eang ac nad ydynt yn cael cyfle i adeiladu ar arfer gorau presennol wrth fasnacheiddio ymchwil a datblygu.
14. Erys **rhwystrau** sylweddol i **fasnacheiddio ym maes ymchwil a datblygu**. Mae *Gwyddoniaeth i Gymru* yn cydnabod y wyddoniaeth o'r radd flaenaf a gyflawnir yng Nghymru, yn enwedig ym meysydd yr Her Fawr, ond nododd hefyd
 - *“fod BBaChau ac unigolion yn aml yn cael cryn drafferth wrth geisio dangos i gyllidwyr posibl y prawf o gysyniad ar gyfer y syniad, y dechneg neu'r [cynnyrch] y maent am ei ddatblygu [ac] Yn aml mae angen dangos profiad a chymhwysedd drwy astudiaeth prawf o gysyniad ar gyfer...[g]alwadau cystadleuol.”*
15. Mae rheoliadau ERDF yn gofyn am ganolbwyntio ar y **newid i economi carbon isel** ac, fel un o dri maes yr Her Fawr a nodir yn strategaeth Arbenigo Craff Cymru, mae'n cynnig cyfle penodol yng Nghymru, yn enwedig o ystyried yr arbenigedd sy'n datblygu mewn meysydd arbenigol allweddol. Amcangyfrifwyd bod y sector Nwyddau a Gwasanaethau Carbon Isel ac Amgylcheddol yng Nghymru yn werth dros £5.5bn mewn gwerthiannau yn 2010/10, gan gyflogi ymhell dros 40,000 o bobl. Disgwylir i'r sector barhau i dyfu[15], ac mae rhywfaint o arbenigedd yn bodoli eisoes mewn nifer o feysydd cysylltiediga nodwyd yn null gweithredu Arbenigo Craff Cymru[16]. Mae Cymru yn cael budd o gryn dipyn o arbenigedd academiaidd ym maes datblygu ac integreiddio technolegau Carbon isel, er enghraifft yn y Ganolfan Amlen Adeiladau Gynaliadwy (yn Sir y Fflint ac yn gysylltiedig â Phrifysgol Caerdydd).
16. Mae **technolegau ynni adnewyddadwy** (e.e. gwynt ar y tir ac ar y môr, ffotofoltäig, biomas ac ati) eisoes yn fwy aeddfed ac yn sectorau twf allweddol (er enghraifft ceir bellach nifer o araeau gwynt ar y môr ar hyd arfordir Cymru). Er mwyn gwireddu buddiannau'r rhain a buddsoddiadau mawr eraill yn ardal y rhaglen mae angen ystyried p'un a ellir gwneud buddsoddiad er mwyn helpu i achub ar gyfleoedd gweithgynhyrchu, gweithredu a chynnal a chadw newydd yn ardal y rhaglen, er enghraifft drwy ymchwil ac arloesi i leihau costau defnyddio a chynnal a chadw a dangos technolegau mwy newydd ac arloesol.
17. Disgwylir i'r flaenoriaeth hon gydweithredu'n agos â chyflawni *Gwyddoniaeth i Gymru* ac *Arloesi Cymru*, sy'n ceisio mynd i'r afael â **nifer o heriau ychwanegol yn economi Cymru**. Er enghraifft, ateb yr heriau sy'n gysylltiedig ag adnoddau ym maes ymchwil sylfaenol a denu timau ymchwil o'r radd flaenaf, ac mae rhaglen *Sêr Cymru* (rhan

allweddol o *Gwyddoniaeth i Gymru*) yn datblygu'r rhagoriaeth ymchwil o'r radd flaenaf honno drwy ddod â thimau ymchwil o'r radd flaenaf i Gymru. Eir i'r afael ag arloesi yn y sector cyhoeddus, ac yn arbennig arloesi wrth ddefnyddio cyllidebau sylweddol yn y sector cyhoeddus, drwy gyflawni *Arloesi Cymru* sydd â phwyslais penodol ar arloesi drwy gaffael yn y sector cyhoeddus. Cynllunnir mentrau hefyd i ddefnyddio'r sector cyhoeddus yng Nghymru fel man i brofi arloesedd, yn enwedig arloesi cymdeithasol. Gwneir mwy o ymdrechion hefyd i ddenu ffynonellau cyllid ychwanegol i Gymru er mwyn cefnogi nodau ymchwil ac arloesi (e.e. Horizon 2020, Cynghorau Ymchwil y DU, Bwrdd Technoleg a Strategaeth), gan gynnwys drwy annog a chefnogi rhanddeiliaid yng Nghymru i gael gafael ar y ffynonellau cyllid hynny.

3. Echel Blaenoriaeth 2: Cystadleurwydd BBaChau

1. Rhoddir dadansoddiad a chrynodeb lefel uchel o anghenion a chyfleoedd allweddol sy'n arwain at ddethol yr Echel Blaenoriaeth hon yn Adrannau 1.1 ac 1.3 o'r Bennod ar Gymru yng Nghytundeb Partneriaeth y DU.
2. Bydd y Flaenoriaeth hon yn hyrwyddo entrepreneuriaeth a busnesau newydd ac yn helpu BBaChau i wella eu cystadleurwydd drwy **dyfu maint busnesau a chefnogi cynnydd mewn cynhyrchiant** drwy amrywiaeth o fesurau, gyda champau penodol i gefnogi busnesau i ddefnyddio ac ymelwa ar Fand Eang y Genhedlaeth Nesaf yng Nghymru. Mae twf mewn cyflogaeth a thwf mewn cynhyrchiant yn ategu ei gilydd ond weithiau ceir elfennau sy'n gwrth-ddweud ei gilydd o ran cystadleurwydd BBaChau. Mae'n rhaid sicrhau twf mewn cynhyrchiant er mwyn sicrhau cystadleurwydd, ond gall arwain at leihau nifer y cyflogeion sydd gan fusnes wrth i brosesau wella. Mae tyfu maint busnes yn cefnogi cyflogaeth hirdymor, ond dim ond lle mae'r busnes sy'n tyfu yn gwneud hynny mewn ffordd gynaliadwy a'i fod yn wirioneddol gystadleuol.
3. Ymhlith y **rhwystrau a'r pwyntiau tyngedfennol** i dwf busnes mae pryderon ynghylch rheoliadau a deddfwriaeth ac ymdrin â thrafodion megis mynd y tu hwnt i drothwy treth, sydd eu hangen er mwyn dod yn fusnes corfforedig, cyflogi staff, a symud i farchnad newydd[17]. Mae hyn yn awgrymu bod angen cymorth wedi'i deilwra er mwyn ymdrin â'r rhwystrau hyn, er enghraifft cael gafael ar gyllid a chymorth busnes sydd wedi'i dargedu ar gamau allweddol o dwf busnes (e.e. creu, allforio ac ehangu), gyda phwyslais penodol ar rôl band eang ac ymelwa cysylltiedig ar TGCh er mwyn helpu i hyrwyddo twf o ran cynhyrchiant.
4. Nododd y Cytundeb Partneriaeth y materion a oedd yn ymwneud â **chael gafael ar gyllid ar gyfer busnesau newydd a busnesau sy'n ehangu**, ac mae data o Arolwg Busnesau Bach 2012[18] hefyd yn awgrymu bod BBaChau yng Nghymru yn fwy tebygol o wynebu anawsterau i gael cyllid na BBaChau ledled y DU yn ei chyfanrwyd[19]. At hynny, mae microfusnesau yn fwy tebygol o nodi anawsterau i gael cyllid na busnesau bach a chanolig.[20] Mae'r **Ex Ante Assessment for the use of Financial Instruments** wedi dod o hyd i dystiolaeth o fylchau yn y farchnad wrth ddarparu microfenthyciadau, cyllid dyledion BBaChau, cyllid ar gyfer mentrau cymdeithasol, a chyfalaf risg a chaiff Offeryn Ariannol ei ddatblygu i ymdrin â'r bylchau hyn[21]. Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn adolygu'r cymorth ariannol sydd ar gael i BBaChau a bydd angen i'r

asesiad ex-ante sy'n llywio cyllid ERDF ystyried unrhyw newidiadau sy'n deillio o'r broses honno a chael ei gydgyssylltu â nhw, gan gynnwys y potensial am gysylltiadau agosach rhwng cyllid a chymorth busnes ehangach[22].

5. Mae Arloesi Cymru yn cydnabod bod **gweithgarwch arloesol** yng Nghymru yn cael ei gyfyngu gan brinder cyllid datblygu preifat. Diwylliant o arloesi yw un o nodweddion cwmnïau â thwf uchel[23], sy'n awgrymu y gallai targedu cwmnïau arloesol a chefnogi arloesedd drwy gyfalaf risg fod yn ffordd ddefnyddiol o gefnogi'r BBaChau hynny'n benodol.
6. Caiff methiant y farchnad a rôl bosibl i gyllid yr UE ar gyfer amrywiaeth o gynhyrchion ariannol (gan gynnwys benthyciadau, micro-gyllid, cyfalaf risg ac ati) eu hasesu drwy **asesiad ex-ante** penodol a fydd yn llywio'r llinell sylfaen a dyraniadau i'w cyfeirio at y ddarpariaeth hon.
7. Roedd **cyfradd geni busnesau** yng Nghymru yn 2012 2.0 pwynt canrannol islaw'r gyfradd ar gyfer y DU gyfan[24] ac un o'r prif rwystrau i greu BBaChau newydd yw mynediad at gyngor ac arweiniad i fusnesau[25]. Hefyd, mae lefelau entrepreneuriaeth yng Nghymru islaw rhai'r DU ar gyfartaledd[26]. Yn 2012 roedd gan Ddwyrain Cymru gyfradd geni uwch (50 fesul 10,000 o'r boblogaeth 16-64 oed) na Gorllewin Cymru a'r Cymoedd (GCC – 39), ond roedd ganddi gyfradd marwolaethau uwch hefyd (50 o gymharu â 44 ar gyfer GCC). Er gwaethaf hyn, mae gan DC fwy o fusnesau gweithredol fesul 10,000 o'r boblogaeth na GCC (493 o gymharu â 433), ond mae'r ddwy ardal ar ei hôl hi o'u cymharu â chyfartaledd y DU (580)[27]. Er i weithgarwch entrepreneuriaidd cam cynnar yng Nghymru gynyddu yn ystod y dirwasgiad, gan ddilyn cyfartaledd y DU, fel gyda gwledydd eraill y DU, yn 2013 gwelwyd dirywiad mewn lefelau gweithgarwch entrepreneuriaidd a'r bwriad i sefydlu busnesau newydd yng Nghymru gyda dirywiad sylweddol mewn cyfraddau gweithgarwch ymhlith pobl ifanc 18-29 oed, o bosibl am fod gwell amodau economaidd yn cyfrannu at lai o ddibyniaeth ar hunangyflogaeth fel ffynhonnell waith[28]. Nid yw menywod wedi'u cynrychioli'n ddigonol o hyd o ran gweithgarwch entrepreneuriaidd cam cynnar yng Nghymru na ledled y DU gyfan[29]. Mae cynlluniau cymorth i fusnesau newydd yng Nghymru wedi bod yn gymharol lwyddiannus o ran dileu'r rhwystrau i entrepreneuriaeth[30].
8. Nid ymdrinnir â chynhyrchiant isel ymhlith BBaChau, y nodwyd ei fod yn broblem yng Nghymru, drwy annog gweithgarwch dechrau busnes yn unig. Mae ymchwil yn cydnabod bod cynhyrchiant yn un o brif ysgogwyr twf economaidd[31], ond mai nifer gymharol fach o fusnesau sy'n cyflawni twf cyflym a sylweddol[32]. Er enghraifft, mae data Global Entrepreneurship Monitor yn awgrymu bod 10% o entrepreneuriaid datblygol yn disgwyl creu 70% o'r holl swyddi a ragamcener gan eu carfan[33]. Mae'n anodd iawn nodi'r **busnesau twf** hynny, yn enwedig pan gânt eu sefydlu gyntaf; ond ceir tystiolaeth[34] bod bwriadau twf busnesau yn cael effaith fawr o ran p'un a fyddant yn tyfu mewn gwirionedd. Yn gyffredinol, mae prinder cwmnïau sy'n tyfu, gan gynnwys cwmnïau mawr, yng Nghymru[35]. Mae busnesau twf uchel, er eu bod yn fach mewn nifer ac yn hynod anodd eu nodi, yn dal i fod yn allweddol i lywio cynhyrchiant yn gyffredinol a chynyddu swyddi. Mae'r DU yn

cymharu'n dda yn rhyngwladol o ran canran y busnesau twf uchel, 5.8% o gymharu â'r UD (tua 5%) a'r Eidal (3%) ac felly yn amlwg ceir buddiannau posibl sylweddol o **dargedu busnesau twf**. Mae Cymru wedi cael rhywfaint o lwyddiant blaenorol gyda chwmnïau twf uchel, gyda'r gyfran uchaf o gwmnïau twf uchel o blith unrhyw ranbarth yn y DU rhwng 2002 a 2005 (ond mae'r sefyllfa wedi dirywio ers hynny)[36].

9. Mae ymchwil[37] yn cadarnhau bod gan BBaChau nifer o bryderon yn ymwneud â cheisio **cyngor a gwybodaeth** sy'n cyfeirio at rai o fethiannau'r farchnad yn y maes hwn. Mae a wnelo'r pryderon yn benodol â'r gost a'r amser sydd ynghlwm wrth gael cymorth busnes ffurfiol, methu ag ymddiried mewn cynghorwyr allanol, neu bryderon ynghylch p'un a fyddent yn deall y busnes, a hyder mewn gallu cael gafael ar gymorth priodol.
10. Mae **dod yn rhan o farchnad newydd** yn un o'r prif bwyntiau a rhwystrau i dwf busnes[38]. Mae ffigurau allforio yng Nghymru islaw cyfartaledd y DU a chânt eu dominyddu gan nifer fach o gwmnïau mawr[39]. Mae Llywodraeth Cymru wedi cydnabod bod cyfleoedd sylweddol hefyd yn bodoli o fewn cadwyni cyflenwi, o gyfleoedd caffael ac mewn cysylltiadau â chwmnïau angori[40]. Gall hyn yn ei dro helpu i feithrin y gallu i ddod yn rhan o gadwyni cyflenwi cenedlaethol a rhyngwladol ac achub ar gyfleoedd caffael. Ers 1999 bu cynnydd o 105% mewn allforion o Gymru (cyfartaledd y DU 79%[41]. Gwelir y rhan fwyaf o dwf mewn marchnadoedd y tu hwnt i'r UE sy'n adlewyrchu gwendid economi'r UE a'r potensial am dwf mewn marchnadoedd datblygol. Mae hyn yn awgrymu y gellir annog BBaChau yng Nghymru i weithredu'n rhyngwladol drwy ddatblygu cadwyni cyflenwi domestig a rhyngwladol, gan gynnwys ceisio marchnadoedd newydd.
11. Mae marchnadoedd domestig hefyd yn ffynonellau pwysig o gyfleoedd twf i BBaChau, yn enwedig drwy **gyfleoedd caffael**. Er enghraifft mae'r sector cyhoeddus ledled y DU yn gwario £150 biliwn y flwyddyn ac mae sector cyhoeddus Cymru yn gwario £4.3 biliwn y flwyddyn. Dylai busnesau sy'n llwyddiannus ym maes caffael domestig wynebu llai o rwystrau o ran capasiti i farchnadoedd allforio a chyfleoedd caffael rhyngwladol (e.e. drwy Gyfnodolyn Swyddogol yr Undeb Ewropeaidd).
12. Mae angen i bwysigrwydd **TGCh a'r economi ddigidol** i dwf cynhyrchiant a nodwyd yn y Cytundeb Partneriaeth gael ei adlewyrchu yn y cymorth a gynigir i BBaChau. Mae angen sicrhau bod BBaChau yn manteisio ar fuddsoddiadau sylweddol mewn seilwaith ac adnoddau TGCh[42]. Ceir tystiolaeth o effaith economaidd gadarnhaol band eang ond gyda buddiannau yn dibynnu ar ddiwylliant a sgiliau rheolwyr[43]. At hynny, awgryma ymchwil na welir effaith band eang ar ei phen ei hun a bod technolegau, cynhyrchion, gwasanaethau a sgiliau ategol hefyd yn bwysig[44]. Er bod y DU yn perfformio'n dda yn erbyn sawl dangosydd o ran ymelwa ar TGCh, mae un astudiaeth wedi nodi bod BBaChau yn y DU ar ei hôl hi o'u cymharu â chymheiriaid rhyngwladol o ran digideiddio rhai swyddogaethau swyddfa gefn, gan awgrymu y gall fod angen cymorth yn y maes hwn[45].
13. Mae Cymru yn perfformio'n debyg i weddill y DU o ran dangosyddion ar gyfer busnesau sy'n ymelwa ar TGCh, gyda ffigurau o Arolwg Busnesau Bach 2012 yn dangos bod gan 69% o Gyflogwyr BBaCh yng Nghymru

- (h.y. pob BBaCh heblaw am y rhai heb unrhyw gyflogeion) wefan busnes, o gymharu â 71% ledled y DU gyfan[46]. O blith y Cyflogwyr BBaCh hynny yng Nghymru â mynediad i'r rhyngwrwyd, mae 43% yn gwerthu nwyddau a gwasanaethau drwy wefan (o gymharu â 41% yn y DU gyfan) ac mae 67% yn hyrwyddo eu nwyddau a'u gwasanaethau drwy wefan (o gymharu â 70% yn y DU gyfan). Fodd bynnag, mewn arolwg o BBaChau a gynhaliwyd gan Ofcom, nododd 36% o BBaChau yng Nghymru nad oedd ganddynt hyder yn eu gallu i nodi pa gynhyrchion neu wasanaethau cyfathrebu newydd a fyddai'n werthfawr i'w sefydliad, gan awgrymu bod angen ymyrryd mewn ffordd sy'n targedu busnesau ac unigolion[47].
14. O ran effaith economaidd band eang *cyflymach*, mae ymchwil wedi nodi mai 'cyfrifiadura cwmwl' yw un o'r prif lwybrau y rhagwelir y bydd band eang cyflymach yn cael effaith economaidd drwyddo[48]. Yn arolwg Ofcom o BBaChau, nododd 23% o BBaChau yng Nghymru eu bod yn defnyddio gwasanaethau cwmwl[49]. Mewn arolwg o fusnesau ledled yr UE nododd 81% o fusnesau a oedd eisoes yn defnyddio gwasanaethau cwmwl fod eu costau TG yn is yn sgil mabwysiadu cyfrifiadura cwmwl[50]. Fodd bynnag, mae'r rhwystrau i fabwysiadu cyfrifiadura cwmwl yn ehangach ymhlith busnesau yn cynnwys pryderon ynghylch materion awdurdodaeth gyfreithiol a lleoli data a rheoliadau diogelwch a diogelu data, ymddiriedaeth ansicr mewn cyflenwyr a diffyg mynediad sicr i ddata a chlodadwyedd rhwng systemau cwmwl[51]. Mae rhai o'r pryderon hyn yn gysylltiedig â phryderon ehangach ynghylch e-droseddu felly dylai ymyriadau i annog BBaChau i ymelwa ar TGCh fod yn ystyriol o'r ffaith bod e-droseddu ac ofn e-droseddu yn rhwystr sylweddol sy'n atal busnesau rhag mabwysiadu TGCh. Yn arolwg Ofcom o BBaChau, nododd 35% o BBaChau yng Nghymru fod ganddynt bryderon diogelwch mewn perthynas â gwasanaethau cyfathrebu[52]. Awgryma amcangyfrifon o gost e-droseddu y gallai gostio tua £27 biliwn bob blwyddyn i economi'r DU[53].
 15. Ceir tua 3,000 o sefydliadau sy'n cyflawni gweithgarwch **mentrau cymdeithasol** yng Nghymru gyda throsiant cyfunol o £2.2 biliwn (amcangyfrif 07/08) [54]. Mae mentrau cymdeithasol yng Nghymru yn gweithredu yn y rhan fwyaf o ddiwydiannau ledled Cymru, ond mae'r rhan fwyaf yn ymwneud â hyfforddiant ac addysg, y celfyddydau a'r Gymraeg, cymorth busnes, iechyd a gofal cymdeithasol, a chwaraeon; nododd yr un ymchwil fod mentrau cymdeithasol yng Nghymru yn ceisio cyngor a chymorth arbenigol er mwyn dod yn fusnesau gwell[55].
 16. Mae'r **defnydd o ynni** yng Nghymru bron 30% yn uwch na'r cyfartaledd ledled Prydain Fawr[56], yn bennaf oherwydd diwydiant ac mae'n adlewyrchu'r ffaith bod mwy o fusnesau sy'n defnyddio mwy o ynni fel gweithgynhyrchu i'w cael yng Nghymru. Fodd bynnag, mae'r heriau a'r cyfleoedd sy'n gysylltiedig â busnesau mwy ynni-ffeithlon yn berthnasol i bob sector, o ystyried yr angen i fodloni targedau ar gyfer lleihau allyriadau a chostau cynyddol ynni. Yn ogystal â gallu cyfrannu at dargedau effeithlonrwydd ynni (gan ategu mentrau o dan Echel Blaenoriaeth 3) mae buddiannau sylweddol ynghlwm wrth well effeithlonrwydd ynni ar gyfer busnesau unigol. Mae costau cynyddol ynni yn y DU yn rhwystr i gystadleurwydd busnesau Cymreig ac, yn arbennig, y rhai sy'n defnyddio mwy o ynni. Er bod gan y busnesau sy'n defnyddio

llawer o ynni gymhellion cryf i gyflawni nodau effeithlonrwydd ynni, a ategir drwy fuddsoddiad cyfalaf, nid yw hyn yn wir am fusnesau sy'n defnyddio lefel ganolog ac is o ynni ac mae angen iddynt gael cymorth i wneud hynny.

17. Ceir cyfleoedd sylweddol hefyd i wella cystadleurwydd BBaChau drwy **ddefnyddio adnoddau'n fwy effeithlon** y tu hwnt i ddefnydd ynni yn unig, a all hefyd gael effeithiau amgylcheddol cadarnhaol. Mae'r Cynllun Gweithredu ar Wastraff ac Ailgylchu yn amcangyfrif y gallai busnesau'r DU arbed £23 biliwn y flwyddyn drwy wella'r ffordd y maent yn defnyddio adnoddau, ac mae'n awgrymu y gallai gwastraff a defnyddio adnoddau yn aneffeithlon gostio cymaint â 4% o drosiant i fusnesau[57]. Felly, gall defnyddio adnoddau'n fwy effeithlon helpu i hybu cynhyrchiant, a fydd, yn ei dro, yn helpu i gefnogi twf a swyddi.
18. Mae amrywiaeth o rwystrau yn effeithio ar y defnydd o fesurau **effeithlonrwydd ynni ac adnoddau** o fewn busnesau, yn enwedig BBaChau, gan gynnwys ei fod yn flaenoriaeth isel, diffyg arbenigedd, dim cyfalaf, a dim achos cymhellol o ystyried y cyfnodau hir cyn y gwelir unrhyw fudd[58]. O ystyried mai BBaChau sy'n gyfrifol am tua 55% o'r ynni a gyflenwyd ac a ddefnyddiwyd yn y sector cyhoeddus a masnachol[59] mae cyfle sylweddol yn cael ei golli o bosibl am nad oes cymhelltiant i'r busnesau hynny sy'n defnyddio llai o ynni, ac nad ymdrinnir ag ef drwy gynlluniau benthyg â chyfnodau ad-dalu hir.

4. Echel Blaenoriaeth 3: Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni

1. Rhoddir dadansoddiad a chrynodeb lefel uchel o anghenion a chyfleoedd allweddol sy'n arwain at ddethol yr Echel Blaenoriaeth hon yn Adrannau 1.1 ac 1.3 o'r Bennod ar Gymru yng Nghytundeb Partneriaeth y DU.
2. Mae Twf Gwyrdd a'r newid i economi carbon isel yn gyfle allweddol i gefnogi swyddi a busnesau ledled Cymru; yn enwedig o ystyried bod digonedd o adnoddau ac asedau naturiol, sylfaen ymchwil dda, arbenigedd technegol mewndarddol cryf a seilwaith ynni allweddol (gan gynnwys capasiti trawsyrru sylweddol y Grid Cenedlaethol[60]) ar waith. Mae *Ynni Cymru* yn nodi strategaeth Cymru ar gyfer cydgysylltu camau gweithredu a chaiff adnoddau presennol eu hatgyfnerthu drwy glystyrau o fewn tair Ardal Fenter (er mai yn y gorllewin y maent). Mae rhannau o Ddwyrain Cymru hefyd yn bwysig o ran ynni adnewyddadwy, mewn perthynas â'r cyfleoedd i gynlluniau bach a chymunedol ar draws rhannau mawr o Bowys, Gogledd Cymru ac yn ardaloedd trefol y de. Mae Echel Blaenoriaeth Ymchwil ac Arloesi yn nodi sut y bydd cymorth cysylltiedig ar gael ar gyfer ymchwil ac arloesi ym maes carbon isel, gan adeiladu ar arbenigedd fel y rhan a chwaraeir gan sefydliadau ymchwil Dwyrain Cymru mewn mentrau fel y Sefydliad Ymchwil Carbon Isel, neu'r Ganolfan Amlen Adeiladau Gynaliadwy. .
3. Mae adnoddau ac asedau naturiol sylweddol[61] Cymru yn awgrymu bod **twf mawr yn bosibl ym maes cynhyrchu ynni adnewyddadwy** yn yr hirdymor. Mae'r cyfleoedd sydd ar gael i'r sectorau mwy datblygedig yn ymwneud yn bennaf ag Ymchwil ac Arloesi er mwyn datblygu technolegau (e.e. gwynt a solar) ymhellach, efallai drwy geisio denu cyllid gan rai o arweinwyr sefydledig y farchnad y tu hwnt i ardal y rhaglen.
4. Ar 31 Rhagfyr 2011 roedd gan safleoedd a oedd yn cynhyrchu trydan o ffynonellau adnewyddadwy yng Nghymru gapasiti gosodedig o 929.4

MW[62]. Gall **cynlluniau ynni ar raddfa fach** gyfrannu at leihau allyriadau carbon a thwf economaidd lleol (er enghraifft, bydd model cymunedol cydweithredol yn fodd i ail-fuddsoddi arian mewn cynlluniau cymunedol eraill[63]). Mae mynediad at gyllid yn dda (er yn ddarniog) yn achos cynlluniau bach ymarferol, ond mae angen dileu'r risg sy'n gysylltiedig â datblygu cynigion ar gam cynnar cyn y gallant ddenu cyllid. Mae'r asesiad ex-ante i lywio Offerynnau Ariannol posibl yng Nghymru ar gyfer 2014-2020 a'r canfyddiadau hyd yn hyn o Ynni'r Fro (cynllun ynni cymunedol wedi'i ariannu drwy ERDF) yn awgrymu nad cyllid cyfalaf mawr yw'r prif rwystr i gynlluniau lleol a chymunedol; yn wir, mae marchnad gymharol orlawn ar gyfer cyllid o ran y gweithgarwch hwn. Eto i gyd, mae dal angen cyngor ac arweiniad ar grwpiau er mwyn ymdrin â'r rhwystrau hynny cyn cael caniatâd (ac felly fod ganddynt gynnig sy'n ariannol ymarferol).

5. Mae nifer o dechnolegau aeddfed ar gael i gefnogi mentrau carbon isel cymunedol a bach (e.e. ynni'r gwynt, haul. ffotofoltaig, ynni dwr) ond mae'n ddrud mabwysiadu'r fath dechnoleg ac nid yw mor eang ag y gallai fod oherwydd ansicrwydd a achosir gan weithgarwch cam cynnar a chynllunio sy'n codi cwestiynau am ymarferoldeb masnachol a buddiannau. Mae angen dangos ymarferoldeb ar raddfa fach / cymunedol a chefnogi mesurau i gyflymu'r broses er mwyn helpu i sicrhau adnoddau preifat ychwanegol o fewn y modelau hyn.
6. Mae angen mynd i'r afael ag **effeithlonrwydd ynni gwael y rhan fwyaf o'r stoc dai** yng Nghymru. Mae stoc dai Cymru yn aneffeithlon o ran ynni o'i chymharu â gweddill Ewrop[64], mae cartrefi yn cyfrif am 29% o'r defnydd ynni terfynol yn y DU[65], ac mae llawer o gartrefi yng Nghymru yn wynebu problemau o ran tlodi tanwydd[66]. Gwresogi ystafelloedd yw'r ffynhonnell fwyaf o ddefnydd ynni yn y sector tai o bell ffordd[67]. Mae graddau'r her yn llawer mwy na'r arian sydd ar gael a bydd angen targedu adnoddau tra'n osgoi methu ag achub ar gyfleoedd i gyflawni arbedion maint neu gael cymorth hyblyg. Mae angen ymyrryd yn achos y cartrefi hynny ag incwm is neu sy'n wynebu problemau amddifadedd, yn enwedig lle mae'r cymhelliant i fuddsoddi mewn mesurau effeithlonrwydd ynni (er enghraifft drwy'r Fargen Werdd) yn llai clir gan nad ydynt yn elwa o filiau ynni is yn uniongyrchol, bod ganddynt hanes credyd gwael, neu nad oes ganddynt yr arian i dalu costau cysylltiedig ymlaen llaw. Bydd buddsoddi mewn effeithlonrwydd ynni nid yn unig yn arwain at leihad cost-ffeithiol mewn allyriadau nwyon tŷ gwydr, ond bydd yn creu cyfleoedd busnes a gwaith i lafur lleol.
7. Ceisir arbedion effeithlonrwydd ar yr un pryd â thargedu sy'n seiliedig ar y rhai â'r angen mwyaf ac yn gyson â phrif egwyddor drefniadol datblygu cynaliadwy Llywodraeth Cymru (dull integredig sy'n ceisio canlyniadau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol). Dylai hyrwyddo a chefnogi newid ymddygiad fod yn rhan annatod o bob buddsoddiad, o ystyried y rôl allweddol y mae ymddygiad yn ei chwarae yn y defnydd cynaliadwy o ynni. Mae'r ardaloedd sy'n wynebu'r tlodi tanwydd mwyaf yng Nghymru yn dueddol o fod yn ardaloedd a nodir fel rhai sy'n dioddef o sawl math o amddifadedd, yn ogystal â'r ardaloedd mwy gwledig ac ymylol (lle ceir mwy o ddibyniaeth ar ffynonellau eraill o danwydd fel olew[68]). Felly, mae Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru yn cynnig dull posibl o helpu

i dargeddu effeithlonrwydd ynni mewn mesurau tai i gymunedau penodol lle gellir cael yr effaith fwyaf.

8. Bydd angen rhoi sylw agos i unrhyw gymorth ERDF ar gyfer effeithlonrwydd ynni mewn tai sy'n anelu at fynd i'r afael â phroblemau tlodi tanwydd er mwyn osgoi dyblygu â chynlluniau a mentrau presennol, yn arbennig unrhyw newidiadau deddfwriaethol a gyflwynir yn ystod cyfnod y rhaglen. Dylai targedu sy'n seiliedig ar dlodi tanwydd ac ardaloedd o amddifadedd helpu i liniaru hyn gan eu bod yn cynnwys cartrefi na allant gymryd rhan yn y cynlluniau benthg sydd ar gael neu nad ydynt yn barod i wneud hynny.
9. Mae Cymru wedi datblygu **cadwyn gyflenwi effeithlonrwydd ynni** gynhwysfawr er mwyn achub ar y cyfleoedd a gynigir drwy hyrwyddo effeithlonrwydd ynni mewn tai (er enghraifft roedd dros 80% o'r busnesau a gyflawnodd gam 1 o Arbed yn gweithredu yng Nghymru yn bennaf, neu dim ond yng Nghymru). Dylai'r busnesau hyn fod mewn sefyllfa i helpu i gyflawni cynlluniau ehangach, fel y Fargen Werdd ar draws y DU a chyfleoedd sylweddol i gael gafael ar gyllid Rhwymedigaeth Cwmnïau Ynni (ECO). Felly, ceir cyfleoedd sylweddol i'r gadwyn gyflenwi yng Nghymru y gellid manteisio arnynt i'r eithaf drwy fuddsoddiadau sy'n ategu ei gilydd (er enghraifft drwy fynd i'r afael â rhwystrau i gael mynediad i farchnadoedd newydd – fel achredu neu gydweithredu er mwyn creu consortia i achub ar gyfleoedd caffael – drwy flaenoriaeth Cystadleurwydd BBaChau) yn y gadwyn gyflenwi er mwyn achub ar gyfleoedd mewn perthynas â dylunio, gweithgynhyrchu, dosbarthu, gosod a chynnal mesurau effeithlonrwydd ynni domestig a thechnolegau ynni adnewyddadwy.

5. Echel Blaenoriaeth 4: Cysylltedd

1. Mae Cytundebau Partneriaeth y DU yn amlinellu pwysigrwydd buddsoddi mewn cysylltedd a datblygu trefol. Mae'r bennod ar Gymru yn tanlinellu sut mae diffyg crynhoad o ganolfannau trefol mawr yn elfen allweddol o'r bwlch mewn cynhyrchiant yng Nghymru. Mae'r bennod ar y DU hefyd yn tanlinellu pwysigrwydd y math hwn o fuddsoddiad ledled y byd a sut mae'r DU ar ei hôl hi mewn nifer o feysydd. Mae Cytundeb Partneriaeth y DU hefyd yn tynnu sylw at yr **Argymhellion sy'n Benodol i Wledydd y DU**, gan ganolbwyntio ar fynd i'r afael ag anawsterau seilwaith allweddol sef un o'r prif argymhellion ar gyfer gweithredu, a chydabyddir yn rheoliadau cronfa ESI fod cronfeydd ESI yn ffyrdd pwysig o helpu i gyflawni yn erbyn yr argymhellion hyn. Er bod y DU yn gweithredu, mae'r buddsoddiadau hynny â blaenoriaeth yn yr ardaloedd mwy canolog gyda'r rhan fwyaf o gyllid Llywodraeth y DU yn canolbwyntio ar Lundain a'r ardal gyfagos, lle y gellir gwneud yr enillion economaidd mwyaf.
2. Mae'r Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd, mewn adroddiad diweddar, wedi cydnabod pwysigrwydd buddsoddi mewn seilwaith[69], ac mae Fforwm Economaidd y Byd hefyd wedi nodi pwysigrwydd a buddiannau buddsoddi mewn seilwaith[70]. Mae'r dystiolaeth o blaid buddsoddi yn sylweddol a cheir arwyddion clir bod rhanbarthau fel Cymru, sydd â heriau strwythurol a daearyddol ond llawer o'r rhag-amodau ar gyfer twf, yn rhanbarth a all gael budd gwirioneddol o'r fath fuddsoddi mewn seilwaith.

3. Yn ei Rhaglen Lywodraethu mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod mai dim ond yn y tymor hwy y gall ei hymyriadau gael effaith sylweddol ar economi Cymru. Dengys tystiolaeth mai **buddsoddi mewn cysylltedd a seilwaith galluogi** yw un o'r ddau 'ffactor sbarduno' pwysicaf (yn ogystal â buddsoddi mewn datblygu sgiliau) lle gall Llywodraeth Cymru helpu i drawsnewid yr economi[71]. Lluniwyd 'Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru' er mwyn blaenoriaethu, cwmpasu a chydgysylltu'r gwaith o gyflawni buddsoddiadau mawr mewn seilwaith dros gyfnod o 10 mlynedd a bydd yn helpu i nodi meysydd lle ceir cyfleoedd i fuddsoddi.
4. Mae buddsoddi er mwyn gwella cysylltedd yn **rhagofyniad hanfodol ar gyfer llwyddiant hirdymor yr holl gronfeydd ESI eraill a'r holl Echelau Blaenoriaeth ERDF eraill**. Mae system drafnidiaeth sy'n gweithredu'n dda yn helpu pobl i gael gwaith, yn cynyddu grymoedd cystadlu, yn hyrwyddo gwell effeithlonrwydd, ac yn gwneud cydleoli a chlystyru yn fwy tebygol[72].
5. Un o fanteision allweddol gwell cysylltedd yw galluogi mwy o bobl i gael mynediad i ystod ehangach o swyddi a chynnig marchnad lafur ehangach i fusnesau. Mae **ardaloedd teithio i'r gwaith yng Nghymru** wedi bod yn tyfu o ran maint (ac yn lleihau o ran nifer) wrth i bobl deithio ymhellach ac ymhellach i'r gwaith gyda llai o deithiau byr a mwy o rai hwy[73]. Mae **patrymau cymudo** yng Nghymru yn awgrymu bod llifau sylweddol ar draws ffiniau Awdurdodau Lleol a cheir sawl canolfan gyflogaeth ledled Cymru[74].
6. Er gwaethaf y lluosganolrwydd a nodir yn y ddau Ddinas-Ranbarth yng Nghymru, gyda chymudo ar draws y rhanbarth cyfan, gwelir defnydd llawer uwch o drafnidiaeth carbon isel yn yr ardaloedd hynny (e.e. mae 22% o gymudwyr yn Dinas-Ranbarth Caerdydd yn defnyddio'r trê, y bws, yn cerdded, yn seiclo neu'n defnyddio math arall o drafnidiaeth) na rhannau eraill o Gymru. O gymharu â dinas-ranbarthau eraill sydd â thrafnidiaeth gyhoeddus dda, mae potensial i gynyddu hyn ar gyfer y dinas-ranbarthau hynny (o ystyried y twf disgwylidig a'r capasiti cyfyngedig)[75].
7. Mae llifau cymudo yn hynod amlwg o amgylch y ddau **Ddinas-Ranbarth** yng Nghymru (Caerdydd / Casnewydd ac Abertawe) gyda llifau sylweddol rhwng Caerdydd, Casnewydd a'r Cymoedd[76]. Byddai gwelliannau sylweddol mewn trafnidiaeth gynaliadwy a gwell cysylltedd yn galluogi'r rhanbarthau i fanteisio'n briodol ar yr effeithiau crynhoad posibl a nodwyd mewn dinas-ranbarthau eraill ledled y DU ac Ewrop. Gellir ond cyflawni'r cynnydd parhaus disgwylidig mewn cymudo yn gynaliadwy drwy fuddsoddi yn effeithiolrwydd, ymarferoldeb a fforddiadwyedd dewisiadau amgen gwirioneddol i deithio preifat.
8. Mae **rhwystrau trafnidiaeth i gael cyflogaeth** yn dal i fod yn broblem fawr ledled Cymru, gydag ymatebwyr i Arolwg 2011 yr ESF o'r Bobl a Adawodd yng Nghymru[77] a oedd allan o waith cyn cymryd rhan yn nodi'r canfyddiad bod diffyg swyddi priodol yn yr ardal lle roeddent yn byw (65%), ac anawsterau / rhwystrau trafnidiaeth yn gysylltiedig â chael gwaith priodol (23%) ymhlith y prif rwystrau i gael gwaith.
9. Yn benodol, mae gweithwyr llai medrus yn wynebu lefelau is o fynediad i drafnidiaeth breifat[78], llai o symudedd gofodol, ac felly lai o gyfleoedd i gael swyddi mewn lleoliadau sy'n hygyrch drwy drafnidiaeth

- gyhoeddus[79] (ac mae swyddi sgiliau is yn symud yn gynyddol o ganolfannau trefol[80]). Felly mae angen i weithwyr llai medrus gael **trafnidiaeth gyhoeddus dda** er mwyn achub ar gyfleoedd gwaith.
10. Mae'r **defnydd o dtrafnidiaeth gyhoeddus wedi cynyddu** yng Nghymru, yn enwedig mewn ardaloedd trefol mwy o faint lle mae'n cynnig dewis amgen ymarferol i deithio preifat. Mae'r defnydd o'r system reilffordd wedi cynyddu'n sylweddol, o ran nifer y gwasanaethau a gaiff eu rhedeg ac o ran nifer y teithwyr. Gwnaed tua 28 miliwn o deithiau ar y rheilffordd a ddechreuodd neu a orffennodd yng Nghymru yn 2011-12; cynnydd o 3 y cant o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Caerdydd oedd cyrchfan bron dwy ran o bump (39 y cant) o'r teithiau ar y rheilffordd yng Nghymru[81]. Mae rhwystrau penodol o hyd yn gysylltiedig â thrafnidiaeth gyhoeddus yn yr ardaloedd trefol hynny lle mae cyfyngiadau ar gapasiti yn dod i'r amlwg[82] a diffyg gwasanaeth neu wasanaeth rheolaidd yn atal newid moddol i'r rhai sy'n teithio i ardaloedd trefol â thagfeydd mewn cerbyd preifat. Er enghraifft, er bod 91% o bobl dros 16 oed o fewn 15 munud o amser gyrru i ganolfan allweddol, dim ond 26% sydd â'r un lefel o hygyrchedd ar dtrafnidiaeth gyhoeddus, sy'n cynyddu i ddim ond 68% mewn 30 munud - yr un peth â beicio[83].
 11. Felly, gallai'r materion penodol a allai fod yn fuddsoddiadau â blaenoriaeth ym maes trafnidiaeth gyhoeddus drwy'r ERDF ymwneud â **mynd i'r afael â chyfyngiadau o ran capasiti i ganolfannau trefol allweddol, yn enwedig lle gellir cefnogi newid moddol**. Gellid rhoi pwyslais penodol ar gynyddu gwasanaethau (naill ai gwasanaethau newydd neu wasanaethau mwy rheolaidd a hygyrch) er mwyn gwneud trafnidiaeth gyhoeddus yn fwy deniadol ac ategu newid moddol, a thrwy hynny leihau'r tagfeydd sy'n gysylltiedig â thrafnidiaeth ffordd yn yr ardaloedd hynny. Byddai angen i hyn gael ei ategu gan weithgarwch er mwyn ysgogi galw, annog peidio â theithio ar y ffordd a dileu rhwystrau (e.e. tocynnau clyfar). Dylid hefyd ystyried atebion arloesol i fynd i'r afael â diffygion daearyddol penodol yn y rhanbarth (e.e. anhawster i deithio o fewn rhannau o Ddinas-Ranbarth Caerdydd oherwydd datblygiad hanesyddol) (e.e. atebion amlfoddol). Mae Cynlluniau Symudedd Trefol Cynaliadwy'r UE[84] yn nodi arfer da o ran ateb yr heriau hyn ac mae gan Systemau Trafnidiaeth Deallus[85] rôl allweddol i'w chwarae hefyd, gan gymhwyso technolegau gwybodaeth a chyfathrebu at dtrafnidiaeth er mwyn ei gwneud yn fwy effeithlon, glân, diogel a di-dor.
 12. Er mwyn sicrhau bod buddsoddiadau ERDF eraill a buddsoddiadau eraill sy'n defnyddio cronfeydd ESI yn cael yr effaith fwyaf bosibl, **bydd angen i unrhyw fuddsoddiad ERDF mewn trafnidiaeth fod yn rhan o becyn integredig o fuddiannau**. Drwy wneud hyn gellir cyflawni màs critigol o fuddsoddiad a chael effaith gronol fwy o faint. Er enghraifft, dylai buddsoddiad yn Ardal Metro De Cymru ychwanegu gwerth i fuddsoddiadau ERDF ac ESF a wneir yn y Cymoedd yn ogystal â manteisio ar fuddsoddiadau mawr y DU yn y gwaith o drydaneiddio'r brif linell reilffordd i Abertawe.
 13. Dengys adroddiadau blynyddol ar y Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol fod trafnidiaeth yng Nghymru yn cyfrif am gyfran gynyddol o **allyriadau nwyon tŷ gwydr** (cynnydd o 12.2% i 16.3% rhwng 1990 a 2011). Roedd

- ceir yn cyfrif am 9 y cant o'r holl allyriadau nwyon tŷ gwydr yng Nghymru yn 2011. Trafnidiaeth ffordd sy'n cynhyrchu'r rhan fwyaf o allyriadau nwyon tŷ gwydr gan y sector trafndiaeth. Yn 1990, cynhyrchwyd 91 y cant o allyriadau nwyon tŷ gwydr gan y sector trafndiaeth gan drafndiaeth ffordd; erbyn 2011 roedd wedi cynyddu ychydig i 92 y cant. Mae hyn oll yn awgrymu bod angen mwy o fuddsoddiad er mwyn hyrwyddo dewisiadau amgen gwyrddach i deithio mewn car, ond hefyd er mwyn gwella'r effeithlonrwydd a'r allyriadau sy'n gysylltiedig â theithio preifat, er enghraifft drwy ymdrin â mannau cyfyng yn y rhwydwaith, gwella dibynadwyedd teithio a lleihau tagfeydd.
14. Canfu ymchwil dystiolaeth o effaith economaidd gadarnhaol **band eang**, gan gynnwys yr hyn a gynhyrchir drwy'r broses adeiladu, ond hefyd drwy dwf mewn cynhyrchiant drwy fwy o arloesi gan fusnesau, mwy o fasnach ryngwladol a mwy o gyfleoedd i deleweithio, gan olygu y gellir gwneud defnydd mwy cynhyrchiol o amser rhai gweithwyr[86]. Mae llai o astudiaethau ar gael ar hyn o bryd o fand eang *cyflymach* ond mae'r rhai sydd ar gael yn cyfeirio gan mwyaf at effaith gynyddrannol gadarnhaol, gyda chyfrifiadura cwmwl yn un o'r prif lwybrau y rhagwelir y bydd band eang cyflymach yn cael effaith economaidd drwyddo[87]. Fodd bynnag, nododd astudiaeth ar ran y Comisiwn Ewropeaidd fod cysylltedd araf yn rhwystr sy'n atal BBaChau rhag mabwysiadu gwasanaethau cwmwl[88].
 15. Ym mis Mehefin 2014, roedd 78% o safleoedd yn y DU yn gallu derbyn gwasanaethau band eang sefydlog dros rwydweithiau Band Eang y Genhedlaeth Nesaf (cyflymder o hyd at 30Mbit/yr eiliad neu'n uwch)[89].
Cymru oedd â'r lefel isaf o fynediad i wasanaethau band eang y Genhedlaeth Nesaf ymhlith gwledydd y DU, gyda 58% o safleoedd yn gallu derbyn gwasanaethau o'r fath, er bod hyn yn gynydd o fwy na deg bwynt canrannol o gymharu â mis Mehefin 2013. Yng ngwledydd eraill y DU roedd y gyfran hon yn amrywio o 64% yn yr Alban i 95% yng Ngogledd Iwerddon, gydag 80% o safleoedd yn Lloegr o fewn olion troed rhwydwaith Band Eang y Genhedlaeth Nesaf[90]. Mae methiant y farchnad yng Nghymru, sy'n cynnwys ystod eang o ardaloedd trefol, yn gyfuniad o'r ddaearyddiaeth a nifer fwy o ardaloedd llai cefnog; ardaloedd sydd, yn draddodiadol, yn llai tebygol o ddewis cysylltiadau cyflymder uwch ac felly yn llai tebygol o gael eu nodi yng nghynlluniau buddsoddi seilwaith TGCh y sector preifat. Mae hyn yn golygu bod yr ardaloedd hynny yn colli'r buddiannau mawr sy'n deillio o'r buddsoddiad hwn (er enghraifft, mae'r Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop yn awgrymu y gall cynnydd o 10% yng nghwmpas band eang gynyddu CDG 1%-1.5%[91]).
 16. Mae pwysigrwydd sicrhau nad yw manteision seilwaith TGCh ond i'w gweld mewn ardaloedd sydd eisoes yn gryf yn economaidd yn amlygu rôl hanfodol cyswllt uniongyrchol â mesurau manteisio er mwyn sicrhau bod BBaChau cynhenid yn defnyddio seilwaith TGCh ac yn ymelwa arno, fel y nodwyd yn gynt yn y strategaeth hon. Gellir gweld ledled Ewrop fod y **defnydd o wasanaethau NGA fel rheol yn dilyn argaeledd**; mae'r duedd hon hefyd yn glir yn y DU lle mae gan Ogledd Iwerddon fynediad ardderchog i rwydweithiau NGA yn ogystal â'r cyfraddau uchaf o ran y defnydd o'r dechnoleg honno (sy'n cynyddu'n gyflym). Mae angen sicrhau bod mesurau ymelwa yn cael eu hymgorffori mewn gwaith cynllunio digidol, ond erys anghenion buddsoddi sylweddol er mwyn

- ymdrin â methiannau'r farchnad i fodloni targedau'r Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop.
17. Arweiniodd y newidiadau i ôl troed masnachol a marchnad Cymru at **gynnal Adolygiad o'r Farchnad Agored ym mis Chwefror 2014**[92]. Ceisiodd nodi'r ardaloedd lle na fyddai band eang y genhedlaeth nesaf, yn ddarpariaeth bresennol ac arfaethedig, (30Mb yr eiliad ac yn uwch) ar gael naill ai drwy raglen Cyflymu Cymru (sy'n rhedeg tan 2016 ac sy'n cynnwys ERDF, buddsoddiad preifat a chyhoeddus) neu gynlluniau masnachol arfaethedig eraill. Disgwylir i hyn gynnwys tua 45,000 o safleoedd (tua 4% o safleoedd yng Nghymru i gyd); fodd bynnag, byddai hepgor y safleoedd mwyaf anodd eu cyrraedd a mwyaf gwledig yn arwain at ffocws ar gyfer buddsoddiadau ar ymdrin â'r ardaloedd gwyn sy'n cwmparu tua 39,000 o safleoedd. Gall rhan o'r gost fuddsoddi hon gael ei thalu drwy gyllid Llywodraeth y DU sydd wedi'i ddyrannu at y diben hwn, ond bydd bwlch ariannu o hyd. Gelwir hyn yn Gam 1 Mewnlenwi Cyflymu Cymru.
 18. Ar ôl cwblhau prosiect Band Eang NGA Cyflymu Cymru a phrosiect Cam 1 Mewnlenwi Cyflymu Cymru yn 2016 disgwylir y bydd rhwng 30,000 a 45,000 o safleoedd ychwanegol na chânt eu pasio (tua 3-4% o'r holl safleoedd). Ni ellir rhagdybio'r Adolygiad o'r Farchnad Agored y bydd angen ei gynnal er mwyn nodi unrhyw ardaloedd gwyn sy'n weddill yn ail hanner 2016, er y disgwylir y byddant yn cynnwys cymysgedd o diriogaethau gwahanol (trefol, amdrefol a gwledig). O ystyried ymrwymadau blaenorol sylweddol, gobeithir y bydd mwy o arian yn cael ei ddarparu gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru er mwyn helpu i fynd i'r afael â'r methiannau hyn yn y farchnad o hyd, ond – er mwyn ymestyn hyn hyd y gellir i helpu **i fodloni targed yr Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop o gwmpas llawn erbyn 2020**[93] – bydd angen defnyddio cyfuniad o ERDF ac EAFRD. Disgwylir i'r costau fod yn uwch fesul safle, er y rhoddir blaenoriaeth i'r ardaloedd trefol ac amdrefol sy'n weddill o ran cymorth ERDF. Dylai'r cyfuniad o fuddsoddiad, ynghyd â buddsoddiad preifat parhaus, helpu i sicrhau bod NGB ar gael ledled Cymru i gyd bron erbyn 2020.
 19. Gallai buddsoddi mewn seilwaith TGCh wella cysylltedd ardal y rhaglen ac ategu arloesedd, ynghyd â sicrhau bod busnesau Cymru, yn enwedig y sector TGCh a'r sector Diwydiannau Creadigol, yn defnyddio, yn masnacheiddio ac yn manteisio ar dechnolegau digidol yn eang. Mae hyn yn arbennig o wir am **fand eang gwibgyswllt (100Mb yr eiliad yn ac yn uwch)** a rhagwelir y gall darpariaeth benodol sy'n targedu BBaChau (e.e. cynllun talebau) geisio ehangu defnydd tuag at y targed a geir yn yr Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop sef bod 50% o'r UE wedi tanysgrifio i fand eang uwchlaw 100Mb yr eiliad erbyn 2020.
 20. Yn ogystal â cheisio atal gwahaniaethau, ceir cryn gyfleoedd i arwain y blaen wrth geisio denu a chadw busnesau allweddol sydd angen atebion gwibgyswllt (100Mb yr eiliad ac yn uwch). Bydd angen i fusnesau mwy o faint, busnesau sydd angen cyflymder lanlwytho sy'n cyfateb i'w cyflymder lawrlwytho (gwasanaethau Cymesur fel y'u gelwir), a busnesau sydd angen cysylltu'n ddiogel o un safle i'r llall gael cysylltedd TGCh sydd wedi'i deilwra'n fwy ac mae cyfle i ddenu a chadw'r busnesau hyn ar **safleoedd strategol**.

- [1] Gweler: *Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned*, Cynllun Datblygu Cynaliadwy i Gymru <http://wales.gov.uk/topics/sustainabledevelopment/publications/one-wales-one-planet/>); a Phapur Gwyn sy'n nodi cynigion ar gyfer bil Datblygu Cynaliadwy (<http://wales.gov.uk/consultations/sustainabledevelopment/sdwhitepaper/>)
- [1.1] COM(2013)279 Terfynol dyddiedig 13 Mai 2013: "Cynllun gweithredu ar gyfer Strategaeth Forol yn Ardal yr Iwerydd"
- [2] *Gwyddoniaeth i Gymru*:
<http://wales.gov.uk/topics/businessandconomy/csaw/publications/130319sfw/?lang=cy>
- [3] *Arloesi Cymru*:
<http://wales.gov.uk/topics/businessandconomy/innovation/innovation-strategy-wales/?lang=cy>
- [4] Gross domestic expenditure on research and development (GERD) SYG
- [5] Cyfranogiad Cymru yn rhaglenni ymchwil, arloesi a dysgu gydol oes yr Undeb Ewropeaidd, Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Pwyllgor Materion Ewropeaidd ac Allanol (Chwefror 2011)
- [6] *Innovation Union Scoreboard* (2013), Hugo Hollanders a Nordine Es-Sadki, (UNU-MERIT), i'r Comisiwn Ewropeaidd
- [7] Mae hon yn elfen allweddol o'r dull gweithredu arbenigo craff. Er enghraifft: *Policy Instruments for RIS3 Clusters* (2012), Jaime del Castillo, Belen Barroeta a Jonatan Paton. Ar gael yn: <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/links>
- [8] Amlygir nifer o astudiaethau achos yn *An analysis of the effects of Structural Funds support for Research, Technological Development and Innovation 2000-2010* (2011)
- [9] Er enghraifft, Sefydliad Gwyddorau Bywyd 2, y Ganolfan Nano-iechyd, Canolfan y Celfyddydau ac Arloesi
- [10] Er enghraifft, y rhai a nodwyd yn *Gwyddoniaeth i Gymru* ac *Arloesi Cymru* (gyda'i gilydd Strategaeth Arbenigo Craff Cymru) fel meysydd â chryfderau presennol a datblygol (e.e. ymchwil bôn-gelloedd yn ardal Caerdydd neu ymchwil amaethyddol yn Aberystwyth).
- [11] *UK Innovation Survey 2011* (2012), Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau'r DU.
- [12] *Arloesi Cymru* (2013, Llywodraeth Cymru)
- [13] *UK Innovation Survey 2011* (2012, yr Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau
- [14] *Higher education-business and community interaction survey* (2013), HEFCE
- [15] Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau'r DU, 2010
- [16] Er enghraifft, byw yn glyfar, effeithlonrwydd ynni fel adnodd, adeiladau cynaliadwy, rheoli cnydau, ac ati

- [17] *Business Growth Ambitions Amongst SMEs* (2012), yr Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau (BIS)
- [18] *Small Business Survey 2012* (2013), BMG Research ar ran Llywodraeth Cymru
- [19] *2012 Small Business Survey* (2013), yr Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau (BIS). Data ar gael o Dablau Data yn <https://www.gov.uk/government/publications/small-business-survey-2012-sme-employers>
- [20] *2012 Small Business Survey: SME Employers in Wales* (2013), BMG Research ar ran Llywodraeth Cymru
- [21] *Ex Ante Assessment for the use of Financial Instruments*, Regeneris Consulting, heb ei gyhoeddi eto.
- [22]
<http://wales.gov.uk/about/cabinet/decisions/dl2014/janmar/business/eh0608/?lang=cy>
- [23] *The vital 6 per cent,: How high-growth innovative businesses generate prosperity and jobs* (2009), NESTA
- [24] Bwletin ystadegol “*Business Demography: Enterprise Births and Deaths 2011*” (29 Ion 2013), Llywodraeth Cymru
- [25] Er enghraifft: *Barriers encountered during micro and small business start-up in North-West England* (2000), S L Davidson Fielden, M J, P J Makin
- [26] Bwletin ystadegol “*Business Demography: enterprise births and deaths, 2010*” (19 Ion 2012), Llywodraeth Cymru
- [C27] Cyrchwyd y data ar 01 Tachwedd 2013 o StatsCymru (*Business births by area and year*).
- [28] *Ibid.*
- [29] *Ibid.*
- [30] *Mid Programme Evaluation of the Start Up Service for the Welsh Assembly Government* (Heb ddyddiad), ERS, Beaufort Research a Hywel Evans Associates.
- [31] Er enghraifft: *The ONS Productivity Handbook, Chapter 3: Productivity Theory and Drivers*
- [32] Er enghraifft, amcangyfrifir bod 2-4% o fusnesau twf uchel yn gyfrifol am y rhan fwyaf o dwf cyflogaeth yn sector preifat y DU. *Papur economaidd BERR Rhif 3 “High growth firms in the UK: Lessons from an analysis of comparative UK performance”* (Tachwedd 2008), Adran Busnes Menter a Diwygio Rheoleiddio'r DU (BIS bellach)
- [33] *Global Entrepreneurship Monitor 2007 Global Report on High-Growth Entrepreneurship* (2007), E. Autio, Cymdeithas Ymchwil Entrepreneuriaeth Fyd-eang.
- [34] *ERC White paper: Growth and growth intentions* (2013), Levie ac Autio, ERC

- [35] *Dadansoddiad o Faint Busnesau yng Nghymru, 2012*:
<http://wales.gov.uk/topics/statistics/headlines/economy2012/121025/?lang=cy>
- [36] *The vital 6 per cent.: How high-growth innovative businesses generate prosperity and jobs* (2009), NESTA
- [37] *Research to understand the barriers to take up and use of business support* (2011), Y Ganolfan Ymchwil Menter a Datblygu Economaidd ar ran BIS
- [38] *A review of the literature addressing the role of external knowledge and expertise at key stages of business growth and development* (2005), J. Bessant, B Phelps, R. Adams, Ysgol Reoli Cranfield
- [39] *Regional Trade statistics* (8 Mehefin 2012), Llywodraeth Cymru
- [40] *Adnewyddu'r Economi: cyfeiriad newydd* (Gorffennaf 2010), Llywodraeth Cymru
- [41] *Regional Trade statistics* (8 Mehefin 2012), Llywodraeth Cymru
- [42] Er enghraifft: Band Eang y Genhedlaeth Nesaf (www.superfast-cymru.com) neu Super Connected Cities
<http://www.cardiff.gov.uk/content.asp?nav=2%2C2867%2C6556%2C6557>)
- [43] *UK Broadband Impact Study: Literature Review* (2012), SQW ar ran yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon (DCMS)
- [44] *Ibid.*
- [45] “*This is for Everyone*”: *The Case for Universal Digitization* (2012), Booz & Co. Dadansoddodd Booz & Co lefelau digideiddio swyddfa gefn mwy na 500 o BBaChau yn y DU, Ffrainc, yr Almaen, yr Iseldiroedd a Brasil. Disgrifir y cysyniad o ddigideiddio (Booz & Co) mewn adroddiad Fforwm Economaidd y Byd fel “the mass adoption of connected digital technologies and applications by consumers, enterprises, and governments”. Ystyrir y DU yn un o'r prif wledydd yn y Mynegai Digideiddio “Maximising the Impact of Digitization”, Booz a Katz (2012). Yn *The Global Information Technology Report 2012: Living in a Hyperconnected World*. Fforwm Economaidd y Byd. mae ffigurau Eurostat, a ddyfynnwyd yn *E-Commerce and ICT Activity, 2012* (2013), y Swyddfa Ystadegau Gwladol (SYG), yn rhoi'r DU yn y pumed safle o blith 28 o wledydd yr UE o ran Cyfran cyfanswm y trosiant o e-fasnach.
- [46] *Small Business Survey 2012* (2013) BIS
- [47] *Communications Market Report: Wales* (2014), Ofcom
- [48] *UK Broadband Impact Study: Literature Review* (2012), SQW ar ran DCMS
- [49] *Communications Market Report: Wales* (2014), Ofcom
- [50] *Quantitative Estimates of the Demand for Cloud Computing in Europe and the Likely Barriers to Uptake* (2012), IDC ar ran y Comisiwn Ewropeaidd
- [51] *Ibid.*

- [52] *Communications Market Report: Wales* (2014), Ofcom
- [53] *The Cost of Cyber Crime* (14 Chwefror 2011), Detica a Swyddfa'r Cabinet
- [54] Tailored research informing Social Enterprise Action Plan (2009), Llywodraeth Cymru. Nid oes unrhyw ddata rheolaidd na dibynadwy ar lefel Cymru o ystyried y gwahanol strwythurau cyfreithiol, gwahanol ddiffiniadau a diffyg gweladwyedd.
- [55] *Mapio gweithgarwch mentrau cymdeithasol yng Nghymru* (Hydref 2009), Llywodraeth Cymru. Ar gael yn:
<http://wales.gov.uk/topics/housingandcommunity/regeneration/publications/110803socialmapping/?lang=cy>
- [56] *Average final energy consumption per thousand population in Great Britain by region and consuming sector - Sub-national total final energy consumption statistics* (data 2011), yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd
- [57] *Finding Cost Savings: Resource Efficiency for SMEs*, Cynllun Gweithredu ar Wastraff ac Ailgylchu,
- [58] *Exploring the design of policies to increase efficiency of electricity use within the industrial and commercial sectors* (Tachwedd 2012), yr Ymddiriedolaeth Garbon ac SPA Future Thinking ar ran DECC
- [59] *Engaging SMEs to improve their Energy Efficiency, A Market Appraisal* (2009), DECC
- [60] *Marine Energy Infrastructure Study : Stage A - Industry Consultation and Concept Design* (Gorffennaf 2012), Halcrow
- [61] Adnoddau gwynt sylweddol (ar y tir ac ar y môr); cryn botensial o ran ynni tonnau a llanw (Fframwaith Strategol Ynni Adnewyddadwy'r Môr, 2011); un o'r adnoddau solar gorau yn y DU; a lle am fwy o fïomas a hydro
- [62] *Renewable electricity in Scotland, Wales, Northern Ireland and the regions of England in 2012* (Medi 2013), yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd
- [63] Er enghraifft, ceir rhai astudiaethau achos yn: *Co-operative renewable energy in the UK: a guide to this growing sector* (2012), Rebecca Willis a Jenny Willis, ar ran Y Grŵp Cydweithredol
- 69 *Ex Ante Assessment for the use of Financial Instruments*, Regeneris Consulting, heb ei gyhoeddi eto
- [64] Sgôr Gweithdrefn Asesu Safonol (SAP) gyfartalog effeithlonrwydd ynni ar gyfer cartrefi yng Nghymru yw 50 (2008 i'w diweddarau ym mis Awst 2013).
- [65] DECC Energy Consumption in the UK (2013)

[66] Uchelgais Llywodraeth Cymru yw dileu tlodi tanwydd erbyn 2018, ond yn 2010 mae dros 23% (332,000) o gartrefi yng Nghymru yn wynebu problemau tlodi tanwydd: *Fuel Poverty Evidence Plan* (Mawrth 2012), Llywodraeth Cymru

[67] *Energy Efficiency Policies and Measures in UK* (2012), ODYSSEE MURE Prosiect Ynni Deallus Ewrop

[68] *A Small Area Fuel Poverty Indicator for Wales* (Medi 2008), David Gordon ac Eldin Fahmy, Prifysgol Bryste. Ar gael yn:
<http://wales.gov.uk/docs/desh/policy/090129fuelpovertyreporten.pdf>

[69] *Strategic Transport Infrastructure Needs to 2030*, Rhaglen Dyfodol Rhyngwladol y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (2011). Er enghraifft mae'n disgrifio prif heriau ariannu cynlluniau o'r fath a'r buddiannau economaidd hirdymor. Mae'r adroddiad yn galw am fesurau cynhwysfawr er mwyn cefnogi'r datblygiad mewn seilwaith sydd ei angen, gan nodi "*Quality infrastructure is a key pillar of international competitiveness. It is trade-enhancing – especially for exports – and has positive impacts on economic growth*".

[70] *Global Agenda Council on Infrastructure 2012-2014*. Er enghraifft noda "*The costs of building infrastructure are vast, but the costs of failing to make such investments are incalculable. Improved infrastructure produces abundant benefits for the economy, environment and social progress. However, many countries, developing and developed, are facing significant infrastructure deficits, owing to growing populations, urbanization, changing demands and ageing assets.*"

[71] *Adnewyddu'r Economi: cyfeiriad newydd (2010)*, Llywodraeth Cymru. Ymhlith y ffactorau sbarduno eraill mae cymorth busnes wedi'i dargedu, annog arloesedd a gwneud Cymru yn lle mwy deniadol i wneud busnes

[72] *Going for Growth*, OECD, a *Understanding productivity variations between Wales and the rest of the UK*, Llywodraeth Cynulliad Cymru

[73] Data o Gyfrifiad 2011 nad yw ar gael tan 2015, ond nodwyd y duedd ers 1981. Gweler [http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/geography/beginner-s-guide/other/travel-to-work-](http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/geography/beginner-s-guide/other/travel-to-work-areas/index.html)

[areas/index.html](http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/geography/beginner-s-guide/other/travel-to-work-areas/index.html)

[74] Er enghraifft, dangosodd dadansoddiad o gymudo yn y de (diagram wedi'i gynnwys yn y bennod ar Gymru yng Nghytundeb Partneriaeth y DU) mai dim ond 59-75% o'r boblogaeth weithio a oedd yn dod o'r un Awdurdod Lleol â'r man gwaith, gan olygu bod 25-41% o'r boblogaeth weithio gyfan yn cymudo ar draws ffiniau Awdurdodau Lleol. Mae hefyd yn dangos nad i ardaloedd Dinas Caerdydd a Chasnewydd yn unig y mae cymudo yn y de yn digwydd

[75] Cynhaliwyd amrywiaeth o waith dadansoddi o ardal De Cymru / Dinas-Ranbarth Caerdydd fel rhan o'r gwaith o ddatblygu'r cysyniad o Fetro. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn:
<http://wales.gov.uk/topics/transport/integrated/metro/?lang=cy>

[76] *Bwletin Ystadegol: Cymudo yng Nghymru* (2011), Llywodraeth Cymru

- [77] *Arolwg 2011 ESF o'r Bobl a Adawodd* 2013), (Prifysgol Caerdydd) et al
- [78] National Travel Survey (2011), Yr Adran Drafndiaeth data 2009.
- [79] *Transport and Social Inclusion. Have we made the connections in our cities?* (2010) PTEG
- [80] *Moving on up, moving on out? Overcoming the jobs-skills mismatch* (Gorffennaf 2011), Lena Tochtermann a Naomi Clayton, Centre for Cities
- [81] *Adroddiad Blynnyddol: Trafnidiaeth reilffyrdd, 2012* (Tachwedd 2013), Llywodraeth Cymru
- [82] Er enghraifft, gweler y dadansoddiad sy'n llywio cynigion ar gyfer Metro De Cymru:
<http://wales.gov.uk/topics/transport/integrated/metro/?lang=cy>
- [83] *Monitro'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol, Diweddariad 2012* (24 Medi 2013), StatsCymru
- [84] <http://www.mobilityplans.eu/11>
- [85] http://ec.europa.eu/transport/themes/its/index_en.htm
- [86] *UK Broadband Impact Study: Literature Review* (2012), SQW ar ran yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon (DCMS) (tudalen 1)
- [87] *Ibid.*
- [88] *Quantitative Estimates of the Demand for Cloud Computing in Europe and the Likely Barriers to Uptake* (2012), IDC ar ran y Comisiwn Ewropeaidd
- [89] *Communications Market Report Wales* (Awst 2014), Ofcom
- [90] *Communications Market Report: Wales* (Awst 2014), Ofcom
- [91] Cyfeiriad o Czernich et al (2009): "The socioeconomic impact of bandwidth" Adroddiad terfynol
- [92] Daeth yr ymgynghoriad i ben 03 Gorffennaf 2014. Mae dogfennau a mapiau'r ymgynghoriad ar gael yn:
<http://wales.gov.uk/consultations/businessandconomy/superfast-infill/?skip=1&lang=cy>
- [93] Agenda Ddigidol Ewrop

1.1.2 Cyfiawnhad dros ddethol amcanion thematig a blaenoriaethau buddsoddi cyfatebol gan ystyried y Cytundeb Partneriaeth, yn seiliedig ar nodi anghenion rhanbarthol a, lle bo'n briodol, genedlaethol gan gynnwys yr angen i ateb yr heriau a nodwyd mewn argymhellion perthnasol sy'n benodol i wlad a fabwysiadwyd yn unol ag Erthygl 121(2) TFEU ac argymhellion perthnasol y Cyngor a fabwysiadwyd yn unol ag Erthygl 148(4) TFEU, gan ystyried y gwerthusiad ex-ante.

Tabl 1: Cyfiawnhad dros ddethol amcanion thematig a blaenoriaethau buddsoddi

Amcan thematig a ddetholwyd	Blaenoriaeth fuddsoddi a ddetholwyd	Cyfiawnhad dros ddethol
01 - Cryfhau ymchwil, datblygiadau technolegol ac arloesi	1a - Gwella seilwaith ymchwil ac arloesi a'r gallu i ddatblygu rhagoriaeth ym maes ymchwil ac arloesi, a hyrwyddo canolfannau cymhwysedd, yn enwedig y rhai o ddiddordeb Ewropeaidd	• Mae papur sefyllfa'r Comisiwn yn tynnu sylw at ddiffyg twf yn y DU o ran buddsoddi mewn ymchwil, datblygu ac arloesi sy'n tanseilio cystadleurwydd. • Mae ymhell o gyrraedd targed EU2020 a thynnwyd sylw at y cynnydd araf yn y Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol • Meysydd â blaenoriaeth a nodwyd yn y Strategaeth Arbenigo Craff fel meysydd lle ceir cyfleoedd • Meysydd o ragoriaeth ryngwladol bresennol a datblygol i adeiladu arnynt, gan gynnwys ym meysydd Carbon isel, yn enwedig defnyddio'r arbenigedd ym Mhrifysgol Caerdydd a busnesau sy'n cael gafael ar arian ymchwil
01 - Cryfhau ymchwil, datblygiadau technolegol ac arloesi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol	• Mae papur sefyllfa'r Comisiwn yn tynnu sylw at y potensial i greu amgylchedd busnes sy'n ystyriol o arloesi, sy'n ateb y galw am fusnesau ymchwil, datblygu ac arloesi • Dim targed ar gyfer EU2020 ond mae Innovation Union yn nodi amcanion eang eu cwmpas sy'n broblemau o hyd yng Nghymru • Mae Cymru yn ddilynwr arloesedd ac nid oes diwylliant o arloesi - mae angen mwy o arloesi ym mhob rhan o'r economi • Mae angen mwy o fasnacheiddio ymchwil

Amcan thematig a ddetholwyd	Blaenoriaeth fuddsoddi a ddetholwyd	Cyfiawnhad dros ddethol
		drwy gefnogi clystyrau datblygol ac Arbenigo Call • Yr allwedd yw cynyddu buddsoddiad preifat mewn technolegau Carbon isel (a'r unig ffodd o gau'r bylchau mawr mewn targedau cysylltiedig) fydd profi cysyniad ac arddangos • Mae'r gallu i brofi cysyniad ac arddangos yn ardal y rhaglen ar gyfer dylunio a gweithgynhyrchu yn hanfodol er mwyn gwireddu buddiannau yn ardal y rhaglen
02 - Gwella mynediad at dechnolegau gwybodaeth a chyfathrebu, y defnydd a wneir ohonynt a'u hansawdd	2a - Ymestyn y defnydd o fand eang a chyflwyno rhwydweithiau cyflym iawn a chefnogi'r broses o fabwysiadu technolegau a rhwydweithiau datblygol ar gyfer yr economi ddigidol	• Disgwylir i fuddsoddiadau presennol sicrhau tua 92% o gwmpas rhwydweithiau Band Eang y Genhedlaeth Nesaf (30Mb yr eiliad). • Heriau a nodwyd yn yr Adolygiad o'r Farchnad Agored er mwyn mynd i'r afael â methiannau yn y farchnad o hyd er mwyn cyflawni targed yr Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop, sef cwmpas o 100% • Gall cynnig atebion cysylltedd cyflym iawn (100Mb yr eiliad) i fusnesau allweddol ledled Cymru wella cystadleurwydd a chyflawni yn erbyn targed yr Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop o 50% o fusnesau
03 - Gwella cystadleurwydd busnesau bach a chanolig, y sector amaethyddol (ar gyfer EAFRD) a'r sector pysgodfeydd a dyframaeth (ar gyfer yr EMFF)	3a - Hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig drwy hwyluso'r gwaith o ymelwa'n economaidd ar syniadau newydd a meithrin gweithgarwch i greu cwmnïau newydd, gan gynnwys drwy ddeorfeydd busnes	• Mae papur sefyllfa'r Comisiwn yn tynnu sylw at bwysigrwydd gwella cystadleurwydd BBaChau yn y DU (e.e. hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig mewn sectorau

Amcan thematig a ddetholwyd	Blaenoriaeth fuddsoddi a ddetholwyd	Cyfiawnhad dros ddethol
		sy'n allforio, a chyllido offerynnau ariannol a gwasanaethau cynghori busnesau) • Mae'r argymhellion sy'n benodol i Wledydd y DU yn tynnu sylw at angen i wella argaeledd cyllid gan fanciau a ffynonellau eraill i BBaChau. • Mae Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol y DU yn tynnu sylw at y gwaith sydd eisoes yn mynd rhagddo ac yn cydnabod yr un problemau a chyfleoedd • Mae lefelau is o ran geni, goroesi a thwf BBaChau a mynediad at gyllid yn ardal y rhaglen o'i chymharu â'r DU
03 - Gwella cystadleurwydd busnesau bach a chanolig, y sector amaethyddol (ar gyfer EAFRD) a'r sector pysgodfeydd a dyframaeth (ar gyfer yr EMFF)	3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi	• Mae papur sefyllfa'r Comisiwn yn tynnu sylw at bwysigrwydd gwella cystadleurwydd BBaChau yn y DU (yn enwedig cymorth mewn sectorau sy'n allforio) • Mae Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol y DU yn tynnu sylw at y gwaith sydd eisoes yn mynd rhagddo ac yn cydnabod yr un problemau a chyfleoedd • Cynhyrchiant a thwf is ymhlith BBaChau yn ardal y rhaglen o'i chymharu â'r DU; cyfleoedd i ymelwa'n well ar TGCh i helpu i ysgogi cynhyrchiant • Gwelliannau mewn allforion ond rhwystrau sylweddol o hyd ar gamau allweddol yn nhwf busnes

Amcan thematig a ddetholwyd	Blaenoriaeth fuddsoddi a ddetholwyd	Cyfiawnhad dros ddethol
04 - Cefnogi'r newid i economi carbon isel ym mhob sector	4a - Hyrwyddo'r gwaith o gynhyrchu a dosbarthu ynni sy'n dod o ffynonellau adnewyddadwy	• Mae targed EU2020 a'r Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol yn awgrymu bod tipyn o ffordd i fynd cyn y caiff targedau ar gyfer cynhyrchu ynni adnewyddadwy eu cyflawni ar lefel yr UE, y DU a Chymru • Mae papur sefyllfa'r Comisiwn yn awgrymu y dylai cyllid gefnogi mwy o ddefnydd o bob math o ynni adnewyddadwy, gan ystyried potensial technolegau arloesi yn arbennig • Adnoddau ac asedau sylweddol yng Nghymru i fanteisio arnynt • Mae maint y buddsoddiad sydd ei angen yn awgrymu y dylid canolbwyntio ar annog buddsoddiad preifat
04 - Cefnogi'r newid i economi carbon isel ym mhob sector	4c - Cefnogi effeithlonrwydd ynni, rheoli ynni yn ddeallus a defnyddio ynni adnewyddadwy mewn seilwaith cyhoeddus, gan gynnwys mewn adeiladau cyhoeddus, ac yn y sector tai	• Mae targed EU2020 a'r Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol yn awgrymu bod angen gwneud mwy o gynnydd er mwyn gwrthdroi'r dirywiad diweddar o ran targedau effeithlonrwydd ynni. • Mae papur sefyllfa'r Comisiwn yn awgrymu y dylai cyllid gefnogi mwy o ddefnydd o bob math o ynni adnewyddadwy, gan ystyried potensial technolegau arloesi yn arbennig, a dylai hyrwyddo effeithlonrwydd ynni, yn enwedig mewn adeiladau • Mae'r Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol yn nodi materion penodol o ran effeithlonrwydd ynni stoc dai Cymru

Amcan thematig a ddetholwyd	Blaenoriaeth fuddsoddi a ddetholwyd	Cyfiawnhad dros ddethol
		Mae tanwydd tloti hefyd yn broblem fawr yn ardal y rhaglen
04 - Cefnogi'r newid i economi carbon isel ym mhob sector	4e - Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol aml-fodd cynaliadwy a mesurau addasu sy'n berthnasol o ran lliniaru	- Mae'r argymhellion sy'n benodol i wledydd y DU yn awgrymu y dylai'r DU fuddsoddi er mwyn mynd i'r afael ag anawsterau seilwaith (gyda thrafnidiaeth yn cael ei nodi fel pryder o ran cyflawni a chyllido). - Cyfleoedd i wella cysylltedd â chanolfannau trefol (e.e. Dinas-Ranbarthau) a rhwng rhwydweithiau trafnidiaeth gynaliadwy (e.e. rhwydweithiau rheilffyrdd / bysiau) - Mae Arolwg yr ESF o'r Bobl a Adawodd yn nodi mai un o'r prif rwystrau i gael cyflogaeth yw rhwystrau trafnidiaeth

1.2 Cyfiawnhad dros y dyraniad ariannol

Y cyfiawnhad dros y dyraniad ariannol (cymorth gan yr Undeb) i bob amcan thematig a, lle bo'n briodol, flaenoriaeth fuddsoddi, yn unol â'r gofynion crynodi thematig, gan ystyried y gwerthusiad ex-ante.

Cefndir

1. Fel y nodir yn Adran 2 (Echelau Blaenoriaeth) llunnir blaenoriaethau mewn rhai achosion drwy ddwyn ynghyd Flaenoriaethau Buddsoddi o fwy nag un Amcan Thematig. Mae'r cyfiawnhad dros ddyraniadau ariannol a nodir yn yr adran hon yn adlewyrchu'r broses o lunio'r Echelau Blaenoriaeth yn Adran 2, yn ogystal â'r Amcanion Thematig fel y'u nodir yn y rheoliadau.

Echel Blaenoriaeth 1: Ymchwil ac Arloesi

2. Mae dyraniadau ar gyfer yr Echel Blaenoriaeth hon yn hafal i 49% o'r holl ERDF. Mae'r holl gyllid yn ymwneud ag un Amcan Thematig:

- Amcan Thematig 1: Cryfhau ymchwil, datblygiadau technolegol ac arloesi.**

3. Mae gwerth arian parod y ddau amcan thematig wedi cynyddu'n sylweddol o gymharu â rhaglen 2007-2013 oherwydd y cynnydd cyffredinol yng ngwerth y rhaglen a mwy o ffocws ar gefnogi amcanion newid yn yr hinsawdd (fel y nodir yn y tabl o ddyraniadau dangosol yn ôl Categori) Mae cyfiawnhad dros y dyraniad hwn yn seiliedig ar y canlynol:

- Mae targed ymchwil, datblygu ac arloesi EU2020 ymhell o gael ei gyflawni, sy'n awgrymu problemau o hyd o ran adnoddau a gallu, a thynnwyd sylw at hyn mewn dadansoddiad bod sefydliadau yng Nghymru yn cael llai o fynediad at gyllid cystadleuol a bod prinder sefydliadau mawr sy'n canolbwyntio ar ymchwil
- Mae angen adeiladu ar nifer o lwyddiannau yn 2007-2013, yn enwedig o ran canolbwyntio ar feysydd o ragoriaeth ac arbenigo ar gyfer gallu ymchwil a manteisio ar bwyslais newydd yng Nghymru (e.e. *Gwyddoniaeth i Gymru, Arloesi Cymru*, buddsoddiad gwerth £50m (tua €60m) mewn Rhwydweithiau Ymchwil Cenedlaethol a Thimau Sêr Cymru, swydd newydd Prif Swyddog Gwyddonol).
- Bydd y cyllid ychwanegol sydd ar gael yn ei gwneud yn bosibl i wneud buddsoddiadau cyfalaf ar raddfa ddigonol i gefnogi Arbenigo Craff.
- Mae *Arloesi Cymru* yn tynnu sylw at heriau sylweddol o ran cefnogi diwylliant o arloesi, sy'n gofyn am fuddsoddi cymysg
- Sicrhau bod y gofynion clustnodi sylfaenol ar gyfer gweithgarwch carbon isel yn cael eu bodloni ac anfon neges glir i'r sector y bydd cefnogaeth gryf i'r newid i economi carbon isel

Echel Blaenoriaeth 2: Cystadleurwydd BBaChau

4. Mae dyraniadau ar gyfer yr Echel Blaenoriaeth hon yn hafal i 23% o'r holl ERDF. O edrych arnynt fesul Amcan Thematig mae hyn yn hafal i:

- **Amcan Thematig 3: Gwella cystadleurwydd BBaChau** Tua 92% o'r Echel Blaenoriaeth.
- **Amcan Thematig 1: Cryfhau ymchwil, datblygiadau technolegol ac arloesi.** Tua 8% o'r Echel Blaenoriaeth.

5. Mae'r dyraniad i'r Echel Blaenoriaeth hon yn debyg yn fras i gyfran y dyraniad i raglen 2007-2013 (ond bod cynnydd sylweddol mewn gwerth arian parod) ac mae'n seiliedig ar y canlynol:

- Mae BBaChau yn segment allweddol o economi Cymru, ond mae eu diffyg cystadleurwydd (yn enwedig lefelau is o gynhyrchiant) yn golygu nad yw cynifer yn cael eu creu, ac nid yw cynifer yn tyfu, yn gweithredu'n rhyngwladol nac yn cymryd rhan yn yr economi ddigidol ag a welir ledled y DU
- Nid yw mynediad at gyllid wedi gwella'n sylweddol ac mae methiannau yn y farchnad o hyd y gellir mynd i'r afael â nhw'n uniongyrchol. Mae hyn yn cynnwys darparu cyllid ar gyfer gweithgarwch sy'n ymwneud ag ymchwil, datblygu ac arloesi

Echel Blaenoriaeth 3: Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni

6. Mae dyraniadau ar gyfer yr Echel Blaenoriaeth hon yn hafal i tua 2% o'r holl ERDF. Caiff yr Echel Blaenoriaeth ei chyflawni drwy un Amcan Thematig:

- **Amcan Thematig 4: Cefnogi'r newid i economi carbon isel ym mhob sector.**

7. Mae hwn, ynghyd â'r dyraniad ychwanegol ar gyfer Amcan Thematig 4 o dan Echel Blaenoriaeth 4 ar gyfer trafndiaeth drefol gynaliadwy, ochr yn ochr â'r dyraniad a glustnodwyd o dan Echel Blaenoriaeth 1 (o dan yr un Amcan Thematig) yn bodloni'r gofynion crynodi thematig, sef 20% o gyfanswm yr ERDF. Mae'r rhesymeg yn seiliedig ar y canlynol:

- Mae'r pellter cyn cyrraedd targedau EU2020 ar gyfer ynni adnewyddadwy ac effeithlonrwydd ynni yn golygu bod angen buddsoddiad sylweddol gan y sector preifat er mwyn cael unrhyw effaith wirioneddol
- Sicrhau bod y rhaglen yn bodloni'r gofynion clustnodi sylfaenol ar gyfer gweithgarwch carbon isel ac anfon neges glir i'r sector y bydd cefnogaeth gryf i'r newid i economi carbon isel a ffocws ar gymorth i leihau risgiau buddsoddiadau yn hytrach na cheisio mynd i'r afael yn uniongyrchol â'r targedau yn unig
- Mae'r galw a'r angen am fesurau effeithlonrwydd ynni yn fwy na'r adnoddau sydd ar gael, ond mae ymrwymiad cadarn gan Lywodraeth Cymru i barhau i gefnogi buddsoddiad yn y maes hwn.

Echel Blaenoriaeth 4: Cysylltedd

8. Mae dyraniadau ar gyfer yr Echel Blaenoriaeth hon yn hafal i 24% o'r holl ERDF. O edrych arnynt fesul Amcan Thematig mae hyn yn hafal i:

- **Amcan Thematig 4: Cefnogi'r newid i economi carbon isel ym mhob sector.** Tua 75% o'r Echel Blaenoriaeth.
- **Amcan Thematig 2: Gwellu mynediad at TGCh a'r gallu i ymelwa arni.** Tua 25% o'r Echel Blaenoriaeth.

9. Bydd buddsoddiadau o dan AT2 yn cyfrannu at dargedau crynodi thematig, felly bydd cyfanswm y dyraniadau yn bodloni gofynion deddfwriaethol (sef o leiaf 80% ar Amcanion Thematig a glustnodwyd) i raddau helaeth iawn. Gellir cyfiawnhau maint cymharol y dyraniad gan gost gymharol buddsoddi yn y meysydd hyn yn lle meysydd eraill (llai o brosiectau am fwy o arian) a'r buddiannau o ran integreiddio a chydgyssylltu polisïau strategol. Disgwylir i gymorth o dan AT4 ond gefnogi un cynllun neu gyfres o brosiectau cysylltiedig sy'n cefnogi cysylltedd trefol aml-fodd cynaliadwy o fewn Dinas-Ranbarth Caerdydd. Mae'r rhesymeg dros y dyraniad yn seiliedig ar y canlynol:

- Cafodd y buddsoddiadau hyn, ochr yn ochr â buddsoddiadau mewn sgiliau, eu nodi fel blaenoriaethau polisi datblygu economaidd Llywodraeth Cymru ar gyfer buddsoddiad cyhoeddus o ran cefnogi swyddi a thwf; yn benodol o ran helpu i ddenu buddsoddiadau wedyn gan y sector preifat a gwella symudedd trefol.
- Mae buddsoddiadau yn hanfodol ar gyfer yr holl fuddsoddiadau ESI eraill er mwyn sicrhau y caiff busnesau a sgiliau eu cadw yn ardal y rhaglen a denu busnesau newydd a gweithwyr medrus i'r ardal. Mae angen i'r buddsoddiadau mawr angenrheidiol a nodwyd yn yr argymhellion sy'n benodol i Wledydd y DU, Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol y DU a pholisïau domestig megis y *Rhaglen Lywodraethu* a *Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru* gael cymaint o gefnogaeth â phosibl, ond bydd angen targedu gofalus er mwyn sicrhau bod cronfeydd strwythurol yn ychwanegu'r gwerth mwyaf posibl.

- Cyfle gwirioneddol i gysylltu Dwyrain Cymru mwy ffyniannus yn fwy effeithiol â Gorllewin Cymru a'r Cymoedd llai datblygedig drwy fuddsoddiadau sy'n ategu ei gilydd ar draws Rhaglenni Gweithredol. Bydd gwella symudedd o fewn y Dinas-Ranbarth o fudd o ran cystadleurwydd y ddau ranbarth gyda gwelliannau yn Nwyrain Cymru i wella symudedd o fewn y Brifddinas a Gorllewin Cymru a'r Cymoedd yn cefnogi symudedd i'r Ddinas / o'r Ddinas.

Echel Blaenoriaeth 5: Cymorth Technegol

10. Mae dyraniadau ar gyfer yr Echel Blaenoriaeth hon yn hafal i 2% o'r holl ERDF. Mae hyn yn cynyddu'r dyraniad ariannol yn ôl cyfran o gymharu â rhaglenni 2007-2013 a gellir ei gyfiawnhau yn seiliedig ar y canlynol:

- Cryfhau'r Awdurdod Rheoli, Ardystio ac Archwilio mewn ymateb i adolygiadau o adnoddau a gallu, gan gynnwys canfyddiadau archwiliadau

Tabl 2: Trosolwg o strategaeth fuddsoddi'r rhaglen weithredol

Echel blaenoriaeth	Cronfa	Cymorth yr Undeb (€)	Cyfran o gyfanswm cymorth yr Undeb ar gyfer y rhaglen weithredol	Amcan thematig / Blaenoriaeth fuddsoddi / Amcan penodol	Dangosyddion canlyniadau cyffredin a rhaglen-benodol y pennwyd targed ar eu cyfer
1	ERDF	100,801,566.00	49.58%	▼ 01 Cryfhau ymchwil, datblygiadau technolegol ac arloesi ▼ 1a - Gwella seilwaith ymchwil ac arloesi a'r gallu i ddatblygu rhagoriaeth ym maes ymchwil ac arloesi, a hyrwyddo canolfannau cymhwysedd, yn enwedig y rhai o ddiddordeb Ewropeaidd ▼ 1.1 - Cynyddu llwyddiant sefydliadau ymchwil Cymru o ran denu arian ymchwil cystadleuol a phreifat. ▼ 1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac arloesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiaid gan wasanaethau cyhoeddus, ysgogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilysu cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a lledaenu technolegau â diben cyffredinol ▼ 1.2 - Cynyddu faint o brosesau ymchwil ac arloesi sy'n cael eu troi'n gynhyrchion, yn brosesau ac yn wasanaethau masnachol newydd a gwell yn llwyddiannus, yn enwedig drwy drosglwyddo technoleg o SAUau yn well.	[1.1, 1.3]
2	ERDF	45,720,471.00	22.49%	▼ 01 Cryfhau ymchwil, datblygiadau technolegol ac arloesi ▼ 1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac arloesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiaid gan wasanaethau cyhoeddus, ysgogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilysu cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a lledaenu technolegau â diben cyffredinol ▼ 2.5 Mynd i'r afael â methiannau yn y farchnad o ran y cyllid sydd ar gael, yn enwedig cyfalaf risg, er mwyn i BBaChau yng Nghymru arloesi a masnacheiddio gwaith ymchwil a datblygu. ▼ 03 - Gwella cystadleurwydd busnesau bach a chanolig, y sector amaethyddol (ar gyfer EAFRD) a'r sector pysgodfeydd a dyframaeth (ar gyfer yr EMFF) ▼ 3a - Hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig drwy hwyluso'r gwaith o ymelwa'n economaidd ar syniadau newydd a meithrin gweithgarwch i greu cwmnïau newydd, gan gynnwys drwy ddeorfeydd busnes ▼ 2.1 Cynyddu faint o gyllid sydd ar gael i BBaChau ar gyfer dechrau busnesau ac ehangu busnesau. ▼ 2.2 - Cynyddu nifer y BBaChau newydd drwy roi gwybodaeth, cyngor ac arweiniad a chymorth ar gyfer entrepreneuriaeth. ▼ 3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi ▼ 2.3 - Cynyddu nifer y BBaChau sy'n ymelwa ar rwydweithiau band eang y Genhedlaeth Nesaf a seilwaith TGCh ▼ 2.4 - Cynyddu twf y BBaChau hynny sydd â'r potensial i dyfu, yn enwedig drwy ddod yn rhan o farchnadoedd newydd (yn ddomestig ac yn rhyngwladol)	[2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5]
3	ERDF	4,850,391.00	2.39%	▼ 04 - Cefnogi'r newid i economi carbon isel ym mhob sector ▼ 4a - Hyrwyddo'r gwaith o gynhyrchu a dosbarthu ynni sy'n dod o ffynonellau adnewyddadwy ▼ 3.1 - Cynyddu nifer y cynlluniau ynni adnewyddadwy ar raddfa fach a sefydlir.	[3.1, 3.2]

Echel blaenoriaeth	Cronfa	Cymorth yr Undeb (€)	Cyfran o gyfanswm cymorth yr Undeb ar gyfer y rhaglen weithredol	Amcan thematig / Blaenoriaeth fuddsoddi / Amcan penodol	Dangosyddion canlyniadau cyffredin a rhaglen-benodol y pennwyd targed ar eu cyfer
				▼ 4c - Cefnogi effeithlonrwydd ynni, rheoli ynni yn ddeallus a defnyddio ynni adnewyddadwy mewn seilwaith cyhoeddus, gan gynnwys mewn adeiladau cyhoeddus, ac yn y sector tai ▼ 3.2 - Cynyddu effeithlonrwydd ynni stoc dai bresennol Cymru, yn enwedig mewn ardaloedd lle ceir tldi tanwydd	
4	ERDF	47,873,581.00	23.55%	▼ 02 - Gwella mynediad at dechnolegau gwybodaeth a chyfathrebu, y defnydd a wneir ohonynt a'u hansawdd ▼ 2a - Ymestyn y defnydd o fand eang a chyflwyno rhwydweithiau cyflym iawn a chefnogi'r broses o fabwysiadu technolegau a rhwydweithiau datblygol ar gyfer yr economi ddigidol ▼ 4.2 - Cyfrannu at dargedau'r Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop yng Nghymru o ran mynediad 100% at fand eang y genhedlaeth nesaf (30Mb yr eiliad ac yn uwch) a mynediad 50% at 100Mb yr eiliad ▼ 04 - Cefnogi'r newid i economi carbon isel ym mhob sector ▼ 4e - Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol aml-fodd cynaliadwy a mesurau addasu sy'n berthnasol o ran lliniaru ▼ 4.1 - Cynyddu symudedd trefol a llafur i ac o ganolfannau trefol a chanolfannau cyflogaeth allweddol	[4.1, 4.2]
5	ERDF	4,066,245.00	2.00%	5.1 - Sicrhau bod rhaglenni 2014-2020 yn cael eu rheoli'n effeithlon ac yn effeithiol. 5.2 - Rhoi cyngor o ansawdd uchel i bartneriaid allweddol sy'n rhan o'r broses o ddylunio a chyflawni gweithrediadau 5.3 - Gwella'r broses o integreiddio buddsoddiadau â chronfeydd ESI eraill ynghyd â rhaglenni ehangach a arweinir gan y Comisiwn ac sy'n seiliedig ar Sector, a gwneud iddynt ategu ei gilydd yn well.	[TAR1, TAR2, TAR3]

2. ECHELAU BLAENORIAETH

2.A DISGRIFIAD O'R ECHELAU BLAENORIAETH HEBLAW AM GYMORTH TECHNEGOL

2.A.1 Echel blaenoriaeth

Rhif adnabod yr echel blaenoriaeth	1
Teitl yr echel blaenoriaeth	Ymchwil ac Arloesi

- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy offerynnau ariannol yn unig
- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy offerynnau ariannol yn unig a sefydlwyd ar lefel yr Undeb
- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy waith datblygu lleol a arweinir gan y gymuned
- ☐ Ar gyfer yr ESF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i arloesi cymdeithasol neu gydweithredu trawswladol, neu'r ddau
- ☐ Ar gyfer yr ERDF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i weithrediadau sydd wedi'u hanelu at ailadeiladu mewn ymateb i drychinebau naturiol mawr neu ranbarthol
- ☐ Ar gyfer yr ERDF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i BBaChau (Erthygl 39)

2.A.2 Cyfiawnhad dros sefydlu echel blaenoriaeth sy'n cwmpasu mwy nag un categori o ranbarth, amcan thematig neu gronfa (lle bo'n gymwys)

1. Mae'r Echel Blaenoriaeth hon yn canolbwyntio ar ddatblygu ymchwil, datblygiadau technolegol ac arloesi. Er y caiff yr holl weithgarwch ei ariannu o dan Amcan Thematig 1, bydd yr Echel Blaenoriaeth yn gwneud cyfraniad penodol i amcanion newid yn yr hinsawdd, gan gefnogi'r newid i economi carbon isel. Adlewyrchir hyn yn y Categoriâu o Ymyrraeth a bwriedir ystyried cofnodi allbynnau sy'n ymwneud yn uniongyrchol â gweithgarwch newid i economi carbon isel.

2.A.3 Cronfa, categori'r ranbarth a sail gyfrifo ar gyfer cymorth yr Undeb

Cronfa	Categori'r ranbarth	Y sail gyfrifo (cyfanswm y gwariant cymwys neu'r gwariant cyhoeddus cymwys)	Categori'r ranbarth ar gyfer y ranbarthau pellaf a'r ranbarthau gogleddol prin eu poblogaeth (lle y bo'n briodol)
ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm	

2.A.4 Blaenoriaeth fuddsoddi

Rhif adnabod y flaenoriaeth fuddsoddi	1a
Teitl y flaenoriaeth fuddsoddi	Gwella seilwaith ymchwil ac arloesi a'r gallu i ddatblygu rhagoriaeth ym maes ymchwil ac arloesi, a hyrwyddo canolfannau cymhwysedd, yn enwedig y rhai o ddiddordeb Ewropeaidd

2.A.5 Amcanion penodol sy'n cyfateb i'r flaenoriaeth fuddsoddi a'r canlyniadau disgwylidig

Rhif adnabod yr amcan penodol	1.1
Teitl yr amcan penodol	Cynyddu llwyddiant sefydliadau ymchwil Cymru o ran denu arian ymchwil cystadleuol a phreifat.
Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	Disgrifiad o'r llinell sylfaen a'r canlyniadau 1. Cynigir y dylid monitro dwy agwedd ar y canlyniadau a ddymunir er mwyn adlewyrchu'r newid strwythurol hirdymor a geisir a'r effaith a geisir yn y byrdymor i dymor canolog. 2. Fel y nodwyd yn y strategaeth a'r Cytundeb Partneriaeth, y broblem strwythurol allweddol yw diffyg cymharol Gwariant Busnes ar Ymchwil a Datblygu (BERD). Felly, nodir hyn fel dangosydd cyd-destun er mwyn cadw ffocws ar y nod hirdymor a rhoi cyd-destun ar gyfer buddsoddiadau. Dylai hyn sicrhau y gall pob prosiect ddangos ei fod yn ystyried sut y gall gweithgarwch ddenu buddsoddiad preifat mewn ymchwil a datblygu yn ardal y rhaglen. 3. Roedd BERD yn werth £272 miliwn yng Nghymru yn 2012, sef 1.6% o gyfanswm y DU. Mae ffigurau BERD yn amrywio yng Nghymru, yn dibynnu ar raglenni buddsoddi nifer fach o fusnesau, ond mae tueddiadau hirdymor yn gadarnhaol gyda chynnydd mewn arian parod ac yn gyfrannol. Yn 2011, roedd BERD yn cyfrif am bron 46% o'r holl wariant ar ymchwil yng Nghymru, ond mae ar ei hôl hi o ran targed Lisbon, sef bod y sector preifat yn gyfrifol am ddwy ran o dair o ymchwil. 4. Er mwyn gallu pennu targed ar gyfer effaith yn y byrdymor, mae'r dangosydd sydd wedi'i ddethol yn ceisio rhoi mesur o'r arian ymchwil sy'n dod i Gymru (ond wedi'i gyfyngu i sefydliadau AU, o ystyried y data cyfyngedig sydd ar gael). Un ffactor allweddol ar gyfer lleoli busnesau sy'n canolbwyntio ar ymchwil a datblygu arbenigo craff yw'r gallu ymchwil mewndarddol yn ardal y rhaglen. Dylai hyn helpu i ddangos bod gallu ac

	adnoddau'n gwella mewn meysydd ymchwil allweddol â blaenoriaeth, ond ni ddylai gyfyngu cymorth i SAUau nac atal cymorth i feithrin gallu BBaChau i gael gafael ar arian ymchwil cystadleuol. 5.Dengys data mai yng Nghaerdydd, sy'n cyfrif am fwy na 90% o incwm ymchwil yn ardal y rhaglen, y ceir y gyfran fwyaf o incwm ymchwil yn Nwyrain Cymru. Mae SAUau eraill yn Nwyrain Cymru yn perfformio ychydig yn well os ystyrir yr arian mwy cystadleuol yn unig (e.e. ffynonellau Llywodraeth Ganolog y DU, Diwydiant y DU a'r UE). Mae ardal y rhaglen, yn ei chyfanrwydd, yn cyfrif am 57% o gyfanswm incwm ledled Cymru (ac mae Cymru yn cyfrif am 3.8% o gyfanswm incwm ymchwil y DU).
--	---

Tabl 3: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol, yn ôl amcan penodol (ar gyfer yr ERDF a'r Gronfa Gydlyniant)

Amcan penodol		1.1 - Cynyddu llwyddiant sefydliadau ymchwil Cymru o ran denu arian ymchwil cystadleuol a phreifat.						
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth sylfaenol	Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amllder adrodd
1.1	Incwm ymchwil ar gyfer Sefydliadau Addysg Uwch	GBP	Mwy datblygedig	92800000	2012	Cynnydd o 6%	Yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch	Blynnyddol

2.A.6 Camau gweithredu i'w cefnogi o dan y flaenoriaeth fuddsoddi (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi)

2.A.6.1 Disgrifiad o'r math o gamau gweithredu i'w cefnogi ac enghreifftiau ohonynt, ynghyd â'u cyfraniad disgwyledig i'r amcanion penodol gan gynnwys, lle bo'n briodol, nodi prif grwpiau targed, tiriogaethau penodol a dargedir a mathau o fuddiolwyr

Blaenoriaeth fuddsoddi	1a - Gwella seilwaith ymchwil ac arloesi a'r gallu i ddatblygu rhagoriaeth ym maes ymchwil ac arloesi, a hyrwyddo canolfannau cymhwysedd, yn enwedig y rhai o ddiddordeb Ewropeaidd
1. Mae cwmpas y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon yn darparu ar gyfer ateb heriau penodol busnesau arloesol sy'n canolbwyntio ar ymchwil ac ar gyfer buddsoddiadau seilwaith ymchwil penodol y tu allan i flaenoriaethau Cystadleurwydd BBaChau a Seilwaith. 2. Bydd rhaglen ERDF yn ceisio meithrin eu gallu a mynd i'r afael â rhwystrau eraill sy'n atal sefydliadau ymchwil yng Nghymru (nid dim ond Sefydliadau Addysg Uwch) rhag llwyddo i gael gafael ar arian ymchwil cystadleuol. Un canlyniad allweddol yw y bydd gan sefydliadau sy'n cael cymorth y gallu i gynnal ymchwil gydweithredol a gydnabyddir yn rhyngwladol ac ymgynnig yn gydweithredol am arian ymchwil cystadleuol gan y DU a'r UE, megis Horizon 2020. Bydd hyn yn helpu i gefnogi datblygiad parhaus sylfaen ymchwil Cymru, a fydd, yn ei dro, yn helpu i annog mewnfuddsoddiadau, gwariant busnesau ar ymchwil, a datblygiad clystyrau arloesol sy'n canolbwyntio ar ymchwil. Dylid dangos cyfraniad i nod hirdymor cynyddu Gwariant Busnes ar Ymchwil a Datblygu ar gyfer pob buddsoddiad. 3. Mae gan seilwaith ymchwil y potensial i sbarduno'r broses o greu gwybodaeth a hwyluso rhwydweithio ymhlith ymchwilwyr ac ysgogi llifau gwybodaeth yn gyffredinol. Gall hefyd sbarduno mewnfuddsoddi, cyd-leoli diwydiant sy'n canolbwyntio ar ymchwil, datblygu cadwyni cyflenwi a chyfnewid a throsglwyddo arloesedd a gwybodaeth[1]. Mae clystyrau sy'n datblygu eisoes a seilwaith sy'n bodoli eisoes yng Nghymru (gan gynnwys prif fuddsoddiadau ym meysydd yr Her Fawr) sy'n rhoi sail y gellir adeiladu arni. 4. Gwnaed nifer fach o fuddsoddiadau sylweddol mewn seilwaith ymchwil a datblygu yng Ngorllewin Cymru a'r Cymoedd o dan raglen ERDF 2007-2013[2], gan gynyddu nifer y cyfleusterau sydd ar gael sy'n addas ar gyfer ymchwil arbenigol iawn. Er bod nifer o'r buddsoddiadau hynny yn cynnwys partneriaethau â sefydliadau yn Nwyrain Cymru, bydd y Flaenoriaeth hon hefyd yn ceisio cynyddu'r seilwaith ymchwil arbenigol yn Nwyrain Cymru lle y gall hon ddangos yn glir y bydd yn gwella'r gallu i gynnal ymchwil o'r radd flaenaf, annog mewnfuddsoddi a datblygu gallu presennol a datblygol. Cefnogir buddsoddiadau mewn seilwaith ymchwil a datblygu gan yr ERDF ar yr amod eu bod yn unol â'r strategaeth arbenigo craff ac y bydd canlyniadau'r ymchwil yn cael eu cymhwyso er budd datblygu economaidd y rhanbarth. 5. Er mwyn cefnogi'r newid i economi carbon isel drwy ymchwil ac arloesi, mae nifer o gronfeydd cystadleuol wedi cael eu rhoi ar waith i gefnogi'r broses o ddatblygu ynni adnewyddadwy a thechnolegau a datblygiadau arloesol sy'n effeithlon o ran ynni. Mae sefydliadau ymchwil yng Nghymru yn	

Blaenoriaeth buddsoddi	1a - Gwella seilwaith ymchwil ac arloesi a'r gallu i ddatblygu rhagoriaeth ym maes ymchwil ac arloesi, a hyrwyddo canolfannau cymhwysedd, yn enwedig y rhai o ddiddordeb Ewropeaidd
wynebu'r un rhwystrau i gael gafael ar y ffynonellau hyn o arian cystadleuol â'r rhwystrau i gael arian ymchwil ac arloesi felly bydd angen cymorth i fynd i'r afael â'r rhwystrau hyn. 6.Mathau o gamau gweithredu i'w cefnogi i fynd i'r afael â'r prif rwystrau: • Meithrin gallu ac adnoddau ymchwil. Er enghraifft, drwy: ○ ganolfannau rhagoriaeth ○ cefnogi'r broses o ddatblygu clystyrau, drwy seilwaith a datblygu cadwyni cyflenwi ○ ymchwil gymhwysol, datblygu prototeipiau ○ cydweithredu a rhwydweithiau, yn enwedig cysylltiadau diwydiannol a rhyngwladol ○ buddsoddi mewn technoleg a throsglwyddo technoleg ○ meithrin partneriaethau, gan gynnwys drwy fwy o ryngweithio a dylanwad ar gyrff allanol • Meithrin gallu i fynd i'r afael â rhwystrau i gael gafael ar arian ymchwil cystadleuol. Er enghraifft, datblygu cynigion mwy cystadleuol, adeiladu rhwydweithiau, dod o hyd i bartneriaid rhyngwladol, ffyrdd newydd o weithio • Dylai pob buddsoddiad ganolbwyntio ar feysydd sydd â'r potensial i ddatblygu neu gryfhau rhagoriaeth o'r radd flaenaf (e.e. drwy Arbenigo Craff ac fel y nodwyd yn <i>Gwyddoniaeth i Gymru</i>) a dylai nodi cysylltiadau â Sêr Cymru a'r Rhwydweithiau Ymchwil Cenedlaethol. [1] Er enghraifft, cyfres o astudiaethau achos o ranbarthau enghreifftiol sy'n dangos arbenigo craff, y mae pob un ohonynt yn cynnwys datblygu clystyrau o amgylch seilwaith ymchwil allweddol: <i>An analysis of the effects of Structural Funds support for Research, Technological Development and Innovation 2000-2010</i> (2011) sydd ar gael yn: http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/rkf5th_brochure.pdf Tystiolaeth arall o effeithiau clystyru seilwaith ymchwil sydd ar gael yn <i>My Precious! The Location and Diffusion of Scientific Research: Evidence from the Synchrotron Diamond Light Source</i> (2013), y Ganolfan Ymchwil Economeg Ofodol [2] Sefydliad Gwyddorau Bywyd 2, y Ganolfan Nano-iechyd, Canolfan y Celfyddydau ac Arloesi	

2.A.6.2 Egwyddorion arweiniol ar gyfer dethol gweithrediadau

Blaenoriaeth fuddsoddi	1a - Gwella seilwaith ymchwil ac arloesi a'r gallu i ddatblygu rhagoriaeth ym maes ymchwil ac arloesi, a hyrwyddo canolfannau cymhwysedd, yn enwedig y rhai o ddiddordeb Ewropeaidd
1.Bydd camau gweithredu a gefnogir o dan y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon yn cefnogi thema allweddol <i>Arloesi Cymru</i>, sef blaenoriaethu a chreu màs critigol a chefnogi datblygiad parhaus sylfaen ymchwil Cymru, a fydd yn ei dro yn helpu i annog mewnfuddsoddiad (o ran buddsoddiadau cyffredinol y sector preifat a Gwariant Busnes ychwanegol sylweddol ar Ymchwil a Datblygu) a datblygu clystyrau arloesol sy'n canolbwyntio ar ymchwil.	
2.<i>Gwyddoniaeth i Gymru</i> fydd y polisi arweiniol allweddol ar gyfer yr amcan hwn a bydd angen i fuddsoddiadau ddangos eu bod yn gyson â'r ffocws sy'n datblygu ar ragoriaeth y dadleuwyd drosti a'u bod yn ategu gweithgarwch sy'n digwydd ym meysydd yr Her Fawr: Gwyddorau Bywyd ac Iechyd; Carbon isel, ynni a'r amgylchedd; Peirianeg a Deunyddiau Uwch; oll wedi'u hategu gan TGCh a'r Economi Ddigidol. Mae'r rhain yn unol yn fras ag ymdrechion eraill i flaenoriaethu heriau cymdeithasol, megis y rhai a nodwyd ar gyfer Horizon 2020.	
3.Disgwylir targedu ar bob un o feysydd yr Her Fawr a disgwylir i fuddsoddiadau yn y sector ynni carbon isel a'r amgylchedd yn enwedig gyfrannu at dargedau Newid yn yr Hinsawdd (gyda dyraniadau ariannol dangosol yn cael eu nodi yn y tabl o Gateoriau o Ymyrraeth).	
4.Caiff prosiectau eu profi ar eu cyfraniad i'r strategaeth Arbenigo Craff (sydd hefyd yn ymgorffori <i>Arloesi Cymru</i>) a byddant yn destun asesiad technegol gan arbenigwyr yn y priod feysydd ymchwil. Bydd disgwyl i brosiectau allu dangos llwybr clir ar hyd 'grisiau rhagoriaeth' a bydd disgwyl iddynt wneud cais am arian cystadleuol. Fel rhan o hyn, bydd disgwyl i brosiectau gydweithio â phartneriaid rhyngwladol, a thrwy hynny fynd i'r afael ag un o'r prif rwystrau sy'n atal sefydliadau rhag cael gafael ar arian ymchwil rhyngwladol. Mae cysoni â'r strategaeth Arbenigo Craff yn hanfodol ar gyfer pob un o'r buddsoddiadau yn yr Echel Blaenoriaeth hon.	
5. Wrth ddangos eu bod yn gyson â strategaeth Arbenigo Craff Cymru, bydd angen i weithrediadau ddangos sut maent yn cyfrannu'n uniongyrchol i'r dangosyddion a'r amcanion a nodwyd yn y Cynlluniau Cyflawni cysylltiedig diweddaraf[1.1], gan gynnwys unrhyw fesurau ychwanegol neu arloesol a gyflwynwyd yn ystod y broses barhaus o ddatblygu'r strategaeth Arbenigo Craff. Mae'r strategaethau hyn yn cael eu cyflawni mewn cydweithrediad agos ac mae mesurau eisoes ar waith i sicrhau cydweithredu a chydgyssylltu yn ystod y broses gyflawni (e.e. defnyddio Cynghorau Cynghori arbenigol sydd ag aelodau cyffredin rhyngddynt er mwyn datblygu blaenoriaethu, monitro cynlluniau cyflawni a dangosyddion, a chydlynu gweithgarwch lle bo gorgyffwrdd)	
6.Mae ymgysylltu diwydiannol yn hanfodol er mwyn datblygu clystyrau llwyddiannus yn rhyngwladol ac yn elfen hanfodol o gynyddu lefelau gwariant busnes ar ymchwil a datblygu. Mae ymgysylltu diwydiannol hefyd yn gynyddol bwysig o ran denu arian ymchwil cystadleuol. Dylai prosiectau ddangos ymgysylltu diwydiannol lle y bo modd, a chaiff cynigion sy'n cynnwys partneriaid diwydiannol a buddsoddiad preifat yn benodol	

Blaenoriaeth fuddsoddi	1a - Gwella seilwaith ymchwil ac arloesi a'r gallu i ddatblygu rhagoriaeth ym maes ymchwil ac arloesi, a hyrwyddo canolfannau cymhwysedd, yn enwedig y rhai o ddiddordeb Ewropeaidd
-------------------------------	---

eu hannog; yn enwedig lle gallant gynnwys BBaChau yng Nghymru neu ddenu BBaChau i Gymru. Dylai pob prosiect allu dangos sut y bydd yn cefnogi cynnydd yn y tymor canolig i'r tymor yn lefelau Gwariant Busnes ar Ymchwil a Datblygu.

7.Mae Ymchwil ac Arloesi yn ddwy elfen o'r "triongl gwybodaeth". Addysg yw'r drydedd elfen. Bydd angen i bob un o'r tair elfen gydweithio i sicrhau'r effaith fwyaf bosibl. Gallai gweithgarwch ymchwil gael ei gymhwyso'n fasnachol gan BBaChau, er enghraifft, ac efallai y bydd angen tanategu'r buddsoddiad drwy ddatblygu sgiliau'r ymchwilwyr ac unigolion mewn BBaChau. Caiff prosiectau sy'n ystyried ac yn cyfuno elfennau pob un o'r tair colofn eu hannog. Bydd angen, o leiaf, i brosiectau gael eu cydgysylltu â'i gilydd ar draws y Flaenoriaeth hon ac â gweddill y rhaglenni ERDF ac ESF (yn enwedig elfennau'r ESF sy'n ymwneud â sgiliau). Dylid ystyried y posibilrwydd o gyd-fuddsoddi. Bydd cysylltiadau â rhaglenni buddsoddi ehangach yn cael eu ceisio hefyd lle y bo'n bosibl ac yn briodol (gweler Adran 8).

8.Bydd y rhaglen yn cefnogi blaenoriaethu allweddol yr Ardal Ymchwil Ewropeaidd[2] sy'n galluogi: systemau ymchwil cenedlaethol mwy effeithiol; y cydweithredu trawswladol a'r gystadleuaeth orau oll; marchnad agored i ymchwilwyr; cydraddoldeb rhywiol a phrif ffrydio rhywedd mewn ymchwil; a dosbarthu, cyrchu a throsglwyddo gwybodaeth wyddonol yn y ffordd orau oll, gan gynnwys drwy Ardal Ymchwil Ewropeaidd ddigidol.

9. Rhaid i unrhyw gymorth cyhoeddus o dan y rhaglen hon gydymffurfio â rheolau gweithdrefnol a pherthnasol cymorth gwladwriaethol sy'n gymwys ar adeg rhoi'r cymorth cyhoeddus.

[1] Cyhoeddwyd Cynllun Cyflawni Gwyddoniaeth i Gymru yn:
<http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/csaw/publications/deliveryplan/?lang=cy> a chaiff Cynllun Cyflawni Arloesi Cymru yn:
<http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/innovation/?lang=cy>

[2] Diffiniwyd yn y Deunydd Cyfathrebu "A Reinforced European Research Area Partnership for Excellence and Growth" (COM(2012)392 final)

2.A.6.3 Defnydd arfaethedig o offerynnau ariannol (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	1a - Gwella seilwaith ymchwil ac arloesi a'r gallu i ddatblygu rhagoriaeth ym maes ymchwil ac arloesi, a hyrwyddo canolfannau cymhwysedd, yn enwedig y rhai o ddiddordeb Ewropeaidd
1. Ni fwriedir cymryd camau gweithredu o dan y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon drwy offerynnau ariannol.	

2.A.6.4 Defnydd arfaethedig o brosiectau mawr (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	1a - Gwella seilwaith ymchwil ac arloesi a'r gallu i ddatblygu rhagoriaeth ym maes ymchwil ac arloesi, a hyrwyddo canolfannau cymhwysedd, yn enwedig y rhai o ddiddordeb Ewropeaidd
Ni ragwelir y bydd unrhyw brosiect mawr ar gyfer y flaenoriaeth fuddsoddi hon.	

2.A.6.5 Dangosyddion allbwn yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi a, lle bo'n briodol, categori rhanbarth

Tabl 5: Dangosyddion allbwn cyffredin a rhaglen-benodol (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi, wedi'u dadansoddi yn ôl categori'r rhanbarth ar gyfer yr ESF, a lle y bo'n berthnasol y'r ERDF)

Blaenoriaeth fuddsoddi		1a - Gwella seilwaith ymchwil ac arloesi a'r gallu i ddatblygu rhagoriaeth ym maes ymchwil ac arloesi, a hyrwyddo canolfannau cymhwysedd, yn enwedig y rhai o ddiddordeb Ewropeaidd							
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Cronfa	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amlder adrodd
					D	M	C		
CO24	Ymchwil, arloesi: Nifer yr ymchwilwyr newydd mewn endidau a gefnogir	Cyferwerth ag amser llawn	ERDF	Mwy datblygedig			290.00	Data monitro	Chwarterol
CO25	Ymchwil, Arloesi: Nifer yr ymchwilwyr sy'n gweithio mewn cyfleusterau seilwaith ymchwil gwell	Cyferwerth ag amser llawn	ERDF	Mwy datblygedig			110.00	Data monitro	Chwarterol
CO26	Ymchwil, Arloesi: Nifer y busnesau sy'n cydweithredu â sefydliadau ymchwil	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			45.00	Data monitro	Chwarterol
J2	Nifer y cyfleusterau seilwaith ymchwil gwell	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			2.00	Data monitro	Chwarterol
J3	Swm yr arian ymchwil a sicrhawyd	GBP	ERDF	Mwy datblygedig			65,000,000.00	Data monitro	Chwarterol
J32	Nifer y partneriaid sy'n cydweithredu mewn prosiectau ymchwil	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			90.00	Data monitro	Chwarterol

2.A.4 Blaenoriaeth fuddsoddi

Rhif adnabod y flaenoriaeth fuddsoddi	1b
Teitl y flaenoriaeth fuddsoddi	Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac arloesi, datblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gan wasanaethau cyhoeddus, ysgogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilysu cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig mewn technolegau galluogi allweddol a lledaenu technolegau â diben cyffredinol

2.A.5 Amcanion penodol sy'n cyfateb i'r flaenoriaeth fuddsoddi a'r canlyniadau disgwylidig

Rhif adnabod yr amcan penodol	1.2
Teitl yr amcan penodol	Cynyddu faint o brosesau ymchwil ac arloesi sy'n cael eu troi'n gynhyrchion, yn brosesau ac yn wasanaethau masnachol newydd a gwell yn llwyddiannus, yn enwedig drwy drosglwyddo technoleg o SAUau yn well.
Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	1.Mae data HEBICIS[1] yn awgrymu system trosglwyddo gwybodaeth ddatblygedig ac effeithiol rhwng AU a byd busnes yng Nghymru ond nododd Arolwg Arloesedd y DU[2] mai dim ond 15% o fusnesau sy'n canolbwyntio ar arloesi sy'n cydweithredu â phrifysgolion yn y DU. Awgryma hyn fod cryn le i gael mwy o ryngweithio. Er bod hyn yn elfen allweddol mewn llawer o gadwyni arloesi, y newid (y canlyniad) allweddol a geisir yw gweld mwy o fanteision masnacheiddio yn ardal y rhaglen. Yn amlwg, mae rhyngweithio rhwng SAUau a BBaChau yn rhan greiddiol o hyn ond y twf a gefnogir gan BBaChau sy'n arwain at dwf a swyddi; dyna pam mae awydd am ddangosydd sy'n ceisio cofnodi hyn yn fwy uniongyrchol. 2.Mae Arloeswyr Ehangach[3] yng Nghymru yn dangos sgoriau sy'n uwch na'r cyfartaledd ar gyfer nifer o ffactorau arloesi, gan gynnwys cyflwyno nwyddau a'r gwasanaethau newydd a gwell, dod yn rhan o farchnadoedd newydd a chynyddu eu cyfran o'r farchnad. Yng Nghymru y ceir y gyfran uchaf o Arloeswyr Ehangach yn y DU (43.3% ar gyfer 2008-2010); sef mantais allweddol o ran sicrhau cynyddu manteision masnacheiddio. Fodd bynnag, mae busnesau yng Nghymru eu hunain yn nodi mwy o rwystrau i arloesi na rhanbarthau eraill, gan nodi argaeledd a chost cyllid fel prif rwystr i arloesi (yr ymdrinnir â hyn yn benodol yn Echel Blaenoriaeth Cystadleurwydd BBaChau). 3.Nid yw'r lefelau uchel hyn o weithgarwch arloesi ymhlith busnesau yng Nghymru yn arwain at yr un lefelau o gynhyrchion newydd llwyddiannus na hyd yn oed cynhyrchion gwell y gellir eu gweld mewn rhanbarthau eraill. Mae busnesau yng Nghymru yn nodi mai dim ond 22.4% o drosiant sy'n deillio o arloesi sy'n gysylltiedig â chynhyrchion, prosesau neu wasanaethau newydd neu sylweddol well (o gymharu â 29.7% ar gyfartaledd yn y

	DU), sef y ganran isaf o blith holl ranbarthau'r DU. Bydd targedu meysydd arbenigo craff yn golygu llai o ffocws ar niferoedd a mwy o ffocws ar gofnodi buddiannau yn ardal y rhaglen. Felly, mae'r targed yn ceisio adlewyrchu hyn a disgwylir i fuddsoddiadau wedi'u targedu'n ddwysach sicrhau gwell canlyniadau yn y BBaChau hynny a gefnogir ar lefel gyfartalog o leiaf y DU. 4.Mae'r dangosydd sydd wedi'i ddethol yr un fath â'r dangosydd ar gyfer Gorllewin Cymru a'r Cymoedd er mwyn annog dulliau gweithredu traws raglen ac mae'n adlewyrchu'r ffaith mai ar lefel Cymru gyfan y mae'r lefel gofnodi isaf. Bydd cwantwm y cyllid ar gyfer Dwyrain Cymru yn golygu llai o effaith ar werth y targed, ond gyda'i gilydd mae rhaglenni ERDF Cymru yn anelu at gael effaith sylweddol [1] <i>Higher Education – Business and Community Interaction Survey</i> (2013), HEFCE. [2] <i>UK Innovation Survey 2011</i> (2012), BIS [3] Yn Arolwg Arloesedd y DU gwahaniaethir rhyngddynt hwy a busnesau <i>Arloesedd Gweithredol</i> yn yr ystyr y byddant wedi cynnal “<i>activities in areas such as internal research and development, training, acquisition of external knowledge or machinery and equipment linked to innovation activities</i>”.
--	---

Tabl 3: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol, yn ôl amcan penodol (ar gyfer yr ERDF a'r Gronfa Gydlyniant)

Amcan penodol		1.2 - Cynyddu faint o brosesau ymchwil ac arloesi sy'n cael eu troi'n gynhyrchion, yn brosesau ac yn wasanaethau masnachol newydd a gwell yn llwyddiannus, yn enwedig drwy drosglwyddo technoleg o SAUau yn well.						
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth sylfaenol	Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amllder adrodd
1.3	Cyfran gyfartalog cyfanswm y trosiant o arloesi mewn cynhyrchion, ac arloesi newydd: newydd i'r farchnad, newydd i'r busnes ac wedi gwella'n sylweddol	%	Mwy datblygedig	22.40	2010	23.00	UK Innovation Survey (BIS)	Bob dwy flynedd.

2.A.6 Camau gweithredu i'w cefnogi o dan y flaenoriaeth fuddsoddi (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi)

2.A.6.1 Disgrifiad o'r math o gamau gweithredu i'w cefnogi ac enghreifftiau ohonynt, ynghyd â'u cyfraniad disgwyliedig i'r amcanion penodol gan gynnwys, lle bo'n briodol, nodi prif grwpiau targed, tiriogaethau penodol a dargedir a mathau o fuddiolwyr

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiaidau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
1. Bydd y Flaenoriaeth hon yn cynnwys y cymorth a nodir isod ac, wrth wneud hynny, bydd yn cyfrannu at ddwy o bum thema allweddol <i>Arloesi Cymru</i> - rhoi cymorth hyblyg i arloesi; a gwella cydweithredu. 2. Mae <i>Arloesi Cymru</i> yn cydnabod bod pocedi o arbenigedd o'r radd flaenaf yn bodoli mewn academia mewn meysydd lle mae potensial masnachol. Mae hefyd yn cydnabod clystyrau o Arbenigo Craff sy'n datblygu (er nad yw'r rhain o bosibl ar raddfa fyd-eang ar hyn o bryd) yn ogystal â chyfluoedd i adeiladu ar arfer gorau presennol wrth fasnacheiddio ymchwil a datblygu. Bydd Rhwydweithiau Ymchwil Cenedlaethol Cymru yn cwrmpasu meysydd yr Her Fawr a byddant yn rhoi arweiniad ym maes trosglwyddo gwybodaeth a gweithgarwch masnacheiddio. Disgwylir i waith ar dargedu'r sector Ynni Carbon Isel a'r Amgylchedd gyfrannu at dargedau Newid yn yr Hinsawdd a chaiff ei gategoreiddio ar wahân (mae dyraniadau dangosol wedi cael eu cynnwys yn y tabl Categoriâu o Wariant). 3. Bydd y Flaenoriaeth yn cefnogi'r gwaith o roi cymorth hyblyg i arloesi a all fynd i'r afael â rhwystrau penodol sy'n atal BBaChau rhag ymgymryd â gweithgareddau arloesol neu weithgareddau sy'n canolbwyntio ar ymchwil, yn ogystal â busnesau sy'n ceisio arloesi mwy neu wneud mwy o ddefnydd o ymchwil. Caiff y camau gweithredu eu hategu gan y cymorth ariannol ad-daladwy i arloesi sydd ar gael o dan Flaenoriaeth 2 o'r Rhaglen hon: Cystadleurwydd BBaChau. 4. Rydym yn cydnabod y gall unrhyw sefydliad arloesi (e.e. sector preifat, trydydd sector a sector cyhoeddus), ac nid dim ond arloesi sy'n gysylltiedig ag ymchwil wyddonol a thechnolegol gan academia a byd busnes y mae'n ei olygu. Rydym am allu annog mwy o BBaChau i ymgymryd â gweithgareddau arloesi yng Nghymru, yn enwedig lle gallant helpu i fynd i'r afael â'r heriau cymdeithasol mawr (er enghraifft, eco-arloesi). Mae'n rhaid i bob buddsoddiad o'r fath o dan y flaenoriaeth hon fod yn gyson o hyd â'r strategaeth arbenigo craff. Mae pob BBaCh arall yn gymwys i gael cymorth drwy Echel Blaenoriaeth Cystadleurwydd BBaChau.	

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
-------------------------------	--

5. Ni ellir gwarantu llwyddiant ac mae methiant yn rhan hanfodol o arloesi; felly, bydd y Flaenoriaeth yn ceisio cefnogi portffolio cytbwys o fuddsoddiadau gan ddefnyddio Arbenigo Craff er mwyn annog gweithgareddau peilot, ymchwil gymhwysol ac arloesi gyda risg uchel o fethiant ochr yn ochr â'r rhai sydd â photensial clir i ymelwa yn y farchnad.

6. Mae *Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop* gan y Comisiwn[1] yn amlinellu rôl bwysig TGCh ym maes ymchwil ac arloesi. Mae TGCh, fel sector, yn cyfrif am 5% o gyfanswm CDG ac 20% o dwf cynhyrchiant cyffredinol yn Ewrop. Mae *Cymru Ddigidol*[2] a *Cyflawni Cymru Ddigidol*[3] (yn ogystal ag *Arloesi Cymru*) yn disgrifio cryfderau a gwendidau presennol y sector yng Nghymru.

7. Bydd y Flaenoriaeth hefyd yn cefnogi mentrau i hyrwyddo'r broses o drosglwyddo gwybodaeth, lledaenu technolegau newydd, a masnacheiddio ymchwil yn seiliedig ar ddylanwad y farchnad - yr angen a'r gallu ymhlith busnesau i ddefnyddio gwybodaeth a diwylliant busnes sy'n annog datrys problemau yn y gweithle[4].

8. Yn ôl diffiniad y Comisiwn Ewropeaidd[5] o Ymchwil ac Arloesi maent yn gysyniadau cydgysylltiedig ond annibynnol (diben ymchwil yn y bôn yw gwella ein sylfaen wybodaeth ac mae arloesi yn golygu ffyrdd newydd o wneud pethau a all gynnwys defnyddio ymchwil).

9. Bydd rhaglen ERDF yn ceisio cynyddu buddsoddiad mewn ymchwil gymhwysol neu ddatblygiadau arbrofol sydd â chysylltiad clir â chanlyniadau economaidd, lle y gall gyfrannu at dwf a chynhyrchiant yn ardal y rhaglen. Yn syml, ni fydd ERDF yn disodli cronfeydd domestig ar gyfer arian cystadleuol. Dylid ystyried cyfleoedd i gyd-fuddsoddi â sefydliadau eraill, megis y Bwrdd Strategaeth Technoleg neu Nesta[6], lle y bo modd.

10. O ran cyflawni targedau Newid yn yr Hinsawdd, mae nifer o feysydd Arbenigo Craff eisoes yng Nghymru (er enghraifft, byw yn glyfar, arddangos technoleg, ymchwil uwch gymhwysol i bwerwaith a batris ar gyfer cerbydau trydanol a hydrogen neu grid /dosbarthu deallus). Hefyd, mae rhywfaint o arbenigedd sy'n bodoli eisoes ym maes technolegau ynni adnewyddadwy ac effeithlonrwydd ynni (e.e. ffotofoltäig, amlenni adeiladau sy'n cynhyrchu ynni, systemau ynni hydrogen), a thanwyddau amgen (er mwyn manteisio ar y cyfleoedd yn y sector Cerbydau Carbon Isel[7]). Mae Cymru hefyd yn cael budd o arbenigedd academiaidd sylweddol ym maes datblygu ac integreiddio technolegau carbon isel, er enghraifft drwy'r Sefydliad Ymchwil Carbon Isel, sef partneriaeth rhwng nifer o brifysgolion ledled Cymru, ac mae wedi sefydlu economi bwysig yn y sector ynni adnewyddadwy a'r sector carbon isel. Bydd angen cymorth i sicrhau y manteisir i'r eithaf ar y cryfderau hyn sy'n bodoli eisoes.

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilyn cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
-------------------------------	--

11. Ymhlith yr enghreifftiau o'r math o gamau gweithredu i'w cefnogi mae:

- Cymorth i fusnesau i arloesi (e.e. mewn ymateb i'r galw neu eco-arloesi) a gwella cadwyni cyflenwi arloesi[8] rhwng busnesau a chydag academia.
- Cymorth i fynd i'r afael â'r rhwystrau sy'n atal busnesau rhag arloesi
- Treialu mentrau i brofi cynhyrchion, prosesau neu wasanaethau arloesol mewn meysydd lle mae potensial masnachol
- Cefnogi'r gwaith o ddatblygu prototeipiau, cynlluniau peilot, arddangosiadau a modelau gweithredol
- Datblygu hybiau neu glystyrau cost isel ar gyfer busnesau a sectorau arloesol (e.e. hybiau rhithwir ar y sector TGCh, y sector Creadigol neu'r sector twristiaeth)
- Datblygu defnyddiau newydd arloesol ac addasiadau ar gyfer technoleg, prosesau neu wasanaethau sy'n bodoli eisoes a'u lansio mewn marchnadoedd newydd
- Masnacheiddio, diogelu ac ymelwa ar ymchwil (gan gynnwys ymchwil gymhwysol i wella parodrwydd y farchnad)
- Gwell cydweithredu rhwng diwydiant a BBaChau a'r Prifysgolion a sefydliadau eraill sy'n canolbwyntio ar ymchwil. Lle y bo modd, dylai cydweithredu o'r fath geisio meithrin hyder a gallu BBaChau i fanteisio ar ymchwil er mwyn dod yn fwy cynhyrchiol neu dyfu eu busnes
- Cymorth i ddatblygu clystyrau Arbenigo Craff gyda ffocws ar gymhwyso ymchwil ac arloesi yn fasnachol
- Buddsoddiadau mewn galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu (e.e. cynhyrchu Technolegau Galluogi Allweddol yn gyntaf)

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
	Gellir ystyried defnyddio talebau arloesi TGCh (fel y'u disgrifir ym Mhecyn Cymorth yr Agenda Ddigidol[9]), a ystyrir yn ddull effeithlon o ymestyn allan i BBaChau [1] http://ec.europa.eu/digital-agenda/ [2] http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/digitalwales/?lang=cy [3]http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/digitalwales/publications/framework/?lang=cy [4] Mae hefyd yn un o nodweddion allweddol Prif Fenter <i>Innovation Union</i> o dan Ewrop 2020 [5] Mae <i>Innovation Union - A rationale for action</i> http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/rationale_en.pdf yn disgrifio ymchwil ac arloesi fel: <u>Ymchwil</u>: buddsoddi adnoddau mewn ymgais i ehangu'r sylfaen wybodaeth wyddonol a thechnolegol, yn aml er mwyn datrys problemau penodol y mae gwahanol rannau o gymdeithas yn eu hwynebu; <u>Arloesi</u>: creu gwerth drwy gyflwyno cynhyrchion, prosesau a gwasanaethau newydd a ffyrdd newydd o wneud pethau; mae'n gofyn am wybodaeth, nid yn unig o ymchwil wyddonol a thechnolegol, ond hefyd o ffynonellau eraill megis arloesi cymdeithasol annhechnolegol, a ysgogir gan ddefnyddwyr. [6] NESTA (Y Gwaddol Cenedlaethol ar gyfer Gwyddoniaeth, Technoleg a'r Celfyddydau) gynt [7] Ceir rhagor o fanylion am uchelgeisiau'r farchnad a Llywodraeth Cymru mewn datganiad yn: http://wales.gov.uk/about/cabinet/cabinetstatements/2013/lowcarbonvehicles/?lang=cy [8] Y gadwyn gyflenwi arloesedd (yn hytrach nag arloesi yn y gadwyn gyflenwi) yw'r broses lle mae cwmnïau yn cael a/neu'n datblygu cynhyrchion, prosesau a gwasanaethau yn y dyfodol ac yn gwella eu cynhyrchion, eu prosesau a'u gwasanaethau presennol.

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
[9] http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/documents/10157/130815/Digital%20Agenda%20Tool%20Box%20v.13_CONSULTATION.pdf	

2.A.6.2 Egwyddorion arweiniol ar gyfer dethol gweithrediadau

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
1.Bydd cymorth o dan y Flaenoriaeth hon yn gyson â phrif egwyddor <i>Arloesi Cymru</i> yn yr ystyr y bydd arloesi yn cael ei hyrwyddo drwy'r economi gyfan ond y dylid rhoi lefelau sylweddol o gymorth penodol i glystyrau, sefydliadau, busnesau neu ar gyfer technolegau neu ddatblygiadau arloesol penodol ar sail adeiladu ar gryfderau Cymru. Mae'r ffocws hwn ar weithgareddau sydd eisoes yn gryf neu sy'n dangos addewid yn dilyn cysyniad Arbenigo Craff[1] a meysydd Her Fawr Llywodraeth Cymru. Caiff cyngor arbenigol ei geisio er mwyn helpu i flaenoriaethu buddsoddiadau yn unol â'r trefniadau llywodraethu ar gyfer y Strategaeth Arbenigo Craff. Mae cysondeb â'r Strategaeth Arbenigo Craff yn un o'r amodau cyn y gellir cael unrhyw gymorth o dan yr Echel Blaenoriaeth hon. 2.Caiff buddsoddiadau eu blaenoriaethu gan ddefnyddio Arbenigo Craff lle dangosir arbenigedd ac arbenigo gwirioneddol. Disgwylir y bydd hyn yn ymwneud â meysydd yr Her Fawr yn bennaf, ond gall arbenigeddau eraill ddod i'r amlwg drwy ddarganfyddiadau entrepreneuriaidd. Bydd yr Awdurdod Rheoli yn defnyddio cyngor technegol ac arbenigol er mwyn sicrhau bod cymorth yn cael ei dargedu'n briodol, bod syniadau yn gredadwy, yn realistig ac nad ydynt yn dyblygu ymchwil nac arloesi sy'n bodoli eisoes. 3. Wrth ddangos eu bod yn gyson â strategaeth Arbenigo Craff Cymru, bydd angen i weithrediadau ddangos sut maent yn cyfrannu'n uniongyrchol i'r dangosyddion a'r amcanion a nodwyd yn y Cynlluniau Cyflawni cysylltiedig diweddaraf[2], gan gynnwys unrhyw fesurau ychwanegol neu arloesol a gyflwynwyd yn ystod y broses barhaus o ddatblygu'r strategaeth Arbenigo Craff. Mae'r strategaethau hyn yn cael eu cyflawni mewn cydweithrediad agos ac mae mesurau eisoes ar waith i sicrhau cydweithredu a chydgyssylltu yn ystod y broses gyflawni (e.e. defnyddio Cynghorau Cynghori arbenigol sydd ag aelodau cyffredin rhyngddynt er mwyn datblygu blaenoriaethu, monitro cynlluniau cyflawni a dangosyddion, a chydlynu gweithgarwch lle bo gorgyffwrdd).	

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
4.Bydd angen rhywfaint o dargedu penodol sy'n canolbwyntio ar annog arloesi ymhlith y busnesau hynny nad ydynt yn arloesi ar hyn o bryd, neu'r rhai nad ydynt yn ystyried eu hunain yn fusnesau sy'n arloesi. Dylai hyn gynnwys dulliau targedu penodol ar gyfer sectorau y tu hwnt i'r sectorau gwyddonol a thechnolegol, a dylai ategu gweithgarwch, gan annog prosesau arloesi dyfnach yn y busnesau hynny sydd eisoes yn arloesi. 5.Bydd angen gwneud ymdrech i nodi'r busnesau hynny yng Nghymru sydd â'r potensial i fasnacheiddio a defnyddio ymchwil ac arloesi, lle mae hynny'n gysylltiedig ag arbenigo craff. Bydd cymorth wedi'i dargedu ac wedi'i deilwra i helpu'r busnesau hynny i wireddu manteision yn ardal y rhaglen yn allweddol i sicrhau'r canlyniadau a ddymunir. [1] <i>Smart Specialisation – The Concept, Knowledge Economists Policy Brief n° 9</i> (2009), Dominique Foray, Paul A. David a Bronwyn Hall [2] Cyhoeddi Cynllun Cyflawni Gwyddoniaeth i Gymru yn: http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/csaw/publications/deliveryplan/?lang=cy a chaiff Cynllun Cyflawni Arloesi Cymru ei gyhoeddi yn: http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/innovation/?lang=cy	

2.A.6.3 Defnydd arfaethedig o offerynnau ariannol (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
1. Ni ragwelir y caiff unrhyw offerynnau ariannol eu defnyddio ar gyfer y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon, ond efallai y bydd cyfle i ddefnyddio'r offerynnau ariannol o dan Flaenoriaeth Cystadleurwydd BBaChau er mwyn ategu'r camau gweithredu o dan y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon.	

2.A.6.4 Defnydd arfaethedig o brosiectau mawr (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac arloesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysgogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
Ni ragwelir y bydd unrhyw brosiectau mawr o dan y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon	

2.A.6.5 Dangosyddion allbwn yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi a, lle bo'n briodol, categori rhanbarth

Tabl 5: Dangosyddion allbwn cyffredin a rhaglen-benodol (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi, wedi'u dadansoddi yn ôl categori'r rhanbarth ar gyfer yr ESF, a lle y bo'n berthnasol yr ERDF)

Blaenoriaeth fuddsoddi		1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac arloesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gan wasanaethau cyhoeddus, ysgogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a lledaenu technolegau â diben cyffredinol							
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Cronfa	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amlder adrodd
					D	M	C		
CO01	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			990.00	Data monitro	Chwarterol
CO02	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael grantiau	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			320.00	Data monitro	Chwarterol
CO04	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth anariannol	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			650.00	Data monitro	Chwarterol
CO05	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau newydd sy'n cael cymorth	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			20.00	Data monitro	Chwarterol
CO08	Buddsoddiad cynhyrchiol: Cynnydd mewn cyflogaeth mewn busnesau a gefnogir	Cyferwerth ag amser llawn	ERDF	Mwy datblygedig			670.00	Data monitro	Chwarterol
CO26	Ymchwil, Arloesi: Nifer y busnesau sy'n cydweithredu â sefydliadau ymchwil	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			225.00	Data monitro	Chwarterol
CO27	Ymchwil, Arloesi: Buddsoddiad preifat sy'n cyfateb i gymorth cyhoeddus mewn arloesi neu brosiectau datblygu ac ymchwil	EWROS	ERDF	Mwy datblygedig			26,160,000.00	Data monitro	Chwarterol

Blaenoriaeth fuddsoddi		1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac arloesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gan wasanaethau cyhoeddus, ysgogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilysu cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a lledaenu technolegau â diben cyffredinol							
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Cronfa	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amlder adrodd
					D	M	C		
CO28	Ymchwil, Arloesi: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth i gyflwyno cynhyrchion newydd i'r farchnad	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			300.00	Data monitro	Chwarterol
CO29	Ymchwil, Arloesi: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth i gyflwyno cynhyrchion newydd i'r cwmni	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			250.00	Data monitro	Chwarterol
J32	Nifer y partneriaid sy'n cydweithredu mewn prosiectau ymchwil	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			450.00	Data monitro	Chwarterol
J4	Nifer y patentau a gofrestrwyd ar gyfer cynhyrchion	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			315.00	Data monitro	Chwarterol
J5	Nifer y prosiectau peilot a gwblhawyd	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			0.00	Data monitro	Chwarterol
J6	Busnesau sy'n mabwysiadu neu'n gwella strategaethau cydraddoldeb ac amrywiaeth a systemau monitro	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			200.00	Data monitro	Chwarterol
J7	Busnesau sy'n mabwysiadu neu'n gwella strategaethau datblygu cynaliadwy a systemau monitro	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			200.00	Data monitro	Chwarterol

2.A.7 Arloesi Cymdeithasol, cydweithredu trawswladol a chyfraniad at amcan thematig 1-7

Echel blaenoriaeth	1 - Ymchwil ac Arloesi

2.A.8 Fframwaith perfformiad

Tabl 6: Fframwaith perfformiad yr echel blaenoriaeth (yn ôl cronfa ac, ar gyfer ERDF ac ESF, categori'r rhanbarth)

Echel blaenoriaeth				1 - Ymchwil ac Arloesi												
Rhif Adnabod	Math o ddangosydd		Dangosydd neu gam gweithredu allweddol		Uned fesur, lle bo'n briodol	Cronfa	Categori'r rhanbarth		Carreg filltir ar gyfer 2018			Targed terfynol (2023)			Ffynhonnell data	Eglurhad o berthnasedd dangosydd, lle bo'n briodol
									D	M	C	D	M	C		
I2	F	Cyfanswm y gwariant cymwys a gofnodir ar system gyfrifyddu'r awdurdod ardystio ac sydd wedi'i ardystio gan yr awdurdod	€	ERDF	Mwy datblygedig				31828428.93			201,603,132.00	Data Monitro			
J32	O	Nifer y partneriaid sy'n cydweithredu mewn prosiectau ymchwil			Nifer	ERDF	Mwy datblygedig				32		540.00	Data monitro	Yr allbwn yw'r prif fesur o weithgarwch o dan Flaenoriaeth Fuddsoddi 1b sy'n cwmpasu tua 60% o'r Echel Blaenoriaeth.	

Gwybodaeth ansoddol ychwanegol am sefydlu'r fframwaith perfformiad

2.A.9 Categorïau o ymyrraeth

Categorïau o ymyrraeth sy'n cyfateb i gynnwys yr echel blaenoriaeth sy'n seiliedig ar gyfundrefn enwi a fabwysiadwyd gan y Comisiwn, a dadansoddiad dangosol o gymorth yr Undeb.

Tablau 7-11: Categorïau o ymyrraeth

Tabl 7: Dimensiwn 1 - Maes ymyrryd

Echel blaenoriaeth		1 - Ymchwil ac Arloesi		
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod		€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	002. Prosesau ymchwil ac arloesi mewn busnesau mawr		2,257,959.00
ERDF	Mwy datblygedig	056. Buddsoddi mewn seilwaith, gallu a chyfarpar mewn BBaChau sy'n gysylltiedig yn uniongyrchol â gweithgareddau ymchwil ac arloesi		3,915,919.00
ERDF	Mwy datblygedig	057. Buddsoddi mewn seilwaith, gallu a chyfarpar mewn cwmnïau mawr sy'n gysylltiedig yn uniongyrchol â gweithgareddau ymchwil ac arloesi		1,305,306.00
ERDF	Mwy datblygedig	058. Seilwaith ymchwil ac arloesi (gyhoeddus)		21,013,677.00
ERDF	Mwy datblygedig	059. Seilwaith ymchwil ac arloesi (breifat, gan gynnwys parciau gwyddoniaeth)		5,221,225.00
ERDF	Mwy datblygedig	060. Gweithgareddau ymchwil ac arloesi mewn canolfannau ymchwil cyhoeddus a chanolfannau cymhwysedd, gan gynnwys rhwydweithio		4,515,919.00
ERDF	Mwy datblygedig	061. Gweithgareddau ymchwil ac arloesi mewn canolfannau ymchwil preifat, gan gynnwys rhwydweithio		2,257,959.00
ERDF	Mwy datblygedig	062. Trosglwyddo technoleg a chydweithredu rhwng prifysgolion a busnesau, sydd o fudd i BBaChau yn bennaf		13,547,757.00
ERDF	Mwy datblygedig	063. Cymorth i glystyrau a rhwydweithiau busnes sydd o fudd i BBaChau yn bennaf		6,773,878.00

Echel blaenoriaeth		1 - Ymchwil ac Arloesi	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	064. Prosesau ymchwil ac arloesi mewn BBaChau (gan gynnwys cynlluniau talebau, arloesi o ran prosesau, dylunio, gwasanaethau ac yn gymdeithasol)	21,155,716.00
ERDF	Mwy datblygedig	065. Seilwaith ymchwil ac arloesi, prosesau, trosglwyddo technoleg a chydweithredu mewn busnesau sy'n canolbwyntio ar yr economi carbon isel ac ar y gallu i wrthsefyll newid yn yr hinsawdd	18,336,251.00
ERDF	Mwy datblygedig	101. Traws-gyllido o dan yr ERDF (cymorth i gamau gweithredu o fath ESF sydd eu hangen er mwyn rho'r rhan o'r gweithrediad sy'n ymwneud â'r ERDF ar waith yn foddhaol ac sy'n gysylltiedig yn uniongyrchol â hi)	500,000.00

Tabl 8: Dimensiwn 2 - Math o gyllid

Echel blaenoriaeth		1 - Ymchwil ac Arloesi	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	01. Grant anad-daladwy	100,701,566.00
ERDF	Mwy datblygedig	07. Gwobr	100,000.00

Tabl 9: Dimensiwn 3 - Math o diriogaeth

Echel blaenoriaeth		1 - Ymchwil ac Arloesi	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	01. Ardaloedd trefol mawr (dwys eu poblogaeth >50 000 o boblogaeth)	24,035,513.00
ERDF	Mwy datblygedig	02. Ardaloedd trefol bach (dwysedd canolraddol >5 000 o boblogaeth)	2,670,613.00
ERDF	Mwy datblygedig	07. Ddim yn berthnasol	74,095,440.00

Tabl 10: Dimensiwn 4 - Dulliau cyflawni tiriogaethol

Echel blaenoriaeth		1 - Ymchwil ac Arloesi	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	07. Ddim yn berthnasol	100,801,566.00

Tabl 11: Dimensiwn 6 - Thema eilaidd ESF (ESF ac YEI yn unig)

Echel blaenoriaeth		1 - Ymchwil ac Arloesi	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm

2.A.10 Crynodeb o'r defnydd arfaethedig o gymorth technegol gan gynnwys, lle bo angen, gamau i atgyfnerthu adnoddau gweinyddol awdurdodau sy'n rhan o'r broses o reoli'r rhaglenni a buddiolwyr) (lle y bo'n briodol) (yn ôl echel blaenoriaeth)

Echel blaenoriaeth:	1 - Ymchwil ac Arloesi

2.A.1 Echel blaenoriaeth

Rhif adnabod yr echel blaenoriaeth	2
Teitl yr echel blaenoriaeth	Cystadleurwydd BBaChau

- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy offerynnau ariannol yn unig
- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy offerynnau ariannol yn unig a sefydlwyd ar lefel yr Undeb
- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy waith datblygu lleol a arweinir gan y gymuned
- ☐ Ar gyfer yr ESF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i arloesi cymdeithasol neu gydweithredu trawswladol, neu'r ddau
- ☐ Ar gyfer yr ERDF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i weithrediadau sydd wedi'u hanelu at ailadeiladu mewn ymateb i drychinebau naturiol mawr neu ranbarthol
- ☐ Ar gyfer yr ERDF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i BBaChau (Erthygl 39)

2.A.2 Cyfiawnhad dros sefydlu echel blaenoriaeth sy'n cwmpasu mwy nag un categori o ranbarth, amcan thematig neu gronfa (lle bo'n gymwys)

1.Prif amcan yr Echel Blaenoriaeth hon yw gwella cystadleurwydd BBaChau yn ardal y rhaglen yn gyson ag Amcan Thematig 3 drwy hyrwyddo entrepreneuriaeth a chynyddu capasiti BBaChau. Mae Blaenoriaeth Fuddsoddi o Amcan Thematig arall wedi cael ei chynnwys o ystyried y perthnasedd i wella cystadleurwydd BBaChau a chysoni'r asesiad ex-ante yn seiliedig ar fethiannau yn y farchnad a nodwyd â gweithgarwch o dan yr Echel Blaenoriaeth hon, sef (1b) hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn arloesi ac ymchwil ac ati.

2.Caiff cyfran o'r cyllid ar gyfer arloesi ei chyflwyno drwy Offeryn Ariannol, ac felly caiff ei chefnogi drwy'r Echel Blaenoriaeth hon er mwyn caniatáu un gweithrediad sy'n helpu i fynd i'r afael â methiant yn y farchnad o ran cael gafael ar gyllid i BBaChau.

3.Mae cysylltiadau agos iawn rhwng yr Echel Blaenoriaeth hon ac Echel Blaenoriaeth Ymchwil ac Arloesi, gyda'r ddwy'n hollbwysig i wella cynhyrchiant a chefnogi twf busnesau (a arweinir yn draddodiadol gan BBaChau sy'n arloesi). Gwnaed yr asesiad sy'n llywio'r Offeryn Ariannol yn y maes hwn ar sail methiant y farchnad i ddarparu cyllid, yn hytrach nag ar sail effeithiau posibl ar Wariant Busnesau ar Ymchwil a Datblygu (BERD). Felly, mae wedi'i gynnwys yn yr Echel Blaenoriaeth hon er mwyn adlewyrchu gwahaniaethu o'r fath, ond disgwylir iddo fod yn weithgarwch ategol er mwyn cefnogi BERD cynyddol (ynghyd â gweithgarwch penodol o dan Echel Blaenoriaeth Ymchwil ac Arloesi).

2.A.3 Cronfa, categori'r rhanbarth a sail gyfrifo ar gyfer cymorth yr Undeb

Cronfa	Categori'r rhanbarth	Y sail gyfrifo (cyfanswm y gwariant cymwys neu'r gwariant cyhoeddus cymwys)	Categori'r rhanbarth ar gyfer y rhanbarthau pellaf a'r rhanbarthau gogleddol prin eu poblogaeth (lle y bo'n briodol)
ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm	

2.A.4 Blaenoriaeth fuddsoddi

Rhif adnabod y flaenoriaeth fuddsoddi	1b
Teitl y flaenoriaeth fuddsoddi	Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac arloesi, datblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gan wasanaethau cyhoeddus, ysgogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilysu cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig mewn technolegau galluogi allweddol a lledaenu technolegau â diben cyffredinol

2.A.5 Amcanion penodol sy'n cyfateb i'r flaenoriaeth fuddsoddi a'r canlyniadau disgwylidig

Rhif adnabod yr amcan penodol	2.5
Teitl yr amcan penodol	Mynd i'r afael â methiannau yn y farchnad o ran y cyllid sydd ar gael, yn enwedig cyfalaf risg, er mwyn i BBaChau yng Nghymru arloesi a masnacheiddio gwaith ymchwil a datblygu.
Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	Disgrifiad o'r llinell sylfaen a'r canlyniadau 1. Canfu <i>UK Innovation Survey 2011</i> a gyhoeddwyd gan BIS ym mis Mehefin 2013 fod 44.3% o gwmnïau arloesol sy'n ceisio cael gafael ar gyllid yn ei chael hi'n anodd gwneud hynny, o gymharu â 32.6% o gwmnïau eraill, ac nad oedd 37.8% o gwmnïau arloesol a oedd wedi ceisio cael gafael ar gyllid wedi llwyddo i gael unrhyw gyllid (wedi dyblu o 14% yn 2007/8)[1]. Mae diwylliant o arloesi yn un o nodweddion cwmnïau â thwf uchel[2] sy'n awgrymu y gallai targedu cwmnïau arloesol a chefnogi arloesedd drwy gyfalaf risg fod yn ddefnyddiol. 2. Y dangosydd canlyniadau a ddefnyddir yw swm y buddsoddiad ecwiti cam cynnar, fel y'i mesurir gan adroddiadau blynyddol gan Gymdeithas Cyfalaf Menter Prydain. Bydd y lefelau a nodwyd gan yr adroddiad hwn yn cefnogi'r ddadl o ran methiant y farchnad yng Nghymru a'r lefelau isel o ffigurau cymedrig buddsoddi yn arbennig o sensitif i fuddsoddi ERDF. Er gwaethaf hyn, byddai mesurau eraill yn tynnu sylw yn ormodol (e.e. ni fyddai maint y bwlch yn y farchnad a nodwyd fel rhan o'r asesiad ex-ante yn ddefnyddiol fel dangosydd canlyniadau). Yn yr un modd, ni roddodd Arolwg Arloesedd y DU y lefel o benodoldeb sydd ei hangen.

	3. Dylai'r gwerthusiadau gofynnol o Offerynnau Ariannol geisio nodi effaith fwy uniongyrchol cynlluniau mawr a ariennir gan yr UE yn erbyn y dadansoddiad o'r farchnad yn yr asesiad ex-ante. [1] <i>Credit and the crisis: Access to finance for innovative small firms since the recession</i> (June 2013), Neil Lee, Hiba Sameen a Lloyd Martin, y Ganolfan Arloesi Mawr [2] <i>Policies in support of high-growth innovative SMEs</i> (2011), y Comisiwn Ewropeaidd
--	--

Tabl 3: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol, yn ôl amcan penodol (ar gyfer yr ERDF a'r Gronfa Gyflyniant)

Amcan penodol		2.5 Mynd i'r afael â methiannau yn y farchnad o ran y cyllid sydd ar gael, yn enwedig cyfalaf risg, er mwyn i BBaChau yng Nghymru arloesi a masnacheiddio gwaith ymchwil a datblygu.						
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth sylfaenol	Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amllder adrodd
2.5	Buddsoddiad ecwiti ar gam cynnar	GBP	Mwy datblygedig	9000000	2012	£9.5m -£10m	Dadansoddiad Cam Buddsoddi yn ôl Rhanbarth - Swm a fuddsoddwyd (y DU), (Adroddiad Ecwiti Preifat a Chyfalaf Menter Cymdeithas Cyfalaf Menter Prydain ar Weithgarwch Buddsoddi 2012)	Bob blwyddyn

2.A.6 Camau gweithredu i'w cefnogi o dan y flaenoriaeth fuddsoddi (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi)

2.A.6.1 Disgrifiad o'r math o gamau gweithredu i'w cefnogi ac enghreifftiau ohonynt, ynghyd â'u cyfraniad disgwyliedig i'r amcanion penodol gan gynnwys, lle bo'n briodol, nodi prif grwpiau targed, tiriogaethau penodol a dargedir a mathau o fuddiolwyr

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
1. Nododd yr asesiad ex-ante o gyfleoedd ar gyfer Offerynnau Ariannol[1] rôl bwysig i gyllid gefnogi sefydlu cwmnïau uwch-dechnoleg, eu twf cynnar a'u hehangu: • <i>“There is clearly a strong case for publicly backed finance in Wales to support the commercialisation of R&D. The actions of Welsh Government and Finance Wales have played an important role in addressing the issue of market failure in the provision of finance, but also helping to stimulate R&D activity and the demand for finance to commercialise this. Given the experience of JEREMIE, we would expect there to be capacity for in the order of a total fund of £20-£40 million over a five year period (of which ERDF would be roughly 50%).”</i> 2. Arweiniodd yr asesiad o'r farchnad at argymhellion cychwynnol y dylai cyllid ar gyfer profi cysyniad barhau i gael ei roi ar ffurf grantiau ond y dylai cyllid sbarduno cam cynnar (rhwng £20,000 a £50,000) a buddsoddiadau dilynol (hyd at £100,000) fod ar ffurf offerynnau ariannol. Dylai buddsoddiadau cam cynnar gyrraedd rhwng £50,000 a £1 filiwn yn gyffredinol (gan gynnwys buddsoddiadau dilynol). 3. Disgwylir i'r camau gweithredu i'w cefnogi gynnwys darpariaethau ar gyfer mynediad at gyllid cyfalaf risg a chymorth i greu a thyfu busnesau sy'n canolbwyntio ar ymchwil a busnesau sy'n arloesi, megis cwmnïau deillio. Dylai hyn ategu unrhyw fuddsoddiadau o dan Amcan Penodol 1. Gallai enghreifftiau gynnwys: • Mynediad at gyllid dyled, ecwiti a mesanîn • Cynlluniau cyllid busnes wedi'u teilwra (e.e. ar gyfer sectorau allweddol neu ardaloedd daearyddol penodol) [1] <i>Ex Ante Assessment for the use of Financial Instruments</i>, Regeneris Consulting, heb ei gyhoeddi eto	

2.A.6.2 Egwyddorion arweiniol ar gyfer dethol gweithrediadau

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
1. Bydd cymorth y flaenoriaeth yn ystyried dull gweithredu Llywodraeth Cymru ar sail sectorau allweddol, sy'n targedu rhywfaint o gymorth wedi'i deilwra at sectorau sy'n bwysig yn economaidd ac sydd â'r potensial i dyfu (gan gynnwys y rhai sydd wedi dangos twf uchel yn y gorffennol). 2. Bydd cymorth ariannol yn canolbwyntio'n bennaf ar ddarparu cyllid dyled, ecwiti a mesanîn. O ystyried y gydnabyddiaeth bod angen gallu teilwra cymorth, bydd angen cadw'r ddarpariaeth i gefnogi pecynnau ad-daladwy neu becynnau grant eraill lle mae'r amodau economaidd yn mynnu hynny. Bydd cam datblygu'r busnes hefyd yn ystyriaeth bwysig wrth benderfynu ar effeithlonrwydd dyrannu grant neu fenthyciad. 3. Caiff cymorth wedi'i deilwra a buddsoddiadau eu targedu at y canlynol a byddant yn dibynnu ar y canlynol: potensial y busnes i dyfu; cylch oes y busnes, gan gynnwys "digwyddiadau allweddol" yn nhwf busnes [1]; a bylchau mewn darpariaeth gan y sector preifat. 4. Dylai targedu sicrhau hefyd bod pob buddsoddiad o dan Amcan Penodol 2.5 yn gyson â strategaeth Arbenigo Craff Cymru fel y disgrifir o dan Echel Blaenoriaeth 1 (Ymchwil ac Arloesi). Mae dull gweithredu Arbenigo Craff[2] yn dadlau o blaid canolbwyntio adnoddau ar ychydig o flaenoriaethau allweddol lle mae gan ranbarth gryder penodol eisoes neu un sy'n datblygu, yn hytrach na gwasgaru buddsoddiad yn eang dros nifer gyffredinol o feysydd neu geisio datblygu gallu heb rywfaint o allu mewndarddol. 5. Rhaid i unrhyw gymorth cyhoeddus o dan y rhaglen hon gydymffurfio â rheolau gweithdrefnol a pherthnasol Cymorth Gwladwriaethol sy'n gymwys ar adeg rhoi'r cymorth cyhoeddus. [1] A review of the literature addressing the role of external knowledge and expertise at key stages of business growth and development. Ysgol Reoli Cranfield. Bessant, J., Phelps, B., ac Adams, R. (2005). [2] http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home	

2.A.6.3 Defnydd arfaethedig o offerynnau ariannol (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
1. Hyd yma, mae asesiad lefel uchel cychwynnol o addasrwydd Offerynnau Ariannol ar gyfer yr elfennau gwahanol o raglenni wedi cael ei gynnal, ac ar gyfer y rhannau hynny y tybiwyd eu bod yn addas ac â blaenoriaeth uchel (h.y. cyllid ar gyfer BBaChau), mae asesiad o'r farchnad wedi cael ei gynnal. Ar sail hyn, mae cynigion manwl ar gyfer yr Offerynnau Ariannol wrthi'n cael eu paratoi a chaiff y rhain eu hadolygu fel rhan o gamau olaf yr asesiad ex ante. 2. Mae'r asesiad ex ante hyd yma wedi awgrymu bod achos cryf o blaid rhaglen ERDF yn cynnig dull integredig a chydgyssylltiedig o ddarparu cyllid ar gyfer BBaChau. Yr argymhellion cychwynnol yw y dylai arian profi cysyniad barhau i gael ei ddarparu ar ffurf grantiau ond dylai arian sbarduno cam cynnar (rhwng £20,000 a £50,000) a buddsoddiadau dilynol (hyd at £100,000) gael eu darparu drwy Offeryn Ariannol. Dylai buddsoddiadau cam cynnar gyrraedd rhwng £50,000 a £1 filiwn yn gyffredinol (gan gynnwys buddsoddiadau dilynol).	

2.A.6.4 Defnydd arfaethedig o brosiectau mawr (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac aroesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gwasanaethau cyhoeddus, ysogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilys cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a thryledu technolegau â diben cyffredinol
Ni ragwelir y bydd unrhyw brosiect mawr	

2.A.6.5 Dangosyddion allbwn yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi a, lle bo'n briodol, categori rhanbarth

Tabl 5: Dangosyddion allbwn cyffredin a rhaglen-benodol (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi, wedi'u dadansoddi yn ôl categori'r rhanbarth ar gyfer yr ESF, a lle y bo'n berthnasol yr ERDF)

Blaenoriaeth fuddsoddi		1b - Hyrwyddo buddsoddiadau gan fusnesau mewn ymchwil ac arloesi, gan ddatblygu cysylltiadau a synergeddau rhwng busnesau, canolfannau ymchwil a datblygu a'r sector addysg uwch, yn benodol hyrwyddo buddsoddiadau mewn datblygu cynhyrchion a gwasanaethau, trosglwyddo technoleg, arloesi cymdeithasol, eco-arloesi, cymwysiadau gan wasanaethau cyhoeddus, ysgogi galw, rhwydweithio, clystyrau ac arloesi agored drwy arbenigo craff, a chefnogi ymchwil dechnolegol a chymhwysol, llinellau peilot, camau dilysu cynhyrchion yn gynnar, galluoedd gweithgynhyrchu uwch a chynhyrchu cyntaf, yn enwedig o ran technolegau galluogi allweddol a lledaenu technolegau â diben cyffredinol							
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Cronfa	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amlder adrodd
					D	M	C		
CO01	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			30.00	Data monitro	Chwarterol
CO03	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth ariannol heblaw grantiau	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			25.00	Data monitro	Chwarterol
CO07	Buddsoddiad cynhyrchiol: Buddsoddiad preifat sy'n cyfateb i gymorth cyhoeddus (nid grantiau)	EWROS	ERDF	Mwy datblygedig			7,200,000.00	Data monitro	Chwarterol
CO08	Buddsoddiad cynhyrchiol: Cynnydd mewn cyflogaeth mewn busnesau a gefnogir	Cyferwerth ag amser llawn	ERDF	Mwy datblygedig			145.00	Data monitro	Chwarterol
CO29	Ymchwil, Arloesi: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth i gyflwyno cynhyrchion newydd i'r cwmni	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			5.00	Data monitro	Chwarterol
J14a	Buddsoddi mewn busnesau	GBP	ERDF	Mwy datblygedig			20,000,000.00	Data monitro	Chwarterol
J6	Busnesau sy'n mabwysiadu neu'n gwella strategaethau cydraddoldeb ac amrywiaeth a systemau monitro	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			13.00	Data monitro	Chwarterol
J7	Busnesau sy'n mabwysiadu neu'n gwella strategaethau datblygu cynaliadwy a systemau monitro	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			13.00	Data monitro	Chwarterol

2.A.4 Blaenoriaeth fuddsoddi

Rhif adnabod y flaenoriaeth fuddsoddi	3a
Teitl y flaenoriaeth fuddsoddi	Hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig drwy hwyluso'r gwaith o ymelwa'n economaidd ar syniadau newydd a meithrin gweithgarwch creu cwmnïau newydd, gan gynnwys drwy ddeorfeydd busnes

2.A.5 Amcanion penodol sy'n cyfateb i'r flaenoriaeth fuddsoddi a'r canlyniadau disgwyliedig

Rhif adnabod yr amcan penodol	2.1
Teitl yr amcan penodol	Cynyddu faint o gyllid sydd ar gael i BBaChau ar gyfer dechrau busnesau ac ehangu busnesau.
Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	Disgrifiad o'r llinell sylfaen a'r canlyniadau 1. Awgryma tystiolaeth o arolwg mai dim ond 66% o BBaChau yng Nghymru oedd wedi llwyddo i gael gwared ar rywffaint o'r cyllid roedd ei angen arnynt[1] s'n cymharu â thua 74% ledled y DU[2]. Awgryma data o Arolwg Busnesau Bach Cymru[3] mai micro-fusnesau yng Nghymru sy'n wynebu'r anawsterau mwyaf o ran cael gafael ar gyllid. Mae Arolwg Busnesau Bach yr Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau yn awgrymu bod BBaChau yng Nghymru yn ei chael hi'n anos i gael gafael ar gyllid yn gyffredinol na'u cymheiriaid yn Lloegr (e.e. ar gyfer y dangosydd canlyniadau mae 26% yn methu â chael gafael ar unrhyw gyllid yng Nghymru, o gymharu ag 21% yn unig ledled y DU ac 20% yn Lloegr). Mae banciau yn annhebygol o ddychwelyd at eu lefelau benthycu cyn yr argyfwng credyd a gwelwyd bod bwllch o ran cyllid ecwiti[4]. 2. Mae'r asesiad ex-ante o gyfleoedd ar gyfer Offerynnau Ariannol[5] yn nodi achos cryf o blaid buddsoddiad gwerth cyfalaf o rhwng £120-160 miliwn (gan gynnwys arian sbarduno a thwf cam cynnar) ledled Cymru gyfan (sy'n cwmpasu dwy raglen ERDF Cymr). 3. Mae asesiad o'r farchnad, i ddechrau, wedi nodi potensial i gefnogi micro-fenthyciadau, benthyciadau a chyfalaf risg (ar gyfer busnesau sy'n ehangu). Mae asesiad pellach yn nodi cyfleoedd i gyfuno hyn ag arian sbarduno, buddsoddiadau cam cynnar a buddsoddiadau dilynol ychwanegol ar gyfer gweithgarwch sy'n ymwneud ag ymchwil a datblygu; ymdrinnir â'r elfen hon o dan Amcan Penodol 5, ond byddai disgwyl i'r gweithgarwch gael ei gydlynyn'n agos, os nad ei ddarparu gyda'i gilydd. 4. Y dangosydd canlyniadau a ddefnyddir yw swm y buddsoddiad mewn Cyfalaf Menter a Chyfalaf Ehangu, fel y mesurir gan adroddiadau blynyddol gan Gymdeithas Cyfalaf Menter Prydain. Bydd y lefelau a nodwyd gan yr

	adroddiad hwn yn cefnogi'r ddadl o ran methiant y farchnad yng Nghymru a'r lefelau isel o ffigurau cymedrig buddsoddi yn arbennig o sensitif i fuddsoddi ERDF. Er gwaethaf hyn, mae mesurau eraill yn tynnu sylw yn ormodol (e.e. ni fyddai asesiad o faint y bwlch yn y farchnad fel rhan o'r asesiad ex-ante yn ddefnyddiol fel dangosydd canlyniadau). [1] <i>2012 Arolwg Busnesau Bach</i> (2013), BMC Research, Llywodraeth Cymru [2] <i>BIS Economics Paper No. 16: SME Access to External Finance</i> (Ionawr 2012), BIS [3] <i>Arolwg Busnesau Bach 2012</i> (2013), BMC Research, Llywodraeth Cymru [4] Nodwyd bwlch ar gyfer rhanbarthau Cymru fel rhan o'r asesiad ex-ante ar gyfer Offerynnau Ariannol [5] <i>Wales Ex-ante Evaluation of European Programmes 2014-20 - Financial Instruments: Stage 2</i> (Mehefin 2013), Regeneris ac Oldbell 3,
Rhif adnabod yr amcan penodol	2.2
Teitl yr amcan penodol	Cynyddu nifer y BBaChau newydd drwy roi gwybodaeth, cyngor ac arweiniad a chymorth ar gyfer entrepreneuriaeth.
Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	Disgrifiad o'r llinell sylfaen a'r canlyniadau 1. Cafodd y sefyllfa a'r rhesymeg dros fuddsoddi o ran entrepreneuriaeth, cyfraddau geni a chreu busnesau eu nodi yn strategaeth y rhaglen hon. Ledled Cymru, cyfrifwyd 8,270 o fusnesau newydd yn 2012 (data dros dro); mae hyn yn cymharu ag 8,225 o fusnesau newydd yn 2011. Yn Nwyrain Cymru, cafwyd ffigur o 3,595 yn 2012 (dros dro), o gymharu â 3,375 yn 2011. 2. Ers 2009, mae nifer y marwolaethau ymhlith busnesau yng Nghymru yn fwy na nifer y genedigaethau, gan arwain at ostyngiad net yn y busnesau gweithredol yng Nghymru, sef 3,140. Yn Nwyrain Cymru, cafwyd gostyngiad net o 850 o fusnesau gweithredol dros yr un cyfnod, sef 27% o ostyngiad net Cymru.

	3. Dylai camau a gefnogir nid yn unig gynyddu nifer y busnesau newydd yng Nghymru ond dylent hefyd geisio cynyddu'r cyfraddau goroesi a sicrhau cyfraddau twf uwch ymhlith y busnesau a gefnogir o gymharu â chyfraddau goroesi a thwf cyffredin. Dylai hyn fod yn bosibl o ystyried y dylai'r cymorth gynnwys cyngor wedi'i deilwra ac wedi'i dargedu'n well, ac felly gyngor mwy perthnasol. Caiff yr effaith ar gyfraddau goroesi a thyfu eu hystyried yn y gwerthusiadau o'r elfen hon o'r rhaglenni, yn enwedig drwy'r arolwg busnes rheolaidd o BBaChau a gefnogir.
--	--

Tabl 3: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol, yn ôl amcan penodol (ar gyfer yr ERDF a'r Gronfa Gydlyniant)

Amcan penodol		2.1 Cynyddu faint o gyllid sydd ar gael i BBaChau ar gyfer dechrau busnesau ac ehangu busnesau.						
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth sylfaenol	Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amllder adrodd
2.1	Swm a fuddsoddir mewn Cyfalaf Menter a Chyfalaf Ehangu	GBP	Mwy datblygedig	18m	2012	19m-20m	Dadansoddiad Cam Buddsoddi yn ôl Rhanbarth - Swm a fuddsoddwyd (y DU), (Adroddiad Ecwiti Preifat a Chyfalaf Menter Cymdeithas Cyfalaf Menter Prydain ar Weithgarwch Buddsoddi 2012)	Blynyddol

Amcan penodol		2.2 - Cynyddu nifer y BBaChau newydd drwy roi gwybodaeth, cyngor ac arweiniad a chymorth ar gyfer entrepreneuriaeth.						
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth sylfaenol	Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amllder adrodd
2.2	Cyfrif genedigaethau busnesau newydd	Nifer	Mwy datblygedig	3595	2012	Cynnydd o 5% yn y gyfradd flynyddol	SYG (Demograffi Busnesau)	Blynyddol

2.A.6 Camau gweithredu i'w cefnogi o dan y flaenoriaeth fuddsoddi (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi)

2.A.6.1 Disgrifiad o'r math o gamau gweithredu i'w cefnogi ac enghreifftiau ohonynt, ynghyd â'u cyfraniad disgwyliedig i'r amcanion penodol gan gynnwys, lle bo'n briodol, nodi prif grwpiau targed, tiriogaethau penodol a dargedir a mathau o fuddiolwyr

Blaenoriaeth fuddsoddi	3a - Hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig drwy hwyluso'r gwaith o ymelwa'n economaidd ar syniadau newydd a meithrin gweithgarwch i greu cwmnïau newydd, gan gynnwys drwy ddeorfeydd busnes
1.Dylid rhoi ystyriaeth benodol i'r angen i roi cyngor ac arweiniad arbenigol i Fentrau Cymdeithasol er mwyn i'w gwneud yn bosibl i rai newydd gael eu dechrau a hyrwyddo eu twf lle y ceir tystiolaeth o fylchau yn y cymorth prif ffrwd i BBaChau. 2.Mathau o gamau gweithredu i'w cefnogi o dan y Flaenoriaeth Fuddsoddi (gan gwmpasu Amcan Penodol 1 ac Amcan Penodol 2): • Mynediad at gyllid dyled, ecwiti a mesanîn • Cyfrwng buddsoddi micro-gyllid • Cynlluniau cyllid busnes wedi'u teilwra (e.e. ar gyfer sectorau allweddol, ardaloedd daearyddol penodol neu dwf busnesau) • Cyngor a mentora i fentrau newydd, gyda ffocws ar fentrau newydd sydd â'r potensial ar gyfer twf uchel • Gweithgarwch entrepreneuriaeth cyn dechrau (e.e. y gallu i brofi syniadau busnes neu gymorth i raddedigion a busnesau newydd â chryn botensial) • Rhoi cymorth pwrpasol i greu mentrau cymdeithasol (gan gynnwys hyrwyddo modelau busnes arloesol) lle ceir tystiolaeth o fylchau yn y ddarpariaeth brif ffrwd)	

2.A.6.2 Egwyddorion arweiniol ar gyfer dethol gweithrediadau

Blaenoriaeth fuddsoddi	3a - Hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig drwy hwyluso'r gwaith o ymelwa'n economaidd ar syniadau newydd a meithrin gweithgarwch i greu cwmnïau newydd, gan gynnwys drwy ddeorfeydd busnes
1.Bydd cymorth y Flaenoriaeth yn ystyried dull gweithredu Llywodraeth Cymru ar sail sectorau allweddol, sy'n targedu rhywfaint o gymorth wedi'i deilwra at sectorau sy'n bwysig yn economaidd ac sydd â'r potensial i dyfu (gan gynnwys y rhai sydd wedi dangos twf uchel yn y gorffennol) yn ogystal â chynnig cyngor a gwybodaeth i bob busnes lle mae diffyg darpariaeth gan y sector preifat. 2.Bydd cymorth ariannol yn canolbwyntio'n bennaf ar ddarparu cyllid dyled, ecwiti a mesanîn. O ystyried y gydnabyddiaeth bod angen gallu teilwra cymorth, bydd angen cadw'r ddarpariaeth i gefnogi pecynnau ad-daladwy neu becynnau grant eraill o dan amgylchiadau eithriadol a lle mae'r amodau economaidd yn mynnu hynny. Mae tystiolaeth o werthusiadau o effaith wrthffeithiol cymorth a roddir i gwmnïau ledled yr UE[1] yn awgrymu bod benthyciadau yn aml yr un mor effeithiol â grant. Bydd cam datblygu'r busnes hefyd yn ystyriaeth bwysig wrth benderfynu ar effeithlonrwydd dyrannu grant neu fenthyciad. 3.Gellir cynnig cyngor a gwybodaeth yn gyffredinol am gost gymharol isel drwy wefannau a llinellau cymorth pwrpasol. Caiff y cymorth manylach, wedi'i deilwra a'r buddsoddiad eu targedu at y canlynol a byddant yn dibynnu ar y canlynol: potensial y busnes i dyfu; cylch oes y busnes, gan gynnwys "digwyddiadau allweddol" yn nhwf busnes [2]; a bylchau mewn darpariaeth gan y sector preifat. 4. O ystyried y cyllid cyfyngedig sydd ar gael mae achos o blaid targedu cymorth arbenigol at fusnesau newydd sydd â'r potensial ar gyfer twf uchel; ond dylai hyn ystyried y ffaith mai drwy ehangu busnesau yn hytrach na chreu busnesau y caiff y rhan fwyaf o swyddi eu creu yn economi'r DU felly bydd angen elfen o realaeth ynglŷn â photensial busnesau newydd i dyfu yn y byrdymor[3]. Awgryma hyn mai'r prif gyfraniad at y rhaglen o'r buddsoddiadau hyn fydd tuag at greu busnesau newydd, ond caiff twf swyddi yn y dyfodol ei fonitro hefyd drwy'r Arolwg o Fusnesau a gwerthuso. 5. Disgwylir mai targedu fydd yn arwain at yr enillion mwyaf o'r buddsoddiadau. Bydd y dull targedu hefyd yn ategu'r dull Arbenigo Craff[4] sy'n dadlau o blaid canolbwyntio adnoddau ar ychydig o flaenoriaethau allweddol lle mae gan ranbarth gryfder penodol eisoes neu un sy'n datblygu, yn hytrach na gwasgaru buddsoddiad yn eang dros nifer gyffredinol o feysydd neu geisio datblygu gallu heb rywfaint o allu mewndarddol. 6.Cydnabyddir[5] bod cyfle i annog mwy o ymwneud gan y sector preifat o ran darparu gwasanaethau gwybodaeth a chynghori, ond gellir dadlau bod rôl allweddol i'r sector cyhoeddus yn y cyfamser. Cydnabyddir hefyd y gall mentrau cymdeithasol wynebu anawsterau o ran cael gafael ar 'gymorth prif ffrwd' a bod angen dulliau gwahanol neu wedi'u teilwra o roi cymorth.	

Blaenoriaeth fuddsoddi	3a - Hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig drwy hwyluso'r gwaith o ymelwa'n economaidd ar syniadau newydd a meithrin gweithgarwch i greu cwmnïau newydd, gan gynnwys drwy ddeorfeydd busnes
7.O ran buddsoddiadau sy'n debygol o gael eu gwneud o dan yr ESF, ceisir y gallu i ategu ei gilydd, yn enwedig ar gamau cynnar entrepreneuriaeth. Er enghraifft, dylai cymorth ESF helpu i ddileu rhwystrau i entrepreneuriaeth, megis sgiliau, ond caiff ERDF ei defnyddio i roi cyllid a chymorth i droi syniadau yn fusnesau. 8.Rhaid i unrhyw gymorth cyhoeddus o dan y rhaglen hon gydymffurfio â rheolau gweithdrefnol a pherthnasol cymorth gwladwriaethol sy'n gymwys ar adeg rhoi'r cymorth cyhoeddus. [1] <i>What are counterfactual impact evaluations teaching us about enterprise and innovation support?</i> (2012), Daniel Mouqué, DG Regio. [2] <i>A review of the literature addressing the role of external knowledge and expertise at key stages of business growth and development</i> (2005), J. Bessant, B. Phelps a R. Adams, Ysgol Reoli Cranfield [3] <i>Job creation and destruction in the UK: 1998 to 2010</i> (2011), yr Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau [4] http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home [5] <i>Mid term evaluation of the Customer Engagement WG/EU project</i> (2012), Old Bell 3 a Phrifysgol Caerdydd	

2.A.6.3 Defnydd arfaethedig o offerynnau ariannol (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	3a - Hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig drwy hwyluso'r gwaith o ymelwa'n economaidd ar syniadau newydd a meithrin gweithgarwch i greu cwmnïau newydd, gan gynnwys drwy ddeorfeydd busnes
1.Hyd yma, mae asesiad lefel uchel cychwynnol o addasrwydd Offerynnau Ariannol ar gyfer yr elfennau gwahanol o raglenni wedi cael ei gynnal, ac ar gyfer y rhannau hynny y tybiwyd eu bod yn addas ac â blaenoriaeth uchel (h.y. cyllid ar gyfer BBaChau), mae asesiad o'r farchnad wedi cael ei gynnal. Ar sail hyn, mae cynigion manwl ar gyfer yr Offerynnau Ariannol wrthi'n cael eu paratoi a chaiff y rhain eu hadolygu fel rhan o gamau olaf yr asesiad ex ante.	

Blaenoriaeth fuddsoddi	3a - Hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig drwy hwyluso'r gwaith o ymelwa'n economaidd ar syniadau newydd a meithrin gweithgarwch i greu cwmnïau newydd, gan gynnwys drwy ddeorfeydd busnes
2. Mae'r asesiad hyd yma wedi nodi achos cryf o blaid rhaglen ERDF yn cynnig dull integredig a chydgyssylltiedig o ddarparu cyllid ar gyfer BBaChau. Dylai hyn gwmpas microfenthyciadau, benthyciadau, a chyfalaf risg. Rhagwelir y caiff y rhan fwyaf o Amcan Penodol 2 ei chyflawni drwy Offeryn Ariannol o'r fath.	

2.A.6.4 Defnydd arfaethedig o brosiectau mawr (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	3a - Hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig drwy hwyluso'r gwaith o ymelwa'n economaidd ar syniadau newydd a meithrin gweithgarwch i greu cwmnïau newydd, gan gynnwys drwy ddeorfeydd busnes
1. Ni ragwelir y bydd unrhyw brosiectau mawr, o ystyried y caiff Offerynnau Ariannol eu defnyddio yn lle hynny.	

2.A.6.5 Dangosyddion allbwn yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi a, lle bo'n briodol, categori rhanbarth

Tabl 5: Dangosyddion allbwn cyffredin a rhaglen-benodol (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi, wedi'u dadansoddi yn ôl categori'r rhanbarth ar gyfer yr ESF, a lle y bo'n berthnasol yn ERDF)

Blaenoriaeth fuddsoddi		3a - Hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig drwy hwyluso'r gwaith o ymelwa'n economaidd ar syniadau newydd a meithrin gweithgarwch i greu cwmnïau newydd, gan gynnwys drwy ddeorfeydd busnes							
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Cronfa	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amllder adrodd
					D	M	C		
CO01	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			2,385.00	Data monitro	Chwarterol
CO03	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth ariannol heblaw grantiau	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			65.00	Data monitro	Chwarterol
CO04	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth anariannol	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			120.00	Data monitro	Chwarterol
CO05	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau newydd sy'n cael cymorth	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			2,200.00	Data monitro	Chwarterol
CO07	Buddsoddiad cynhyrchiol: Buddsoddiad preifat sy'n cyfateb i gymorth cyhoeddus (nid grantiau)	EWROS	ERDF	Mwy datblygedig			18,700,000.00	Data monitro	Chwarterol
CO08	Buddsoddiad cynhyrchiol: Cynnydd mewn cyflogaeth mewn busnesau a gefnogir	Cyferwerth ag amser llawn	ERDF	Mwy datblygedig			4,450.00	Data monitro	Chwarterol
J14a	Buddsoddi mewn busnesau	GBP	ERDF	Mwy datblygedig			60,000,000.00	Data Monitro	Chwarterol

Blaenoriaeth fuddsoddi		3a - Hyrwyddo entrepreneuriaeth, yn enwedig drwy hwyluso'r gwaith o ymelwa'n economaidd ar syniadau newydd a meithrin gweithgarwch i greu cwmnïau newydd, gan gynnwys drwy ddeorfeydd busnes							
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Cronfa	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amlder adrodd
					D	M	C		
J6	Busnesau sy'n mabwysiadu neu'n gwella strategaethau cydraddoldeb ac amrywiaeth a systemau monitro	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			1,200.00	Data monitro	Chwarterol
J7	Busnesau sy'n mabwysiadu neu'n gwella strategaethau datblygu cynaliadwy a systemau monitro	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			1,200.00	Data monitro	Chwarterol

2.A.4 Blaenoriaeth fuddsoddi

Rhif adnabod y flaenoriaeth fuddsoddi	3d
Teitl y flaenoriaeth fuddsoddi	Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi

2.A.5 Amcanion penodol sy'n cyfateb i'r flaenoriaeth fuddsoddi a'r canlyniadau disgwylidig

Rhif adnabod yr amcan penodol	2.3
Teitl yr amcan penodol	Cynyddu nifer y BBaChau sy'n defnyddio ac yn ymelwa ar rwydweithiau band eang y Genhedlaeth Nesaf a seilwaith TGCh
Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	Disgrifiad o'r llinell sylfaen a'r canlyniadau 1. Gan fod yr amcan penodol hwn yn canolbwyntio ar nifer y BBaChau sy'n defnyddio ac ymwela ar TGCh, mewn theori, byddai'n ddymunol datblygu dangosydd canlyniadau sy'n disgrifio'r defnydd effeithiol o TGCh gan BBaChau. Fodd bynnag, er bod Arolwg Busnesau Bach yr Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau yn rhoi ffynhonnell reolaidd o ddata ar y defnydd o TGCh ymhlith BBaChau at nifer o ddibenion, o ystyried natur anrhagweladwy datblygiadau ym maes TGCh, ni fyddai'n synhwyrol pennu targed ar gyfer defnyddiau penodol iawn o TGCh gan ei bod yn bosibl y daw defnyddiau eraill yn bwysicach wrth i'r dechnoleg ddatblygu ymhellach. 2. Gan fod <i>defnydd</i> hefyd yn elfen annatod o'r Amcan Penodol hwn, yn lle pennu targed ynglŷn â <i>sut</i> y mae BBaChau yn defnyddio TGCh gellir pennu targed ynglŷn â faint o BBaChau sy'n defnyddio band eang cyflymach, yn enwedig y band eang cyflymach a gaiff ei gyflwyno drwy'r buddsoddiad mewn seilwaith yn Echel Blaenoriaeth 4. Yn ddelfrydol, byddai'r dangosydd canlyniadau yn cyfeirio at nifer y BBaChau sy'n defnyddio band eang ar gyflymder penodol, er enghraifft, 30Mb yr eiliad, a fydd ar gael i'r rhan fwyaf o fusnesau a

	safleoedd preswyl ar ôl i raglen Band Eang y Genhedlaeth Nesaf Cyflymu Cymru gael ei chwblhau, neu 100Mb yr eiliad, a fydd ar gael i fusnesau sydd am uwchraddio hyd yn oed ymhellach. 3.Fodd bynnag, o ystyried y diffyg data sydd ar gael ar nifer y BBaChau sy'n defnyddio band eang ar gyflymderau penodol, mae dangosydd canlyniadau wedi cael ei ddatblygu ynglŷn â band eang ffeibr a chebl, sef y mathau o fand eang sy'n cynnig y cyflymder gorau. Mewn arolwg o BBaChau a gynhaliwyd gan Ofcom yn 2014, nododd 8% o BBaChau eu bod yn defnyddio band eang ffeibr a nododd 14% eu bod yn defnyddio band eang cebl. Er nad oes data ar dueddiadau ar gael, mae'n rhesymol tybio y byddai niferoedd yn cynyddu hyd yn oed yn niffyg unrhyw weithgarwch i symbylu'r galw a ariennir o dan yr Amcan Penodol hwn. Y targed ar gyfer yr Amcan Penodol hwn yw cynyddu'r niferoedd i fwy na hanner y BBaChau erbyn 2023. 4.Mae'r cynnydd a ddisgwylir o ganlyniad i gymorth ERDF yn unig yn bum pwynt canrannol ychwanegol. Dylid nodi y disgwylid twf heb ymyrraeth (a bydd rhywfaint ohono o ganlyniad anuniongyrchol i weithgarwch symbylu) felly byddai'r cyfanswm erbyn 2023 yn agosach i 55% os cyfunir ERDF a'r twf arferol a ragwelir.
Rhif adnabod yr amcan penodol	2.4
Teitl yr amcan penodol	Cynyddu twf y BBaChau hynny sydd â'r potensial i dyfu, yn enwedig drwy ddod yn rhan o farchnadoedd newydd (yn ddomestig ac yn rhyngwladol)
Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	Disgrifiad o'r llinell sylfaen a'r canlyniadau 1.Mae'r adran ar Strategaeth yn nodi trothwyon y mae BBaChau yn eu cyrraedd pan fydd angen màs critigol o wybodaeth a chymorth ar waith er mwyn dechrau ar y cam nesaf o dwf. Y canlyniad a geisir ar gyfer ardal y rhaglen yw twf yn nifer y cyflogeion wrth i BBaChau dyfu. Mae cyflogaeth fel dangosydd ar gyfer busnesau sydd wedi'u lleoli yn ardal y rhaglen yn adlewyrchu'r budd o fewn ardal y rhaglen yn well na mesurau eraill o dwf megis nifer y busnesau neu drosiant. Nid oes data eraill ar gael ar y lefel hon o fanylder. 2.Mae nifer fawr o ficrofusnesau yn ardal y rhaglen ond unig fasnachwyr yw'r rhain yn aml, heb uchelgais i dyfu o reidrwydd. Roedd microfusnesau yn Nwyrain Cymru ar gyfer 2013 yn cyfrif am 95% o BBaChau yn ôl nifer, ond dim ond 53% o gyflogaeth o fewn BBaChau a 38% o drosiant[1]. At hynny, er i gyflogaeth mewn microfusnesau gynyddu rhwng 2003 a 2013, cynyddodd y nifer wirioneddol o ficrofusnesau i raddau tebyg, sy'n

	awgrymu i'r rhan helaeth o'r cynnydd mewn cyflogaeth ddod drwy greu microfusnesau yn hytrach na'u tyfu. Awgryma hyn, er eu bod yn rhan hollbwysig o economi Cymru, mae cynnwys microfusnesau yn y dangosydd canlyniadau yn debygol o ystumio canlyniadau o ystyried mai busnesau newydd, yn hytrach na thwf busnesau, sy'n gyfrifol am y cynnydd mewn cyflogaeth. Ni chaiff yr elfen sy'n ymwneud â busnesau newydd ei chofnodi yn y dangosydd canlyniadau ar gyfer SO2.2 3.Fodd bynnag, mae cyflogaeth mewn busnesau bach a chanolig wedi cynyddu 7,100 yn Nwyrain Cymru ers 2011 (o 110,000 to 117,100), ochr yn ochr â chynnydd net o 260 o fusnesau bach a chanolig. Dyma'r BBaChau lle mae'r cwmnïau twf eisoes yn bodoli neu y bydd microfusnes arloesol yn anelu at ddod yn un ohonynt. Felly, tybir mai'r is-set hon o'r data fydd yn llunio'r dangosydd canlyniadau, gan ei gwneud yn bosibl i darged gael ei amcangyfrif. Ni fydd hyn yn cofnodi unrhyw BBaChau sy'n tyfu'n fusnesau mawr (dros 250 o gyflogeion), ond pe bai microfusnesau o'r fath yn dod yn BBaChau, byddant yn cael eu cofnodi drwy werthusiad. Dylai targedu ar sail y potensial i dyfu a theilwra cymorth gefnogi mwy o dwf mewn cyflogaeth na dulliau gweithredu eraill. [1] <i>Dadansoddiad o Faint Busnesau yng Nghymru 2013</i> (2013), Llywodraeth Cymru
--	--

Tabl 3: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol, yn ôl amcan penodol (ar gyfer yr ERDF a'r Gronfa Gydlyniant)

Amcan penodol		2.3 - Cynyddu nifer y BBaChau sy'n manteisio ar rwydweithiau band eang y Genhedlaeth Nesaf a seilwaith TGCh						
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth sylfaenol	Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amllder adrodd
2.3	Defnydd BBaChau o fand eang ffeibr a chebl	% o BBaChau	Mwy datblygedig	22%	2013	27%	Communications Market Report: Wales (Ofcom)	Blynyddol

Amcan penodol		2.4 - Cynyddu twf y BBaChau hynny sydd â'r potensial i dyfu, yn enwedig drwy ddod yn rhan o farchnadoedd newydd (yn ddomestig ac yn rhyngwladol)						
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth sylfaenol	Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amllder adrodd
2.4	Cyflogaeth o fewn busnesau bach (10-49) a chanolig (50-249)	Canran	Mwy datblygedig	117100	2013	Cynnydd o 6%	Dadansoddiad o Faint Busnesau yng Nghymru (Llywodraeth Cymru)	Blynyddol

2.A.6 Camau gweithredu i'w cefnogi o dan y flaenoriaeth fuddsoddi (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi)

2.A.6.1 Disgrifiad o'r math o gamau gweithredu i'w cefnogi ac enghreifftiau ohonynt, ynghyd â'u cyfraniad disgwylidig i'r amcanion penodol gan gynnwys, lle bo'n briodol, nodi prif grwpiau targed, tiriogaethau penodol a dargedir a mathau o fuddiolwyr

Blaenoriaeth fuddsoddi	3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi
1.Mae'r dangosydd canlyniadau ar gyfer SO2.3 yn rhoi ffocws clir ar gynorthwyo BBaChau i fanteisio ar gyfleoedd i gael band eang cyflymach. Fodd bynnag, er mwyn llwyddo i annog BBaChau i wneud y buddsoddiad hwn, bydd angen i'r gweithgarwch fod yn glir iawn o ran buddiannau busnes band eang cyflymach. Fel y nodwyd yn yr adran ar Strategaeth, nid oes gan rai BBaChau yng Nghymru hyder i allu nodi pa gynhyrchion neu wasanaethau cyfathrebu a fyddai'n werthfawr i'w sefydliad, gan dynnu sylw at angen am gyngor ac arweiniad sydd wedi'u teilwra'n dda[1] At hynny, awgryma tystiolaeth o Raglenni 2007-2013 y gall codi ymwybyddiaeth fod yn effeithiol o ran annog busnesau i gyflwyno TGCh newydd.[2] Mae hyn yn rhoi rhywfaint o lwyddiant y gellir adeiladu arno ar gyfer y cyfnod 2014-2020. 2.Mae ymchwil wedi nodi llwybrau lle y gall ymelwa ar TGCh gael effaith economaidd. Mae hyn yn cynnwys twf mewn cynhyrchiant drwy well arloesi gan y busnes, mwy o fasnach ryngwladol a thrwy deleweithio sy'n galluogi rhai gweithwyr i ddefnyddio eu hamser mewn ffordd fwy cynhyrchiol[3]. At hynny, nodwyd 'cyfrifiaduro cwmwl' fel ffynhonnell benodol o effaith gadarnhaol band eang cyflymach o bosibl[4]. Mae ymchwil hefyd wedi awgrymu fod BBaChau yn y DU ar ei hôl hi o bosibl o'u cymharu â'u cymheiriaid rhyngwladol o ran digideiddio rhai swyddogaethau swyddfa gefn[5]. Mae'r holl dystiolaeth hon yn rhoi awgrymiadau i lywio gweithgarwch er mwyn annog BBaChau i ymelwa i'r eithaf ar TGCh. Fodd bynnag, yn bwysicaf oll o bosibl, bydd angen i'r gweithgarwch ystyried amgylchiadau penodol BBaChau, yn ogystal â thechnolegau datblygol a thueddiadau sy'n dod i'r amlwg. Yn ogystal â chanolbwyntio ar fuddiannau band eang cyflymach, bydd angen i ymyriadau hefyd fynd i'r afael ag unrhyw rwystrau i'w ddefnyddio, gan gynnwys, er enghraifft, unrhyw ofnau ynglŷn â diogelwch 3.Er y dylai cymorth o dan SO2.3 fod ar gael i bawb, o ystyried potensial band eang i sicrhau effeithiau cadarnhaol i bob busnes, ar gyfer SO2.4, mae targedu yn hanfodol er mwyn sicrhau bod y BBaChau hynny sydd â photensial gwirioneddol i dyfu yn cael eu nodi fel bod y twf mewn cyflogaeth yn gynaliadwy, ac nid dim ond yn cyfrannu at gynhyrchiant is. Yn hyn o beth, dylai ymyriadau a ariennir o dan y ddau Amcan Penodol ategu ei gilydd. Lle y nodir busnesau sydd â photensial gwirioneddol i dyfu ond bod rhai rhwystrau sy'n ymwneud â TGCh sy'n eu hatal rhag tyfu, rhagwelir y bydd y rhwystrau hyn yn cael eu dileu fel rhan o'r cymorth a ariennir o dan SO2.4. Os na all y cymorth hwn fynd i'r afael yn llawn â'r problemau i rai busnesau yna dylai busnesau o'r fath gael eu cyfeirio at y cymorth a ariennir o dan SO2.3. Erys busnesau twf uchel[6], er nad oes llawer ohonynt, yn allweddol i wella cynhyrchiant a chynyddu nifer y swyddi - mae'r DU yn cymharu'n dda yn rhyngwladol gyda 5.8% o fusnesau "twf uchel" o gymharu â'r UD (tua 5%) a'r Eidal (3%). Mae'n anodd iawn nodi'r busnesau hynny, yn enwedig pan gânt eu sefydlu gyntaf, a bydd angen dull gweithredu hyblyg er mwyn nodi, targedu a chefnogi busnesau o'r fath.	

Blaenoriaeth fuddsoddi	3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi
4.Nododd y Gwerthusiad Canol Tymor o brosiect Ymgysylltu â Chwsmeriaid Llywodraeth Cymru gyfleoedd i ysgogi ymwneud y sector preifat ym maes cyngor ac arweiniad i fusnesau ond cydnabu hefyd yr arwyddion o fethiant o hyd yn y farchnad o ran rhoi cyngor ac arweiniad i fusnesau yng Nghymru. 5.Awgryma ymchwil y gall rhaglenni sy'n defnyddio dull gweithredol o 'froceri wedi'i reoli' berfformio'n well na'r rhai sy'n defnyddio dull 'cyffyrddiad ysgafn', ond bydd y mathau hyn o raglenni, yn anochel, yn fwy costus, a hyd yma ni fu unrhyw gymhariaeth o gost-effeithiolrwydd ymwneud gweithredol o'i gymharu â chyffyrddiad ysgafn[7]. Lle mae ymyriadau yn cynnwys cymorth manwl, awgryma'r dystiolaeth yn gryf y dylai hwn gael ei deilwra, gan gymysgu elfennau ariannol ac anariannol priodol[8]. Mae'r dystiolaeth hefyd yn nodi pwysigrwydd cynllunio busnes fel ffactor sy'n gysylltiedig â thwf felly, lle y bo'n gymwys, dylid ymgorffori hyn mewn unrhyw gymorth[9]. Mae gan BBaChau nifer o bryderon yn ymwneud â cheisio cyngor a gwybodaeth sy'n cyfeirio at rai o fethiannau'r farchnad yn y maes hwn[10]. Mae'r pryderon yn ymwneud yn benodol â'r costau a'r amser sydd ynghlwm wrth dderbyn cymorth busnes ffurfiol, peidio â gallu ymddiried cynghorwyr allanol, neu bryderon ynghylch p'un a fyddent yn deall y busnes, a hyder i allu cael gafael ar y cymorth priodol. 6.Felly gallai mathau o gamau gweithredu i'w cefnogi i hyrwyddo amcanion cynhyrchiant a thwf gynnwys cyfuniad o'r meysydd cymorth canlynol: <u>Ar gyfer SO2.3 (defnyddio ac ymwela ar seilwaith TGCh)</u> • Roedd y gwaith o gyflwyno gweithdai, clinigau a gweithgarwch dadansoddi busnes un i un yn canolbwyntio ar ddefnyddio ac ymelwa ar fand eang y genhedlaeth nesaf, gan bwysleisio'r buddiannau i BBaChau, ond hefyd fynd i'r afael ag unrhyw rwystrau a oedd yn atal busnesau rhag ei ddefnyddio ac ymwela arno'n effeithiol. • Gellir ystyried defnyddio talebau arloesi TGCh (fel y'u disgrifir ym Mhecyn Cymorth yr Agenda Ddigidol[11]), a ystyrir yn ddull effeithlon o ymestyn allan i ficrofusnesau a BBaChau. <u>Ar gyfer SO2.4 (cefnogi twf cyflogaeth mewn BBaChau):</u> • Gwybodaeth a chyngor i fusnesau, megis y cymorth sydd ar gael i bob BBaCh e.e. drwy wefannau a llinellau cymorth. • Cymorth wedi'i deilwra i fusnesau sy'n bwysig yn economaidd ac sy'n tyfu, gan gynnwys Mentrau Cymdeithasol, er mwyn mynd i'r afael â'r rhwystrau i wella cynhyrchiant, er enghraifft: gwerthiannau, marchnata, datblygu cynnyrch, prisiau a rheoli risg	

Blaenoriaeth fuddsoddi	3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi
• Cyngor a chymorth wedi'u teilwra i fusnesau er mwyn mynd i'r afael â'r rhwystrau i dwf, er enghraifft: materion adnoddau dynol, strategaeth, marchnata, modelau busnes, systemau, rheoli risg, effeithlonrwydd adnoddau, gwelliannau gweithredol, datblygu cynnyrch, cadwyni cyflenwi a dosbarthu. • Cyflwyno cymorth pwrpasol i ddatblygu a thyfu mentrau cymdeithasol (gan gynnwys hyrwyddo modelau busnes arloesol) lle ceir tystiolaeth o fylchau yn y ddarpariaeth brif ffrwd. • Meithrin gallu, cyngor, arweiniad a chymorth i fynd i'r afael â rhwystrau sy'n atal busnesau yng Nghymru rhag manteisio ar gyfleoedd caffael (gan gynnwys yn rhyngwladol) • Cymorth i ryngwladoli busnesau a chynyddu allforion, megis broceriaeth a digwyddiadau partner, ffeiriau masnach, cwnsela/cyngor/mentora/costau sy'n ymwneud â chenadaethau neu gymorth ariannol arall, ymchwil i'r farchnad neu wasanaethau gwybodaeth eraill. • Cymorth ar gyfer mesurau effeithlonrwydd adnoddau ac effeithlonrwydd ynni o fewn BBaChau, gan gynnwys mynd i'r afael â rhwystrau i fuddsoddiadau cysylltiedig, gan gefnogi newid ymddygiadol, a chefnogi lledaenu technoleg ac arloesi ac annog BBaChau i gynnal archwiliadau ynni. [1] <i>Communications Market Report: Wales</i> (2014), Ofcom [2] <i>ERDF Business Survey</i> (2012), Old Bell 3 ar ran WEFO: Dywedodd 49% o fusnesau a arolygwyd ac a nododd fod ERDF wedi'u helpu i fabwysiadu TGCh fod hyn wedi digwydd drwy gymorth yr ERDF i'w gwneud yn ymwybodol o'r hyn a oedd ar gael. [3] <i>UK Broadband Impact Study: Literature Review</i> (2012), SQW ar ran DCMS [4] <i>Ibid.</i>	

Blaenoriaeth fuddsoddi	3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi
[5] “<i>This is for Everyone</i>”: <i>The Case for Universal Digitization</i> (2012), Booz & Co. Dadansoddodd Booz & Co lefelau digideiddio swyddfa gefn mwy na 500 o BBaChau yn y DU, Ffrainc, yr Almaen, yr Iseldiroedd a Brasil. Canfuwyd bod BBaChau yn y DU ar ei hôl hi o’u cymharu â’u cymheiriaid o ran digideiddio tair swyddogaeth fusnes allweddol: <i>prosesau masnachol</i>, megis rheoli gwerthiannau a rheoli cydberthnasau â chwsmeriaid, <i>prosesau ariannol</i>, gan gynnwys cyllidebu, cynllunio, cyfrifyddu ac adrodd, a <i>phrosesau pobl</i>, gan gynnwys y gyfloges, rheoli buddiannau a threfniadau gweithio’n hyblyg. [6] Nifer o ddiffiniadau gwahanol, gan gynnwys diffiniad y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd fel y rhai sydd ag o leiaf 10 o gyflogeion ac sydd wedi gweld twf o 20% y flwyddyn ar gyfartaledd dros gyfnod o dair blynedd. [7] <i>Evidence Review: Business Advice</i> (2014) What Works Centre for local Economic Growth [8] <i>Ibid. What are counterfactual impact evaluations teaching us about enterprise and innovation support?</i> (Rhagfyr 2012), Daniel Mouque, Cyfarwyddwr Cyffredinol dros yr Uned Gwerthuso Polisiâu Rhanbarthol a Threfol a Semester Ewropeaidd, y Comisiwn Ewropeaidd. <i>Mid Programme Evaluation of the Start Up Service</i>, ERS, Beaufort Research a Hywel Evans ar ran Llywodraeth Cynulliad Cymru. [9] <i>2012 Small Business Survey: Growth Special Report</i> (2013), yr Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau [10] <i>Research to understand the barriers to take up and use of business support</i> (2011), Y Ganolfan Ymchwil Menter a Datblygu Economaidd ar ran BIS [11] http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/documents/10157/130815/Digital%20Agenda%20Tool%20Box%20v.13_CONSULTATION.pdf	

2.A.6.2 Egwyddorion arweiniol ar gyfer dethol gweithrediadau

Blaenoriaeth fuddsoddi	3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi
1. Mae Llywodraeth Cymru wedi cydnabod mai busnesau sydd yn y sefyllfa orau i gynghori busnesau eraill ac y dylai cymorth gael ei gaffael yn hytrach na’i gyflwyno’n uniongyrchol gan y llywodraeth[1]. 2. Awgryma ymchwil[2] ei bod yn anodd nodi a thargeddu cwmnïau “twf uchel” ond bod bwriadau twf busnesau yn cael effaith fawr o ran p’un a fyddant yn tyfu mewn gwirionedd[3]. Awgryma hyn y bydd angen hyblygrwydd o ran nodi’r potensial i dyfu a bod yn rhaid i’r cymorth dwys i	

Blaenoriaeth fuddsoddi	3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi
fusnesau y nodwyd bod ganddynt y potensial i dyfu fod yr un mor hyblyg ac wedi'i deilwra i anghenion cwmnïau unigol. Er mwyn cydnabod yr anawsterau sy'n gysylltiedig â nodi busnesau twf uchel mae rhywfaint o ymchwil wedi awgrymu y dylid defnyddio darpariaeth gyffredin o negeseuon 'marchnata' ac astudiaethau achos ond gyda chynnwys sydd wedi'i gynllunio i ddylanwadu ar BBaChau sy'n 'fwy parod i wrando'[4]. 3.Awgrymodd Arolwg Busnes ERDF ar gyfer y cyfnod rhaglennu 2007-2013, o ystyried effeithiau dadleoli posibl cymorth i fusnesau sy'n gweithredu'n bennaf mewn marchnadoedd lleol a thystiolaeth o'r arolwg nad oes cysylltiad cryf rhwng creu swyddi a'r busnesau lleiaf, y gall fod dadl o blaid canolbwyntio cymorth ar fusnesau sy'n cyflogi pump neu ragor o staff.[5] Nid yw hyn yn golygu y bydd busnesau sy'n cyflogi llai na phum aelod o staff yn anghymwys i gael cymorth i dyfu ond y bydd angen cyflwyno dadl ddarbwyllol o dan amgylchiadau o'r fath. 4.Mae mentrau cymdeithasol hefyd yn fwy tebygol o geisio cymorth busnes arbenigol ac wedi'i deilwra[6], er bod anghenion cymorth i fentrau cymdeithasol yn debyg yn fras i BBaChau eraill. Dylai gweithrediadau sy'n rhoi cymorth i BBaChau ystyried yn llawn yr ystod o heriau a rhwystrau gwahanol sy'n wynebu busnesau gwahanol sydd ag amcanion a chyfansoddiadau cyfreithiol gwahanol ac ystyried teilwra dulliau cyflwyno a chymorth. Er gwaethaf hyn, gall mentrau cymdeithasol wynebu anawsterau o ran cael gafael ar 'gymorth prif ffrwd' a bod angen dulliau gwahanol neu wedi'u teilwra o roi cymorth. 5.Dylai gwybodaeth a chyngor sydd ar gael i bawb fod ar gael i bob BBaCh (ond wrth gynllunio'r ymyriad bydd angen ystyried gofynion penodol sectorau allweddol neu fathau o BBaChau, megis mentrau cymdeithasol). 6.Mae amrywiaeth o rwystrau yn effeithio ar y defnydd o fesurau effeithlonrwydd adnoddau ac effeithlonrwydd ynni o fewn busnesau, yn enwedig busnesau bach a chanolig, gan gynnwys y ffaith ei fod yn flaenoriaeth isel, diffyg arbenigedd, dim cyfalaf, a dim achos cymhellol o ystyried y cyfnodau hir cyn y gwelir unrhyw fudd[7]. Bydd angen i gymorth ddangos methiant yn y farchnad ac ystyried y mentrau eraill yn y farchnad megis Barga Werdd Llywodraeth y DU[8] neu unrhyw gynlluniau effeithlonrwydd ynni eraill. Nid yw'r gofynion ar gwmnïau i gynnal archwiliadau ynni a nodir yn y Gyfarwydddeb Effeithlonrwydd Ynni yn gymwys i BBaChau, ond gallai proses o'r fath fod yn fuddiol iddynt. Drwy hyrwyddo a chefnogi'r broses hon gellir hefyd annog y newid mewn ymddygiad a geisir. 7.Rhaid i unrhyw gymorth cyhoeddus o dan y rhaglen hon gydymffurfio â rheolau gweithdrefnol a pherthnasol cymorth gwladwriaethol sy'n gymwys ar adeg rhoi'r cymorth cyhoeddus. Dylid rhoi sylw arbennig i natur sensitif mesurau cymorth sydd wedi'u hanelu at hyrwyddo allforion a rhyngwladoli, yn enwedig am fod cymorthdaliadau allforio yn 'gymorthdaliadau a waherddir' o dan rolau Sefydliad Masnach y Byd ac wedi'u heithrio o gwmpas y Rheoliad <i>de minimis</i>.	

Blaenoriaeth fuddsoddi	3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi
[1] <i>Rhaglen Lywodraethu</i>, Llywodraeth Cymru [2] <i>Final Evaluation of Business Growth Programme</i> (2012), BMG, Wavehill Ltd a Hywel Evans & Associates ar ran Llywodraeth Cymru [3] <i>ERC White paper: Growth and growth intentions</i> (2013), Levie ac Autio, ERC [4] <i>Business Growth Ambitions Amongst SMEs</i> (2012), yr Adran Busnes, Arloesi a Sgiliau. Mae enghreifftiau o fusnesau o'r fath a roddwyd yn yr adroddiad yn cynnwys BBaChau sydd wedi mynd yn llai oherwydd y dirwasgiad ond sydd wedi goroesi, BBaChau sy'n pryderu am anawsterau wrth groesi trothwy, y 'rhai uchelgeisiol ond heb fod yn barod', perchennog / rheolwyr, perchennog / rheolwyr sy'n barod i fentro a BBaChau sy'n allforio neu'n bwriadu allforio. [5] <i>ERDF Business Survey</i> (2012), Old Bell 3 ar ran WEFO [6] <i>Mapio gweithgarwch mentrau cymdeithasol yng Nghymru</i> (Hydref 2009), Llywodraeth Cymru. Ar gael yn: http://wales.gov.uk/topics/housingandcommunity/regeneration/publications/110803socialmapping/?lang=cy [7] <i>Exploring the design of policies to increase efficiency of electricity use within the industrial and commercial sectors</i> (Tachwedd 2012), Yr Ymddiriedolaeth Garbon ac SPA Future Thinking ar ran DECC [8] https://www.gov.uk/green-deal-energy-saving-measure s	

2.A.6.3 Defnydd arfaethedig o offerynnau ariannol (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi
Ni ragwelir y caiff unrhyw offerynnau ariannol eu defnyddio i gyflawni'r Flaenoriaeth Fuddsoddi hon.	

2.A.6.4 Defnydd arfaethedig o brosiectau mawr (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi
1. Ar hyn o bryd, ni fwriedir cynnal unrhyw brosiect mawr o dan y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon.	

2.A.6.5 Dangosyddion allbwn yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi a, lle bo'n briodol, categori rhanbarth

Tabl 5: Dangosyddion allbwn cyffredin a rhaglen-benodol (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi, wedi'u dadansoddi yn ôl categori'r rhanbarth ar gyfer yr ESF, a lle y bo'n berthnasol yr ERDF)

Blaenoriaeth fuddsoddi		3d - Cefnogi gallu BBaChau i dyfu mewn marchnadoedd rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol, ac ymgymryd â phrosesau arloesi							
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Cronfa	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amllder adrodd
					D	M	C		
CO01	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			6,425.00	Data monitro	Chwarterol
CO02	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael grantiau	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			10.00	Data monitro	Chwarterol
CO03	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth ariannol heblaw grantiau	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			115.00	Data monitro	Chwarterol
CO04	Buddsoddiad cynhyrchiol: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth anariannol	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			6,300.00	Data monitro	Chwarterol
CO06	Buddsoddiad cynhyrchiol: Buddsoddiad preifat sy'n cyfateb i gymorth cyhoeddus (grantiau)	EWROS	ERDF	Mwy datblygedig			2,220,000.00	Data monitro	Chwarterol
CO08	Buddsoddiad cynhyrchiol: Cynnydd mewn cyflogaeth mewn busnesau a gefnogir	Cyferwerth ag amser llawn	ERDF	Mwy datblygedig			2,550.00	Data monitro	Chwarterol
CO29	Ymchwil, Arloesi: Nifer y busnesau sy'n cael cymorth i gyflwyno cynhyrchion newydd i'r cwmni	Busnesau	ERDF	Mwy datblygedig			400.00	Data monitro	Chwarterol
J15	Cynyddu lefel allforion	GBP	ERDF	Mwy datblygedig			65,900,000.00	Data monitro	Chwarterol
J6	Busnesau sy'n mabwysiadu neu'n gwella strategaethau cydraddoldeb ac amrywiaeth a systemau monitro	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			3,200.00	Data monitro	Chwarterol
J7	Busnesau sy'n mabwysiadu neu'n gwella strategaethau datblygu cynaliadwy a systemau monitro	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			3,200.00	Data monitro	Chwarterol

2.A.7 Arloesi Cymdeithasol, cydweithredu trawswladol a chyfraniad at amcan thematig 1-7

Echel blaenoriaeth	2 - Cystadleurwydd BBaChau

2.A.8 Fframwaith perfformiad

Tabl 6: Fframwaith perfformiad yr echel blaenoriaeth (yn ôl cronfa ac, ar gyfer ERDF ac ESF, categori'r rhanbarth)

Echel blaenoriaeth			2 - Cystadleurwydd BBaChau												
Rhif Adnabod	Math o ddangosydd	Dangosydd neu gam gweithredu alweddol	Uned fesur, lle bo'n briodol	Cronfa	Categori'r rhanbarth	Carreg filltir ar gyfer 2018			Targed terfynol (2023)			Ffynhonnell data	Eglurhad o berthnasedd dangosydd, lle bo'n briodol		
						D	M	C	D	M	C				
I2	F	Cyfanswm y gwariant cymwys a gofnodir ar system gyfrifyddu'r awdurdod ardystio ac sydd wedi'i ardystio gan yr awdurdod	€	ERDF	Mwy datblygedig				14436390.42			91,440,942.00	Data monitro		
J14a	O	Buddsoddi mewn busnesau	GBP	ERDF	Mwy datblygedig				80,000,000			80,000,000.00	Data Monitro	Yr allbwn yw'r prif fesur o weithgarwch o dan ddwy allan o dair Blaenoriaeth Fuddsoddi'r Echel Blaenoriaeth – sy'n cyfateb i 56% o'r Flaenoriaeth	

Gwybodaeth ansoddol ychwanegol am sefydlu'r fframwaith perfformiad

2.A.9 Categorïau o ymyrraeth

Categorïau o ymyrraeth sy'n cyfateb i gynnwys yr echel blaenoriaeth sy'n seiliedig ar gyfundrefn enwi a fabwysiadwyd gan y Comisiwn, a dadansoddiad dangosol o gymorth yr Undeb.

Tablau 7-11: Categorïau o ymyrraeth

Tabl 7: Dimensiwn 1 - Maes ymyrryd

Echel blaenoriaeth		2 - Cystadleurwydd BBaChau		
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod		€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	001. Buddsoddiad cynhyrchiol cyffredinol mewn busnesau bach a chanolig ('BBaChau')		25,389,895.00
ERDF	Mwy datblygedig	066. Gwasanaethau cymorth uwch i BBaChau a grwpiau o BBaChau (gan gynnwys gwasanaethau rheoli, marchnata a dylunio)		7,605,569.00
ERDF	Mwy datblygedig	067. Datblygu busnes i BBaChau, cymorth i entrepreneuriaeth a deori (gan gynnwys cymorth i gwmnïau deillio)		8,657,848.00
ERDF	Mwy datblygedig	068. Effeithlonrwydd ynni a phrosiectau arddangos mewn BBaChau a mesurau ategol		388,909.00
ERDF	Mwy datblygedig	069. Cymorth ar gyfer prosesau cynhyrchu ecogyfeillgar ac effeithlonrwydd adnoddau mewn BBaChau		583,363.00
ERDF	Mwy datblygedig	071. Datblygu a hyrwyddo busnesau sy'n arbenigo ar ddarparu gwasanaethau sy'n cyfrannu at yr economi carbon isel ac at y gallu i wrthsefyll newid yn yr hinsawdd (gan gynnwys cymorth i wasanaethau o'r fath)		100,000.00
ERDF	Mwy datblygedig	073. Cymorth i fentrau cymdeithasol (BBaChau)		1,000,000.00

Echel blaenoriaeth		2 - Cystadleurwydd BBaChau	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	082. Gwasanaethau a chymwysïadau TGCh i BBaChau (gan gynnwys e-Fasnach, e-Fusnes, prosesau busnes sydd ar y rhwydwaith), labordai byw, entrepreneuriaid y we, busnesau TGCh newydd, ac ati)	1,994,887.00

Tabl 8: Dimensiwn 2 - Math o gyllid

Echel blaenoriaeth		2 - Cystadleurwydd BBaChau	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	01. Grant anad-daladwy	20,330,576.00
ERDF	Mwy datblygedig	03. Cymorth drwy offerynnau ariannol: cyfalaf menter ac ecwiti neu gymorth cyfatebol	12,108,239.00
ERDF	Mwy datblygedig	04. Cymorth drwy offerynnau ariannol: benthyciad neu gymorth cyfatebol	13,281,656.00

Tabl 9: Dimensiwn 3 - Math o diriogaeth

Echel blaenoriaeth		2 - Cystadleurwydd BBaChau	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	07. Ddim yn berthnasol	45,720,471.00

Tabl 10: Dimensiwn 4 - Dulliau cyflawni tiriogaethol

Echel blaenoriaeth		2 - Cystadleurwydd BBaChau	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	07. Ddim yn berthnasol	45,720,471.00

Tabl 11: Dimensiwn 6 - Thema eilaidd ESF (ESF ac YEI yn unig)

Echel blaenoriaeth		2 - Cystadleurwydd BBaChau	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm

2.A.10 Crynodeb o'r defnydd arfaethedig o gymorth technegol gan gynnwys, lle bo angen, gamau i atgyfnerthu adnoddau gweinyddol awdurdodau sy'n rhan o'r broses o reoli'r rhaglenni a buddiolwyr (lle y bo'n briodol) (yn ôl echel blaenoriaeth)

Echel blaenoriaeth:	2 - Cystadleurwydd BBaChau

2.A.1 Echel blaenoriaeth

Rhif adnabod yr echel blaenoriaeth	3
Teitl yr echel blaenoriaeth	Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni

- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy offerynnau ariannol yn unig
- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy offerynnau ariannol yn unig a sefydlwyd ar lefel yr Undeb
- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy waith datblygu lleol a arweinir gan y gymuned
- ☐ Ar gyfer yr ESF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i arloesi cymdeithasol neu gydweithredu trawswladol, neu'r ddau
- ☐ Ar gyfer yr ERDF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i weithrediadau sydd wedi'u hanelu at ailadeiladu mewn ymateb i drychinebau naturiol mawr neu ranbarthol
- ☐ Ar gyfer yr ERDF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i BBaChau (Erthygl 39)

2.A.2 Cyfiawnhad dros sefydlu echel blaenoriaeth sy'n cwmpasu mwy nag un categori o ranbarth, amcan thematig neu gronfa (lle bo'n gymwys)

1. Mae'r Echel Blaenoriaeth hon yn cwmpasu un amcan thematig ar gyfer ERDF yn Nwyrain Cymru ac felly nid yw'n cynnwys cyfuno unrhyw Flaenoriaethau Buddsoddi o wahanol Amcanion Thematig.

2. Caiff Ymchwil a Datblygu ac Arloesi sy'n gysylltiedig â'r newid i economi carbon isel – gan gynnwys yr hyn sy'n gysylltiedig ag ynni adnewyddadwy ac effeithlonrwydd ynni – eu cefnogi o dan Echel Blaenoriaeth 1. Un ffocws ar gyfer yr Echel Blaenoriaeth hon yw cefnogi cyfres o fuddsoddiadau penodedig y tu allan i Arbenigo Craff (sy'n rhoi'r ffocws ar gyfer Echel Blaenoriaeth 1) mewn meysydd ynni adnewyddadwy ac effeithlonrwydd ynni penodol.

3. Mae'n bwysig cydnabod y gall ymchwil, datblygu technolegol ac arloesi sy'n cefnogi ynni adnewyddadwy ac effeithlonrwydd ynni gael eu cefnogi o hyd drwy Echel Blaenoriaeth Ymchwil ac Arloesi, cyhyd ag y bônt yn cefnogi arbenigo craff, ac y gellir dangos hynny.

2.A.3 Cronfa, categori'r rhanbarth a sail gyfrifo ar gyfer cymorth yr Undeb

Cronfa	Categori'r rhanbarth	Y sail gyfrifo (cyfanswm y gwariant cymwys neu'r gwariant cyhoeddus cymwys)	Categori'r rhanbarth ar gyfer y rhanbarthau pellaf a'r rhanbarthau gogleddol prin eu poblogaeth (lle y bo'n briodol)
ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm	

2.A.4 Blaenoriaeth fuddsoddi

Rhif adnabod y flaenoriaeth fuddsoddi	4a
Teitl y flaenoriaeth fuddsoddi	Hyrwyddo'r gwaith o gynhyrchu a dosbarthu ynni sy'n dod o ffynonellau adnewyddadwy

2.A.5 Amcanion penodol sy'n cyfateb i'r flaenoriaeth fuddsoddi a'r canlyniadau disgwylidig

Rhif adnabod yr amcan penodol	3.1
Teitl yr amcan penodol	Cynyddu nifer y cynlluniau ynni adnewyddadwy ar raddfa fach a sefydlir.
Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	1. Ar 31 Rhagfyr 2012 roedd gan safleoedd a oedd yn cynhyrchu trydan o ffynonellau adnewyddadwy yng Nghymru gapasiti gosodedig o 929.4 MW. Daw'r rhan fwyaf o'r capasiti hwn drwy dechnoleg sy'n gysylltiedig â chymysgedd rhwng cynlluniau bach a mawr (e.e. mae ynni'r gwynt a thonau a'r haul a dŵr yn cyfrif am fwy na 90% o gapasiti). Er nad yw data ar lefel graddfa'r cynllun ar gael yn hawdd, dengys dadansoddiad o'r capasiti a'r ynni a gynhyrchir yn rhanbarthol a nodwyd uchod fod Cymru yn cyfrif am 6% o'r capasiti cynhyrchu, yn cynhyrchu 5.5% o drydan y DU o ffynonellau adnewyddadwy, ac eto mae ganddi 6.8% o gyfanswm nifer y safleoedd sy'n cynhyrchu trydan. Er bod y gyfran o ynni a gynhyrchir yn debyg i gyfran y boblogaeth mae'n awgrymu o bosibl fod prinder cynlluniau mawr; fodd bynnag, mae nifer y safleoedd sy'n cynhyrchu ynni adnewyddadwy yn awgrymu galw am gynlluniau adnewyddadwy ar raddfa lai. 2. Mae diffyg data rheolaidd a dibynadwy o ran maint cynlluniau ynni adnewyddadwy wedi arwain at ddethol dangosydd canlyniadau ehangach, y bydd cynlluniau bach yn dylanwadu arno. Y dangosydd allweddol sydd wedi'i ddethol yw nifer y safleoedd sy'n cynhyrchu trydan (heb gynnwys ffotofoltäig) gan mai cynlluniau ar raddfa fach sydd fwyaf tebygol o ddylanwadu arno gan y bydd capasiti a faint o ynni a gynhyrchir yn deillio o nifer fach o gynlluniau mawr yn bennaf. Mae angen hepgor ffotofoltäig oherwydd y niferoedd mawr o safleoedd unigol lle mae paneli wedi'u gosod, sy'n ystumio'r ffigurau (e.e. roedd 27,173 o safleoedd yn cynhyrchu o ffotofoltäig yn 2012). Ystyrir bod hwn yn ddangosydd canlyniadau rhesymol gan mai dim ond er mwyn mynd i'r afael â methiant yn y farchnad ar gamau cynnar datblygu cynlluniau ynni cymunedol neu ar raddfa fach y bwriedir rhoi cymorth ERDF,

	nid er mwyn sefydlu cynlluniau yn eu cyfanrwydd. Bydd ERDF yn ariannu gwaith meithrin gallu a datblygu cam cynnar er mwyn gwneud cynlluniau sy'n hyfyw yn fasnachol y bydd y farchnad yn buddsoddi ynddynt. 3. Bydd angen i'r broses o ddethol, monitro a gwerthuso prosiectau sicrhau bod y safleoedd y mae ERDF yn cyfrannu at eu datblygu ar raddfa resymol (e.e. mwy na microgynhyrchu a'u bod o fudd i gymuned o leiaf, a rhanbarth, cymuned fusnes neu ardal drefol o bosibl).
--	--

Tabl 3: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol, yn ôl amcan penodol (ar gyfer yr ERDF a'r Gronfa Gydlyniant)

Amcan penodol		3.1 - Cynyddu nifer y cynlluniau ynni adnewyddadwy ar raddfa fach a sefydlir.						
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth sylfaenol	Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amllder adrodd
3.1	Nifer y safleoedd sy'n cynhyrchu trydan o ffynonellau adnewyddadwy (heb gynnwys ffotofoltäig)	Nifer	Mwy datblygedig	493	2012	3-6 o safleoedd ychwanegol	DUKES (DECC) : Report on Renewable electricity in Scotland, Wales, Northern Ireland and the regions of England	Blyneddol

2.A.6 Camau gweithredu i'w cefnogi o dan y flaenoriaeth fuddsoddi (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi)

2.A.6.1 Disgrifiad o'r math o gamau gweithredu i'w cefnogi ac enghreifftiau ohonynt, ynghyd â'u cyfraniad disgwyledig i'r amcanion penodol gan gynnwys, lle bo'n briodol, nodi prif grwpiau targed, tiriogaethau penodol a dargedir a mathau o fuddiolwyr

Blaenoriaeth fuddsoddi	4a - Hyrwyddo'r gwaith o gynhyrchu a dosbarthu ynni sy'n dod o ffynonellau adnewyddadwy
1. Mae'r Flaenoriaeth Fuddsoddi hon wedi'i chyfyngu i gefnogi cynlluniau ynni adnewyddadwy cymunedol ac ar raddfa fach. 2. Gall buddsoddiadau ymchwil a datblygu ac arloesi sy'n gysylltiedig ag Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni a meysydd eraill o faes Carbon Isel, Ynni a'r Amgylchedd Her Fawr Llywodraeth Cymru gael eu hariannu drwy Echel Blaenoriaeth Ymchwil ac Arloesi, ond bydd disgwyl iddynt ystyried eu cysylltiadau â'r dull Arbenigo Craff. Bydd Echel Blaenoriaeth Ymchwil ac Arloesi yn ei gwneud yn bosibl i gymorth ddatblygu a gwella amrywiaeth eang o dechnolegau ynni adnewyddadwy ac effeithlonrwydd ynni lle mae arbenigedd neu gyfle i gael buddiannau yn ardal y rhaglen (e.e. ffotofoltäig, ynni gwynt ar y môr, celloedd tanwydd, adeiladau cynaliadwy ac ati). 3. Bydd BBaChau yn y sector Ynni a'r Amgylchedd yn gymwys i gael pob math o gymorth a chyllid i fusnesau o dan flaenoriaeth Cystadleurwydd BBaChau. Dim ond buddsoddiadau penodol sy'n gysylltiedig yn uniongyrchol â phrosiectau effeithlonrwydd ynni a ragwelir o ran datblygu'r sector a'r gadwyn gyflenwi drwy'r flaenoriaeth hon. 4. Mae'r asesiad ex-ante i lywio Offerynnau Ariannol posibl yng Nghymru ar gyfer 2014-2020[1] a'r canfyddiadau hyd yn hyn o Ynni'r Fro (cynllun ynni cymunedol wedi'i ariannu drwy ERDF) yn awgrymu bod cyflenwad da o gyllid cyfalaf eisoes, ond bod angen cyngor ac arweiniad o hyd ar grwpiau er mwyn mynd i'r afael â'r rhwystrau hynny cyn cyrraedd cam caniatâd (ac felly lunio cynnig ariannol hyfyw). 5. Mae nifer o dechnolegau aeddfed ar gael i gefnogi mentrau carbon isel cymunedol ac ar raddfa fach (e.e. gwynt, haul, ffotofoltäig) ond mae mabwysiadu technoleg o'r fath yn gostus ac nad yw mor gyffredin ag y gallai fod oherwydd yr ansicrwydd a achosir gan weithgarwch datblygu prosiect ar gam cynnar a chynllunio sy'n codi cwestiynau ynglŷn â hyfywedd masnachol a buddiannau. Mae angen dangos hyfywedd ar raddfa gymunedol / ar raddfa fach a chefnogi mesurau i gyflymu'r broses er mwyn helpu i ddenu adnodd preifat ychwanegol yn y modelau hyn. 6. Bydd y cymorth yn canolbwyntio'n benodol ar fentrau cymdeithasol a grwpiau cymunedol lle y byddai angen cymorth ychwanegol ar gamau cynnar datblygu prosiect er mwyn cyrraedd cam lle y bydd buddsoddwyr eraill yn barod i fuddsoddi. Caiff cynlluniau eu hannog yn benodol lle maent yn rhan o strategaethau carbon isel ar gyfer ardal benodol, a bydd angen cymorth ychwanegol i sicrhau hyn o ystyried y dull gweithredu cymharol newydd ac fel ymarfer ychwanegol.	

Blaenoriaeth fuddsoddi	4a - Hyrwyddo'r gwaith o gynhyrchu a dosbarthu ynni sy'n dod o ffynonellau adnewyddadwy
7. Mae'r mathau o gamau gweithredu a ragwelir yn cynnwys: • Datblygu gallu i grwpiau lleol, • Cyngor ac arweiniad ar sefydlu cynlluniau cynhyrchu ynni adnewyddadwy ar raddfa fach • Cymorth i gydweithio â datblygwyr ar gynlluniau a gefnogir gan gymuned • Buddsoddiadau wedi'u teilwra i fynd i'r afael â rhwystrau sy'n atal cynlluniau cymunedol a bach sy'n cefnogi'r newid i economi carbon isel rhag cael gafael ar gyllid. • Datblygu a gweithredu strategaethau carbon isel sy'n cefnogi'r broses o ddangos buddiannau i ardal ddaearyddol benodol [1] <i>Ex Ane Assessment for the use of Financial Instruments</i>, Regeneris Consulting, heb ei gyhoeddi eto	

2.A.6.2 Egwyddorion arweiniol ar gyfer dethol gweithrediadau

Blaenoriaeth fuddsoddi	4a - Hyrwyddo'r gwaith o gynhyrchu a dosbarthu ynni sy'n dod o ffynonellau adnewyddadwy
1. Bydd disgwyl i gynlluniau ategu gweithgarwch Rhaglen Ynni Cymru. 2. Bydd angen i achosion busnes ddangos yn glir fod methiant yn y farchnad a bod cyfleoedd ar gyfer cyd-fuddsoddi a synergeddau â rhaglenni ariannu eraill wedi cael eu hystyried yn llawn (er enghraifft, cynlluniau Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a Llywodraeth Leol neu fenthycwyr arbenigol, megis Triodos). 3. Rhagwelir y bydd cynlluniau yn gallu dangos graddfa maint (e.e. yn fwy na microgynhyrchu ac o fudd i gymunedau, rhanbarthau, neu ardaloedd trefol cyfan). Dylai cynlluniau ynni cymunedol ac ar raddfa fach sicrhau cysondeb ag unrhyw gynigion yn Rhaglen Datblygu Gwledig Cymru a chydgyssylltu â hwy, yn enwedig o ran pa gronfa fydd yn cefnogi pa elfennau (o ran pennu ffiniau). 4. Rhaid i unrhyw gymorth cyhoeddus o dan y rhaglen hon gydymffurfio â rheolau gweithdrefnol a pherthnasol Cymorth Gwladwriaethol y sy'n gymwys ar yr adeg y rhoddir y cymorth cyhoeddus.	

2.A.6.3 Defnydd arfaethedig o offerynnau ariannol (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	4a - Hyrwyddo'r gwaith o gynhyrchu a dosbarthu ynni sy'n dod o ffynonellau adnewyddadwy
Felly, ar hyn o bryd, ni fwriedir defnyddio unrhyw Offerynnau Ariannol ar gyfer y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon.	

2.A.6.4 Defnydd arfaethedig o brosiectau mawr (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	4a - Hyrwyddo'r gwaith o gynhyrchu a dosbarthu ynni sy'n dod o ffynonellau adnewyddadwy
1. Ar hyn o bryd, ni ragwelir y bydd unrhyw brosiect mawr o dan y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon.	

2.A.6.5 Dangosyddion allbwn yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi a, lle bo'n briodol, categori rhanbarth

Tabl 5: Dangosyddion allbwn cyffredin a rhaglen-benodol (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi, wedi'u dadansoddi yn ôl categori'r rhanbarth ar gyfer yr ESF, a lle y bo'n berthnasol yr ERDF)

Blaenoriaeth fuddsoddi		4a - Hyrwyddo'r gwaith o gynhyrchu a dosbarthu ynni sy'n dod o ffynonellau adnewyddadwy							
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Cronfa	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amllder adrodd
					D	M	C		
J16	Cynlluniau Ynni Cymunedol	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			3.00	Data monitro	Chwarterol
J5	Nifer y prosiectau peilot a gwblhawyd	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			3.00	Data monitro	Chwarterol

2.A.4 Blaenoriaeth fuddsoddi

Rhif adnabod y flaenoriaeth fuddsoddi	4c
Teitl y flaenoriaeth fuddsoddi	Cefnogi effeithlonrwydd ynni, rheoli ynni yn ddeallus a defnyddio ynni adnewyddadwy mewn seilwaith cyhoeddus, gan gynnwys mewn adeiladau cyhoeddus, ac yn y sector tai

2.A.5 Amcanion penodol sy'n cyfateb i'r flaenoriaeth fuddsoddi a'r canlyniadau disgwylidig

Rhif adnabod yr amcan penodol	3.2
Teitl yr amcan penodol	Cynyddu effeithlonrwydd ynni stoc dai bresennol Cymru, yn enwedig mewn ardaloedd lle ceir tlodi tanwydd

Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	Disgrifiad o'r llinell sylfaen a'r canlyniadau 1. Mae'n anodd dethol dangosyddion canlyniadau gan fod anawsterau o ran casglu a dadansoddi data perthnasol. Er enghraifft, gellir defnyddio ynni a ddefnyddir fesul cartref i olrhain newidiadau byd-eang, ond mae nifer y cartrefi yn rhy fawr i allu cael effaith sylweddol. Hefyd, dim ond y defnydd o nwy a thrydan a gesglir o dan y defnydd o ynni, ond mae llawer o rannau o Gymru wledig yn dibynnu ar ffynonellau eraill o danwydd. 2. Felly, dewisir defnyddio dangosyddion Llywodraeth Cymru ar gyfer tlodi tanwydd i nodi grŵp targed penodol lle ceir yr angen mwyaf ac sy'n llai tebygol o gael gafael ar fathau eraill o gymorth. Mae hyn hefyd yn cynnwys y defnydd o danwyddau eraill. Er mwyn pennu llinell sylfaen resymol, cafodd is-set benodol o dlodi tanwydd difrifol ei dethol. Mae hyn yn hafal i gartrefi sy'n gwario 20% neu fwy o'u hincwm ar danwydd. 3. Oherwydd y gall amrywiaeth rhy fawr o ffactorau eraill (e.e. prisiau ynni, chwyddiant, cyflogau, lefelau cyflogaeth ac ati) ddylanwadu ar danwydd tlodi ei hun, y targed cysylltiedig yw cynyddu sgôr effeithlonrwydd ynni cyfran sylweddol o'r cartrefi hynny, gan gydnabod tystiolaeth mai'r cartrefi hynny sydd â'r lefelau isaf o effeithlonrwydd ynni. 4. Dylai'r targed gael ei ystyried ochr yn ochr â'r cam gweithredu ategol o dan raglen Gorllewin Cymru a'r Cymoedd, o ystyried mai dim ond ar lefel Cymru gyfan y mae'r dangosydd ar gael. Dylai cyfran sylweddol o'r cartrefi hynny a gefnogir fod yn rhai mewn tlodi tanwydd difrifol, ond ni ddylid colli cyfleoedd ar gyfer arbedion maint lle y gallai strydoedd neu gymunedau gael budd o weithredu integredig. Cydnabyddir hefyd y gall fod yn anodd targedu ar sail tlodi tanwydd difrifol ond dylid defnyddio ffactorau dirprwyol rhesymol (e.e. Mynegai Amddifadedd Lluosog).
---	---

Tabl 3: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol, yn ôl amcan penodol (ar gyfer yr ERDF a'r Gronfa Gydlyniant)

Amcan penodol		3.2 - Cynyddu effeithlonrwydd ynni stoc dai bresennol Cymru, yn enwedig mewn ardaloedd lle ceir tlodi tanwydd						
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth sylfaenol	Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amllder adrodd
3.2	Sgôr effeithlonrwydd ynni cartrefi sy'n wynebu tlodi tanwydd difrifol	Sgôr Tystysgrif Perfformiad Ynni	Mwy datblygedig	61,000	2010	Gwella perfformiad ynni o 2 sgôr ar gyfer 10% o'r llinell sylfaen	Adroddiad Blynnyddol Llywodraeth Cymru ar Dlodi Tanwydd	I'w gadarnhau

2.A.6 Camau gweithredu i'w cefnogi o dan y flaenoriaeth fuddsoddi (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi)

2.A.6.1 Disgrifiad o'r math o gamau gweithredu i'w cefnogi ac enghreifftiau ohonynt, ynghyd â'u cyfraniad disgwylidig i'r amcanion penodol gan gynnwys, lle bo'n briodol, nodi prif grwpiau targed, tiriogaethau penodol a dargedir a mathau o fuddiolwyr

Blaenoriaeth fuddsoddi	4c - Cefnogi effeithlonrwydd ynni, rheoli ynni yn ddeallus a defnyddio ynni adnewyddadwy mewn seilwaith cyhoeddus, gan gynnwys mewn adeiladau cyhoeddus, ac yn y sector tai
1. Mae Blaenoriaeth Cystadleurwydd BBaChau yn annog cymorth i ddatblygu'r sector a'r gadwyn gyflenwi a dylai cymorth ar gyfer y gadwyn gyflenwi effeithlonrwydd ynni gael ei ariannu drwy'r Flaenoriaeth honno lle mae cyfleoedd twf realistig. 2. Ni fydd cynlluniau sy'n bodoli eisoes (megis y Fargen Werdd) yn mynd i'r afael â'r hyn sy'n achosi tlodi tanwydd yn y byrdymor gan y caiff arbedion eu defnyddio i ad-dalu'r benthyciad (a'r llog) dros gyfnodau ad-dalu hir ac felly nid oes fawr cymhelliant i'r rhai mewn tlodi tanwydd gymryd rhan. Mae maint yr her gryn dipyn yn fwy na'r arian sydd ar gael ac mae angen i'r canlyniadau a geisir ar gyfer y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon gydbwysu angen i dargedu ag awydd i beidio â cholli cyfleoedd ar gyfer arbedion maint neu gymorth hyblyg. 3. Bydd buddsoddi mewn effeithlonrwydd ynni nid yn unig yn ei gwneud yn bosibl i sicrhau gostyngiadau cost-effeithiol mewn allyriadau nwyon tŷ gwydr, ond bydd hefyd yn creu cyfleoedd busnes a chyflogaeth ar gyfer llafur lleol. Mae Cymru wedi datblygu cadwyn gyflenwi effeithlonrwydd ynni gynhwysfawr er mwyn achub ar y cyfleoedd hyd yma a gynigir drwy hyrwyddo effeithlonrwydd ynni (er enghraifft roedd dros 80% o'r busnesau a gyflawnodd gam 1 o Arbed yn gweithredu yng Nghymru yn bennaf, neu dim ond yng Nghymru). Disgwylir y bydd adeiladu ar y cynnydd hwn a lle y bo angen, y bydd camau gweithredu ategol wedi'u targedu o dan Flaenoriaeth 2 (Cystadleurwydd BBaChau). 4. Caiff cyfranogiad ac ymwneud cymunedau eu hannog fel elfen bwysig o'r broses o gyflwyno mesurau i wella effeithlonrwydd ynni tai yn effeithiol. 5. Mathau o gamau gweithredu i'w cefnogi: • Mesurau arbed ynni ac effeithlonrwydd ynni mewn tai sy'n bodoli eisoes. Dylid ystyried sicrhau buddiannau lluosog, targedu priodol er mwyn cyflawni hynny, a chyfleoedd i ddefnyddio cyllid ad-daladwy. • Cyngor effeithlonrwydd ynni a mesurau i annog newid ymddygiadol • Darparu seilwaith gwyrdd megis adeiladu tocon "gwyrdd" a waliau "gwyrdd" a chamau gweithredu priodol eraill er mwyn lleihau defnydd ynni a rheoli ynni yn fwy deallus	

Blaenoriaeth fuddsoddi	4c - Cefnogi effeithlonrwydd ynni, rheoli ynni yn ddeallus a defnyddio ynni adnewyddadwy mewn seilwaith cyhoeddus, gan gynnwys mewn adeiladau cyhoeddus, ac yn y sector tai
Cyfleoedd i gefnogi'r broses o ddatblygu a defnyddio atebion sy'n seiliedig ar TGCh i fynd i'r afael â heriau effeithlonrwydd ynni mewn tai	

2.A.6.2 Egwyddorion arweiniol ar gyfer dethol gweithrediadau

Blaenoriaeth fuddsoddi	4c - Cefnogi effeithlonrwydd ynni, rheoli ynni yn ddeallus a defnyddio ynni adnewyddadwy mewn seilwaith cyhoeddus, gan gynnwys mewn adeiladau cyhoeddus, ac yn y sector tai
- Bydd angen i gymorth ar gyfer mesurau effeithlonrwydd ynni ystyried mentrau eraill yn y farchnad, megis Bargaen Werdd Llywodraeth y DU, Rhwymedigaeth Cwmni Ynni, yn ogystal â'r cyfle i ddefnyddio mathau ad-daladwy o gyllid lle y bo'n briodol. - Mae maint y broblem yn awgrymu bod angen canolbwyntio ar y meysydd hynny lle mae'r farchnad wedi methu fwyaf (er enghraifft, y rhai yr effeithir arnynt fwyaf gan dlodi tanwydd ac sydd leiaf tebygol o gymryd rhan mewn cynlluniau benthyg megis y Fargaen Werdd) ac ar yr un pryd ystyried arbedion maint (e.e. lle y gellir cwmpasu strydoedd neu gymunedau cyfan). - Dylai buddsoddiadau cronfeydd strwythurol fynd ati i geisio buddiannau lluosog ar yr un pryd â mynd i'r afael â methiant a nodwyd yn y farchnad. Bydd buddsoddi mewn effeithlonrwydd ynni nid yn unig yn ei gwneud yn bosibl i sicrhau gostyngiadau costeffeithiol mewn allyriadau nwyon tŷ gwydr, ond bydd hefyd yn creu cyfleoedd busnes a chyflogaeth ar gyfer llafur lleol. Dylai'r busnesau hyn gael eu hannog i ddatblygu ymhellach er mwyn bod mewn sefyllfa i helpu i gyflwyno cynlluniau ehangach, megis y Fargaen Werdd ledled y DU. - Dylai mesurau arbed ynni ystyried y cyfle i ddefnyddio arferion ecolegol-gadarn a'r cyfle i ddefnyddio seilwaith gwyrdd. - Rhaid i unrhyw gymorth cyhoeddus o dan y rhaglen hon gydymffurfio â rheolau gweithdrefnol a pherthnasol Cymorth Gwladwriaethol sy'n gymwys ar yr adeg y rhoddir y gymorth cyhoeddus.	

2.A.6.3 Defnydd arfaethedig o offerynnau ariannol (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	4c - Cefnogi effeithlonrwydd ynni, rheoli ynni yn ddeallus a defnyddio ynni adnewyddadwy mewn seilwaith cyhoeddus, gan gynnwys mewn adeiladau cyhoeddus, ac yn y sector tai
Ni fwriedir defnyddio Offerynnau Ariannol ar gyfer y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon. Mewn asesiad ex-ante o offerynnau ariannol ni nodwyd unrhyw gyfle i ddefnyddio cyllid ad-daladwy.	

2.A.6.4 Defnydd arfaethedig o brosiectau mawr (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	4c - Cefnogi effeithlonrwydd ynni, rheoli ynni yn ddeallus a defnyddio ynni adnewyddadwy mewn seilwaith cyhoeddus, gan gynnwys mewn adeiladau cyhoeddus, ac yn y sector tai
1. Ni ragwelir y bydd unrhyw brosiectau mawr ar gyfer y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon.	

2.A.6.5 Dangosyddion allbwn yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi a, lle bo'n briodol, categori rhanbarth

Tabl 5: Dangosyddion allbwn cyffredin a rhaglen-benodol (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi, wedi'u dadansoddi yn ôl categori'r rhanbarth ar gyfer yr ESF, a lle y bo'n berthnasol yr ERDF)

Blaenoriaeth fuddsoddi		4c - Cefnogi effeithlonrwydd ynni, rheoli ynni yn ddeallus a defnyddio ynni adnewyddadwy mewn seilwaith cyhoeddus, gan gynnwys mewn adeiladau cyhoeddus, ac yn y sector tai							
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Cronfa	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amllder adrodd
					D	M	C		
CO31	Effeithlonrwydd ynni: Nifer y cartrefi â gwell dosbarthiad defnydd ynni	Cartrefi	ERDF	Mwy datblygedig			765.00	Data monitro	Chwarterol
CO34	Gostwng lefelau nwyon tŷ gwydr: Gostyngiad blynyddol amcangyfrifedig o nwyon tŷ gwydr	Tunelli CO2eq	ERDF	Mwy datblygedig			1.00	Data monitro	Chwarterol

2.A.7 Arloesi Cymdeithasol, cydweithredu trawswladol a chyfraniad at amcan thematig 1-7

Echel blaenoriaeth	3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni

2.A.8 Fframwaith perfformiad

Tabl 6: Fframwaith perfformiad yr echel blaenoriaeth (yn ôl cronfa ac, ar gyfer ERDF ac ESF, categori'r rhanbarth)

Echel blaenoriaeth		3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni											
Rhif Adnabod	Math o ddangosydd	Dangosydd neu gam gweithredu allweddol	Uned fesur, lle bo'n briodol	Cronfa	Categori'r rhanbarth	Carreg filltir ar gyfer 2018			Targed terfynol (2023)			Ffynhonnell data	Eglurhad o berthnasedd dangosydd, lle bo'n briodol
						D	M	C	D	M	C		
CO31	O	Effeithlonrwydd ynni: Nifer y cartrefi â gwell dosbarthiad defnydd ynni	Cartrefi	ERDF	Mwy datblygedig			dd/b			765.00	Data monitro	Bydd yn cofnodi gweithgarwch ar gyfer effeithlonrwydd ynni mewn tai, sef mwyafrif y Flaenoriaeth.
I2	F	Cyfanswm y gwariant cymwys a gofnodir ar system gyfrifyddu'r awdurdod ardystio ac sydd wedi'i ardystio gan yr awdurdod	€	ERDF	Mwy datblygedig			1531527.05			9,700,782.00	Data monitro	
I6a	I	Contractwyr wedi'u caffael i gyflawni'r targed terfynol, sef cartrefi â gwell dosbarthiad defnydd ynni	Do/Naddo	ERDF	Mwy datblygedig				Do			Data monitro	

Gwybodaeth ansoddol ychwanegol am sefydlu'r fframwaith perfformiad

2.A.9 Categorïau o ymyrraeth

Categorïau o ymyrraeth sy'n cyfateb i gynnwys yr echel blaenoriaeth sy'n seiliedig ar gyfundrefn enwi a fabwysiadwyd gan y Comisiwn, a dadansoddiad dangosol o gymorth yr Undeb.

Tablau 7-11: Categorïau o ymyrraeth

Tabl 7: Dimensiwn 1 - Maes ymyrryd

Echel blaenoriaeth		3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni		
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod		€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	014. Gweithgarwch adnewyddu stoc dai bresennol o ran effeithlonrwydd ynni, prosiectau arddangos a mesurau ategol		4,850,391.00

Tabl 8: Dimensiwn 2 - Math o gyllid

Echel blaenoriaeth		3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni		
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod		€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	01. Grant anad-daladwy		4,850,391.00

Tabl 9: Dimensiwn 3 - Math o diriogaeth

Echel blaenoriaeth		3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	07. Ddim yn berthnasol	4,850,391.00

Tabl 10: Dimensiwn 4 - Dulliau cyflawni tiriogaethol

Echel blaenoriaeth		3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	07. Ddim yn berthnasol	4,850,391.00

Tabl 11: Dimensiwn 6 - Thema eilaidd ESF (ESF ac YEI yn unig)

Echel blaenoriaeth		3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm

2.A.10 Crynodeb o'r defnydd arfaethedig o gymorth technegol gan gynnwys, lle bo angen, gamau i atgyfnerthu adnoddau gweinyddol awdurdodau sy'n rhan o'r broses o reoli'r rhaglenni a buddiolwyr) (lle y bo'n briodol) (yn ôl echel blaenoriaeth)

Echel blaenoriaeth:	3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni

2.A.1 Echel blaenoriaeth

Rhif adnabod yr echel blaenoriaeth	4
Teitl yr echel blaenoriaeth	Cysylltedd

- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy offerynnau ariannol yn unig
- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy offerynnau ariannol yn unig a sefydlwyd ar lefel yr Undeb
- ☐ Caiff yr echel blaenoriaeth gyfan ei gweithredu drwy waith datblygu lleol a arweinir gan y gymuned
- ☐ Ar gyfer yr ESF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i arloesi cymdeithasol neu gydweithredu trawswladol, neu'r ddau
- ☐ Ar gyfer yr ERDF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i weithrediadau sydd wedi'u hanelu at ailadeiladu mewn ymateb i drychinebau naturiol mawr neu ranbarthol
- ☐ Ar gyfer yr ERDF: Mae'r echel blaenoriaeth gyfan yn ymrwymedig i BBaChau (Erthygl 39)

2.A.2 Cyfiawnhad dros sefydlu echel blaenoriaeth sy'n cwmpasu mwy nag un categori o ranbarth, amcan thematig neu gronfa (lle bo'n gymwys)

1. Mae'r Echel Blaenoriaeth hon yn dwyn Blaenoriaethau Buddsoddi o ddau Amcan Thematig gwahanol ynghyd er mwyn sicrhau'r effeithlonrwydd a'r effaith fwyaf posibl drwy eu cysoni â blaenoriaethau'r Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru i Hybu Twf a Swyddi.

2. Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi'r Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru er mwyn sicrhau y caiff ei buddsoddiad cyfalaf yn y dyfodol ei ddefnyddio i sicrhau'r buddiannau mwyaf posibl i Gymru. O ystyried bod maint ei gwariant cyfalaf wedi cael ei leihau (40% yn is yn 2014-15 na 2010-11) mae'r Llywodraeth yn canolbwyntio nid yn unig ar geisio ffyrdd arloesol o ariannu buddsoddiadau seilwaith, ond ar fod yn glir iawn ynglŷn â blaenoriaethau a hyrwyddo mwy o ddarbudusrwydd ac effeithlonrwydd.

3. Y prif amcan thematig fydd "Cefnogi'r newid i economi carbon isel ym mhob sector" a fydd yn mynd i'r afael â materion o ran cyfyngiadau ar symudedd trefol a llafur cynaliadwy, gan geisio cefnogi twf trefol cynaliadwy yn well ac ategu buddsoddiadau â'r hyn a gynllunnir yn rhanbarth Gorllewin Cymru a'r Cymoedd, ac ar yr un pryd geisio gwella buddiannau crynhoi economïau trefol.

4. O ran cynnig yr amgylchedd cywir lle y gall busnesau ffynnu a thyfu ac, yn eu tro, greu cyflogaeth yn uniongyrchol a thrwy gefnogi cadwyni cyflenwi, mae cysylltedd TGCh yr un mor bwysig â chysylltedd trafndiaeth. Yn wir, mae'r naill yn atgyfnerthu'r llall, gyda chysylltedd TGCh gwell yn lleihau'r angen i deithio.

5. Bydd camau gweithredu a gefnogir o dan y Flaenoriaeth hon yn galluogi Blaenoriaethau eraill ac yn cefnogi buddsoddiadau a wneir yn rhaglenni Gorllewin Cymru a'r Cymoedd yn uniongyrchol, a byddant hefyd yn allweddol i lwyddiant y rhaglenni ESF (e.e. sicrhau nad yw buddsoddiadau mewn sgiliau ond yn golygu bod gweithwyr medrus yn symud allan o ardaloedd y rhaglen); fel y cyfryw, bydd angen iddynt ddangos sut y byddant yn rhyngweithio â buddsoddiadau eraill mewn ardal diriogaethol er mwyn cael mwy o effaith ar y cyd.

2.A.3 Cronfa, categori'r rhanbarth a sail gyfrifo ar gyfer cymorth yr Undeb

Cronfa	Categori'r rhanbarth	Y sail gyfrifo (cyfanswm y gwariant cymwys neu'r gwariant cyhoeddus cymwys)	Categori'r rhanbarth ar gyfer y rhanbarthau pellaf a'r rhanbarthau gogleddol prin eu poblogaeth (lle y bo'n briodol)
ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm	

2.A.4 Blaenoriaeth fuddsoddi

Rhif adnabod y flaenoriaeth fuddsoddi	2a
Teitl y flaenoriaeth fuddsoddi	Ymestyn y defnydd o fand eang a chyflwyno rhwydweithiau cyflym iawn a chefnogi'r broses o fabwysiadu technolegau a rhwydweithiau datblygol ar gyfer yr economi ddigidol

2.A.5 Amcanion penodol sy'n cyfateb i'r flaenoriaeth fuddsoddi a'r canlyniadau disgwylidig

Rhif adnabod yr amcan penodol	4.2
Teitl yr amcan penodol	Cyfrannu at dargedau'r Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop yng Nghymru o ran mynediad 100% at fand eang y genhedlaeth nesaf (30Mb yr eiliad ac yn uwch) a mynediad 50% at 100Mb yr eiliad
Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	Disgrifiad o'r llinell sylfaen a'r canlyniadau 1.Ceir consensws cyffredinol bod cynnydd sylweddol mewn lled band yn arwain at nifer o gymwysidiadau newydd sy'n cynnig buddiannau i fusnesau, megis gwell cynhyrchiant a mynediad at farchnadoedd newydd, fel y dangoswyd pan newidiwyd i dechnoleg well ADSL o wasanaethau deialu[1]. 2.Rhagwelir y bydd buddsoddiadau ERDF ar gyfer 2014-2020 yn cyfrannu cynnydd o tua 7 pwynt canrannol yng nghwmpas rhwydweithiau band eang y genhedlaeth nesaf 30Mb yr eiliad. Mae hyn yn cynnwys tua 3-4 pwynt canrannol sy'n ymwneud â mynd i'r afael â mannau gwyn yn yr Adolygiad o'r Farchnad Agored a gwblhawyd yn ddiweddar a 3 phwynt canrannol ychwanegol ar gyfer mannau gwyn a ddisgwylir mewn Adolygiad o'r Farchnad Agored i'w gynnal yn 2016. Mae'r Adolygiad presennol o'r Farchnad Agored yn amcangyfrif cwmpas o tua 92% heb

	fuddsoddiad pellach. Gall ERDF helpu i gynyddu hyn i hyd at 99% erbyn 2020, gydag EAFRD yn cefnogi buddsoddiadau yn yr 1-2% o ardaloedd mwyaf anodd sy'n weddill. Gyda'i gilydd, dylai'r buddsoddiadau hyn helpu i gyflawni targed yr Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop o ran mynediad at fand eang y genhedlaeth nesaf. [1] Er enghraifft: <i>Proven economic benefits of superfast broadband</i> (2011), Arthur D Little; a <i>The Impact of Broadband on the Economy: Research to Date and Policy Issues</i> (2010) Symposiwm Byd-eang i Reoleiddwyr (GSR).
--	---

Tabl 3: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol, yn ôl amcan penodol (ar gyfer yr ERDF a'r Gronfa Gydlyniant)

Amcan penodol		4.2 - Cyfrannu at dargedau'r Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop yng Nghymru o ran mynediad 100% at fand eang y genhedlaeth nesaf (30Mb yr eiliad ac yn uwch) a mynediad 50% at 100Mb yr eiliad						
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth sylfaenol	Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amllder adrodd
4.2	Cyfran y safleoedd sydd mewn codau post a wasanaethir gan rwydweithiau Mynediad at Fand Eang y Genhedlaeth Nesaf	canran	Mwy datblygedig	58%	2013	65%	Yr Arolwg o'r Farchnad Gyfathrebu: Cymru, Ofcom	Blynnyddol

2.A.6 Camau gweithredu i'w cefnogi o dan y flaenoriaeth fuddsoddi (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi)

2.A.6.1 Disgrifiad o'r math o gamau gweithredu i'w cefnogi ac enghreifftiau ohonynt, ynghyd â'u cyfraniad disgwyliedig i'r amcanion penodol gan gynnwys, lle bo'n briodol, nodi prif grwpiau targed, tiriogaethau penodol a dargedir a mathau o fuddiolwyr

Blaenoriaeth fuddsoddi	2a - Ymestyn y defnydd o fand eang a chyflwyno rhwydweithiau cyflym iawn a chefnogi'r broses o fabwysiadu technolegau a rhwydweithiau datblygol ar gyfer yr economi ddigidol
1. Band eang y genhedlaeth nesaf (30Mb yr eiliad) fydd y flaenoriaeth ar gyfer rhaglen ERDF Cymru ac o fewn hynny rhoddir blaenoriaeth i ardaloedd trefol lle y gellir sicrhau'r gwerth ychwanegol mwyaf. Heb ragor o fuddsoddiad ERDF, amcangyfrifir y caiff cwmpas o 92% ei sicrhau. Disgwylir i fuddsoddiad ERDF gefnogi buddsoddiad ychwanegol a fydd yn arwain at gwmpas o 99%, gyda'r ardaloedd mwyaf anodd i'w cyrraedd a mwyaf gwledig yn cael eu targedu drwy'r Cynllun Datblygu Gwledig. 2. Caiff buddsoddiad ei dargedu mewn mannau gwyn a nodwyd drwy Adolygiadau o'r Farchnad Agored a bydd disgwyl iddo gyfrannu at dargedau ar gyfer rhwydweithiau Mynediad i Fand Eang y Genhedlaeth Nesaf a nodwyd yn Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop. 3. Bydd buddsoddiadau Band Eang y Genhedlaeth Nesaf yn darparu gwasanaethau band eang cyflym iawn (hyd at 30Mb yr eiliad ac yn uwch) a fydd yn ddelfrydol i safleoedd domestig a llawer o fusnesau bach. Yn ogystal â dal i fyny er mwyn osgoi bylchau ehangach mae cyfleoedd sylweddol i ddenu a chadw busnesau allweddol y mae angen atebion gwibgyswllt arnynt (100Mb yr eiliad ac yn uwch). Bydd angen i fusnesau mwy o faint, busnesau sydd angen cyflymder lanlwytho sy'n cyfateb i'w cyflymder lawrlwytho (gwasanaethau Cymesur fel y'u gelwir), a busnesau sydd angen cysylltu'n ddiogel o un safle i'r llall gael cysylltedd TGCh sydd wedi'i deilwra'n fwy a chyflymderau uwch. Mae cyfleoedd i ddenu a chadw'r busnesau hyn mewn safleoedd strategol ledled Cymru (e.e. Ardaloedd Menter perthnasol neu ardaloedd Dinas-Ranbarthau) a dylai buddsoddiadau gael eu hystyried fesul achos, yn enwedig lle y gellir eu cysylltu ag ymchwil ac arloesi a lle y gall gyflawni'r targed yn Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop i gynyddu'r defnydd a wneir o rwydweithiau 100Mb yr eiliad. 4. Mae <i>Communication on Smart Cities</i>[1] y Comisiwn hefyd yn cydnabod y potensial i ddefnyddio "atebion ar sail dinas", yn enwedig ym maes ynni trafnidiaeth a symudedd a TGCh. 5. Y mathau o gamau gweithredu i'w cefnogi: Gwelliannau i seilwaith er mwyn gwella cysylltedd band eang cyflym iawn o 30Mb yr eiliad ac yn uwch (gan gwblhau rhwydweithiau pan fo'r farchnad yn methu)	

Blaenoriaeth fuddsoddi	2a - Ymestyn y defnydd o fand eang a chyflwyno rhwydweithiau cyflym iawn a chefnogi'r broses o fabwysiadu technolegau a rhwydweithiau datblygol ar gyfer yr economi ddigidol
• Buddsoddiadau wedi'u targedu mewn seilwaith (e.e. cynllun talebau) i wella cysylltedd band eang gwibgyswllt o 100Mb yr eiliad ac yn uwch (wedi'u targedu at gynyddu niferoedd ac ymelwa ymhlith busnesau). . [1] http://ec.europa.eu/energy/technology/initiatives/doc/2012_4701_smart_cities_en.pdf	

2.A.6.2 Egwyddorion arweiniol ar gyfer dethol gweithrediadau

Blaenoriaeth fuddsoddi	2a - Ymestyn y defnydd o fand eang a chyflwyno rhwydweithiau cyflym iawn a chefnogi'r broses o fabwysiadu technolegau a rhwydweithiau datblygol ar gyfer yr economi ddigidol
1. Dylid ystyried camau gweithredu i ysgogi'r galw am rhwydweithiau TGCh, a'r niferoedd sy'n eu defnyddio, wrth ddatblygu cynigion a dylid creu cysylltiadau uniongyrchol lle y bo'n briodol (gan gynnwys unrhyw gynigion a gefnogir o dan Echel Blaenoriaeth Cystadleurwydd BBaChau). Ymhlith rhai busnesau mae dealltwriaeth wael o fuddiannau rhwydweithiau telathrebu o ran cynhyrchiant, sy'n golygu bod lefelau is ohonynt yn eu defnyddio. Dim ond os bydd ymgais i ysgogi'r galw ochr yn ochr ag ymyriadau ar yr ochr gyflenwi y caiff buddiannau llawn band eang eu gwireddu i'r eithaf. 2. Dylid ystyried rheolau cymorth gwladwriaethol a chystadleuaeth posibl ar y cyfle cyntaf posibl mewn unrhyw gynnig, yn enwedig os yw cymorth i safleoedd strategol yn cael ei ystyried. 3. Rhaid i unrhyw gymorth cyhoeddus o dan y rhaglen hon gydymffurfio â rheolau gweithdrefnol a pherthnasol Cymorth Gwladwriaethol sy'n gymwys ar yr adeg y rhoddir y cymorth cyhoeddus.	

2.A.6.3 Defnydd arfaethedig o offerynnau ariannol (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	2a - Ymestyn y defnydd o fand eang a chyflwyno rhwydweithiau cyflym iawn a chefnogi'r broses o fabwysiadu technolegau a rhwydweithiau datblygol ar gyfer yr economi ddigidol
1. Ni ragwelir y caiff offerynnau ariannol eu defnyddio i gyflawni'r Flaenoriaeth Fuddsoddi hon ar ddechrau'r cyfnod rhaglennu; fodd bynnag, caiff y potensial i'w defnyddio ei asesu a'i lywio gan asesiad ex-ante (yn unol â Rheolau Trefniadaeth Sifil 37(2)).	

Blaenoriaeth fuddsoddi	2a - Ymestyn y defnydd o fand eang a chyflwyno rhwydweithiau cyflym iawn a chefnogi'r broses o fabwysiadu technolegau a rhwydweithiau datblygol ar gyfer yr economi ddigidol
-------------------------------	--

2.A.6.4 Defnydd arfaethedig o brosiectau mawr (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	2a - Ymestyn y defnydd o fand eang a chyflwyno rhwydweithiau cyflym iawn a chefnogi'r broses o fabwysiadu technolegau a rhwydweithiau datblygol ar gyfer yr economi ddigidol
1. Ni ddisgwylir unrhyw brosiectau mawr ar hyn o bryd.	

2.A.6.5 Dangosyddion allbwn yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi a, lle bo'n briodol, categori rhanbarth

Tabl 5: Dangosyddion allbwn cyffredin a rhaglen-benodol (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi, wedi'u dadansoddi yn ôl categori'r rhanbarth ar gyfer yr ESF, a lle y bo'n berthnasol yr ERDF)

Blaenoriaeth fuddsoddi		2a - Ymestyn y defnydd o fand eang a chyflwyno rhwydweithiau cyflym iawn a chefnogi'r broses o fabwysiadu technolegau a rhwydweithiau datblygol ar gyfer yr economi ddigidol							
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Cronfa	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amllder adrodd
					D	M	C		
CO10	Seilwaith TGCh: Cartrefi ychwanegol sydd â mynediad i fand eang o 30Mb yr eiliad o leiaf	Cartrefi	ERDF	Mwy datblygedig			35,000.00	Data monitro	Chwarterol
J28	Nifer y busnesau sy'n cael cymorth i gysylltu â rhwydweithiau 100Mb yr eiliad neu uwch	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			25.00	Data monitro	Chwarterol
J29	Poblogaeth ychwanegol a gwmpesir gan fand eang gwibgyswllt (>100Mb yr eiliad)	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			0.00	Data monitro	Chwarterol

2.A.4 Blaenoriaeth fuddsoddi

Rhif adnabod y flaenoriaeth fuddsoddi	4e
Teitl y flaenoriaeth fuddsoddi	Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol amlfodd cynaliadwy a mesurau addasu sy'n berthnasol o ran lliniaru

2.A.5 Amcanion penodol sy'n cyfateb i'r flaenoriaeth fuddsoddi a'r canlyniadau disgwylidiedig

Rhif adnabod yr amcan penodol	4.1
Teitl yr amcan penodol	Cynyddu symudedd trefol a llafur i ac o ganolfannau trefol a chanolfannau cyflogaeth allweddol

Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	Disgrifiad o'r llinell sylfaen a'r canlyniadau 1. Bydd gwelliannau mewn symudedd trefol a llafur drwy fuddsoddiadau mewn trafndiaeth gynaliadwy o fudd i'r rhai sy'n chwilio am waith, cyflogaeth a chyflogwyr. Mae symudedd trefol a llafur, a chysylltiadau da rhwng gweithleoedd a chartrefi yn ganolog i ganolfan drefol sy'n gweithredu'n effeithiol a dosbarthu buddiannau twf yn eangach yn y rhanbarth. 2. Mae Arolygon yr ESF o'r Bobl a Adawodd yng Nghymru yn dangos anawsterau / rhwystrau trafndiaeth yn rheolaidd fel un o'r prif rhwystrau a nodwyd gan y Bobl ddi-waith a Adawodd raglenni ESF sy'n eu hatal rhag dod o hyd i waith (23% yn Arolwg 2011 o'r Bobl a Adawodd), gyda phrinder cyfleoedd gwaith yn lleol (y gellir dadlau bod hynny'n adlewyrchu problemau o ran mynediad at gyflogaeth) yn cael ei nodi amlaf (65% yn Arolwg 2011)[1] Ar y cyfan, mae gan weithwyr llai medrus lefelau is o fynediad at drafndiaeth breifat[2], ac felly maent yn cael llai o gyfleoedd os yw'n anodd cyrraedd gwaith ar drafndiaeth gyhoeddus[3]. 3. Un prif rwystr yw gwella mynediad at fathau cynaliadwy o drafndiaeth, ond mae'n rhaid i hynny hefyd gael i ategu drwy ystyried pa mor rheolaidd yw gwasanaethau a'u capasiti. Mae angen i wasanaethau i ganolfannau cyflogaeth weithredu'n rheolaidd, gyda digon o gapasiti a thros gyfnodau mwy estynedig er mwyn cefnogi mynediad at gyfleoedd cyflogaeth, gan adlewyrchu'r galw cynyddol am weithio mewn sifftiau neu batrymau gweithio mwy hyblyg. Mae sicrhau bod dulliau trafndiaeth cyhoeddus a chynaliadwy yn dod yn ddewis realistig a hyfyw yn lle teithio mewn car o bwys arbennig. 4. Felly, mae'r dangosyddion canlyniadau sydd wedi'u dethol yn ceisio mesur dangosydd o newid moddol o ran cymudo, gan geisio cynyddu'r defnydd o drafndiaeth gyhoeddus rhwng mannau a nodwyd yn Ninas-Ranbarth Caerdydd. Pennwyd llinell sylfaen yn seiliedig ar wella'r defnydd a wneir o'r rheilffyrdd mewn mannau cyfyng yng Nghaerdydd a gaiff eu targedu. [1] http://wales.gov.uk/docs/wefo/report/1306072011esfsurveyreportmainen.pdf [2] <i>National Travel Survey</i> (2011), Drafft. Defnyddir data 2009.
---	--

	[3] <i>Transport and Social Inclusion. Have we made the connections in our cities?</i> (2010), PTEG
--	---

Tabl 3: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol, yn ôl amcan penodol (ar gyfer yr ERDF a'r Gronfa Gydlyniant)

Amcan penodol		4.1 - Cynyddu symudedd trefol a llafur i ac o ganolfannau trefol a chanolfannau cyflogaeth allweddol						
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth sylfaenol	Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amllder adrodd
4.1	Cyfanswm y teithwyr sy'n defnyddio trafnidiaeth gyhoeddus rhwng cysylltiadau trefol allweddol	Nifer	Mwy datblygedig	Bae Caerdydd 1,190,780; Gorsafoedd Coryton-Mynydd Bychan Lefel Isel 639,138	2017	Cynnydd o 10% yn nifer y teithwyr ar gyfer y llinell sylfaen a gafodd ei dethol	Amcangyfrifon o'r defnydd a wneir o orsafoedd (Steer Davies Gleeve ar ran Swyddfa Rheoleiddio'r Rheilffyrdd)	Blynnyddol

2.A.6 Camau gweithredu i'w cefnogi o dan y flaenoriaeth fuddsoddi (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi)

2.A.6.1 Disgrifiad o'r math o gamau gweithredu i'w cefnogi ac enghreifftiau ohonynt, ynghyd â'u cyfraniad disgwyliedig i'r amcanion penodol gan gynnwys, lle bo'n briodol, nodi prif grwpiau targed, tiriogaethau penodol a dargedir a mathau o fuddiolwyr

Blaenoriaeth fuddsoddi	4e - Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol aml-fodd cynaliadwy a mesurau addasu sy'n berthnasol o ran lliniaru
1.Mae ystyriaeth o Ddinas-Ranbarthau yng Nghymru wedi dangos Dinas-Ranbarth un ganolfan yn y de-orllewin a Dinas-Ranbarth sawl canolfan yn y de-ddwyrain, yn ogystal â phwysigrwydd cysylltedd â Lloegr yn y gogledd. Fel y prif ganolfannau twf bydd disgwyl ffocws ar wella cysylltedd â'r ardaloedd trefol hyn a rhyngddynt. Felly, gellid disgwyl pwyslais arbennig ar gyflwyno elfen o Fetro Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, o ystyried ei fod yn cwmpasu'r canolfannau poblogaeth allweddol yn ardal rhaglen Dwyrain Cymru. 2.Byddai gwelliannau sylweddol mewn trafndiaeth gynaliadwy a gwell cysylltedd yn gwella mynediad at gyflogaeth i bobl yn lleol (a cheir pocedi o amddifadedd yn y Ddinas), i'r rhai mewn ardaloedd mwy ymylol lle mae cyfraddau diweithdra yn uchel (gwella mynediad at swyddi ledled y Ddinas-Ranbarth gyfan), a gallant gynnig dewis hyfyw yn lle cymudo mewn car, o ystyried y tagfeydd yng Nghanol y Ddinas. At hynny, byddai'n galluogi'r rhanbarthau i fanteisio'n briodol ar y potensial i gael effeithiau crynhoi a nodwyd mewn dinas-ranbarthau eraill ledled y DU ac Ewrop. 3.Mae'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol yn nodi y dylai Cymru anelu at leihau allyriadau carbon o drafnidiaeth a chael mwy o werth o'r seilwaith trafndiaeth drwy integreiddio pob dull teithio er mwyn gwneud i'r system weithio'n well, a chynyddu'r defnydd o opsiynau teithio mwy iach a chynaliadwy. Mae angen i gamau gweithredu o dan y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon ystyried sut y gallant helpu i sicrhau bod buddiannau buddsoddiadau mawr yn y rhwydwaith TEN-T a rhwydweithiau trafndiaeth eraill, megis trydaneiddio, yn cael eu gweld gan y rhai mewn rhanbarthau mwy ymylol; gan gefnogi twf cyflogaeth yn y rhanbarthau hynny a gwella mynediad i ganolfannau trefol. 4.Yn y cyngor a'r argymhellion gan y Grŵp Gorchwyl a Gorffen Dinas-Ranbarthau[1], a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru, nodwyd cyfleoedd ar gyfer atebion trafndiaeth integredig er mwyn gwella cysylltedd y rhanbarthau hynny â'u cefnwlad, a chyda'i gilydd; yn enwedig mewn perthynas â Prifddinas-Ranbarth Caerdydd a'r potensial i gefnogi system Fetro. Dylai camau gweithredu o dan y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon geisio ategu'r canfyddiadau hynny ac ychwanegu gwerth atynt, yn enwedig lle gallant gefnogi swyddi a thwf yng Nghymru. 5.Nodwyd Ardaloedd Menter fel clystyrau penodol o sectorau economaidd-bwysig a thwf, ac mae Ardal Fusnes Ganolog Caerdydd yn brif ganolfan cyflogaeth. Er mwyn cefnogi'r cyfleoedd twf hynny ymhellach, dylid edrych ar opsiynau hygyrchedd sy'n gwneud yr ardaloedd yn fwy agored i farchnad lafur ehangach ac yn fwy atyniadol i fusnesau newydd.	

Blaenoriaeth fuddsoddi	4e - Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol aml-fodd cynaliadwy a mesurau addasu sy'n berthnasol o ran lliniaru
-------------------------------	--

6.Cysylltedd o fewn Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, er enghraifft drwy gynigion datblygol Metro Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, fydd y brif flaenoriaeth ar gyfer buddsoddi yn y rhaglenni ERDF, o ystyried yr effaith bosibl a'r crynodiadau o boblogaeth yng Nghymru. Bydd hyn yn golygu cydgysylltu agos â buddsoddiadau ERDF sydd yn yr arfaeth ar gyfer ardaloedd Gorllewin Cymru a'r Cymoedd er mwyn sicrhau buddiannau symudedd trefol ac effeithiau crynhoi yn cael eu gwireddu ledled ardal gyfan Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, gan gynnwys y Cymoedd.

7.Gallai'r mathau o gamau gweithredu i'w cefnogi gynnwys:

- Cyfleusterau trafndiaeth ryngfoddol a chynaliadwy sy'n gwella mynediad at gyflogaeth, gan integreiddio trafndiaeth gyhoeddus yn well a'i gwneud yn fwy hygyrch ac yn fwy tebygol o gael ei defnyddio fel dewis hyfyw yn lle cymudo (e.e. cyfleusterau parcio a theithio, hybiau trafndiaeth, cysylltu gwasanaethau bws a rheilffordd, cysylltiadau beicio, ac ati)
- Gwelliannau i'r rhwydwaith rheilffyrdd lle y gall gefnogi gwasanaethau ychwanegol a mwy o gapasiti (h.y. cyflawni yn erbyn y dangosydd canlyniadau), yn benodol lle y gall gysylltu ardaloedd o dwf ag ardaloedd o ddiweithdra (e.e. gwelliannau i orsafoedd, signalu, llinellau newydd, trydaneiddio, ac ati)
- Lleihau tagfeydd mewn ardaloedd trefol (e.e. rheoli traffig, datblygu systemau a strategaethau trafndiaeth carbon isel, hyrwyddo symudedd trefol)
- Treialu neu gyflwyno tocynnu clyfar ac atebion Systemau Trafndiaeth Deallus sy'n darparu system drafnidiaeth integredig fwy di-dor, gan annog pobl i ddefnyddio trafndiaeth gyhoeddus yn fwy rheolaidd fel y dull teithio a ffefrir.

[1] <http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/publications/120711cityregions/?lang=cy>

2.A.6.2 Egwyddorion arweiniol ar gyfer dethol gweithrediadau

Blaenoriaeth fuddsoddi	4e - Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol aml-fodd cynaliadwy a mesurau addasu sy'n berthnasol o ran lliniaru
1.Ar gyfer y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon bydd pwyslais clir ar drafnidiaeth gynaliadwy a charbon isel. Bydd disgwyl i'r holl gyllid o dan yr Amcan Penodol hwn gael ei wario ar gynlluniau a fydd yn gwella'r defnydd o ddulliau trafnidiaeth gynaliadwy, megis rheilffyrdd, a chefnogi newid moddol mewn ardaloedd trefol lle ceir tagfeydd. Dylai hyn arwain at leihau allyriadau o'r aer a chefnogi cydymffurfiaeth â'r Cynlluniau Ansawdd Aer o dan Gyfarwydddeb 2008/50/EC; dylai hyn fod yn ystyriaeth wrth ddatblygu prosiectau a gwerthuso prosiectau er mwyn dangos cyfraniad at briod Gynlluniau Ansawdd Aer Cymru. Bydd hyn hefyd yn cael ei fesur drwy ddangosydd allbwn penodol y bydd disgwyl i gynlluniau trafnidiaeth trefol cynaliadwy gyfrannu ato. 2.Mae astudiaethau sy'n asesu mannau cyfyng a thagfeydd wedi llywio'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol a blaenoriaethau yn y Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru Bydd angen ceisio cysoni â'r dogfennau cynllunio hyn, yn ogystal â Chynlluniau Trafnidiaeth Rhanbarthol a strategaethau economaidd rhanbarthol. Mae'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol hefyd yn cynnwys ymrwymiad i leihau allyriadau carbon cyfatebol o drafnidiaeth, gan gynnwys newid tuag at atebion trafnidiaeth gynaliadwy. Wrth ddangos cysondeb â'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol bydd angen i bob gweithrediad ddangos hefyd sut maent yn cyfrannu at yr amcan hwn, gan gynnwys sut y byddant yn mesur eu cyfraniad drwy'r dangosydd allbwn cysylltiedig ar gyfer yr Amcan Penodol hwn. 3. Mae'r amcanion yn y Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol hefyd yn gyson â blaenoriaethau a nodwyd gan Lywodraeth Cymru yn Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd[1]. Mae hon yn nodi uchelgeisiau (a adlewyrchir yn y Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol) i leihau allyriadau yn y sector trafnidiaeth drwy (ymhlith pethau eraill) fwy o ddefnydd o drafnidiaeth gyhoeddus a mwy o rôl i opsiynau teithio cynaliadwy wrth ddatblygu lleoedd. Mae pob un o'r nodweddion hyn wedi llywio'r broses o ddatblygu'r Amcan Penodol hwn a bydd disgwyl iddynt hefyd gael eu hadlewyrchu yng nghynllun y gweithrediadau a ariennir drwy'r Amcan Penodol hwn. 4.Dylai buddsoddiadau ymgorffori'r arferion da a hyrwyddir drwy Gynlluniau Symudedd Trefol Cynaliadwy yr UE[2]. Dylai'r buddsoddiadau perthnasol fod yn gyson â chynlluniau symudedd a thrafnidiaeth a all ddangos eu bod wedi cael eu datblygu yn unol â chysyniad y Cynllun Symudedd Trefol Cynaliadwy. 5.Bydd disgwyl i fuddsoddiadau o dan y Flaenoriaeth Fuddsoddi hon ategu buddsoddiadau TEN-T, lle y bo'n briodol, a hefyd fwydo i mewn i fuddsoddiadau ategol mewn ardaloedd daearyddol penodol er mwyn gwella twf cyflogaeth.	

Blaenoriaeth fuddsoddi	4e - Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol aml-fodd cynaliadwy a mesurau addasu sy'n berthnasol o ran lliniaru
6.Bydd cyfleoedd ar gyfer buddsoddiadau ategol fel rhan o becyn integredig yn arbennig o bwysig er mwyn sicrhau y caiff budd economaidd llawn buddsoddi mewn seilwaith ei wireddu. 7.Yn unol â'r dangosydd canlyniadau, dylai buddsoddiadau nid yn unig ystyried gwelliannau i hygyrchedd dulliau trafnidiaeth gyhoeddus a chynaliadwy o ran pellter, dylent hefyd ystyried cysylltu hynny ag amllder gwasanaethau er mwyn sicrhau eu bod yn addas at y diben o ran cefnogi mynediad at gyflogaeth. 8.Dylai cynlluniau ystyried rôl Systemau Trafnidiaeth Deallus[3], gan gymhwyso technolegau gwybodaeth a chyfathrebu at drafnidiaeth er mwyn ei gwneud yn fwy effeithlon, glân, diogel a di-dor. 9. Rhaid i unrhyw gymorth cyhoeddus o dan y rhaglen hon gydymffurfio â rheolau gweithdrefnol a pherthnasol cymorth gwladwriaethol sy'n gymwys ar adeg rhoi'r cymorth cyhoeddus. [1] https://gweddill.gov.wales/docs/desh/publications/101006ccstratfinalcy.pdf (pennod 8) [2] http://www.mobilityplans.eu/11 [3] http://ec.europa.eu/transport/themes/its/index_en.htm	

2.A.6.3 Defnydd arfaethedig o offerynnau ariannol (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	4e - Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol aml-fodd cynaliadwy a mesurau addasu sy'n berthnasol o ran lliniaru
1. Ni nodwyd unrhyw offeryn ariannol ond mae rhagor o waith yn cael ei wneud i ystyried dulliau o gefnogi buddsoddiadau hollbwysig mewn seilwaith, gan gynnwys y posibilrwydd o gael cyllid Banc Buddsoddi Ewrop.	

Blaenoriaeth fuddsoddi	4e - Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol aml-fodd cynaliadwy a mesurau addasu sy'n berthnasol o ran lliniaru
-------------------------------	--

2.A.6.4 Defnydd arfaethedig o brosiectau mawr (lle y bo'n briodol)

Blaenoriaeth fuddsoddi	4e - Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol aml-fodd cynaliadwy a mesurau addasu sy'n berthnasol o ran lliniaru
1. Ar hyn o bryd, ni ragwelir y bydd unrhyw brosiectau mawr ar gyfer Dwyrain Cymru.	

2.A.6.5 Dangosyddion allbwn yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi a, lle bo'n briodol, categori rhanbarth

Tabl 5: Dangosyddion allbwn cyffredin a rhaglen-benodol (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi, wedi'u dadansoddi yn ôl categori'r rhanbarth ar gyfer yr ESF, a lle y bo'n berthnasol yr ERDF)

Blaenoriaeth fuddsoddi		4e - Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol aml-fodd cynaliadwy a mesurau ddasu sy'n berthnasol o ran lliniaru							
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Cronfa	Categori'r rhanbarth (lle y bo'n berthnasol)	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amllder adrodd
					D	M	C		
CO12	Rheilffordd: Cyfanswm hyd llinell reilffordd sydd wedi'i hailadeiladu neu wedi'i huwchraddio	km	ERDF	Mwy datblygedig			5.00	Data Monitro	Chwarterol
CO2	Lleihad mewn Allyriadau sy'n Cyfateb i CO2	tCO2e	ERDF	Mwy datblygedig			1,800.00	Data monitro	Chwarterol
J20	Cyfleusterau rhyngfoddol sy'n cael eu creu neu eu gwella	Nifer	ERDF	Mwy datblygedig			5.00	Data Monitro	Chwarterol

2.A.7 Arloesi Cymdeithasol, cydweithredu trawswladol a chyfraniad at amcan thematig 1-7

Echel blaenoriaeth	4 - Cysylltedd
---------------------------	-----------------------

2.A.8 Fframwaith perfformiad

Tabl 6: Fframwaith perfformiad yr echel blaenoriaeth (yn ôl cronfa ac, ar gyfer ERDF ac ESF, categori'r rhanbarth)

Echel blaenoriaeth			4 - Cysylltedd													
Rhif Adnabod	Math o ddangosydd	Dangosydd neu gam gweithredu allweddol	Uned lle briodol	fesur, bo'n	Cronfa	Categori'r rhanbarth	Carreg filltir ar gyfer 2018			Targed terfynol (2023)			Ffynhonnell data	Eglurhad o berthnasedd dangosydd, lle bo'n briodol		
							D	M	C	D	M	C				
CO12	O	Rheilffordd: Cyfanswm hyd llinell reilffordd sydd wedi'i hailadeiladu neu wedi'i huwchraddio	km		ERDF	Mwy datblygedig			dd/b			5.00	Data monitro	Mae'r allbwn yn mesur gweithgarwch o dan un o ddwy Flaenoriaeth Fuddsoddi o dan yr Echel Blaenoriaeth (tua 75% o'r holl weithgarwch).		
I2	F	Cyfanswm y gwariant cymwys a gofnodir ar system gyfrifyddu'r awdurdod ardystio ac sydd wedi'i ardystio gan yr awdurdod	€		ERDF	Mwy datblygedig			15116242.05			95,747,162.00	Data monitro			
I5		I	X% o'r dyraniad ariannol ?â blaenoriaeth y mae cytundebau yn cyfrif y byddant yn sicrhau gwaith seilwaith	%				ERDF		Mwy datblygedig			75%		Data monitro	Cytundebau â chontractwyr i wneud gwaith seilwaith.

Gwybodaeth ansoddol ychwanegol am sefydlu'r fframwaith perfformiad

2.A.9 Categorïau o ymyrraeth

Categorïau o ymyrraeth sy'n cyfateb i gynnwys yr echel blaenoriaeth sy'n seiliedig ar gyfundrefn enwi a fabwysiadwyd gan y Comisiwn, a dadansoddiad dangosol o gymorth yr Undeb.

Tablau 7-11: Categorïau o ymyrraeth

Tabl 7: Dimensiwn 1 - Maes ymyrryd

Echel blaenoriaeth		4 - Cysylltedd	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	043. Seilwaith trafndiaeth trefol glân a'i hyrwyddo (gan gynnwys cyfarpar a cherbydau)	32,388,978.00
ERDF	Mwy datblygedig	044. Systemau trafndiaeth deallus (gan gynnwys cyflwyno rheoli'r galw, systemau tollau, systemau monitro rheolaeth a gwybodaeth TG)	3,709,887.00
ERDF	Mwy datblygedig	046. TGCh: Rhwydwaith band eang cyflym (mynediad/dolen leol; >= 30Mb yr eiliad)	10,887,358.00
ERDF	Mwy datblygedig	047. TGCh: Rhwydwaith band eang cyflym iawn (mynediad/dolen leol; >= 100Mb yr eiliad)	887,358.00

Tabl 8: Dimensiwn 2 - Math o gyllid

Echel blaenoriaeth		4 - Cysylltedd	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	01. Grant anad-daladwy	43,811,446.00
ERDF	Mwy datblygedig	03. Cymorth drwy offerynnau ariannol: cyfalaf menter ac ecwiti neu gymorth cyfatebol	4,062,135.00

Tabl 9: Dimensiwn 3 - Math o diriogaeth

Echel blaenoriaeth		4 - Cysylltedd	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	01. Ardaloedd trefol mawr (dwys eu poblogaeth >50 000 o boblogaeth)	36,098,865.00
ERDF	Mwy datblygedig	07. Ddim yn berthnasol	11,774,716.00

Tabl 10: Dimensiwn 4 - Dulliau cyflawni tiriogaethol

Echel blaenoriaeth		4 - Cysylltedd	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm
ERDF	Mwy datblygedig	07. Ddim yn berthnasol	47,873,581.00

Tabl 11: Dimensiwn 6 - Thema eilaidd ESF (ESF ac YEI yn unig)

Echel blaenoriaeth		4 - Cysylltedd	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ swm

2.A.10 Crynodeb o'r defnydd arfaethedig o gymorth technegol gan gynnwys, lle bo angen, gamau i atgyfnerthu adnoddau gweinyddol awdurdodau sy'n rhan o'r broses o reoli'r rhaglenni a buddiolwyr) (lle y bo'n briodol) (yn ôl echel blaenoriaeth)

Echel blaenoriaeth:	4 - Cysylltedd

2.B DISGRIFIAD O'R ECHELAU BLAENORIAETH AR GYFER CYMORTH TECHNEGOL

2.B.1 Echel blaenoriaeth

Rhif adnabod yr echel blaenoriaeth	5
Teitl yr echel blaenoriaeth	Cymorth Technegol

2.B.2 Cyfiawnhad dros sefydlu echel blaenoriaeth sy'n cwmpasu mwy nag un categori o ranbarth (lle bo'n gymwys)

1. Caiff camau gweithredu a ariennir o dan Gymorth Technegol (CT), fel gyda rhaglenni 2007-2013, eu datblygu fel rhan o flaenoriaethau un gronfa ond cânt eu cyflawni gan yr Awdurdod Rheoli (ARh) a'r rhanddeiliaid perthnasol fel rhan o gamau cydweithredol ac integredig ar draws rhaglenni ERDF ac ESF ar gyfer ardaloedd rhaglen Gorllewin Cymru a'r Cymoedd a Dwyrain Cymru. Caiff y dull gweithredu a amlinellir yn yr echel blaenoriaeth isod ei efelychu ar draws yr ardaloedd rhaglen hyn a'i adlewyrchu yn y dangosyddion canlyniadau ac allbwn sydd wedi'u dethol.

2. Mae'r dull gweithredu yn adeiladu ar y broses o weithredu gweithgarwch CT yn llwyddiannus yn rhaglenni 2007-2013 a ddefnyddiodd CT i wella trefniadau gweithredu, gan ddarparu adnoddau ychwanegol ym maes cefnogi a datblygu rhaglenni, gweithgarwch ymchwil a monitro a hyrwyddo rhaglenni. Hefyd, defnyddiwyd CT i gefnogi costau cyflogau yn uniongyrchol gan yr ARh a'r rhanddeiliaid perthnasol.

3. Ystyrir bod cefnogi costau cyflog uniongyrchol o fewn rhaglenni 2014-2020 yr ARh, yr Awdurdod Ardystio (AA), yr Awdurdod Archwilio a phartneriaid yn elfen bwysig o'r broses o gyflawni'r rhaglenni. Ar gyfer rhaglenni 2014-2020, cynigir y dylid defnyddio CT i barhau i gefnogi'r swyddi hynny a nodwyd yn rhaglen 2007-2013 fel rhai a oedd yn cynyddu capasiti swyddogaethau gweinyddol y partneriaid perthnasol. Yn unol â dull gweithredu hwn, caiff unrhyw swyddi ychwanegol newydd sydd eu hangen ar gyfer rhaglenni 2014-2020 i ddatblygu ymhellach swyddogaeth archwilio a gweinyddol yr ARh, AA a'r Awdurdod Archwilio eu cefnogi hefyd gan CT. Defnyddir adnoddau Llywodraeth Cymru a'i phartneriaid ochr yn ochr ag adnoddau CT.

4. Cynhaliwyd nifer o werthusiadau lefel rhaglen ac adolygiadau allanol yn ystod rhaglenni 2007-2013[1] sydd wedi cwmpasu nifer o feysydd a gefnogir gan weithgarwch wedi'i ariannu o dan CT gan gynnwys:

- y trefniadau rheoli a monitro rhaglen gwell, i gynnwys swyddogaeth y Swyddog Datblygu Prosiect (SDP);
- arweiniad a chymorth arbenigol a thechnegol, gan gynnwys y Timau Ewropeaidd Arbenigol (TEA) a'r timau Trawsbynciol;
- ymchwil a gwerthuso;
- gwybodaeth a chyhoeddusrwydd, gan gynnwys gweithredu llinell gymorth i gwsmeriaid;

- trefniadau archwilio wedi'u hatgyfnerthu a rheoli afreoleidd-dra

5. Dangosodd canfyddiadau'r gwerthusiadau fod cefnogaeth gyffredinol i rôl SDP a gwasanaethau cymorth i fuddiolwyr, a gyflenwir drwy'r ARh a'r TEA sy'n cyflwyno buddiannau rhaglen gwirioneddol ac yn sicrhau bod y prosesau arfarnu a rheoli yn cael eu deall yn dda a'u gweithredu'n effeithiol. Mae'r broses lwyddiannus o reoli rhaglenni 2007-2013 Cymru hefyd wedi cael ei chydabod drwy nifer o wobrau i Gymru gan gynnwys Gwobrau 'Rhanbarth Rhagoriaeth' a thair gwobr RegioStarts seiliedig ar brosiect.

6. Mae'n bwysig bod cronfeydd CT yn cael eu defnyddio yn ystod rhaglenni 2014-2020 er mwyn cynnal y sefyllfa gref hon a chyflawni rhagor o welliannau.

[1] The Guilford Review of Implementation Arrangements (2012): WEFO Customer Insight Survey 2009: The Effectiveness of Implementation in the 2007-2013 Structural Funds Programming Period Final Report. (Ionawr 2011); Thematic Evaluations of 2007-2013 EU Structural Funds Programmes; and Spatial European Teams Evaluation (Tachwedd 2010)

2.B.3 Cronfa a chategori'r rhanbarth

Cronfa	Categori'r rhanbarth	Y sail gyfrifo (cyfanswm y gwariant cymwys neu'r gwariant cyhoeddus cymwys)
ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm

2.B.4 Amcanion penodol a chanlyniadau disgwylidig

Rhif Adnabod	Amcan penodol	Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb
5.1	Sicrhau bod rhaglenni 2014-2020 yn cael eu rheoli'n effeithlon ac yn effeithiol.	Canlyniadau disgwylidig. 1. Nod Amcan Penodol 1 yw sicrhau bod y rhaglenni yn cael eu cyflawni mewn ffordd effeithlon ac effeithiol yng Nghymru. Y mesur allweddol a fydd yn sail i'r amcan hwn ac yn ffurfio rhan o'r adroddiad cydymffurfiaeth ar gyfer y rhaglen yw'r gyfradd afreoleidd-dra. Mae'r mesur hwn yn nodi cyfanswm gwerth afreoleidd-dra a adroddwyd i OLAF fel canran o gyfanswm y gwariant cymwys ardystiedig a hawliwyd gan brosiectau.

Rhif Adnabod	Amcan penodol	Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb
		2. Yn 2013 cafwyd cyfradd afreoleidd-dra o 0.53% ar gyfer y rhaglen, sydd ymhell islaw'r trothwy o 2% a ddefnyddiwyd gan y CE i gymryd camau unioni. 3. Hefyd, caiff cyfradd wallau WEFO, a gyhoeddwyd gan yr Awdurdod Archwilio yn yr Adroddiad Rheoli Blynnyddol, ei defnyddio fel mesur er mwyn cefnogi a mesur y broses o gyflawni'r Amcan Penodol. Ym mis Rhagfyr 2012 cafwyd cyfradd wallau WEFO o 0.67% ar gyfer ardaloedd y rhaglen.

2.B.5 Dangosyddion canlyniadau

Tabl 12: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol (yn ôl amcan penodol) (ar gyfer ERDF/ESF/y Gronfa Gyflyniant)

Echel blaenoriaeth		5.1 - Sicrhau bod rhaglenni 2014-2020 yn cael eu rheoli'n effeithlon ac yn effeithiol.									
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Gwerth sylfaenol			Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amllder adrodd
			D	M	C		D	M	C		
TAR1	Cyfradd afreoleidd-dra	canran			0.53	2013			Llai na 2%	Adroddiad Cydymffurfiaeth WEFO	Blynnyddol
TAR2	Cyfradd Wallau WEFO	canran			0.67	2012			Llai na 2%	Adroddiad Rheoli Blynnyddol yr Awdurdod Archwilio	Blynnyddol

2.B.4 Amcanion penodol a chanlyniadau disgwylidig

Rhif Adnabod	Amcan penodol	Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb
5.2	Rhoi cyngor o ansawdd uchel i bartneriaid allweddol sy'n rhan o'r broses o ddylunio a chyflawni gweithrediadau	Canlyniadau disgwylidig 1. Nod Amcan Penodol 2 yw gwella lefelau boddhad cwsmeriaid drwy roi cyngor o ansawdd uchel i bartneriaid allweddol sy'n rhan o'r broses o ddylunio a chyflawni gweithrediadau. Wedi'i fesur ar draws gweithgarwch a ariennir CT ar gyfer yr holl gronfeydd Strwythurol yng Nghymru mae'n adlewyrchu boddhad buddiolwyr â'r gwasanaeth a gafwyd gan WEFO ar gyfer yr holl weithrediadau cymeradwy. 2. Y gyfradd boddhad cwsmeriaid gyffredinol sylfaenol, sy'n dyddio o 2009, yw 45%.[1] 3. Nod Amcan Penodol 2 yw sicrhau bod y rhaglenni yn ategu'r holl gronfeydd ESI yng Nghymru, ynghyd â rhaglenni ehangach y Comisiwn a Llywodraeth Cymru a rhaglenni a arweinir gan sector a'u bod yn cael eu

Rhif Adnabod	Amcan penodol	Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb
		hintegreiddio â hwy. Caiff y gweithgarwch hwn ei fesur yn bennaf ar ffurf allbynnau fel nifer y prosiectau cydweithredol a gyflawnir. [1] Arolwg WEFO o Farn Cwsmeriaid 2009 - Dyma ganran y rhyngweithio, lle cafodd y gweithrediad ei gymeradwyo, lle roedd y buddiolwr yn fodlon neu'n fodlon iawn ar y gwasanaeth a gafwyd

2.B.5 Dangosyddion canlyniadau

Tabl 12: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol (yn ôl amcan penodol) (ar gyfer ERDF/ESF/y Gronfa Gyflyniant)

Echel blaenoriaeth			5.2 - Rhoi cyngor o ansawdd uchel i bartneriaid allweddol sy'n rhan o'r broses o ddylunio a chyflawni gweithrediadau								
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Gwerth sylfaenol			Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amllder adrodd
			D	M	C		D	M	C		
TAR3	Boddhad cwsmeriaid	canran			45	2009			50	Arolwg o Farn Cwsmeriaid	Untro

2.B.4 Amcanion penodol a chanlyniadau disgwylidig

Rhif Adnabod	Amcan penodol	Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb
5.3	Gwella'r broses o integreiddio buddsoddiadau â chronfeydd ESI eraill ynghyd â rhaglenni ehangach a arweinir gan y Comisiwn ac sy'n seiliedig ar Sector, a gwned iddynt ategu ei gilydd yn well.	Canlyniadau disgwylidig 1. Nod Amcan Penodol 3 yw sicrhau bod y rhaglenni'n ategu'r holl gronfeydd ESI yng Nghymru, ynghyd â rhaglenni ehangach y Comisiwn a Llywodraeth Cymru a rhaglenni a arweinir gan sector a'u bod yn cael eu hintegreiddio â hwy. Caiff y gweithgarwch hwn ei fesur yn bennaf ar ffurf allbynnau fel nifer y prosiectau cydweithredol a gyflawnir.

2.B.5 Dangosyddion canlyniadau

Tabl 12: Dangosyddion canlyniadau rhaglen-benodol (yn ôl amcan penodol) (ar gyfer ERDF/ESF/y Gronfa Gyflynyant)

Echel blaenoriaeth		5.3 - Gwella'r broses o integreiddio buddsoddiadau â chronfeydd ESI eraill ynghyd â rhaglenni ehangach a arweinir gan y Comisiwn ac sy'n seiliedig ar Sector, a gwneud iddynt ategu ei gilydd yn well.									
Rhif Adnabod	Dangosydd	Uned fesur	Gwerth sylfaenol			Blwyddyn sylfaenol	Gwerth targed (2023)			Ffynhonnell data	Amllder adrodd
			D	M	C		D	M	C		
TAR3	Boddhad cwsmeriaid	canran			45	2009			50	Arolwg o Foddhad Cwsmeriaid	Ad hoc

2.B.6 Camau i'w cefnogi a'u cyfraniad disgwylidig at yr amcanion penodol (yn ôl echel blaenoriaeth)

2.B.6.1 Disgrifiad o'r camau gweithredu i'w cefnogi a'u cyfraniad disgwylidig at yr amcanion penodol

Echel blaenoriaeth	5 - Cymorth Technegol
1. Mae Cymorth Technegol yn adnodd hanfodol er mwyn cefnogi'r gwaith o gyflwyno'r Rhaglen yn effeithiol. Mae'r broses o gyflawni rhaglenni 2014-2020 yn gofyn am bwyslais parhaus ar waith cyflenwi strategol gyda mwy o gysoni ac unioni â buddsoddiadau Cronfa ESI drwy grynodi adnoddau er mwyn cyflawni canlyniadau cynaliadwy ar gyfer swyddi a thwf. 2.Yng Nghymru, ceir nifer o feysydd allweddol a gaiff eu datblygu a'u cyflawni gan sefydliadau partner a'r ARh ei hun er mwyn cyflawni'r amcanion a sicrhau bod y rhaglenni newydd yn cyflawni'r lefel o integreiddio, crynodi a ffocws sydd ei hangen. Nid yw'r camau gweithredu a gymerir yn annibynnol ar y naill amcan na'r llall ac felly maent wedi'u grwpio ar sail chwe maes buddsoddi allweddol a fydd, gyda'i gilydd, yn sicrhau bod yr amcanion a'r canlyniadau cysylltiedig wedi'u cyflawni. 3.Bydd costau cyflog, fel gyda rhaglenni 2007-13, yn rhan bwysig o'r broses o gyflawni gweithgarwch a ariennir o dan CT ar gyfer yr ARh, yr Awdurdod Archwilio, yr Awdurdod Ardystio a phartneriaid cyflenwi ehangach. Eir i'r costau cyflog hyn fel rhan o'r holl weithgareddau a nodir isod, gan wella'r gallu i gyflawni amcanion cyffredinol blaenoriaeth CT. 4.Mae gan yr ARh a'i bartneriaid gryn brofiad yn gweithredu CT yn y ffordd hon. Bydd yr holl swyddi a ariennir drwy CT yn amodol ar bolisiau Adnoddau Dynol a chydabyddiaeth y sefydliad cyflogi. Rheoli	

Echel blaenoriaeth	5 - Cymorth Technegol
5.Bydd y gwaith o integreiddio cronfeydd yn dwyn heriau gweinyddol newydd i'r Awdurdod Rheoli, er enghraifft wrth gyflawni mwy o rôl ar gyfer Offerynnau Ariannol. Bydd y gweithgareddau dangosol canlynol yn gwella ac yn atgyfnerthu cymorth strategol ac integredig i raglenni a'u datblygiad. 6.Bydd camau gweithredu sy'n cefnogi'r Amcanion Penodol yn cynnwys; • Parhau i wella'r swyddogaeth rheoli rhaglen fewnol wrth ddatblygu a chyflawni rhaglenni integredig a chynaliadwy; • Parhau i ddatblygu gwybodaeth arbenigol yr ARh a'r rhanddeiliaid drwy weithgareddau hyfforddi a rhwydweithio rheolaidd; • Cyngori a chefnogi'r broses o ddatblygu prosiectau, gan annog arloesi, cydweithredu trawswladol, rhannu arfer da a phrif ffrydio; • Camau, yn unol â'r rhai a amlinellir yn Adran 10, sy'n ceisio lleihau'r baich gweinyddol ar fuddiolwyr; • Darparu cyngor technegol a swyddogaethau arbenigol o ansawdd uchel, mewn meysydd sy'n ymwneud â'r canlynol, er enghraifft: gwaith caffael, arbenigedd ariannol (i gynnwys Offerynnau Ariannol) a gwyddonol, datblygu prosiect, datrys cwynion, arloesedd a chydymffurfiaeth; • Datblygu a gwella systemau TG pwrpasol ac integredig ar gyfer cyflwyno Cronfeydd ESI a helpu e-Gydlyniant; • Rhoi cyngor a chymorth arbenigol i brosiectau ar integreiddio, gweithredu a monitro'r thema drawsbynciol. Partneriaeth a Rhwydweithio 7.Partneriaethau a rhwydweithiau cryf sydd wrth wraidd y broses o weithredu'r rhaglenni ac integreiddio cronfeydd ESI yn llwyddiannus ar lefel genedlaethol, ranbarthol a lleol. Bydd yr Awdurdod Rheoli yn parhau i ymgysylltu â phartneriaid, gan gynnwys partneriaid cymdeithasol, a rhanddeiliaid allweddol wrth weithredu a chyflawni rhaglenni. 8.Bydd camau gweithredu sy'n cefnogi'r Amcanion Penodol yn cynnwys; • Annog a hwyluso prosiectau cydweithredol a ffyrdd cydweithredol o weithredu; • Cysoni â rhaglenni a arweinir gan y Comisiwn Ewropeaidd, cronfa ESI a seiliedig ar Sector; • Gwella'r gallu i gydgyssylltu ar draws rhaglenni ac integreiddio cronfeydd ESI â gwariant a rhaglenni cenedlaethol; • Atgyfnerthu dulliau cydgysylltu a chysylltu â phartneriaethau a hyrwyddo gwaith partneriaeth. Monitro	

Echel blaenoriaeth	5 - Cymorth Technegol
9.Caiff Pwyllgor Monitro Rhaglenni unigol ei sefydlu i oruchwylio effeithiolrwydd ac ansawdd rhaglenni Cronfeydd ynghyd â'r broses o'u hintegreiddio. Lle y bo cymhwysedd yn caniatáu, defnyddir Cymorth Technegol er mwyn sicrhau bod y rhaglen yn cael ei rheoli mewn ffordd effeithlon ac effeithiol drwy gefnogi dyletswyddau Pwyllgor Monitro'r Rhaglenni. 10.Bydd yr Awdurdod Rheoli yn sefydlu Ysgrifenyddiaeth i reoli trefniadau Pwyllgor Monitro'r Rhaglenni ar gyfer holl raglenni Cronfa ESI. Bydd yr Ysgrifenyddiaeth yn cymeradwyo, yn rheoli ac yn monitro'r holl wariant o dan Gymorth Technegol a ddatgenir mewn perthynas â chyfarfodydd a swyddogaethau Pwyllgor Monitro'r Rhaglenni gan sicrhau na chaiff gwariant ei ddatgan fwy nag unwaith yn erbyn Cronfa ESI wahanol. Caiff costau Pwyllgor Monitro'r Rhaglenni eu dosrannu ar draws y pum rhaglen, yn seiliedig ar faint cymharol (gwerth cyfraniad yr UE) pob rhaglen 11.Bydd y camau gweithredu yn cynnwys: • Gwell cymorth rheoli i'r Pwyllgor a gwell adroddiadau i'r Comisiwn Ewropeaidd; • Gwariant ar y Pwyllgor Monitro Rhaglenni yn cynnwys treuliau a ffioedd ar gyfer arbenigwyr penodedig (caiff arbenigwyr a benodir i'r Pwyllgor ar sail teilyngdod gydnabyddiaeth yn unol ag arfer arferol Llywodraeth Cymru). Ymchwil a Gwerthuso 12.Mae Ymchwil a Gwerthuso yn parhau i chwarae rhan ganolog yn y gwaith o helpu'r ARh i reoli rhaglenni'n effeithiol. Bydd y tîm Ymchwil, Monitro a Gwerthuso (YMG) arbenigol o fewn yr Awdurdod Rheoli yn parhau i ddylunio, cynnal a rheoli gwerthusiadau lefel rhaglen a darparu neu gyrchu cyngor ac arweiniad arbenigol ar gyfer gwerthusiadau lefel prosiect. 13.Bydd camau gweithredu sy'n cefnogi'r Amcanion Penodol yn cynnwys; • Gwaith ymchwil a gwerthuso ar lefel rhaglenni, gan gynnwys ymchwilio i'r Themâu Trawsbynciol; • Rhoi cyngor a chanllawiau ar werthuso i sefydliadau noddi; • Lledaenu gwybodaeth am ymchwil a gwerthuso a digwyddiadau gweithdy; • Rheoli ymarferion ymchwil a gwerthuso, er enghraifft drwy'r Grŵp Cyngori ar Werthusiadau. Gwybodaeth a Chyhoeddusrwydd	

Echel blaenoriaeth	5 - Cymorth Technegol
14.Mae llwyddiant y broses o integreiddio rhaglenni a ariennir gan ESI yn dibynnu i raddau helaeth ar ddealltwriaeth eang ymhlith y noddwyr, yartneriaid a'r rhanddeiliaid o'i chynnwys, rheoliadau llywodraethu, a nodau ac amcanion. Mae hefyd yn hanfodol y rhoddir cyhoeddusrwydd eang i fanteision a chyflawniadau'r rhaglen er mwyn amlygu'r gwerth a ychwanegir gan y gwaith partneriaeth rhwng yr UE a Llywodraeth Cymru a'i phartneriaid. 15.Bydd camau gweithredu sy'n cefnogi'r Amcanion Penodol yn cynnwys; • Lledaenu gwybodaeth, cyhoeddusrwydd a chyfathrebu yn cynnwys canllawiau i bartneriaid a noddwyr, seminarau a gweithdai a digwyddiadau rhwydweithio; • Lledaenu a hyrwyddo effeithiau gwell integreiddio â chronfeydd ESI a rhaglenni sector ehangach e.e. Horizon 2020; • Datblygu a chynnal a chadw gwefan WEFO; • Mentrau amrywiaeth a hygyrchedd; • Gweithredu Llinell Gymorth. Archwilio a Rheoli 16.Mae WEFO wedi datblygu cryfderau sylweddol ym maes archwilio a rheoli o fewn rhaglenni 2007-2013. Bydd gwella'r swyddogaethau archwilio a rheoli ymhellach, ochr yn ochr ag uned gydymffurfio ddynodedig yn sicrhau bod WEFO yn parhau i adeiladu ar gryfderau a ddatblygwyd ac yn achub ar y cyfle y gall buddsoddiadau cronfeydd strwythurol ei gynnig. 17.Bydd camau gweithredu sy'n cefnogi'r Amcanion Penodol yn cynnwys; • Trefniadau archwilio gwell i sicrhau bod y rhain yn gweithio'n effeithiol, gan wella ansawdd ac amseroldeb; • Gwella gwaith monitro a chyflwyno adroddiadau o ran afreoleidd-dra; • Gwell cymorth i drechu twyll a llygredd; • Rhoi cyngor a chanllawiau cyson i noddwyr a phartneriaid drwy uned gydymffurfio WEFO.	

2.B.6.2 Dangosyddion allbwn y disgwylir iddynt gyfrannu at ganlyniadau

Tabl 13: Dangosyddion allbwn (yn ôl echel blaenoriaeth) (ar gyfer ERDF/ESF/y Gronfa Gydlyniant)

Echel blaenoriaeth		5 - Cymorth Technegol				
Rhif Adnabod	Dangosydd (enw'r dangosydd)	Uned fesur	Gwerth targed (2023) (dewisol)			Ffynhonnell data
			D	M	C	
TA13	Cyflogeion cyfwerth ag amser llawn y mae eu cyflogau yn cael eu cydariannu gan Gymorth Technegol	Nifer				Data monitro
TA14	Canran y Gweithrediadau y mae pob hawliad a gyflwynwyd wedi cael ei ddilysu	Canran			100.00	Data Monitro
TAO1	Nifer y digwyddiadau hyfforddi a gynhaliwyd	Nifer			213.00	Data monitro
TAO10	Nifer yr e-gylchlythyrau a gyhoeddwyd	Nifer			439.00	Data monitro
TAO11	Canran yr ymholiadau a ddatryswyd o fewn pum diwrnod gwaith	Canran			75.00	Data monitro
TAO2	Contract Fframwaith ar gyfer Arbenigedd ar waith ar gyfer cyflawni prosiectau	Nifer			1.00	Data monitro
TAO3A	Canran y prosiectau sy'n cael asesiad ffurfiol o integreiddio eu themâu trawsbynciol (ar lefel Cymru)	Canran			90.00	Data monitro
TAO4	Nifer yr adroddiadau ymchwil a gyhoeddwyd	Nifer			93.00	Data monitro
TAO5A	Canran y prosiectau sy'n cael cyngor Monitro a Gwerthuso (ar lefel Cymru)	Canran			90.00	Data monitro
TAO6	Nifer y digwyddiadau lledaenu	Nifer			40.00	Data monitro
TAO7	Nifer y digwyddiadau a drefnwyd gan WEFO	Nifer			10.00	Data monitro
TAO8	Nifer y datganiadau i'r wasg a gyhoeddwyd	Nifer			400.00	Data monitro
TAO9A	Canran y lansiadau prosiect proffil uchel (ar lefel Cymru)	Canran			90.00	

2.B.7 Categoriâu o ymyrraeth (yn ôl echel blaenoriaeth)

Categoriâu cyfatebol o ymyrraeth yn seiliedig ar gyfundrefn enwi a fabwysiadwyd gan y Comisiwn, a dadansoddiad dangosol o gymorth yr Undeb.

Tablau 14-16: Categoriâu o ymyrraeth

Tabl 14: Dimensiwn 1 - Maes ymyrryd

Echel blaenoriaeth		5 - Cymorth Technegol		
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod		€ Swm
ERDF	Mwy datblygedig	121. Paratoi, gweithredu, monitro ac arolygu		1,423,186.00
ERDF	Mwy datblygedig	122. Gwerthusiad ac astudiaethau		1,423,186.00

Echel blaenoriaeth		5 - Cymorth Technegol	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ Swm
ERDF	Mwy datblygedig	123. Gwybodaeth a chyfathrebu	1,219,873.00

Tabl 15: Dimensiwn 2 - Math o gyllid

Echel blaenoriaeth		5 - Cymorth Technegol	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ Swm
ERDF	Mwy datblygedig	01. Grant anad-daladwy	4,066,245.00

Tabl 16: Dimensiwn 3 - Math o diriogaeth

Echel blaenoriaeth		5 - Cymorth Technegol	
Cronfa	Categori'r rhanbarth	Cod	€ Swm
ERDF	Mwy datblygedig	07. Ddim yn berthnasol	4,066,245.00

3. CYNLLUN ARIANNU

3.1 Dyranïadau ariannol o bob cronfa a symiau ar gyfer cronfa perfformiad wrth gefn

Tabl 17

Cronfa	Categori'r rhanbarth	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Cyfanswm	
		Prif ddyraniad	Cronfa perfformiad wrth gefn	Prif ddyraniad	Cronfa perfformiad wrth gefn	Prif ddyraniad	Cronfa perfformiad wrth gefn	Prif ddyraniad	Cronfa perfformiad wrth gefn	Prif ddyraniad	Cronfa perfformiad wrth gefn	Prif ddyraniad	Cronfa perfformiad wrth gefn	Prif ddyraniad	Cronfa perfformiad wrth gefn	Prif ddyraniad	Cronfa perfformiad wrth gefn
ERDF	Mwy datblygedig	25,705,825.00	1,640,798.00	26,220,462.00	1,673,646.00	26,745,327.00	1,707,148.00	27,280,587.00	1,741,314.00	27,826,544.00	1,776,162.00	28,383,408.00	1,811,707.00	28,951,366.00	1,847,960.00	191,113,519.00	12,198,735.00
Cyfanswm		25,705,825.00	1,640,798.00	26,220,462.00	1,673,646.00	26,745,327.00	1,707,148.00	27,280,587.00	1,741,314.00	27,826,544.00	1,776,162.00	28,383,408.00	1,811,707.00	28,951,366.00	1,847,960.00	191,113,519.00	12,198,735.00

3.2 Cyfanswm y dyraniad ariannol yn ôl cronfa a chyd-ariannu cenedlaethol (€)

Tabl 18a: Cynllun ariannu

Echel blaenoriaeth	Cronfa	Categori'r rhanbarth	Y sail dros gyfrifo cymorth yr Undeb (Cyfanswm y gost gymwys neu'r gost gymwys gyhoeddus)	Cymorth yr Undeb (a)	Gwrthran genedlaethol (b) = (c) + (d)	Dadansoddiad dangosol o'r wrthran genedlaethol		Cyfanswm yr arian (e) = (a) + (b)	Cyfradd gydariannu (f) = (a) / (e) (2)	Cyfraniadau Banc Buddsoddi Ewrop (g)	Prif ddyraniad		Cronfa perfformiad wrth gefn		Swm cronfa perfformiad wrth gefn fel cyfran o gyfanswm cymorth yr Undeb	
						Arian cyhoeddus cenedlaethol (c)	Arian preifat cenedlaethol (d) (1)				Cymorth yr Undeb (h) = (a) - (j)	Gwrthran Genedlaethol (i) = (b) - (k)	Cymorth yr Undeb (j)	Gwrthran Genedlaethol (k) = (b) * ((j) / (a))	(l) = (j) / (a) * 100	
1	ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm	100,801,566.00	100,801,566.00	59,019,317.00	41,782,249.00	201,603,132.00	50.000000000000%	0.00	94,630,042.00	94,630,042.00	6,171,524.00	6,171,524.00	6.12%	
2	ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm	45,720,471.00	45,720,471.00	30,832,632.00	14,887,839.00	91,440,942.00	50.000000000000%		42,921,259.00	42,921,259.00	2,799,212.00	2,799,212.00	6.12%	
3	ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm	4,850,391.00	4,850,391.00	4,850,391.00	0.00	9,700,782.00	50.000000000000%		4,553,428.00	4,553,428.00	296,963.00	296,963.00	6.12%	
4	ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm	47,873,581.00	47,873,581.00	36,281,386.00	11,592,195.00	95,747,162.00	50.000000000000%		44,942,545.00	44,942,545.00	2,931,036.00	2,931,036.00	6.12%	
5	ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm	4,066,245.00	4,066,245.00	4,066,245.00	0.00	8,132,490.00	50.000000000000%		4,066,245.00	4,066,245.00				
Cyfanswm	ERDF	Mwy datblygedig		203,312,254.00	203,312,254.00	135,049,971.00	68,262,283.00	406,624,508.00	50.000000000000%		191,113,519.00	191,113,519.00	12,198,735.00	12,198,735.00	6.00%	
Prif gyfanswm				203,312,254.00	203,312,254.00	135,049,971.00	68,262,283.00	406,624,508.00	50.000000000000%	0.00	191,113,519.00	191,113,519.00	12,198,735.00	12,198,735.00		

(1) I'w gwblhau dim ond pan fynegir yr echelau blaenoriaeth ar ffurf cyfanswm costau.

(2) Gellir talgrynnu'r gyfradd hon i'r rhif cyfan agosaf yn y tabl. Yr union gyfradd a ddefnyddir i ad-dalu taliadau yw'r gymhareb (f)

Tabl 18c: Dadansoddiad o'r cynllun ariannol yn ôl echel blaenoriaeth, cronfa, categori'r rhanbarth ac amcan thematig

Echel blaenoriaeth	Cronfa	Categori'r rhanbarth	Amcan Thematig	Cymorth yr Undeb	Gwrthran genedlaethol	Cyfanswm yr arian
Ymchwil ac Arloesi	ERDF	Mwy datblygedig	Cryfhau ymchwil, datblygiadau technolegol ac arloesi	100,801,566.00	100,801,566.00	201,603,132.00
Cystadleurwydd BBaChau	ERDF	Mwy datblygedig	Cryfhau ymchwil, datblygiadau technolegol ac arloesi	12,108,239.00	12,108,239.00	24,216,478.00

Echel blaenoriaeth	Cronfa	Categori'r rhanbarth	Amcan Thematig	Cymorth yr Undeb	Gwrthran genedlaethol	Cyfanswm yr arian
Cystadleurwydd BBaChau	ERDF	Mwy datblygedig	Gwella cystadleurwydd busnesau bach a chanolig, y sector amaethyddol (ar gyfer yr EAFRD) a'r sector pysgodfeydd a dyframaeth (ar gyfer yr EMFF)	33,612,232.00	33,612,232.00	67,224,464.00
Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni	ERDF	Mwy datblygedig	Cefnogi'r newid i economi carbon isel ym mhob sector	4,850,391.00	4,850,391.00	9,700,782.00
Cysylltedd	ERDF	Mwy datblygedig	Gwella mynediad at dechnolegau gwybodaeth a chyfathrebu, y defnydd a wneir ohonynt a'u hansawdd	11,774,716.00	11,774,716.00	23,549,432.00
Cysylltedd	ERDF	Mwy datblygedig	Cefnogi'r newid i economi carbon isel ym mhob sector	36,098,865.00	36,098,865.00	72,197,730.00
Cyfanswm				199,246,009.00	199,246,009.00	398,492,018.00

Tabl 19: Swm dangosol o gymorth i'w ddefnyddio ar gyfer amcanion newid yn yr hinsawdd

Echel blaenoriaeth	Swm dangosol o gymorth i'w ddefnyddio ar gyfer amcanion newid yn yr hinsawdd (€)	Cyfran o gyfanswm y dyraniad i'r rhaglen weithredol (%)
1	18,336,251.00	9.02%
2	722,254.20	0.36%
3	4,850,391.00	2.39%
4	14,439,546.00	7.10%
Cyfanswm	38,348,442.20	18.86%

4. DULL INTEGREDIG O GYFLAWNI GWAITH DATBLYGU TIRIOGAETHOL

Disgrifiad o'r dull integredig o gyflawni gwaith datblygu tirioegaethol sy'n ystyried cynnwys ac amcanion y rhaglen weithredol gan roi sylw i'r Cytundeb Partneriaeth ac sy'n dangos sut mae'n cyfrannu at gyflawni amcanion y rhaglen weithredol a'r canlyniadau disgwyliedig

1. Mae'r rhaglenni ESI oll wedi cael eu datblygu gan edrych ar Gymru gyfan a chan geisio ymdrin â materion strwythurol mewn ffordd gydgyssylltiedig. Un elfen allweddol o gyflawni hyn mewn ffordd integredig, grynodedig a syml fydd targedu pob cronfa yn effeithiol, a hynny'n seiliedig ar anghenion a chyfleoedd tirioegaethol penodol a pharhaus. Mae hyn yn fodd i adlewyrchu gwahanol anghenion datblygu tirioegaethol yn y ffordd fwyaf priodol (lefel genedlaethol, ranbarthol, isranbarthol neu leol). Nid yw rhanbarthau NUTS2 yn ystyried ardaloedd economaidd swyddogaethol is-ranbarthol yng Nghymru, megis Dinas-Ranbarth Caerdydd yn y de-ddwyrain neu Ddinas-Ranbarth Bae Abertawe yn y de-orllewin[1]. Felly, caiff dulliau integredig o gyflawni gwaith datblygu tirioegaethol yn seiliedig ar gynllunio strategol eu hannog yn weithredol. Mae Fframwaith Blaenoriaethau Economaidd Cymru[2] yn ategu'r Rhaglenni Gweithredol amrywiol, gan helpu i nodi dulliau targedu gofodol allweddol sydd eisoes yn mynd rhagddynt a chyfleoedd allweddol i fuddsoddi yn y dyfodol.

2. Mae strategaethau gofodol allweddol yn dod i'r amlwg sy'n cefnogi'r gwaith o ddatblygu ardaloedd trefol allweddol (strategaethau Dinas-Ranbarth, ardaloedd gwledig (mentrau Ardaloedd Twf[3]), a safleoedd strategol (Ardaloedd Menter[4]). Mae gan bob menter ei threfniadau cynllunio a llywodraethu strategol ei hun, a ategir drwy waith cynllunio llywodraeth leol a rhanbarthol (e.e. Partneriaethau Dysgu Rhanbarthol).

3. Mae anghenion cyffredin clir wedi cael eu nodi ym mhob dadansoddiad gofodol, a'r angen am well cysylltedd drwy fuddsoddi mewn seilwaith trafnidiaeth yw'r flaenoriaeth bennaf.

4. Bydd yr Awdurdod Rheoli yn gweithio gyda buddiolwyr i nodi'r pecyn ariannu mwyaf priodol ar draws cronfeydd ESI. Bydd hyn o bwys arbennig i fuddsoddiadau sydd â dimensiwn tirioegaethol clir. Bydd angen rhoi ystyriaeth briodol i ardaloedd o dan anfantais benodol, yn enwedig y lleoedd hynny a nodir yn Adran 5 fel rhai sy'n dioddef amddifadedd. Y flaenoriaeth ar gyfer y rhaglen hon fydd buddsoddiadau i dargedu cyfleoedd twf a all helpu i wella rhagolygon cyflogaeth, nid yn unig yn yr ardal a gefnogir, ond hefyd mewn ardaloedd cyfagos.

5. Mae'n rhaid i fuddsoddiadau cydgysylltiedig mewn canolfannau twf allweddol gael eu cefnogi drwy amrywiaeth o ffynonellau gwahanol o gyllid er mwyn cael effaith wirioneddol. Felly bydd disgwyl i gyllid o'r rhaglen hon gyfrannu at strategaethau tirioegaethol integredig cyfannol (e.e. strategaeth economaidd ranbarthol neu strategaeth dinas-ranbarth). Bydd disgwyl cymorth penodol, yn unol ag egwyddorion Datblygu Trefol Cynaliadwy, o dan Echel Blaenoriaeth 4 ar gyfer datblygu safleoedd strategol a dargedir.

[1] Gweler yr adroddiad ar Ddinas-Ranbarthau:

<http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/publications/120711cityregions/?lang=en>
publications/wave/?lang=cy

[2] Mae drafftiau cynnar yn cael eu cyhoeddi ar wefan WEFO, gyda drafft diwygiedig sy'n ymgorffori elfennau gofodol i'w gyhoeddi ym mis Mawrth 2014. Gweler: <http://wefo.wales.gov.uk/applyingforfunding/funding2014-2020/epf/?lang=cy>

[3] Er enghraifft, ym Mhowys

(<http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/policy/plgzones/?lang=cy> a Dyffryn Teifi (<http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/policy/teifi/?lang=cy>))

[4] Nodwyd Saith Ardal Fenter ledled Cymru, gyda phob un yn canolbwyntio ar sectorau penodol. Rhagor o wybodaeth ar gael yn:

<https://businesswales.gov.wales/enterprisezones/cy>

4.1 Datblygiadau lleol dan arweiniad cymunedau (lle y bo'n briodol)

Sut y caiff offerynnau datblygu lleol dan arweiniad cymunedau eu defnyddio a'r egwyddorion ar gyfer nodi'r ardaloedd lle y cânt eu rhoi ar waith

1. Ceir amlinelliad o'r dull gweithredu cyffredinol yn y Cytundeb Partneriaeth. Ni ragwelir unrhyw gymorth i Ddatblygiadau Lleol dan arweiniad y gymuned DLIAG fel y nodir yn Erthygl 32 o'r Rheoliadau Darpariaethau Cyffredin ar gyfer y Rhaglen Weithredol hon.

2. Er mwyn sicrhau dull integredig o gyflawni gwaith datblygu tiriogaethol anogir cysylltiadau uniongyrchol rhwng DLIAG a gefnogir drwy'r EAFRD (o dan LEADER) a buddsoddiadau a wneir o dan yr ERDF. Dylai hyn helpu i'w gwneud yn bosibl i gyflwyno mentrau LEADER llwyddiannus iawn, sydd â'r potensial i sicrhau canlyniadau ERDF, ar raddfa fwy.

3. Bydd y gwaith cydgysylltu rhanbarthol a ddisgrifir yn y Cytundeb Partneriaeth yn gyswllt allweddol rhwng buddsoddiadau DLIDG a wneir o dan y Cynllun Datblygu Gwledig a'r cyfleoedd ar gyfer buddsoddiadau ar raddfa fwy o dan yr ERDF.

4. Rhagwelir mai'r rhan honno o'r gwaith cydweithredu rhanbarthol cryfach sydd i'w rhoi ar waith ar gyfer 2014-2020 (ac a argymhellwyd gan Adroddiad Guilford) fydd nodi unrhyw gysylltiadau rhwng gwahanol gronfeydd ESI. Yna, dylai fod potensial i fentrau DLIAG llwyddiannus a ariennir drwy'r Cynllun Datblygu Gwledig gael eu cyflwyno ar raddfa fwy gan ddefnyddio ERDF neu gronfeydd eraill. Er enghraifft, gellid cyflwyno cynllun peilot ynni cymunedol arloesol drwy LEADER ar raddfa fwy o dan gynllun rhanbarthol neu genedlaethol drwy'r ERDF (Amcan Penodol yn anelu at gynyddu nifer y cynlluniau ynni cymunedol).

5. Ni theimlwyd y byddai'n briodol defnyddio ERDF ochr yn ochr ag EAFRD ar gyfer DLIDG am ddau reswm allweddol: yn gyntaf, mae'r strategaethau ar gyfer y ddwy gronfa yn wahanol, gyda'r EAFRD yn gweithredu ar sail leol ac ERDF yn ceisio buddsoddiadau sylweddol ar sail ranbarthol a chenedlaethol; ac yn ail, am fod y mathau o weithgarwch a gefnogir yn debyg iawn yn y ddwy gronfa. Nodir y gwaith cydgysylltu arfaethedig rhwng y cronfeydd yn fanylach yn Adran 2 o'r Cytundeb Partneriaeth ac Adran 8 o'r Rhaglen Weithredol hon.

4.2 Camau integredig ar gyfer datblygu trefol cynaliadwy (lle bo'n briodol)

Lle y bo'n briodol, y swm dangosol o gymorth ERDF i gamau integredig ar gyfer datblygu trefol cynaliadwy i'w cymryd yn unol â'r darpariaethau o dan Erthygl 7(2) o Reoliad (yr UE) Rhif 1301/2013 a'r dyraniad dangosol o gymorth ESF i gamau integredig.

1.Ni chaiff unrhyw arian ERDF ei ddefnyddio i gefnogi datblygu trefol cynaliadwy yn unol ag Erthygl 7(2) o Reoliad ERDF. Mae'r Cytundeb Partneriaeth yn nodi sut y bydd y DU yn bodloni'r gofynion i wario 5% o ERDF yn y maes hwn.

2.Fodd bynnag, bydd camau integredig sy'n cefnogi datblygu trefol cynaliadwy yn cael eu cefnogi yn ardal y rhaglen sy'n unol ag ysbryd y rheoliadau (gan gynnwys defnyddio strategaethau, cynnwys partneriaid mewn penderfyniadau, a chamau gweithredu cydgysylltiedig). Ni fydd y rhain yn cydymffurfio'n llawn gan na chaiff hyn ei gyflwyno drwy ddefnyddio Rhaglen Weithredol, Echel Blaenoriaeth na Buddsoddiad Tiriogaethol Integredig hollol ar wahân; na thrwy ddirprwyo tasgau i'w dewis yn llawn.

3.Rydym yn awyddus i sicrhau nad hawlio a gwario cronfeydd yr UE yw unig nod strategaethau tiriogaethol integredig ond eu bod felly'n annog defnyddio strategaethau economaidd sy'n bodoli eisoes yn hytrach na chreu rhai newydd. Dylai hyn helpu i sicrhau bod unrhyw gamau traws-economi a gefnogir yn cael eu hintegreiddio'n wirioneddol yn hytrach na dim ond â chronfeydd ESI eraill. Er enghraifft, gall buddsoddi mewn tai, gofal iechyd, addysg a mewnfuddsoddi oll fod yn ysgogwyr tiriogaethol allweddol ac ni fyddent yn rhan o ddull gweithredu sydd ond yn canolbwyntio ar wario cronfeydd ESI.

4.Bydd rôl glir i awdurdodau rhanbarthol a threfol priodol helpu i gynllunio a chyflwyno rhaglenni yn cael ei hannog, gan adeiladu ar y cydweithio a ddatblygwyd yn ystod 2007-2013. Bydd rôl i awdurdodau rhanbarthol a threfol yn y gwaith o ddatblygu a blaenoriaethu cyfleoedd allweddol yn helpu i ddangos addasrwydd strategol clir i'r Awdurdod Rheoli a gellir ei chefnogi drwy ddefnyddio Cymorth Technegol.

5.Ymhlith nodweddion cyffredin strategaethau integredig ar gyfer datblygu trefol cynaliadwy mae gwelliannau i gysylltedd. Nod buddsoddiadau mewn cysylltedd i ac o ganolfannau trefol allweddol yw cefnogi cyfleoedd tiriogaethol newydd, gan gynnwys mewnfuddsoddi. Yr her yw sicrhau nad yw buddsoddi yn digwydd ar ei ben ei hun ond ei fod yn cynnig cyfleoedd ar gyfer adfywio ac yn annog mwy o fuddsoddiad gan y sector preifat.

Tabl 20: Camau integredig ar gyfer datblygu trefol cynaliadwy – symiau dangosol o gymorth ERDF ac ESF

Cronfa	Cymorth ERDF ac ESF (dangosol) (€)	Cyfran o gyfanswm dyraniad y gronfa i'r rhaglen
Cyfanswm ERDF	0.00	0.00%
CYFANSWM ERDF+ESF	0.00	0.00%

4.3 Buddsoddiad Tiriogaethol Integredig (lle bo'n briodol)

Sut y defnyddir Buddsoddiadau Tiriogaethol Integredig (fel y'u diffiniwyd yn Erthygl 36 o Reoliad (yr UE) Rhif 1303/2013) heblaw mewn achosion a gwmpesir gan 4.2 a'u dyraniad ariannol dangosol o bob echel blaenoriaeth.

1. Nid oes unrhyw fwriad ar hyn o bryd i ddefnyddio Buddsoddiadau Tiriogaethol Integredig. Amlinellir y dull gweithredu hwn a chyfnod adolygu yn y bennod ar Gymru yng Nghytundeb Partneriaeth y DU.

2. Ar hyn o bryd, teimlir y gellir cyflawni'r un buddiannau drwy drefniadau gweithredu a gynlluniwyd gan Gymru na fyddent yn gofyn am ragddethol dyraniadau ariannol neu ofynion adrodd a monitro newydd. Mae Awdurdodau Rheoli Cymru yn ceisio sicrhau mwy o integreiddio a chydgyssylltu rhwng holl gronfeydd ESI yng Nghymru, ac fel gwlad fach gallant weithio'n agos gyda phartneriaid ledled Cymru i gyflawni buddsoddiadau tiriogaethol integredig heb fod angen cyflwyno trefniadau gweinyddol newydd.

3. Anogir awdurdodau rhanbarthol a threfol i ddefnyddio prosesau cynllunio a chydgyssylltu sy'n bodoli eisoes (er mwyn cyflawni strategaethau tiriogaethol presennol) er mwyn blaenoriaethu buddsoddiadau ar gyfer eu hardaloedd tiriogaethol. Bydd yr Awdurdod Rheoli yn gweithio gyda'r awdurdodau hyn er mwyn helpu i nodi'r pecyn ariannu ESI mwyaf priodol, os yw'n berthnasol. Er enghraifft, gallai pecyn cymorth integredig gael ei ddatblygu ar draws cronfeydd ESI er mwyn helpu i ddatblygu Dinas-Ranbarth neu Ardal Fenter, ond nid oes angen i hyn gael ei wneud drwy Fuddsoddiad Tiriogaethol Integredig, dim ond drwy waith cynllunio a chydgyssylltu effeithiol.

Tabl 21: Dyraniad ariannol dangosol i Fuddsoddiadau Tiriogaethol Integredig heblaw am y rhai a grybwyllwyd o dan bwynt 4.2 (swm cronol)

Echel blaenoriaeth	Cronfa	Dyraniad ariannol dangosol (Cymorth yr Undeb) (€)
Cyfanswm		0.00

4.4 Y trefniadau ar gyfer camau rhyngranbarthol a thrawswladol, o fewn y rhaglen weithredol, gyda buddiolwyr wedi'u lleoli yn o leiaf un Aelod Wladwriaeth arall (lle y bo'n briodol)

1. Her allweddol i'r rhaglen fydd prif ffrydio camau cydweithredu'n fwy effeithiol a chyflawni gwell cydgysylltu rhyngwladol. Mae hyn yn arbennig o bwysig i bob buddsoddiad mewn Ymchwil ac Arloesi. Mae diffyg partneriaid a rhwydweithiau rhyngwladol yn brif rwystr i sefydliadau ymchwil yng Nghymru sy'n ceisio cael gafael ar arian ymchwil cystadleuol ac mae angen mynd i'r afael ag ef yn uniongyrchol mewn unrhyw gymorth a roddir drwy'r rhaglen hon. Disgwylir y bydd y rhan fwyaf o'r

prosiectau a gefnogir yn y meysydd hyn drwy'r rhaglen hon yn ymgorffori rhyw fath o weithgarwch trawswladol.

2. Ceir cyfleoedd o bosibl hefyd ar gyfer gweithgareddau cydweithredu o dan flaenoriaethau Cystadleurwydd BBaChau a Chysylltedd, ond bydd camau llai uniongyrchol i annog y rhain yn cael eu cymryd. Dylai cymorth i BBaChau, mentrau cyllid BBaChau a thrafnidiaeth gynaliadwy a rhwydweithiau geisio adeiladu ar arfer gorau rhyngwladol o ran cynllunio gofodol ac arbenigedd technegol.

3. Hefyd, gwneir cysylltiadau uniongyrchol rhwng y rhaglen hon a'r rhaglenni Cydweithredu Tiriogaethol Ewropeaidd y mae ardal y rhaglen yn cymryd rhan ynddynt. Ceir nifer o amcanion cyffredin, y ceisir pecynnau ariannu ategol ar eu cyfer: yn benodol amcanion ar gyfer Ymchwil ac Arloesi, Ynni Adnewyddadwy, newid i economi carbon isel a buddsoddiadau mewn seilwaith o fudd cyffredin. Mae Cymru yn cymryd rhan yn rhaglen drawsffiniol Iwerddon / Cymru, rhaglen Ardal yr Iwerydd a rhaglen Gogledd-orllewin Ewrop.

4.5 Cyfraniad y camau arfaethedig o dan y rhaglen at strategaethau macro-ranbarthol a basn môr, yn amodol ar anghenion ardal y rhaglen fel y'u nodwyd gan yr Aelod- wladwriaeth (lle y bo'n briodol)

(Lle mae'r Aelod-wladwriaeth a'r rhanbarthau yn cymryd rhan mewn strategaethau macro-ranbarthol a strategaethau basn môr).

1. Ymgorfforir y DU yn Strategaeth yr Iwerydd a disgrifir hyn yn y Cytundeb Partneriaeth. Caiff cysylltiadau eu hannog lle y bydd cyfleoedd yn codi ym meysydd twf glas, a chydweithrediad ar ymchwil ac arloesi (yn enwedig yr hyn sy'n cefnogi ynni'r môr a'r amgylchedd a maes ynni'r Her Fawr).

5. ANGHENION PENODOL ARDALOEDD DAEARYDDOL Y MAE TLODI YN EFFEITHIO ARNYNT FWYAF/LLE MAE GRWPIAU TARGED SY'N WYNEBU'R RISG FWYAF O WAHANIAETHU NEU ALLGÁU CYMDEITHASOL (LLE Y BO'N BRIODOL)

5.1 Ardaloedd daearyddol y mae tlodi yn effeithio arnynt fwyaf/lle mae grwpiau targed sy'n wynebu'r risg fwyaf o wahaniaethu neu allgau cymdeithasol

1. Yng Nghymru diffinnir tlodi fel a ganlyn: *'Cyflwr hirdymor o ddiffyg adnoddau digonol i fforddio bwyd, amodau byw rhesymol neu amwynderau neu i gymryd rhan mewn gweithgareddau (megis mynediad i ardaloedd deniadol a mannau agored) y mae eraill mewn cymdeithas yn eu cymryd yn ganiataol'*. Felly, mae cysylltiad cryf rhwng Allgáu Cymdeithasol neu'r gallu i gyfranogi a materion Tlodi.
2. Daw'r Dadansoddiad Economaidd-Gymdeithasol a luniwyd ar y cyd â'r Rhaglen Weithredol hon i'r casgliad bod ymyriadau sydd wedi'u cynllunio i wella canlyniadau cyflogaeth ac incwm yn fwy tebygol o lwyddo os ydynt yn canolbwyntio ar unigolion ond y gall mentrau sydd wedi'u targedu'n ofalus sy'n canolbwyntio ar 'le' fod yn effeithiol hefyd. Mae'n awgrymu y gall cymysgedd o ymyriadau fod yn briodol yn Nwyrain Cymru lle ceir gwendidau ym mhroffil sgiliau'r gweithlu ac ardaloedd o amddifadedd ffisegol a all atgyfnerthu canlyniadau gwael yn y farchnad lafur.
3. Bydd y ffordd yr aiff Cymru ati i ddatblygu gweithgarwch integredig fel yr amlinellir yn Adran 4 o bwys arbennig i fuddsoddiadau sy'n ceisio targedu'r rhai sy'n wynebu risg o dlodi, anfantais ac allgau a chysylltu'r grwpiau targed hyn â chyfle economaidd a thwf yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol a buddsoddiadau seiliedig ar le a wneir ar draws cronfeydd ESI. Disgwylir i bob gweithrediad ymgorffori cysylltiadau o'r fath a dulliau gweithredu integredig ar gam cynnar o'r broses ddatblygu.
4. Mae tlodi incwm cymharol yng Nghymru (a ddiffinnir fel cartrefi sy'n byw ar 60% neu lai o incwm canolrifol y DU o fewn grwpiau gwahanol o'r boblogaeth) yn debyg yn fras i gyfartaleddau'r DU, ond, ar hyn o bryd, mae canran o 31% o blant sy'n byw yng Nghymru yn byw mewn tlodi (2 bwynt canrannol yn uwch na chyfartaledd y DU)[1].
5. Mae canran y boblogaeth sy'n byw mewn tlodi mynych ar ôl costau tai (a ddiffinnir fel rhai sydd mewn tlodi incwm cymharol am o leiaf dair o'r pedair blynedd diwethaf) yn 11%, sef ychydig yn uwch nag yn Lloegr a'r Alban[2].
6. Hefyd, mae canran yr aelwydydd heb waith a'r plant sy'n byw mewn aelwydydd heb waith yn uwch yng Nghymru na chyfartaleddau'r DU. Mae data CThEM ar blant sy'n byw mewn teuluoedd incwm isel yn tynnu sylw at broblem aciwt yng Nghymoedd y De[3] (sy'n berthnasol oherwydd yr ymgais i wella cysylltedd â Dwyrain Cymru).
7. Yn ogystal â thlodi, mae Llywodraeth Cymru hefyd yn monitro lefelau o amddifadedd yng Nghymru. Mae amddifadedd yn gysyniad ehangach na thlodi. Mae tlodi yn golygu nad oes gan rywun ddigon o arian (na hanfodion eraill) i fyw. Mae amddifadedd yn cyfeirio at broblemau a achosir gan brinder adnoddau a chyfleoedd (nid dim ond arian). Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (Male) 2011 yw'r mesur swyddogol o amddifadedd ar gyfer ardaloedd bach yng Nghymru sef Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (ACELLau). Er bod maint daearyddol yr ACCELLau hyn yn amrywio eithaf tipyn, ac yn dibynnu ar ddwysedd y boblogaeth leol, bwriedir i'r poblogaethau fod yn debyg yn fras, gyda phoblogaeth gyfartalog o 1,500.

8. Yn Malc 2011, diffinnir yr awdurdod lleol lle ceir yr amddifadedd mwyaf fel yr awdurdod â'r gyfran fwyaf o'i ACELlau yn y 10% lle ceir yr amddifadedd mwyaf o blith holl ACELlau Cymru. Gellir ystyried bod y fath ddull yn nodi'r crynodiad o'r ardaloedd lle ceir yr amddifadedd mwyaf mewn Awdurdod Lleol, yn hytrach na lefel amddifadedd gyfartalog.

9. Bydd buddsoddiadau integredig sy'n seiliedig ar ardaloedd economaidd swyddogaethol yn ystyried cysylltiadau ardaloedd rhaglenni (e.e. yn achos Dinas-Ranbarthau); felly, nid yw'r crynodeb o'r wardiau lle ceir yr amddifadedd mwyaf yn gwahaniaethu rhwng ardaloedd rhaglenni. Dylai buddsoddiadau cydgysylltiedig ac integredig ystyried y darlun mawr, nid dim ond o fewn ffiniau ystadegol.

10. Ardaloedd ym mlaenau'r cymoedd sydd â'r crynodiad cymharol uchaf o amddifadedd ledled Cymru. Tynnir sylw at hyn yn Ffigur 29 o'r dadansoddiad economaidd-gymdeithasol. Mae wardiau yng nghanol dinas Caerdydd, Casnewydd ac Abertawe hefyd yn dioddef amddifadedd cymharol. Mae'r darlun cyffredinol hwn yn wir am bump o wyth mesur amddifadedd MALIC, sef incwm; cyflogaeth; addysg; iechyd a diogelwch cymunedol.

11. Yr awdurdod lleol lle ceir yr amddifadedd mwyaf yw Merthyr Tudful, gyda 25.0% o'i ACELlau yn y 10% lle ceir yr amddifadedd mwyaf yng Nghymru, yna Blaenau Gwent (23.4%) a Rhondda Cynon Taf (17.8%). Mae 87.2% o ACELlau Blaenau Gwent, 77.8% o ACELlau Merthyr Tudful a 73.7% o ACELlau Rhondda Cynon Taf yn y 50% â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru.

12. Yr awdurdodau lleol sydd â'r amddifadedd mwyaf o ran incwm yw Blaenau Gwent, gyda 21.3% o'i ACELlau yn y 10% â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru, Caerdydd sydd â 21.2% a Merthyr Tudful sydd â 19.4%.

13. Mae'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb, sy'n cyd-fynd â'r rhaglen hon, yn rhoi asesiad cadarn o anghenion y rhai a all wynebu risg o allgau, anfantais neu wahaniaethu o ganlyniad i un neu fwy o'r nodweddion a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb (2010) a'u hanghenion penodol o ran cefnogi mynediad at gyflogaeth a sgiliau. Mae'r 'nodweddion gwarchodedig' hyn yn cynnwys oedran (gan gwmpasu pob grŵp oedran), anabledd, aillbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil ac ethnigrwydd, crefydd neu gred, rhyw / rhywedd a chyfeiriadedd rhywiol.

14. Mae'r AEG yn tynnu sylw at y ffaith y gall grwpiau â nodweddion a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 wynebu problemau penodol sy'n effeithio ar eu gallu i gael mynediad i'r farchnad lafur a datblygu ynddi, ac sy'n golygu eu bod yn wynebu mwy o risg o dlodi ac allgau. Mae'r AEG: hefyd yn dangos bod diweithdra[4] yn cael effaith anghymesur ar grwpiau pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig, gyda chysylltiad agos rhwng ethnigrwydd a thlodi incwm.

[1] *Family Resource Survey* (2010/11), yr Adran Gwaith a Phensiynau. Data o 2008/9 i 2010/11.

[2] Data hydredol o Arolwg Panel Cartrefi Prydain a'r Arolwg Deall Cymdeithas

[3] *Children in Low-Income Families Local Measure* (2011), CThEM

[4] Gweler y Sefydliad Cysylltiadau Hiliol:
<http://www.irr.org.uk/research/statistics/poverty/>.

5.2 Strategaeth i ymdrin ag anghenion penodol ardaloedd daearyddol yr effeithir arnynt fwyaf gan dlodi/grwpiau targed sy'n wynebu'r risg fwyaf o wahaniaethu neu allgau cymdeithasol, a lle bo'n berthnasol, y cyfraniad at y dull integredig a nodir yn y Cytundeb Partneriaeth

1. Ffocws Rhaglenni ERDF Cymru yw hyrwyddo twf economaidd a chreu swyddi cynaliadwy ar draws ardal y rhaglen. Bydd llawer o'r swyddi a gaiff eu creu yn berthnasol i newydd-ddyfodiadau a'r sawl sy'n dychwelyd i'r farchnad lafur. Fel rhan allweddol o'r dull integredig o gyflawni gwaith datblygu tiriogaethol a nodir yn Adran 4 bydd awdurdodau rhanbarthol a threfol yn ystyried sut y gall integreiddio cronfeydd ESI ychwanegu gwerth yn eu hardaloedd, yn enwedig lle y gall gweithgareddau ESF sy'n targedu grwpiau penodol ategu buddsoddiadau ERDF mewn lleoedd. Bydd yr Awdurdod Rheoli hefyd yn profi buddiolwyr er mwyn sicrhau bod pob cynnig ar gyfer gweithrediadau yn ystyried yn llawn gyfleoedd i integreiddio gweithgarwch rhwng cronfeydd.

2. Mae hyn yn gyson â Chynllun Gweithredu ar gyfer Trechu Tlodi Llywodraeth Cymru sy'n canolbwyntio ar dri maes: Atal tlodi; Helpu pobl i gael gwaith; a Lliniaru effaith tlodi.

3. Ateir y dull gweithredu gan bwyslais Rhaglen ESF ar ddarparu gofal plant fforddiadwy o ansawdd da a chamau wedi'u targedu i helpu pobl i wella eu sgiliau a'u cymwysterau, gan gydnabod mai cyflogaeth yw'r llwybr gorau allan o dlodi. Bydd rhaglen ESF yn ceisio cefnogi grwpiau targed y mae tlodi a gwahaniaethu yn effeithio arnynt fwyaf.

Amcanion Trechu Tlodi Allweddol ar gyfer Rhaglenni Cymru

- Ffocws ar greu swyddi a thwf sy'n cynnig cyfleoedd cyflogaeth i'r rhai sy'n ddi-waith. Er enghraifft, drwy gynyddu cystadleurwydd BBaChau;
- Mynd i'r afael â rhwystrau i gyflogaeth. Er enghraifft, drwy fynd i'r afael â sgiliau gwael a diffyg gofal plant drwy'r ESF, wedi'i ategu gan waith i fynd i'r afael â rhwystrau trafnidiaeth sy'n atal pobl rhag cael cyflogaeth drwy'r ERDF
- Canolbwyntio ar dwf. Er enghraifft, drwy gefnogi sectorau seiliedig ar wybodaeth allweddol drwy'r ERDF, sy'n gyson ag ymyriadau datblygu sgiliau gan alluogi'r rhai sy'n profi tlodi mewn gwaith i gael swyddi mwy medrus, sy'n talu'n well drwy'r ESF.

4. Mae Cytundeb Partneriaeth y DU yn cynnwys manylion y dull o drechu tlodi ym mhob un o'r cronfeydd ESI yng Nghymru. Mae Llywodraeth Cymru yn glir o ran ei disgwyliad bod angen camau integredig er mwyn hyrwyddo cynhwysiant cymdeithasol a threchu tlodi, gan gyfrannu ar yr un pryd at fenter 2020 a Chynllun Gweithredu ar gyfer Trechu Tlodi Llywodraeth Cymru.

5. Caiff cymorth o dan Echel Blaenoriaeth cysylltedd ei dargedu at gynyddu cyfleoedd cyflogaeth, helpu i greu swyddi a gwella cysylltedd mewn ardaloedd daearyddol penodol lle y caiff diffygion eu nodi'n aml fel rhwystr i gael cyflogaeth. Lle y bo modd, caiff

prosiectau eu hannog i gysylltu ardaloedd lle ceir cyfleoedd twf ag ardaloedd lle ceir cryn dlodi ac amddifadedd.

6. Caiff camau gweithredu i fynd i'r afael ag effeithlonrwydd ynni mewn tai eu targedu'n benodol at y rhai sy'n dioddef tlodi tanwydd a rhagwelir y caiff data MALIC eu defnyddio wrth gynllunio dulliau targedu priodol.

Tabl 22: Camau gweithredu i fynd i'r afael ag anghenion penodol ardaloedd daearyddol y mae tlodi yn effeithio arnynt fwyaf/lle mae grwpiau targed sy'n wynebu'r risg fwyaf o wahaniaethu neu allgau cymdeithasol

Grŵp targed/ardal ddaearyddol	Prif fathau o gamau gweithredu arfaethedig fel rhan o ddull integredig	Echel blaenoriaeth	Cronfa	Categori'r rhanbarth	Blaenoriaeth fuddsoddi
Cymunedau sy'n dioddef tlodi tanwydd	mesurau effeithlonrwydd ynni a fydd yn torri costau tanwydd i'r rhai sydd ag incwm isel	3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni	ERDF	Mwy datblygedig	4c - Cefnogi effeithlonrwydd ynni, rheoli ynni yn ddeallus a defnyddio ynni adnewyddadwy mewn seilwaith cyhoeddus, gan gynnwys mewn adeiladau cyhoeddus, ac yn y sector tai
Ardal ddaearyddol i'w phennu	Gwelliannau mewn cysylltedd er mwyn hyrwyddo twf economaidd lleol a swyddi	4 - Cysylltedd	ERDF	Mwy datblygedig	4e - Hyrwyddo strategaethau carbon isel ar gyfer pob math o diriogaeth, yn enwedig ar gyfer ardaloedd trefol, gan gynnwys hyrwyddo symudedd trefol aml-fodd cynaliadwy a mesurau addasu sy'n berthnasol o ran lliniaru

**6. ANGHENION PENODOL ARDALOEDD DAEARYDDOL SY’N DIODDEF
DIFFYGION NATURIOL NEU DDEMOGRAFFIG DIFRIFOL A PHARHAOL
(LLE Y BO’N BRIODOL)**

Ddim yn berthnasol ar gyfer yr ardal raglen hon

7. AWDURDODAU A CHYRFF SY’N GYFRIFOL AM REOLI AC ARCHWILIO A RÔL PARTNERIAID PERTHNASOL

7.1 Awdurdodau a chyrrff perthnasol

Tabl 23: Awdurdodau a chyrrff perthnasol

Awdurdod/corff	Enw’r awdurdod/corff, a’r adran/uned	Enw’r person sy’n gyfrifol am yr awdurdod/corff (rôl neu swydd)
Awdurdod rheoli	Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru	Prif Weithredwr WEFO
Awdurdod ardystio	Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru	Pennaeth yr Awdurdod Ardystio
Awdurdod archwilio	Llywodraeth Cymru	Dirprwy Gyfarwyddwr Is-adran Llywodraethu Corfforaethol a Sicrwydd
Y corff y bydd y Comisiwn yn gwneud taliadau iddo	Llywodraeth Cymru	Cyfarwyddwr Cyllid

7.2 Cynnwys partneriaid perthnasol

7.2.1 Camau a gymerir i gynnwys y partneriaid perthnasol yn y gwaith o baratoi’r rhaglen weithredol, a rôl y partneriaid hynny wrth weithredu, monitro a gwerthuso’r rhaglen

1. Datblygwyd y Rhaglen Weithredol mewn partneriaeth â rhanddeiliaid allweddol. Mae WEFO, fel yr Awdurdod Rheoli, wedi arwain y broses ac wedi bod yn gyfrifol am lunio’r Rhaglenni ond bu ymgysylltu’n helaeth â phartneriaid ynghylch y gwaith datblygu a’r cynnwys.

2. Mae hyn wedi cynnwys nifer o Grwpiau Cyngori a benodwyd yn benodol a ffrydiau gwaith/gweithgorau arbenigol ynghyd â chryn ymgysylltu cyhoeddus dros y cyfnod datblygu. Roedd aelodaeth pob grŵp yn adlewyrchu ystod lawn o fuddiannau rhanddeiliaid (a’r rhai a nodwyd yn Erthygl 5) o’r sector cyhoeddus, y sector preifat a’r trydydd sector, ynghyd â chydbwysedd priodol o ran y rhywiau a daearyddiaeth a chyda buddiannau cydraddoldeb ac amgylcheddol yn cael eu cynrychioli. Disgrifir y gwahanol grwpiau isod a rhoddir manylion aelodaeth.

3. Cyn dechrau drafftio’r Rhaglen Weithredol, sefydlodd y Dirprwy Weinidog Amaethyddiaeth, Bwyd, Pysgodfeydd a Rhaglenni Ewropeaidd ar y pryd “**Ymarfer Myfyrio**[1]” a roddodd gyfle cynnar i randdeiliaid wneud sylwadau ar y cyfeiriad strategol a blaenoriaethau buddsoddi yn y dyfodol yn seiliedig ar y cynigion deddfwriaethol drafft. Ar y cyfan, roedd partneriaid a rhanddeiliaid yn cefnogi’r egwyddorion a oedd yn ategu’r cynigion deddfwriaethol a’r angen i gysoni’r rhaglenni newydd ag amcanion polisi Llywodraeth Cymru er mwyn cael yr effaith fwyaf posibl. Drwy hyn bu modd i’r Dirprwy Weinidog amlinellu’r cyfeiriad strategaeth a nifer o egwyddorion arweiniol y byddai rhaglenni 2014-2020 yn cael eu datblygu oddi tanynt mewn datganiad i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar 8 Mai 2012[2]. Roedd hyn yn cynnwys yr angen i ganolbwyntio a thargedu ein hadnoddau ar y meysydd hynny sydd fwyaf tebygol o gael effaith drawsnewidiol ar economi Cymru a chyfrannu’n sylweddol at greu swyddi.

4. Cefnogwyd y gwaith cychwynnol drwy’r **Grŵp Cyngori Gweinidogol ar Raglenni Ewropeaidd**, sef grŵp gorchwyl a gorffen bach, a sefydlwyd i lunio syniadau a chynghori Gweinidogion yn uniongyrchol ar nifer o faterion strategol allweddol.

Dewiswyd yr aelodau yn ofalus fel arbenigwyr yn eu maes, gyda'r gallu a'r ddealltwriaeth i gynnig y meddylfryd strategol angenrheidiol ar draws rhaglenni a meysydd polisi. Mae'r grŵp yn cynnwys arbenigwyr allanol â chryn brofiad ac arbenigedd strategol, uwch Swyddogion o brif adrannau gwario Llywodraeth Cymru a chynghorwyr sy'n cynnig cyngor arbenigol, gan gynnwys uwch swyddogion sy'n gyfrifol am ddatblygu a chyflawni rhaglenni Ewropeaidd.

5. Sefydlwyd **Fforwm Partneriaeth Rhaglenni Ewropeaidd** fel y prif gyfrwng i ymgysylltu â rhanddeiliaid allanol ar ddatblygiadau ariannu Ewropeaidd ar ôl 2013. Sefydlwyd y Fforwm yn 2011 a bu ar waith yn ystod y cyfnod datblygu rhaglenni cyfan, gan gynnig mewnbwn uniongyrchol i'r gwaith o greu'r Rhaglen Weithredol a'r Cytundeb Partneriaeth. Daeth yr aelodau yn rhannol o Bwyllgor Monitro'r Rhaglenni i Gymru Gyfan, ac yna fe'i hategwyd gan bartneriaid ychwanegol er mwyn sicrhau bod y Fforwm yn adlewyrchu buddiannau pob grŵp rhanddeiliaid perthnasol yng Nghymru (gan gynnwys buddiannau rhanddeiliaid o Ddwyrain Cymru). Drwy sefydlu'r grŵp, cydbwyswyd buddiannau ac adlewyrchwyd lefel briodol o gynrychiolaeth gan y sector preifat, cydbwysedd rhwng y rhywiau, wedi'i ledaenu ar draws cronfeydd, a chynrychiolaeth daearyddol.

6. Sefydlwyd pedwar **grŵp ffrwd waith technegol** yng nghanol 2012 er mwyn ystyried manylion technegol a gweithredol rhaglenni 2014-2020 a rhoi cyngor ar y cynnwys, y prosesau a'r gweithdrefnau gan adlewyrchu cyfeiriad strategol y Gweinidog. Roedd y rhain yn cynnwys:

- Rhaglenni Gweithredol
- Cyflenwi a Chydymffurfio
- Monitro a Gwerthuso;
- Cydweithrediad Tiriogaethol

7. Chwaraeodd aelodau o ffrwd waith y Rhaglenni Gweithredol ran uniongyrchol yn y broses o ddiffinio cynnwys y rhaglenni gan gynnwys cyfeiriad y strategaeth a themâu trawsbynciol (egwyddorion llorweddol) tra aeth aelodau o'r llifau gwaith Cyflenwi a Chydymffurfio a Monitro a Gwerthuso ati'n benodol i ystyried a pharatoi canllawiau, dangosyddion a threfniadau cyflenwi a rheoli. Penodwyd aelodau drwy wahodd enwebiadau ac fe'u dewiswyd ar sail profiad o raglenni wedi'u hariannu gan yr UE a pholisïau perthnasol yr UE, y DU a Chymru, ynghyd â phrofiad pwnc perthnasol a oedd yn briodol i bob ffrwd waith. Cynhaliwyd cydbwysedd llawn o ran buddiannau rhanddeiliaid, daearyddiaeth a'r rhywiau.

8. Yn olaf, er mwyn sicrhau bod cynigion yn gyson â pholisïau a strategaethau Llywodraeth Cymru sefydlwyd **Grŵp Polisi Rhaglenni Ewropeaidd Llywodraeth Cymru**. Dilynodd cyfarfodydd y Grŵp Polisi gyfarfodydd ffrwd waith y Rhaglenni Gweithredol a llywiodd y ddau grŵp y cynigion drafft a gyflwynwyd ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus ar ddechrau 2013. Roedd yr aelodau yn cynnwys cynrychiolwyr polisi lefel uwch a enwebwyd gan Gyfarwyddwyr Cyffredinol o holl adrannau perthnasol Llywodraeth Cymru.

9. Lanswyd **ymgynghoriad cyhoeddus** llawn, 'Cymru a'r UE: Partneriaeth ar gyfer Swyddi a Thwf' ar 14 Ionawr 2013 er mwyn ceisio barn partneriaid ar gynigion Llywodraeth Cymru ar gyfer y Cronfeydd Strwythurol a Datblygu Gwledig. Daeth yr ymgynghoriad i ben ar 23 Ebrill 2013, a chafwyd 126 o ymatebion i'r cynigion ynglŷn

â'r Gronfa Strwythurol[3] (gan gynnwys 29 a oedd yn ymwneud yn benodol â Dwyrain Cymru a 18 a oedd yn ymwneud yn benodol â Dwyrain Cymru a Gorrlewin Cymru a'r Cymoedd).

10. Ategwyd yr ymgynghoriad gan bedwar digwyddiad rhanddeiliaid rhanbarthol Llywodraeth Cymru, gyda thros 300 o randdeiliaid yn dod i drafod y prif gyfleoedd a heriau mewn cyfres o weithdai. Hefyd, trefnodd nifer o grwpiau rhanddeiliaid allanol ddigwyddiadau sectoraidd yn ystod y cyfnod ymgynghori a fynychwyd gan swyddogion WEFO.

11. Penodwyd ymgynghorwyr i ddadansoddi canlyniadau'r ymgynghoriad a chyhoeddwyd eu hadroddiad ar Gronfeydd Strwythurol ar wefannau WEFO[4] a Llywodraeth Cymru ac fe'i cyhoeddwyd gan y Gweinidog Cyllid mewn datganiad i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar 9 Gorffennaf 2013. Roedd yr ymgynghorwyr a benodwyd i ddadansoddi'r ymgynghoriad o'r un sefydliad a fu'n gyfrifol am y Gwerthusiad Ex Ante ac felly roedd ganddynt ddealltwriaeth fanwl o'r materion a godwyd.

12. Cafwyd cefnogaeth gref i'r cynigion Cronfa Strwythurol yn sgil yr ymgynghoriad, o ran y blaenoriaethau buddsoddi a gafodd eu dethol a phwysigrwydd canolbwyntio adnoddau er mwyn cael effaith drawsnewidiol. Cododd nifer o'r ymatebwyr bryderon ynghylch diffyg Blaenoriaeth ar wahân ar gyfer trechu tlodi ac allgau cymdeithasol. Mae rhaglen ESF wedi cael ei datblygu yn unol â pholisi Llywodraeth Cymru fel y'i hamlinellwyd yn ei Chynllun Gweithredu ar gyfer Trechu Tlodi, sy'n datgan mai'r llwybr gorau allan o dlodi yw drwy gyflogaeth.

13. Felly, mae camau gweithredu i fynd i'r afael â thlodi ac allgau cymdeithasol yn canolbwyntio ar ddileu rhwystrau i gyflogaeth a helpu pobl i gamu ar yr ysgol gyflogaeth. Gyda hyn fel yr egwyddor sylfaenol, aeth WEFO ati i ail-lunio camau gweithredu i gefnogi'r rhai sy'n byw mewn tlodi neu sy'n wynebu risg o dlodi ac allgau cymdeithasol er mwyn iddynt ddod yn rhan o Echel Blaenoriaeth 'Trechu Tlodi drwy Gyflogaeth Gynaliadwy' sy'n helpu'r cyfranogwyr hyn i ddod o hyd i gyflogaeth sicr a chynaliadwy a'i chynnal. Mae'r Echel Blaenoriaeth hon yn ategu'r thema drawsbynciol ar Drechu Tlodi ac Allgáu Cymdeithasol.

14. Sefydlwyd un Pwyllgor Monitro Rhaglenni i Gymru ar gyfer rhaglenni Buddsoddi Ewropeaidd a Strwythurol 2014-2020 ar ffurf gysgodol a chaiff ei fabwysiadu'n ffurfiol ar ôl i'r Comisiwn Ewropeaidd gymeradwyo'r rhaglenni.

15. Bydd y Pwyllgor hwn yn cwmpasu pob un o'r tair cronfa ESI a reolir gan Lywodraeth Cymru (ERDF, ESF, EAFRD) a bydd yn gyfrifol am gymeradwyo meini prawf dethol Cronfeydd Strwythurol, ystyried y cynnydd a wnaed i gyflawni'r amcanion rhaglen cytûn, ac unrhyw ddiwygiadau i'r rhaglenni a chytuno ar y Cynllun Gwerthuso ac unrhyw ddiwygiadau i'r rhaglenni.

16. Mae'r aelodaeth o 27 (a Chadeirydd), sy'n seiliedig ar egwyddorion partneriaeth a llawer o'r arferion gorau a nodir yn y Cod Ymddygiad Ewropeaidd ar Bartneriaeth, yn cynnwys chwe aelod arbenigol a benodwyd drwy broses penodiadau cyhoeddus a 21 o aelodau a enwebwyd ar sail sector. Dewiswyd aelodau o blith y sector preifat, y sector cyhoeddus a'r trydydd sector (gan gynnwys partneriaid economaidd a chymdeithasol, awdurdodau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol; a chynrychiolwyr cymdeithas sifil gan

gynnwys cyrff amgylcheddol a chydaddoldeb). Hefyd, dyluniwyd yr aelodaeth i sicrhau cydbwysedd eang rhwng y rhywiau a dosbarthiad ar draws y ddau ranbarth yng Nghymru a'r dimensiwn trefol/gwledig. Paratoir cylch gorchwyl drafft a chytunir arno yn y cyfarfod cyntaf. Bydd hyn yn cynnwys canllawiau manwl ar sut y gellir ymdrin â gwrthdaro buddiannau posibl.

17. Bu ein partneriaid o blaid sefydlu un Pwyllgor ar sail yr adborth a gafwyd yn ystod yr ymgynghoriad cyhoeddus a bydd yn llywio asesiad mwy cyfannol o effaith ac effeithiolrwydd y cronfeydd o ran cyflawni agenda Ewrop 2020, yn erbyn y Fframwaith Blaenoriaethu Economaidd ac a gefnogir gan well gwybodaeth reoli a monitro.

18. Bydd y Grwpiau Cynghori ar Gyflenwi a Chydymffurfio a Gwerthuso sy'n bodoli eisoes yn parhau i weithredu drwy gydol 2014-2020 er mwyn parhau i roi cyngor ar waith cyflenwi a gweithredu (gan gynnwys cynnwys canllawiau) a threfniadau monitro a gwerthuso. Mae'r grwpiau hyn wedi bodoli drwy gydol cyfnod rhaglenni 2007-13 ac maent yn cynnwys buddiannau rhanddeiliaid eang mewnol Llywodraeth Cymru a buddiannau rhanddeiliaid allanol.

19. Mae'r Grŵp Cyflenwi a Chydymffurfio yn grŵp arbenigol technegol a sefydlwyd gan yr Awdurdod Rheoli (WEFO) fel fforwm i bartneriaid roi adborth ar faterion gweithredol gweithredu a chydymffurfio.

20. Mae gwaith y Grŵp yn llywio gwaith y Pwyllgor, ac mae ganddo gylch gwaith penodol i adolygu 'Adroddiad Cydymffurfio' rheolaidd WEFO cyn ei gyflwyno i'r Pwyllgor. Mae hyn yn cynnwys canlyniadau archwilio a gwallau cyffredin a geir yng ngwaith dilysu rheolwyr. Mae'r grŵp yn helpu'r Pwyllgor i fodloni ei hun ynghylch effeithiolrwydd ac ansawdd gweithredu Rhaglenni Cronfeydd Strwythurol Cymru ym meysydd cyflenwi a chydymffurfio.

21. Rôl Grŵp Cynghori ar Werthuso yw cynnig cyngor a chymorth wrth ddylunio astudiaethau gwerthuso, gan reoli ansawdd yr adroddiadau ymchwil terfynol a sicrhau bod canfyddiadau yn cael eu dosbarthu'n eang. Bydd y grŵp hefyd yn monitro'r broses o weithredu'r Strategaeth Monitro a Gwerthuso ar gyfer rhaglenni Cronfeydd Strwythurol yng Nghymru ar gyfer y cyfnod 2014-2020.

22. Yn ystod cyfnod rhaglen 2007-2013, defnyddiwyd Cymorth Technegol i gefnogi'r gwaith o ymgysylltu â sefydliadau anllywodraethol a gwirfoddol wrth gyflenwi rhaglenni, a meithrin eu gallu. Mae hyn wedi cynnwys darparu cymorth, gwybodaeth, cyngor a chyfleoedd rhwydweithio wedi'u targedu'n benodol at anghenion partneriaid cymdeithasol. Cynigir y bydd gweithgareddau tebyg yn bosibl drwy weithgareddau Cymorth Technegol o fewn rhaglen ERDF fel y disgrifiwyd yn Adran 2.B. Bydd y rhain yn cynnwys;

- Rheoli - datblygu ymhellach swyddogaethau a systemau'r Awdurdod Rheoli er mwyn cyflenwi rhaglenni cynaliadwy integredig a rhoi cyngor ac arweiniad arbenigol i fuddiolwyr
- Partneriaeth a Rhwydweithio - hwyluso gwaith ymgysylltu a gweithio mewn partneriaeth effeithiol â rhanddeiliaid wrth gefnogi'r broses o roi rhaglenni ar waith
- Monitro - sefydlu a chefnogi un Pwyllgor Monitro'r Rhaglenni ar gyfer Cronfeydd ESI

- Ymchwil a Gwerthuso - parhau i ddarparu gwybodaeth seiliedig ar dystiolaeth o ansawdd er mwyn helpu i gyflenwi rhaglenni
- Gwybodaeth a Chyhoeddusrwydd - tynnu sylw at y gwerth a ychwanegir gan yr UE yn gweithio mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru a'i phartneriaid.
- Archwilio a Rheoli - cyflenwi rhaglenni effeithiol a rhai sy'n cydymffurfio yng Nghymru

23. Ni fwriedir trosglwyddo unrhyw ran o'r cyfrifoldeb am reoli'r Rhaglen Weithredol i Gyrff Cyfryngol, er enghraifft drwy ddefnyddio Grantiau Cyffredinol neu Fuddsoddiadau Tiriogaethol Integredig a defnyddio'r darpariaethau a nodir yn erthygl 123(7) o Reoliad Darpariaethau Cyffredin (CPR) yr UE 1303/2013. Bydd Cyrff Cyfryngol, gan ddefnyddio'r darpariaethau a nodir yn erthygl 123(6) o'r CPR, yn cael eu dynodi i gyflawni tasgau dirprwyedig penodol mewn perthynas â rheoli rhai cynlluniau cymorth. Bydd tasgau dirprwyedig yn cynnwys, o leiaf, ddethol prosiectau (buddiolwyr), rhoi dogfennau i fuddiolwyr sy'n nodi'r amodau o ran cymorth a gweinyddu cymorth gwladwriaethol y cynllun. Mae'r Cyrff Cyfryngol a ddewisir i reoli'r cynlluniau cymorth yn debygol o fod yn adrannau Llywodraeth Leol.

[1]

<http://wefo.wales.gov.uk/programmes/post2013/milestones/120515reflectionsexercise/?lang=cy>

[2] <http://www.assemblywales.org/bus-home/bus-chamber-fourth-assembly-rop.htm?act=dis&id=233432&ds=5%2F2012#dat4>

[3] http://wales.gov.uk/consultations/businessandconomy/130114walesandtheeu/?lang=en&utm_source=130114&utm_medium=wefoweb&utm_campaign=consultation_cy

[4] <http://wefo.wales.gov.uk/news/latest/130115consultation/?lang=cy>

7.2.2 Grantiau cyffredinol (ar gyfer yr ESF, lle y bo'n briodol)

7.2.3 Dyrannu swm ar gyfer meithrin gallu (ar gyfer yr ESF, lle y bo'n briodol)

8. CYDGYSYLLTU RHWNG Y CRONFEYDD, EAFRD, EMFF AC OFFERYNNAU ARIANNU ERAILL YR UNDEB A RHAI CENEDLAETHOL, AC Â BANC BUDDSODDI EWROP

Y systemau er mwyn sicrhau cydgysylltu rhwng y Cronfeydd, Cronfa Amaethyddol Ewrop ar gyfer Datblygu Gwledig (EAFRD), Cronfa'r Môr a Physgodfeydd Ewrop (EMFF) ac offerynnau ariannu eraill yr Undeb a rhai cenedlaethol, ac â Banc Buddsoddi Ewrop, gan ystyried y darpariaethau perthnasol a osodwyd yn y Fframwaith Strategol Cyffredin.

1. Mae pob un o'r rhaglenni ESI yng Nghymru wedi cael eu cynllunio i ategu ei gilydd. Mae dwy raglen ERDF Cymru yn rhannu dadansoddiad a strwythur cyffredin, sy'n cydnabod yr heriau cyffredin ledled Cymru.

2. Bydd y broses o ddethol prosiectau a meini prawf blaenoriaethu yn profi sut mae pob prosiect wedi ystyried ffynonellau eraill o gyllid sydd ar gael a'u cysylltiadau â hwy. Caiff prosiectau eu hannog yn benodol lle y gallant gyfrannu at flaenoriaethau ERDF ac offerynnau ariannol ehangach yr UE ar yr un pryd (e.e. Horizon 2020 neu LIFE).

3. Mae'r adran hon yn nodi'r cysylltiadau â chronfeydd ESI a chronfeydd eraill yr UE yn yr UE a'r DU yn ôl Echel Blaenoriaeth, heb geisio ailadrodd y systemau cydgysylltu na'r cysylltiadau â strategaethau micro-ranbarthol a nodir yn y Cytundeb Partneriaeth.

Ymchwil ac Arloesi

4. Mae Ymchwil ac Arloesi yn ddwy elfen o'r "triongl gwybodaeth". Addysg yw'r drydedd elfen. Gall buddsoddiadau ESF o dan Echel Blaenoriaeth Sgiliau ar gyfer Twf gynyddu'r cyflenwad o unigolion sydd â'r sgiliau arbenigol sydd eu hangen i helpu i feithrin gallu mewn sefydliadau ymchwil, gan gynyddu'r lefelau o arloesi mewn busnesau yng Nghymru. Eir ati i gydgysylltu'r gweithgareddau hyn yn agos iawn, gyda'r potensial i ystyried arian ategol; yn enwedig lle y gellir cyfuno Ymchwil, Arloesi a Sgiliau.

5. O dan raglen EAFRD mae cyfle i sicrhau bod gweithgarwch yn ategu ei gilydd er mwyn hyrwyddo arloesedd a'r sylfaen wybodaeth mewn ardaloedd gwledig, ac yn enwedig drwy fuddsoddiadau o dan faes yr Her Fawr.

6. Disgwylir cysylltiad mawr â rhaglen Horizon 2020 ac arian ymchwil cystadleuol arall, megis Cyngorau Ymchwil y DU, Bwrdd Technoleg a Strategaeth y DU ac arian NESTA y DU. Er enghraifft, mae'r DU yn rhan o rwydwaith Eureka drwy'r Bwrdd Technoleg a Strategaeth, sy'n cynnig llwybr tuag at ddatblygu clystyrau a phartneriaethau rhyngwladol. Mae'r ERDF yn disgwyl buddsoddi mewn ymchwil ac arloesi sylfaenol gyda nod penodol o feithrin gallu er mwyn cynyddu mynediad at y cronfeydd hynny. Bydd y dimensiwn rhyngwladol clir a geisir drwy feithrin gallu yn gofyn am roi mwy o ystyriaeth i fentrau ledled yr UE, megis yr Ardal Ymchwil Ewropeaidd a gwaith y Cyngor Ymchwil Ewropeaidd. Bydd ERDF hefyd yn cael ei defnyddio ymhellach i lawr er mwyn sicrhau ymelwa ar ganlyniadau'r ymchwil honno a bod y buddiannau yn cael eu gwireddu yn ardal y rhaglen, gan gynnwys y potensial i fasnacheiddio ymchwil Ewropeaidd (e.e. o Horizon 2020) yng Nghymru.

7. Dylai synergeddau â Horizon 2020 hefyd ystyried cysylltiadau â phartneriaethau cyhoeddus-preifat (Mentrau Cyd-raglennu, ERA-NET, mentrau Erthygl 185), partneriaethau cyhoeddus-preifat (mentrau Erthygl 187) a chamau gweithredu o dan Ran IV o Horizon 2020 sy'n ymwneud â Lledaenu Rhagoriaeth ac Ehangu Cyfranogiad, lle y

gallai Gorllewin Cymru a'r Cymoedd ddarparu partneriaid uwch posibl ym mhob cam Ehangu Cyfranogiad.

8. Mae gan yr UE a'r DU nifer fawr o offerynnau ariannol sy'n ceisio ymateb i heriau sy'n ymwneud â'r newid i economi carbon isel. Bydd Horizon 2020 yn gysylltiad allweddol, a dylid hefyd ystyried arian arddangos Cronfa Newydd-ddyfodiad 300. Efallai y bydd cyfleoedd hefyd i gefnogi'r broses o gyflwyno dulliau sy'n cael eu dilysu o dan raglen LIFE, lle maent yn cyflawni amcanion rhaglen ERDF, er enghraifft wrth arddangos eco-arloesi neu fabwysiadu technolegau arloesol. Gall ERDF gefnogi nifer o gamau gweithredu sy'n ategu'r rhaglenni eraill hyn gan yr UE (e.e. LIFE) lle maent hefyd yn cyflawni amcanion y Rhaglen Weithredol hon.

9. Er bod hyn yn awgrymu ffin rhwng y cronfeydd, caiff y posibilrwydd o gydariannu ei ystyried ar sail achos unigol (dylai prosiect gyflawni amcanion ERDF a gofynion y gronfa gystadleuol arall). Ni fydd prosiectau ERDF yn cymryd lle cronfeydd ymchwil cystadleuol eraill. Bydd prosiectau yn cael eu herio er mwyn sicrhau eu bod yn cymryd rhan mewn ceisiadau cystadleuol eraill (e.e. Horizon 2020 neu gronfeydd ymchwil domestig) os mai dyna'r ffynhonnell fwyaf priodol o arian. Bydd cydleoeli uned Horizon 2020 Awdurdod Rheoli ERDF, ynghyd â'r defnydd o gyngor arbenigol (mewnol ac allanol) er mwyn llywio'r broses o ddethol prosiectau, yn helpu i sicrhau cydgysylltu agos rhwng y cronfeydd hyn.

10. Bydd modd hefyd ategu Camau Gweithredu Marie Curie a chaiff cynigion ERDF cysylltiedig eu hystyried ar sail achos unigol. Bydd cysylltiad mwy uniongyrchol rhwng llawer o'r cysylltiadau ag ERASMUS a mentrau eraill sy'n ymwneud â phobl ac ymyriadau ESF; serch hynny caiff y rhain eu cydgysylltu â buddsoddiadau ymchwil, datblygu ac arloesi ERDF. Mae hyn yn cynnig y posibilrwydd o gyfuno cyllid ERDF, ESF a'r UE (H2020, ERASMUS, Marie Curie) ar nodau cyffredin. Ni fwriedir unrhyw gamau gweithredu penodol gan yr Awdurdod Rheoli i sbarduno neu dargedu'r cysylltiadau hyn, ond lle y nodir cysylltiadau gofynnir am gydgysylltu a chyngor arbenigol gan yr Adran sy'n cydgysylltu gwybodaeth am gamau gweithredu Marie Curie ac ERASMUS yng Nghymru.

11. Disgwylir i bob rhaglen Cydweithredu Tiriogaethol Ewropeaidd y mae Cymru yn cymryd rhan ynddi gynnwys buddsoddiadau ymchwil, datblygu ac arloesi. Dylai prosiectau ERDF sy'n ceisio cymorth sylfaenol gynnwys dimensiwn rhyngwladol clir, fel ffordd hanfodol o sicrhau bod gweithgarwch trawswladol yn cael ei brif ffrydio'n wirioneddol ac yn mynd i'r afael ag un o'r prif rwystrau sy'n atal sefydliadau ymchwil yng Nghymru rhag cael gafael ar arian ymchwil cystadleuol (sef diffyg rhwydweithiau a phartneriaid rhyngwladol). Mae hwn yn gyfle i ystyried cysylltiadau posibl â rhaglenni ETC perthnasol; lle y gobeithir y bydd modd cefnogi cysylltiadau rhwng sefydliadau ymchwil, ymchwilwyr, rhwydweithiau a chlystyrau llwyddiannus.

12. Efallai y bydd cyllid gan Fanc Buddsoddi Ewrop fel rhan o brosiectau a ariennir o dan ERDF yn bosibl pe bai cynigion buddsoddi sylweddol yn dod i'r amlwg ar gyfer seilwaith ymchwil. Mae darparu cyfalaf risg ar gyfer BBaChau arloesol yn debygol o fod yn rhan o Offeryn Ariannol y gellir gofyn am gyllid Banc Buddsoddi Ewrop ar ei gyfer hefyd. Dylai hefyd ystyried defnyddio cronfeydd ESI ar gyfer seilweithiau ymchwil ESFRI lle y bo'n briodol.

Cystadleurwydd BBaChau

13. Bydd buddsoddiadau ESF i uwchsgilio'r gweithlu, mynd i'r afael â bylchau mewn sgiliau a helpu unigolion i fod yn barod i weithio (gan gynnwys mynd i'r afael â rhwystrau i weithio) yn cefnogi cystadleurwydd a chynhyrchiant BBaChau. Bydd cymorth ar gyfer sgiliau entrepreneuriaeth hefyd yn ategu'r amcan o dan ERDF sy'n ymwneud â chynyddu nifer y busnesau newydd. Bydd ymgais i sicrhau bod gwasanaethau cynghori i fusnesau a gweithgarwch dechrau busnesau newydd yn ategu ei gilydd o dan raglenni EAFRD ac EMFF er mwyn sicrhau bod gwasanaethau yn cael eu cyflwyno'n effeithlon a bod y gwasanaethau cymorth a ariennir drwy ERDF ar gael i fusnesau yn y sector ffermio a'r sector pysgodfeydd.

14. Dylai cymorth i fusnesau newydd sy'n targedu sectorau twf allweddol hefyd ystyried y potensial i gysoni â Start-Up Europe ar gyfer BBaChau TGCh, a gyflwynir fel rhan o Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop Ewrop 2020.

15. Y prif gyswllt â ffynonellau eraill o gyllid fydd wrth ddarparu mynediad at gyllid, lle mae nifer o gynlluniau yn ceisio lleddfu'r pwysau ar BBaChau sy'n datblygu; er enghraifft, COSME ar lefel yr UE, neu nifer o gronfeydd benthyg a chyfalaf menter penodol a ariennir gan yr EIF.

16. Mae Llywodraeth y DU wedi ceisio annog sefydliadau ariannol i fuddsoddi mewn BBaChau, er enghraifft drwy'r cynllun Cyllid i'w Fenthycu a'r Gwarant Cyllid Menter. Mae Llywodraeth y DU hefyd yn buddsoddi ochr yn ochr â'r sector preifat mewn cronfeydd masnachol ac mae hefyd yn datblygu cynigion ar gyfer Banc Busnes, i ddarparu cyllid ar gyfer BBaChau. Erys cyfalafwyr menter ac angylion busnes yn ffynonellau allweddol o gyllid hefyd, ond maent yn tueddu i fod wedi'u lleoli yn Neddwrain Lloegr.

17. Bydd ymgais i gydgysylltu mynediad at gyllid drwy'r trefniadau presennol ar gyfer cymorth i BBaChau (e.e. y Siop un Stop ar gyfer Cyngor Busnes). Bydd darpariaeth drwy'r ERDF yn destun asesiad o fethiant y farchnad, gan gynnwys ystyried ffynonellau eraill o gyllid.

18. Ceir cysylltiadau hefyd â Rhaglen Cyflogaeth ac Arloesi Cymdeithasol yr Undeb Ewropeaidd gyda mesurau wedi'u hanelu at entrepreneuriaeth, creu busnesau a darpariaeth wedi'i theilwra ar gyfer mentrau cymdeithasol; er enghraifft, gallai'r ERDF, ochr yn ochr â'r ESF, gefnogi cyflwyno datblygiadau arloesol llwyddiannus ar raddfa fwy yn gyson ag amcanion ERDF neu ESF.

19. Mae'r rhaglenni ETC y mae Cymru yn cymryd rhan ynddynt hefyd yn debygol o gynnwys elfennau sy'n ymwneud â Chystadleurwydd BBaChau. Caiff cysylltiadau eu hannog rhwng y rhaglenni, yn enwedig lle y gallai ERDF gefnogi'r broses o gyflwyno neu dreialu cymorth arloesol a nodwyd drwy ETC. Disgwylir i weithgarwch trawswladol prif ffrwd fod yn is yn yr Echel Blaenoriaeth hon, ond mae cyfleoedd i hyrwyddo cyfleoedd twf (er enghraifft, wrth geisio dod yn rhan o farchnadoedd newydd).

20. Gellir ceisio cyllid gan Fanc Buddsoddi Ewrop er mwyn cefnogi Offeryn Ariannol sy'n rhoi mynediad at gyllid i BBaChau.

Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni

21. Bydd cyfleoedd i gysylltu â'r EAFRD a'r EFF yn cael eu ceisio o dan yr Echel Blaenoriaeth hon; er enghraifft, drwy nodi cyfleoedd ar gyfer cymorth ategol i ynni

adnewyddadwy ar raddfa fach rhwng yr EAFRD a'r ERDF (e.e. EAFRD ar gyfer ymgysylltu cymunedol, microgynhyrchu a threialu; yna ERDF ar gyfer cyflwyno cynlluniau ar raddfa fwy ar lefel cymuned gyfan).

22.Bydd cymorth i ddatblygu sgiliau a nodi unrhyw fylchau y gellid eu hariannu drwy brosiectau ESF hefyd yn gyswllt pwysig; naill ai drwy sicrhau hyblygrwydd mewn darpariaeth brif ffrwd o dan yr ESF i gefnogi'r sector ynni, neu drwy gymorth penodol ar gyfer sgiliau sy'n cael ei arwain gan y galw.

23.Ar lefel y DU, mae'r cyllid sydd ar gael yn cynnwys y Banc Buddsoddi Gwyrdd, nifer o gronfeydd gan yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd, a chronfeydd penodol drwy'r Bwrdd Technoleg a Strategaeth. Mae amrywiaeth o ddeddfwriaeth a chymhellion, gan gynnwys y Fargen Werdd a Thariffau Cyflenwi Trydan, yn gwneud y dirwedd gyllido hyd yn oed yn fwy cymhleth.

24.Bydd asesiad o'r ffordd y mae unrhyw brosiect a gynigir yn cydweddu i gyd-destun ffynonellau eraill o gyllid yn hanfodol er mwyn dangos gwerth ychwanegol a bydd yn rhan o'r broses dethol ac asesu. Caiff cyngor arbenigol ei geisio lle mae methiant y farchnad neu gyfle penodol yn aneglur. Gall hwn fod ar ffurf cyngor mewnol (neu gysoni â pholisi ac offerynnau'r Llywodraeth) a chyngor allanol (asesiad technegol).

25.Gellir ceisio cyllid o dan EIB os yw'r asesiad ex-ante o Offerynnau Ariannol yn nodi cyfle i ddefnyddio cyllid ad-daladwy (e.e. Cronfa Datblygu Trefol sy'n cefnogi effeithlonrwydd ynni fel elfen).

Cysylltedd

26.Mae buddsoddiadau mewn trafndiaeth a chysylltedd yn chwarae rôl galluogi allweddol yn yr economi ac felly mae'n bwysig bod buddsoddiadau eraill yn cael eu cydgysylltu er mwyn ceisio'r effaith fwyaf bosibl. Mae cryn le i gydgyssylltu â'r mesurau sgiliau a chyflogaeth o dan y rhaglen ESF yn hyn o beth, gan sicrhau y gall trigolion fanteisio ar gyfleoedd newydd a ddaw o ganlyniad i'r buddsoddiad mewn seilwaith (gan gynnwys unrhyw fewnfuddsoddi).

27.Yr offeryn cysylltiedig allweddol ar lefel yr UE yw'r cyfleuster Cysylltu Ewrop. Caiff hwn ei ystyried fel yr opsiwn cyntaf ar gyfer buddsoddiadau mawr mewn seilwaith o bwys Ewropeaidd. Mae'r materion y mae'r ERDF yn ymdrin â hwy yn canolbwyntio ar fwy o gapasiti lleol a chyfyngiadau ar wasanaethau; yn benodol, cysylltedd trafndiaeth gynaliadwy rhwng marchnadoedd llafur a chanolfannau trefol a chyflogaeth allweddol. Dylai'r naill faes buddsoddi a'r llall (Cysylltu Ewrop ac ERDF) atgyfnerthu ei gilydd.

28.Bwriedir gwneud rhai buddsoddiadau sylweddol mewn seilwaith trafndiaeth yng Nghymru yn ystod cyfnod y rhaglen, er enghraifft trydaneiddio'r llinell reilffordd rhwng Llundain ac Abertawe. Bydd ERDF yn ceisio ychwanegu gwerth at y buddsoddiadau arfaethedig hynny drwy geisio sicrhau y gellir cael yr effaith fwyaf bosibl drwy fuddsoddiadau sy'n ategu ei gilydd e.e. sicrhau y caiff cysylltedd lleol ei wella er mwyn gallu manteisio ar y buddiannau posibl sy'n deillio o fuddsoddiadau mawr (nad ydynt yn rhai ERDF).

29.Mae'r effaith lleol a rhanbarthol a geisir o fuddsoddiadau yn yr Echel Blaenoriaeth hon yn cyfyngu ar gyfleoedd ar gyfer cydweithredu rhyngwladol, ond dylai unrhyw feysydd o arfer gorau neu arloesi gael eu hystyried wrth lunio'r cynllun,

30. Mae pwysigrwydd buddsoddiadau mewn seilwaith i economi Cymru, ynghyd â'r diffyg adnoddau i'w cefnogi, wedi peri i Lywodraeth Cymru ystyried nifer o ddulliau cyllid arloesol er mwyn cefnogi'r buddsoddiadau hanfodol hynny. Lle y ceir cyfleoedd, caiff cyllid EIB ei geisio er mwyn cyd-fuddsoddi mewn gwelliannau i seilwaith yn ardal y rhaglen.

9. AMODOLDEBAU EX-ANTE

9.1 Amodoldebau ex-ante

Gwybodaeth am yr asesiad o gymhwysedd amodoldebau ex-ante ac a ydynt wedi cael eu bodloni (dewisol).

Tabl 24: Amodoldebau Ex-Ante cymwys ac asesu a ydynt wedi cael eu bodloni

Amodoldeb Ex-ante	Echelau Blaenoriaeth y mae'r amodoldeb yn gymwys iddynt	Amodoldeb ex- ante wedi'i fodloni (Do / Naddo / Yn rhannol)
T.01.1 - Ymchwil ac arloesi Bodolaeth strategaeth arbenigo craff genedlaethol neu ranbarthol yn unol â'r Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol, i ddenu gwariant preifat ar ymchwil ac arloesi, sy'n cydymffurfio â nodweddion systemau ymchwil a datblygu cenedlaethol neu ranbarthol sy'n perfformio'n dda.	1 - Ymchwil ac Arloesi	Do
T.01.2 - Seilwaith Ymchwil ac Arloesi. Bodolaeth cynllun amlflwydd ar gyfer cyllidebu a blaenoriaethau buddsoddiadau.	1 - Ymchwil ac Arloesi	Do
T.02.1 - Twf digidol: Fframwaith polisi strategol ar gyfer twf digidol er mwyn ysgogi gwasanaethau preifat a chyhoeddus fforddiadwy, rhwyngweithredol o ansawdd da a hwylusir gan TGCh a chynyddu nifer y dinasyddion, gan gynnwys grwpiau sy'n agored i niwed, busnesau a gweinyddiaethau cyhoeddus, gan gynnwys mentrau trawsffiniol, sy'n eu defnyddio.	2 - Cystadleurwydd BBaChau	Do
T.02.2 - Seilwaith Rhwydwaith y Genhedlaeth Nesaf (NGN): Bodolaeth Cynlluniau NGN cenedlaethol neu ranbarthol sy'n ystyried camau gweithredu rhanbarthol i gyrraedd targedau'r Undeb o ran mynediad cyflym iawn i'r rhwyngwyd, gan ganolbwyntio ar feysydd lle mae'r farchnad yn methu er mwyn darparu seilwaith agored am gost fforddiadwy ac o ansawdd yn unol â rheolau cystadleuaeth a chymorth gwladwriaethol yr Undeb, a darparu gwasanaethau hygyrch i grwpiau sy'n agored i niwed.	4 - Cysylltedd	Do
T.03.1 - Cymerwyd camau penodol i ategu'r broses o hyrwyddo entrepreneuriaeth gan ystyried y Ddeddf Busnesau Bach.	2 - Cystadleurwydd BBaChau	Do
T.04.1 - Cymerwyd camau i hyrwyddo gwelliannau costeffeithiol i effeithlonrwydd ynni defnydd terfynol a buddsoddiad costeffeithiol mewn effeithlonrwydd ynni wrth adeiladu neu adnewyddu adeiladau.	3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni	Do
T.04.3 - Cymerwyd camau i hyrwyddo'r gwaith o gynhyrchu a dosbarthu ffynonellau o ynni adnewyddadwy.	3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni	Do
G.1 - Bodolaeth adnoddau gweinyddol i weithredu a chymhwyso cyfraith a pholisi gwrthwahaniaethu'r Undeb ym maes Cronfeydd ESI.	1 - Ymchwil ac Arloesi 2 - Cystadleurwydd BBaChau 3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni 4 - Cysylltedd	Do
G.2 - Bodolaeth adnoddau gweinyddol i weithredu a chymhwyso cyfraith a pholisi cydraddoldeb rhywiol yr Undeb ym maes Cronfeydd ESI.	1 - Ymchwil ac Arloesi	Do

Amodoldeb Ex-ante	Echelau Blaenoriaeth y mae'r amodoldeb yn gymwys iddynt	Amodoldeb ex- ante wedi'i fodloni (Do / Naddo / Yn rhannol)
	2 - Cystadleurwydd BBaChau 3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni 4 - Cysylltedd	
G.3 - Bodolaeth adnoddau gweinyddol ar gyfer gweithredu a chymhwyso Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar hawliau pobl ag anableddau ym maes Cronfeydd ESI yn unol â Phenderfyniad y Cyngor 2010/48/EC.	1 - Ymchwil ac Arloesi 2 - Cystadleurwydd BBaChau 3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni 4 - Cysylltedd	Do
G.4 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso cyfraith caffael cyhoeddus yr Undeb yn effeithiol ym maes Cronfeydd ESI.	1 - Ymchwil ac Arloesi 2 - Cystadleurwydd BBaChau 3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni 4 - Cysylltedd	Do
G.5 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso rheolau cymorth gwladwriaethol yr Undeb yn effeithiol ym maes Cronfeydd ESI.	1 - Ymchwil ac Arloesi 2 - Cystadleurwydd BBaChau 3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni 4 - Cysylltedd	Do
G.6 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso deddfwriaeth amgylcheddol yr Undeb ynglŷn ag AEA a AAS yn effeithiol.	1 - Ymchwil ac Arloesi 2 - Cystadleurwydd BBaChau 3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni 4 - Cysylltedd	Do
G.7 - Bodolaeth sail ystadegol sy'n angenrheidiol i gynnal gwerthusiadau er mwyn asesu effeithiolrwydd ac effaith y rhaglenni. Bodolaeth system dangosyddion canlyniadau sy'n angenrheidiol i ddethol camau gweithredu, sy'n cyfrannu at y canlyniadau a ddymunir yn y ffordd fwyaf effeithiol, er mwyn monitro cynnydd tuag at ganlyniadau a chynnal gwerthusiad effaith.	1 - Ymchwil ac Arloesi 2 - Cystadleurwydd BBaChau 3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni 4 - Cysylltedd	Do

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
T.01.1 - Ymchwil ac arloesi Bodolaeth strategaeth arbenigo craff genedlaethol neu ranbarthol yn unol â'r Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol, i ddenu gwariant preifat ar ymchwil ac arloesi, sy'n cydymffurfio â nodweddion systemau ymchwil a datblygu cenedlaethol neu ranbarthol sy'n perfformio'n dda.	1 - Strategaeth arbenigo craff genedlaethol neu ranbarthol ar waith	Do	Arloesi Cymru http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/innovation/innovation-strategy-wales/?lang=cy a Gwyddoniaeth i Gymru http://wales.gov.uk/docs/det/publications/120306scienceen.pdf	Mae gwybodaeth ychwanegol wedi cael ei darparu fel rhan o'r gyfres o "ddogfennau'r Aelod-wladwriaeth" wrth gyflwyno'r Rhaglen Weithredol er mwyn rhoi rhagor o dystiolaeth ategol yn unol â chais gwasanaethau'r Comisiwn.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
T.01.1 - Ymchwil ac arloesi Bodolaeth strategaeth arbenigo craff genedlaethol neu ranbarthol yn unol â'r Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol, i ddenu gwariant preifat ar ymchwil ac arloesi, sy'n cydymffurfio â nodweddion systemau ymchwil a datblygu cenedlaethol neu ranbarthol sy'n perfformio'n dda.	2 mae'n seiliedig ar SWOT neu ddadansoddiad tebyg er mwyn canolbwyntio adnoddau ar gyfres gyfyngedig o flaenoriaethau ymchwil ac arloesi;	Do	Arloesi Cymru http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/innovation/innovation-strategy-wales/?lang=cy a Gwyddoniaeth i Gymru http://wales.gov.uk/docs/det/publications/120306scienceen.pdf	

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
T.01.1 - Ymchwil ac arloesi Bodolaeth strategaeth arbenigo craff genedlaethol neu ranbarthol yn unol â'r Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol, i ddenu gwariant preifat ar ymchwil ac arloesi, sy'n cydymffurfio â nodweddion systemau ymchwil a datblygu cenedlaethol neu ranbarthol sy'n perfformio'n dda.	3 - mae'n amlinellu mesurau i ysgogi buddsoddiad preifat mewn ymchwil, technoleg a datblygu;	Do	Arloesi Cymru http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/innovation/innovation-strategy-wales/?lang=cy a Gwyddoniaeth i Gymru http://wales.gov.uk/docs/det/publications/120306scienceen.pdf	

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
T.01.1 - Ymchwil ac arloesi Bodolaeth strategaeth arbenigo craff genedlaethol neu ranbarthol yn unol â'r Rhaglen Ddiwygio Genedlaethol, i ddenu gwariant preifat ar ymchwil ac arloesi, sy'n cydymffurfio â nodweddion systemau ymchwil a datblygu cenedlaethol neu ranbarthol sy'n perfformio'n dda.	4 - mae'n cynnwys system fonitro.	Do	Arloesi Cymru http://wales.gov.uk/topics/businessandconomy/innovation/innovation-strategy-wales/?lang=cy a Gwyddoniaeth i Gymru http://wales.gov.uk/docs/det/publications/120306scienceen.pdf	Mae'r system fonitro ar gyfer Gwyddoniaeth i Gymru yn sefydledig ac mae'n cynnwys Cyngor Cyngori arbenigol ac adroddiadau rheolaidd yn erbyn Cynllun Cyflenwi. Mae hyn yn cwmpasu ymrwymadau penodol, gwaith monitro yn erbyn metrigau allweddol a dangosyddion ystadegol, a gwerthusiadau ac asesiadau parhaus o arbenigeddau sy'n bodoli eisoes ac sy'n datblygu (darganfyddiadau entrepreneuriaidd). Mae hyn yn cynnwys arloesi mewn busnesau. Mae'r system fonitro ategol ar gyfer Arloesi Cymru hefyd yn cynnwys Cyngor Cyngori arbenigol. Caiff y strategaeth hon ei monitro mewn cydweithrediad agos â Gwyddoniaeth i Gymru, o ystyried bod y strategaethau

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
				wedi'u cynllunio i gydweithio. Mae'r Cyngor Cyngori ar Arloesi yn cynnwys aelodau cyffredin â'r Cyngor Gwyddoniaeth ac mae hefyd yn monitro ac yn cyflwyno adroddiadau yn erbyn ei Gynllun Gyflenwi ei hun. Mae mesurau ychwanegol i wella ymhellach natur ategol y system fonitro hon ar gyfer monitro'r broses o roi strategaeth arbenigo craff Cymru ar waith yn cael eu datblygu a byddant ar gael yn 2015.
T.01.1 - Ymchwil ac arloesi Bodolaeth strategaeth arbenigo craff genedlaethol neu ranbarthol yn unol â'r Rhaglen Ddiwygio	5 - Mae fframwaith sy'n amlinellu'r adnoddau cyllidebol sydd ar gael ar gyfer ymchwil ac arloesi wedi cael ei fabwysiadu.	Do	Arloesi Cymru http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/innovation/innovation-strategy-wales/?lang=cy a Gwyddoniaeth i Gymru http://wales.gov.uk/docs/det/publications/120306scienceen.pdf	Mae gwybodaeth ychwanegol wedi cael ei darparu fel rhan o'r gyfres o "ddogfennau'r Aelod-wladwriaeth" wrth gyflwyno'r Rhaglen Weithredol er mwyn rhoi rhagor o dystiolaeth ategol yn unol â chais gwasanaethau'r Comisiwn.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
Genedlaethol, i ddenu gwariant preifat ar ymchwil ac arloesi, sy'n cydymffurfio â nodweddion systemau ymchwil a datblygu cenedlaethol neu ranbarthol sy'n perfformio'n dda.				
T.01.2 - Seilwaith Ymchwil ac Arloesi. Bodolaeth cynllun amlflwydd ar gyfer cyllidebu a blaenoriaethau buddsoddiadau.	1 - Mae cynllun amlflwydd dangosol ar gyfer cyllidebu a blaenoriaethu buddsoddiadau sy'n gysylltiedig â blaenoriaethau'r Undeb a, lle y bo'n briodol, y Fforwm	Do	Cyngor Ymchwil y DU: Buddsoddi mewn twf: Seilwaith Cyfalaf ar gyfer yr 21ain Ganrif: http://www.rcuk.ac.uk/research/infrastructure/lfr/ Cynllun Seilwaith Cenedlaethol y DU: (https://www.gov.uk/government/publications/national-infrastructure-plan-2013)	Mae Llywodraeth Cymru yn dyrannu cyllid yn flynyddol yn ogystal â dyrannu cyllidebau'n ddangosol ar gyfer y flwyddyn ariannol ddilynol. Mae gwybodaeth ychwanegol wedi cael ei darparu fel rhan o'r gyfres o "ddogfennau'r Aelod-wladwriaeth" wrth gyflwyno'r Rhaglen

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
	Strategaeth Ewropeaidd ar Seilweithiau Ymchwil (ESFRI) wedi cael ei fabwysiadu.			Weithredol er mwyn rhoi rhagor o dystiolaeth ategol yn unol â chais gwasanaethau'r Comisiwn.
T.02.1 - Twf digidol: Fframwaith polisi strategol ar gyfer twf digidol er mwyn ysgogi gwasanaethau preifat a chyhoeddus fforddiadwy, rhyngweithredo l o ansawdd da a hwylusir gan TGCh a chynyddu nifer y dinasyddion, gan gynnwys grwpiau sy'n agored i niwed,	1 - Mae fframwaith polisi strategol ar gyfer twf digidol, er enghraifft o fewn y strategaeth arbenigo craff genedlaethol neu ranbarthol, ar waith sy'n cynnwys:	Do	Cymru http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/digitalwales/?lang=cy Cymru http://wales.gov.uk/docs/det/publications/101208digitalwalescy.pdf Ddigidol: Cynllun http://wales.gov.uk/docs/det/publications/110427deliveryplan.pdf	Ddigidol Cyflawni Ddigidol Cymru Cyflawni Mae gwybodaeth ychwanegol wedi cael ei darparu fel rhan o'r gyfres o "ddogfennau'r Aelod-wladwriaeth" wrth gyflwyno'r Rhaglen Weithredol er mwyn rhoi rhagor o dystiolaeth ategol yn unol â chais gwasanaethau'r Comisiwn.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
busnesau a gweinyddiaethau cyhoeddus, gan gynnwys mentrau trawsffiniol, sy'n eu defnyddio.				
T.02.1 - Twf digidol: Fframwaith polisi strategol ar gyfer twf digidol er mwyn ysgogi gwasanaethau preifat a chyhoeddus fforddiadwy, rhyngweithredo l o ansawdd da a hwylusir gan TGCh a chynyddu nifer y dinasyddion, gan gynnwys grwpiau sy'n	2 - cyllidebu a blaenoriaethu camau gweithredu drwy SWOT neu ddadansoddiad tebyg sy'n gyson â Bwrdd Sgorio'r Agenda Ddigidol ar gyfer Ewrop;	Do	Cymru http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/digitalwales/?lang=cy Cymru http://wales.gov.uk/docs/det/publications/101208digitalwalescy.pdf Ddigidol: Cynllun http://wales.gov.uk/docs/det/publications/110427deliveryplan.pdf	Ddigidol Cyflawni Ddigidol Cymru Cyflawni Mae gwybodaeth ychwanegol wedi cael ei darparu fel rhan o'r gyfres o "ddogfennau'r Aelod-wladwriaeth" wrth gyflwyno'r Rhaglen Weithredol er mwyn rhoi rhagor o dystiolaeth ategol yn unol â chais gwasanaethau'r Comisiwn.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
agored i niwed, busnesau a gweinyddiaethau cyhoeddus, gan gynnwys mentrau trawsffiniol, sy'n eu defnyddio.				
T.02.1 - Twf digidol: Fframwaith polisi strategol ar gyfer twf digidol er mwyn ysgogi gwasanaethau preifat a chyhoeddus fforddiadwy, rhyngweithredo l o ansawdd da a hwylusir gan TGCh a chynnyddu nifer y dinasyddion, gan gynnwys	3 - dylai dadansoddiad o gydbwysu cymorth ar gyfer galw a chyflenwad TGCh fod wedi'i gynnal;	Do	Cymru http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/digitalwales/?lang=cy Cymru http://wales.gov.uk/docs/det/publications/101208digitalwalescy.pdf Ddigidol: Cynllun http://wales.gov.uk/docs/det/publications/110427deliveryplan.pdf	Ddigidol Cyflawni Ddigidol Cymru Cyflawni

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
grwpiau sy'n agored i niwed, busnesau a gweinyddiaethau cyhoeddus, gan gynnwys mentrau trawsffiniol, sy'n eu defnyddio.				
T.02.1 - Twf digidol: Fframwaith polisi strategol ar gyfer twf digidol er mwyn ysgogi gwasanaethau preifat a chyhoeddus fforddiadwy, rhyngweithredo l o ansawdd da a hwylusir gan TGCh a chynyddu nifer y dinasyddion,	4 - dangosyddion i fesur cynnydd ymyriadau mewn meysydd megis llythrennedd digidol, e-gynhwysiant, e-hygrychedd, a chynnydd e-iechyd o fewn terfynau Erthygl 168 o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb	Do	Cymru http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/digitalwales/?lang=cy Cymru http://wales.gov.uk/docs/det/publications/101208digitalwalescy.pdf Ddigidol: Cynllun http://wales.gov.uk/docs/det/publications/110427deliveryplan.pdf	Ddigidol Cyflawni Ddigidol Cymru Cyflawni

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
gan gynnwys grwpiau sy'n agored i niwed, busnesau a gweinyddiaethau cyhoeddus, gan gynnwys mentrau trawsffiniol, sy'n eu defnyddio.	Ewropeaidd, sy'n gyson â strategaethau sectoraidd perthnasol presennol yr Undeb neu strategaethau cenedlaethol neu ranbarthol, lle y bo'n briodol.			
T.02.1 - Twf digidol: Fframwaith polisi strategol ar gyfer twf digidol er mwyn ysgogi gwasanaethau preifat a chyhoeddus fforddiadwy, rhyngweithredol o ansawdd da a hwylusir gan TGCh a	5 - asesiad o anghenion er mwyn atgyfnerthu meithrin gallu ym maes TGCh.	Do	Cymru http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/digitalwales/?lang=cy Cymru http://wales.gov.uk/docs/det/publications/101208digitalwalescy.pdf Ddigidol: Cynllun http://wales.gov.uk/docs/det/publications/110427deliveryplan.pdf	Ddigidol Cyflawni Ddigidol Cymru Cyflawni

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
chynyddu nifer y dinasyddion, gan gynnwys grwpiau sy'n agored i niwed, busnesau a gweinyddiaethau cyhoeddus, gan gynnwys mentrau trawsffiniol, sy'n eu defnyddio.				
T.02.2 - Seilwaith Rhwydwaith y Genhedlaeth Nesaf (NGN): Bodolaeth Cynlluniau NGN cenedlaethol neu ranbarthol sy'n ystyried camau gweithredu rhanbarthol i	1 - Mae Cynllun NGN cenedlaethol neu ranbarthol ar waith sy'n cynnwys:	Do	Cymru Ddigidol http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/digitalwales/?lang=cy	: Mae Adran 7 o <i>Cyflawni Cymru Ddigidol</i> yn amlinellu cynlluniau i sicrhau gwell seilwaith digidol yng Nghymru. Mae'r defnydd o rwydweithiau sy'n cyflawni yn erbyn targedau Cymru Ddigidol (30Mb yr eiliad a 100Mb yr eiliad neu uwch) yn cael ei fonitro fel rhan o'r broses o roi strategaeth Cymru

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
gyrraedd targedau'r Undeb o ran mynediad cyflym iawn i'r rhynggrwyd, gan ganolbwyntio ar feysydd lle mae'r farchnad yn methu er mwyn darparu seilwaith agored am gost fforddiadwy ac o ansawdd yn unol â rheolau cystadleuaeth a chymorth gwladwriaethol yr Undeb, a darparu gwasanaethau hygyrch i grwpiau sy'n agored i niwed.				Ddigidol ar waith, a bydd yn parhau i gael ei fonitro.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
T.02.2 - Seilwaith Rhwydwaith y Genhedlaeth Nesaf (NGN): Bodolaeth Cynlluniau NGN cenedlaethol neu ranbarthol sy'n ystyried camau gweithredu rhanbarthol i gyrraedd targedau'r Undeb o ran mynediad cyflym iawn i'r rhyngwrwyd, gan ganolbwyntio ar feysydd lle mae'r farchnad yn methu er mwyn darparu seilwaith agored am gost	2 - cynllun o fuddsoddiadau mewn seilwaith sy'n seiliedig ar ddadansoddiad economaidd sy'n ystyried seilweithiau a buddsoddiadau arfaethedig preifat a chyhoeddus;	Do	Cymru Ddigidol : http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/digitalwales/?lang=cy Buddsoddi yn Seilwaith Cymru http://wales.gov.uk/funding/wiipindex/?lang=cy Cynllun (WIIP).	

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
fforddiadwy ac o ansawdd yn unol â rheolau cystadleuaeth a chymorth gwladwriaethol yr Undeb, a darparu gwasanaethau hygrych i grwpiau sy'n agored i niwed.				
T.02.2 - Seilwaith Rhwydwaith y Genhedlaeth Nesaf (NGN): Bodolaeth Cynlluniau NGN cenedlaethol neu ranbarthol sy'n ystyried camau gweithredu rhanbarthol i gyrraedd	3 - modelau buddsoddi cynaliadwy sy'n gwella cystadleurwydd ac yn rhoi mynediad at seilwaith a gwasanaethau agored, fforddiadwy ac o ansawdd sydd wedi'u diogelu at y dyfodol;	Do	Cymru Ddigidol : http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/digitalwales/?lang=cy Buddsoddi yn Seilwaith Cymru http://wales.gov.uk/funding/wiipindex/?lang=cy	Cynllun (WIIP).

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
targedau'r Undeb o ran mynediad cyflym iawn i'r rhynggrwyd, gan ganolbwyntio ar feysydd lle mae'r farchnad yn methu er mwyn darparu seilwaith agored am gost fforddiadwy ac o ansawdd yn unol â rheolau cystadleuaeth a chymorth gwladwriaethol yr Undeb, a darparu gwasanaethau hygrych i grwpiau sy'n agored i niwed.				

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
T.02.2 - Seilwaith Rhwydwaith y Genhedlaeth Nesaf (NGN): Bodolaeth Cynlluniau NGN cenedlaethol neu ranbarthol sy'n ystyried camau gweithredu rhanbarthol i gyrraedd targedau'r Undeb o ran mynediad cyflym iawn i'r rhyngwrdd, gan ganolbwyntio ar feysydd lle mae'r farchnad yn methu er mwyn darparu seilwaith agored am gost	4 - mesurau i ysgogi buddsoddiad preifat.	Do	Cymru http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/digitalwales/?lang=cy Buddsoddi yn Seilwaith Cymru http://wales.gov.uk/funding/wiipindex/wiipfull2012/?lang=cy	Ddigidol Cynllun (WIIP).

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
fforddiadwy ac o ansawdd yn unol â rheolau cystadleuaeth a chymorth gwladwriaethol yr Undeb, a darparu gwasanaethau hygrych i grwpiau sy'n agored i niwed.				
T.03.1 - Cymerwyd camau penodol i ategu'r broses o hyrwyddo entrepreneuriaeth gan ystyried y Ddeddf Busnesau Bach.	1 - Mae'r camau gweithredu penodol fel a ganlyn: mae mesurau wedi cael eu rhoi ar waith gyda'r nod o leihau'r amser a'r gost sydd ynghlwm wrth sefydlu busnes, gan ystyried targedau'r	Do	The Plan for Growth Llywodraeth y DU (2011): https://www.gov.uk/government/uploads/.../2011budget_growth.pdf Reducing Regulation made simple Llywodraeth y DU (2010)	Mae'r ddau gyhoeddiad yn amlinellu sut mae Llywodraeth y DU yn cyflawni ymrwymadau Cytundeb y Glymblaid sy'n ymwneud â lleihau'r baich rheoleiddiol ar fusnesau bach.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
	Ddeddf Busnesau Bach;			
T.03.1 - Cymerwyd camau penodol i ategu'r broses o hyrwyddo entrepreneuriaeth gan ystyried y Ddeddf Busnesau Bach.	2 - Mae'r camau gweithredu penodol fel a ganlyn: mae mesurau wedi cael eu rhoi ar waith gyda'r nod o leihau'r amser sydd ei angen i gael trwyddedau a chaniatadau i ymgymryd â gweithgarwch busnes a'i gyflawni, gan ystyried targedau'r Ddeddf Busnesau Bach;	Do	The Plan for Growth Llywodraeth y DU (2011): https://www.gov.uk/government/uploads/.../2011budget_growth.pdf Reducing Regulation made simple Llywodraeth y DU (2010)	Mae'r ddau gyhoeddiad yn amlinellu sut mae Llywodraeth y DU yn cyflawni ymrwymadau Cytundeb y Glymblaid sy'n ymwneud â lleihau'r baich rheoleiddiol ar fusnesau bach.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
T.03.1 - Cymerwyd camau penodol i ategu'r broses o hyrwyddo entrepreneuriaeth gan ystyried y Ddeddf Busnesau Bach.	3 - Mae'r camau gweithredu penodol fel a ganlyn: mae system ar waith i fonitro'r ffordd y caiff mesurau'r Ddeddf Busnesau Bach eu gweithredu ac asesu'r effaith ar BBaChau.	Do	The Plan for Growth Llywodraeth y DU (2011): https://www.gov.uk/government/uploads/.../2011budget_growth.pdf Reducing Regulation made simple Llywodraeth y DU (2010)	Mae'r ddau gyhoeddiad yn amlinellu sut mae Llywodraeth y DU yn cyflawni ymrwymadau Cytundeb y Glymblaid sy'n ymwneud â lleihau'r baich rheoleiddiol ar fusnesau bach.
T.04.1 - Cymerwyd camau i hyrwyddo gwelliannau costeffeithiol i effeithlonrwydd ynni defnydd terfynol a buddsoddiad costeffeithiol mewn	1 - Y camau gweithredu yw: mesurau i sicrhau bod gofynion sylfaenol ar waith mewn cysylltiad â pherfformiad ynni adeiladau sy'n gyson ag Erthygl 3,	Do	Tystysgrifau Perfformiad Ynni ar gyfer eiddo masnachol Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd Y Cynllun Cenedlaethol ar gyfer Effeithlonrwydd ac Arbedion Ynn	Mae Tystysgrifau Perfformiad Ynni yn ofynnol yng Nghymru pan gaiff adeilad ei osod ar rent, ei werthu neu ei adnewyddu.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
effeithlonrwyd d ynni wrth adeiladu neu adnewyddu adeiladau.	Erthygl 4 ac Erthygl 5 o Gyfarwyddeb 2010/31/EU Senedd Ewrop a'r Cyngor;			
T.04.1 - Cymerwyd camau i hyrwyddo gwelliannau costeffeithiol i effeithlonrwyd d ynni defnydd terfynol a buddsoddiad costeffeithiol mewn effeithlonrwyd d ynni wrth adeiladu neu adnewyddu adeiladau.	2 - Y camau gweithredu yw: mesurau sydd eu hangen i sefydlu system i ardystio perfformiad ynni adeiladau sy'n gyson ag Erthygl 11 o Gyfarwyddeb 2010/31/EU;	Do	Tystysgrifau Perfformiad Ynni ar gyfer eiddo masnachol Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd Y Cynllun Cenedlaethol ar gyfer Effeithlonrwydd ac Arbedion Ynni	Mae Tystysgrifau Perfformiad Ynni yn ofynnol yng Nghymru pan gaiff adeilad ei osod ar rent, ei werthu neu ei adnewyddu.
T.04.1 - Cymerwyd camau i hyrwyddo	3 - Y camau gweithredu yw: mesurau i sicrhau gwaith	Do	Tystysgrifau Perfformiad Ynni ar gyfer eiddo masnachol Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd Y Cynllun Cenedlaethol ar gyfer Effeithlonrwydd ac Arbedion Ynni	Mae Tystysgrifau Perfformiad yn ofynnol yng Nghymru pan gaiff adeilad ei osod ar rent, ei werthu neu ei adnewyddu.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
gwelliannau costeffeithiol i effeithlonrwyd d ynni defnydd terfynol a buddsoddiad costeffeithiol mewn effeithlonrwyd d ynni wrth adeiladu neu adnewyddu adeiladau.	cynllunio strategol ar effeithlonrwyd d ynni, yn gyson ag Erthygl 3 o Gyfarwyddeb 2010/31/EU Senedd Ewrop a'r Cyngor;			
T.04.1 - Cymerwyd camau i hyrwyddo gwelliannau costeffeithiol i effeithlonrwyd d ynni defnydd terfynol a buddsoddiad costeffeithiol mewn effeithlonrwyd d ynni wrth	4 - Y camau gweithredu yw: mesurau sy'n gyson ag Erthygl 13 o Gyfarwyddeb 2006/32/EC o Senedd Ewrop a'r Cyngor ar wasanaethau effeithlonrwyd d defnydd terfynol ynni ac ynni er mwyn	Do	Tystysgrifau Perfformiad Ynni ar gyfer eiddo masnachol Strategaeth Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd Y Cynllun Cenedlaethol ar gyfer Effeithlonrwydd ac Arbedion Ynni	Mae Tystysgrifau Perfformiad Ynni yn ofynnol yng Nghymru pan gaiff adeilad ei osod ar rent, ei werthu neu ei adnewyddu.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
adeiladu neu adnewyddu adeiladau.	sicrhau bod mesuryddion unigol yn cael eu darparu i gwsmeriaid terfynol i'r graddau y mae hynny'n bosibl yn dechnegol, yn rhesymol yn ariannol ac yn gymesur o ran yr arbedion ynni posibl.			
T.04.3 - Cymerwyd camau i hyrwyddo'r gwaith o gynhyrchu a dosbarthu ffynonellau o ynni adnewyddadwy.	1 - Mae cynlluniau cymorth tryloyw, blaenoriaeth o ran mynediad at y grid neu fynediad gwarantedig a blaenoriaeth o ran dosbarthu, yn ogystal â rheolau safonau	Do	Ynni Cymru: chwyldro carbon isel (2012) Grŵp Cyflawni Strategol Ynni Cymru http://wales.gov.uk/topics/environmentcountryside/energy/difference/energy-wales-delivery-group/?lang=cy Cynllun Gweithredu Bio-Ynni i Gymru http://wales.gov.uk/topics/environmentcountryside/energy/renewable/bioenergy/bioenergyaction/?lang=cy	Mae "Chwyldro carbon isel" – datganiad polisi ynni Llywodraeth Cymru yn amlinellu agenda Llywodraeth Cymru o ran effeithlonrwydd ynni, newid i gynhyrchu adnewyddadwy a chreu swyddi carbon isel.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
	sy'n ymwneud ag ysgwyddo a rhannu costau addasiadau technegol sydd wedi cael eu gwneud yn gyhoeddus ar waith sy'n gyson ag Erthygl 14(1), Erthygl 16(2) ac 16(3) o Gyfarwydddeb 2009/28/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor.			
T.04.3 Cymerwyd camau hyrwyddo'r gwaith gynhyrchu dosbarthu ffynonellau ynni	- i o a o	2 - Mae Aelod- wladwriaeth wedi mabwysiadu cynllun gweithredu ynni adnewyddadwy cenedlaethol sy'n gyson ag	Do Ynni Cymru: chwyldro carbon isel (2012) Grŵp Cyflawni Strategol Ynni Cymru http://wales.gov.uk/topics/environmentcountryside/energy/difference/energy-wales-delivery-group/?lang=cy Cynllun Gweithredu Bio-Ynni i Gymru http://wales.gov.uk/topics/environmentcountryside/energy/renewable/bioenergy/bioenergyaction/?lang=cy	Mae "Chwyldro carbon isel" – datganiad polisi ynni Llywodraeth Cymru yn amlinellu agenda Llywodraeth Cymru o ran effeithlonrwydd ynni, newid i gynhyrchu adnewyddadwy a chreu swyddi carbon isel.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
adnewyddadwy .	Erthygl 4 o Gyfarwydddeb 2009/28/EC.			
G.1 - Bodolaeth adnoddau gweinyddol i weithredu a chymhwyso cyfraith a pholisi gwrthwahaniae thu'r Undeb ym maes Cronfeydd ESI.	1 - Trefniadau yn unol â fframwaith sefydliadol a chymhwyso Aelod Wladwriaethau ar gyfer cynnwys cyrff sy'n gyfrifol am hyrwyddo triniaeth gyfartal pawb drwy gydol y gwaith o baratoi a gweithredu rhaglenni, gan gynnwys darparu cyngor ar gydraddoldeb o fewn gweithgaredd	Do	Dyletswyddau Penodol Cymru (Dyletswyddau Statudol Cymru 2011): http://wales.gov.uk/topics/equality/inclusivepolicy/impactassessments/eqact/?lang=cy cy Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 www.legislation.gov.uk/wsi/2011/1064/made Deddf yr Iaith Gymraeg (1993): http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1993/38/contents Datganiad Ysgrifenedig http://wales.gov.uk/about/cabinet/cabinetstatements/2011/equalityact/?lang=cy	Cynhaliwyd Asesiad llawn o'r Effaith ar Gydraddoldeb ar yr holl weithgarwch sy'n gysylltiedig â chronfeydd ESI yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010 a Dyletswydd benodol Cymru. Ymhlith y gwaith o ddatblygu tystiolaeth ar gyfer yr AEG roedd gweithdai i ymgynghori'n ffurfiol â rhanddeiliaid. Mae'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn chwarae rhan lawn yn y broses a bydd yn rhoi 'barn ffurfiol' ar y camau gweithredu y mae'r Awdurdod Rheoli wedi eu cymryd i sicrhau triniaeth gyfartal, gan gynnwys prif ffrydio rhywedd a gwrthwahaniaethu yn y rhaglenni.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
	u sy'n ymwneud â chronfa ESI.			Mae gan Lywodraeth Cymru Dîm Cydraddoldeb penodol sy'n gweithio ar integreiddio cydraddoldeb a phrif ffrydio rhywedd gan gefnogi rhanddeiliad â diddordeb i: A) gweithio o fewn y fframwaith deddfwriaethol. B) symud y tu hwnt i gydymffurfiaeth a sefydlu arfer da. Mae gan Lywodraeth Cymru weithdrefnau monitro ar waith ar gyfer grwpiau â nodweddion gwarchodedig.
G.1 - Bodolaeth adnoddau gweinyddol i weithredu a chymhwyso cyfraith a pholisi gwrthwahanïaeth	2 - Trefniadau ar gyfer hyfforddi staff yr awdurdodau sy'n rhan o'r broses o reoli Cronfeydd ESI ym meysydd	Do	Dyletswyddau Penodol Cymru (Dyletswyddau Statudol Cymru 2011): http://wales.gov.uk/topics/equality/inclusivepolicy/impactassessments/eqact/?lang=cy Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 – http://www.legislation.gov.uk/wsi/2011/1064/made Deddf yr Iaith Gymraeg (1993): http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1993/38/contents Datganiad	Mae tîm Themâu Trawsbynciol WEFO yn rhoi arweiniad a hyfforddiant ar gyfle cyfartal, datblygu cynaliadwy a threchu tlodi ac allgáu cymdeithasol i staff mewnol a buddiolwyr. Mae pob aelod o staff Llywodraeth

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
thu'r Undeb ym maes Cronfeydd ESI.	cyfraith a pholisi gwrthwahaniae thu'r Undeb.		Ysgrifenedig: http://wales.gov.uk/about/cabinet/cabinetstatements/2011/equalityact/?lang=cy	Cymru yn cael hyfforddiant gorfodol ar Gydraddoldeb a Gwrthwahaniaethu a hyfforddiant llawn
G.2 - Bodolaeth adnoddau gweinyddol i weithredu a chymhwyso cyfraith a pholisi cydraddoldeb rhywiol yr Undeb ym maes Cronfeydd ESI.	1 - Trefniadau yn unol â fframwaith sefydliadol a chfyfreithiol Aelod Wladwriaethau ar gyfer cynnwys cyrff sy'n gyfrifol am gydraddoldeb rhywiol drwy gydol y broses o baratoi a gweithredu rhaglenni, gan gynnwys rhoi cyngor ar gydraddoldeb rhywiol o fewn gweithgareddau u sy'n	Do	Dyletswyddau Penodol Cymru (Dyletswyddau Statudol Cymru 2011): Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 - http://www.legislation.gov.uk/wsi/2011/1064/made Datganiad Ysgrifenedig: http://wales.gov.uk/about/cabinet/cabinetstatements/2011/equalityact/?lang=cy	Cynhaliwyd Asesiad llawn o'r Effaith ar Gydraddoldeb ar yr holl weithgarwch sy'n gysylltiedig â chronfeydd ESI yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010 a Dyletswydd benodol Cymru. Ymhlith y gwaith o ddatblygu tystiolaeth ar gyfer yr AEG roedd gweithdai i ymgyngori'n ffurfiol â rhanddeiliaid. Mae'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn chwarae rhan lawn yn y broses a bydd yn rhoi 'barn ffurfiol' ar y camau gweithredu y mae'r Awdurdod Rheoli wedi eu cymryd i sicrhau triniaeth gyfartal, gan gynnwys prif ffrydio rhywedd a gwrthwahaniaethu yn y rhaglenni.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
	ymwneud â chronfa ESI.			Mae gan Lywodraeth Cymru Dîm Cydraddoldeb penodol sy'n gweithio ar integreiddio cydraddoldeb a phrif ffrydio rhywedd gan gefnogi rhanddeiliad â diddordeb i: A) gweithio o fewn y fframwaith deddfwriaethol. B) symud y tu hwnt i gydymffurfiaeth a sefydlu arfer da.
G.2 - Bodolaeth adnoddau gweinyddol i weithredu a chymhwyso cyfraith a pholisi cydraddoldeb rhywiol yr Undeb ym maes Cronfeydd ESI.	2 - Trefniadau ar gyfer hyfforddi staff yr awdurdodau sy'n rhan o'r broses o reoli Cronfeydd ESI ym meysydd cyfraith a pholisi cydraddoldeb rhywiol yr Undeb yn ogystal â phrif	Do	Dyletswyddau Penodol Cymru (Dyletswyddau Statudol Cymru 2011): Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 - http://www.legislation.gov.uk/wsi/2011/1064/made Datganiad Ysgrifenedig: http://wales.gov.uk/about/cabinet/cabinetstatements/2011/equalityact/?lang=cy	Mae tîm Themâu Trawsbynciol WEFO yn rhoi arweiniad a hyfforddiant ar gyfle cyfartal, datblygu cynaliadwy a threchgu tlodi ac allgáu cymdeithasol i staff mewnol a buddiolwyr. Mae pob aelod o staff Llywodraeth Cymru yn cael hyfforddiant gorfodol ar Gydraddoldeb a Gwrthwahaniaethu a hyfforddiant llawn

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
	ffrydio'r rhywiau.			
G.3 - Bodolaeth adnoddau gweinyddol ar gyfer gweithredu a chymhwyso Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar hawliau pobl ag anableddau ym maes Cronfeydd ESI yn unol â Phenderfyniad y Cyngor 2010/48/EC.	1 - Trefniadau yn unol â fframwaith sefydliadol a chyfreithiol Aelod Wladwriaethau ar gyfer ymgynggori â chyrff sy'n gyfrifol am ddiogelu hawliau pobl ag anableddau a'u cynnwys, neu sefydliadau cynrychioliadol pobl ag anableddau a rhanddeiliaid perthnasol eraill drwy gydol y broses	Do	Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau: http://wales.gov.uk/topics/equality/unccs/?lang= Mae Llywodraeth Cymru yn gyfrifol am goladu a chyflwyno cyfraniadau i'w cynnwys yn adroddiadau'r DU i bob un o Gonfensiynau a Chyfamodau'r Cenhedloedd Unedig (CU) Dyletswyddau Penodol Cymru (Dyletswyddau Statudol Cymru 2011): Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 - http://www.legislation.gov.uk/wsi/2011/1064/made	Cynhaliwyd Asesiad llawn o'r Effaith ar Gydraddoldeb ar yr holl weithgarwch sy'n gysylltiedig â chronfeydd ESI yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010 a Dyletswydd benodol Cymru. Ymhlith y gwaith o ddatblygu tystiolaeth ar gyfer yr AEG roedd gweithdai i ymgynggori'n ffurfiol â rhanddeiliaid a oedd yn gyfrifol am ddiogelu hawliau pobl anabl Mae'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn chwarae rhan lawn yn y broses a bydd yn rhoi 'barn ffurfiol' ar y camau gweithredu y mae'r Awdurdod Rheoli wedi eu cymryd i sicrhau triniaeth

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
	o baratoi a gweithredu rhaglenni.			gyfartal, gan gynnwys cymhwyso Confensiwn y CU ar Hawliau Pobl Anabl at y rhaglenni.
G.3 - Bodolaeth adnoddau gweinyddol ar gyfer gweithredu a chymhwyso Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar hawliau pobl ag anableddau ym maes Cronfeydd ESI yn unol â Phenderfyniad y Cyngor 2010/48/EC.	2 - Trefniadau ar gyfer hyfforddi staff yr awdurdodau sy'n gyfrifol am reoli Cronfeydd ESI ym meysydd cyfraith a pholisi anabledd cymwys yr UE a chyfraith a pholisi anabledd cenedlaethol, gan gynnwys hygyrchedd a chymhwyso Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar	Do	Dyletswyddau Penodol Cymru (Dyletswyddau Statudol Cymru 2011): Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 - http://www.legislation.gov.uk/wsi/2011/1064/made Datganiad Ysgrifenedig: http://wales.gov.uk/about/cabinet/cabinetstatements/2011/equalityact/?lang=cy	Mae gan Lywodraeth Cymru Dîm Cydraddoldeb penodol sy'n gweithio ar integreiddio cydraddoldeb gan gefnogi rhanddeiliaid â diddordeb i: A) gweithio o fewn y fframwaith deddfwriaethol. B) symud y tu hwnt i gydymffurfiaeth a sefydlu arfer da

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
	Hawliau Pobl ag Anableddau yn ymarferol fel y'i hadlewyrchir yn neddfwriaeth yr UE a deddfwriaeth genedlaethol, fel y bo'n briodol.			
G.3 - Bodolaeth adnoddau gweinyddol ar gyfer gweithredu a chymhwyso Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar hawliau pobl ag anableddau ym maes Cronfeydd ESI yn unol â Phenderfyniad	3 - Trefniadau i sicrhau bod y broses o weithredu Erthygl 9 o Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau mewn perthynas â Chronfeydd ESI yn cael ei monitro drwy	Do	Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau: http://wales.gov.uk/topics/equality/unccs/?lang= Mae Llywodraeth Cymru yn gyfrifol am goladu a chyflwyno cyfraniadau i'w cynnwys yn adroddiadau'r DU i bob un o Gonfensiynau a Chyfamodau'r Cenhedloedd Unedig (CU)	Mae gan Lywodraeth Cymru weithdrefnau monitro ar waith ar gyfer grwpiau â nodweddion gwarchodedig a'r broses o weithredu Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
y Cyngor 2010/48/EC.	gydol y broses o baratoi a gweithredu'r rhaglenni.			
G.4 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso cyfraith caffael cyhoeddus yr Undeb yn effeithiol ym maes Cronfeydd ESI.	1 - Trefniadau ar gyfer cymhwyso rheolau caffael cyhoeddus yr UE yn effeithiol drwy ddulliau priodol.	Do	Cafodd Cyfarwyddebau'r UE eu trosi gan y Deyrnas Unedig yn 2006 (Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2006) ac mae Llywodraeth y DU wedi ymrwymo i drosi rheolau caffael cyhoeddus newydd y cytunwyd arnynt gan Senedd Ewrop ym mis Ionawr 2014 yn gynnar.	Mae cymorth ac arweiniad ar ddehongli a chymhwyso deddfwriaeth a pholisi caffael ar gael i fuddiolwyr y sector cyhoeddus (awdurdodau contractio/endidau contractio) drwy fynediad uniongyrchol i Gwerth Cymru. Gall yr Awdurdod Rheoli hefyd ddefnyddio arbenigedd Gwerth Cymru er mwyn helpu i ddehongli deddfwriaeth a deall gofynion cyfarwyddebau'r CE. Mae'r cyngor hwn yn ymestyn i gyngor caffael cyhoeddus yn ogystal â chontractau cyhoeddus.
G.4 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso cyfraith caffael	2 - Trefniadau sy'n sicrhau gweithdrefnau tryloyw ar gyfer	Do	Mae uned gaffael ganolog Llywodraeth Cymru yn gyfrifol am roi cyngor ac arweiniad ar y polisi caffael i sefydliadau sector cyhoeddus Cymru, yn ogystal â gwasanaethau caffael corfforaethol i adrannau mewnol Llywodraeth Cymru fel WEFO.	Yn unol â'r ymrwymïadau a nodwyd yng nghyhoeddiad Llywodraeth Cymru 'Agor Drysau: y Siarter ar gyfer Busnesau Bach a Chanolig',

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
cyhoeddus yr Undeb yn effeithiol ym maes Cronfeydd ESI.	dyfarnu contractau.			dylai'r holl ofynion dros £25,000 (ond islaw trothwy cymwys Cyfnodolyn Swyddogol yr Undeb Ewropeaidd), yn ogystal â'r gofynion hynny nad ydynt yn llwyr ddarostyngedig i ddarpariaethau Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2006, fod ar wefan (www.gwerthwchigymru.llyw.cymru) sy'n hygyrch ledled yr UE.
G.4 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso cyfraith caffael cyhoeddus yr Undeb yn effeithiol ym maes Cronfeydd ESI.	3 - Trefniadau ar gyfer hyfforddi staff sy'n gyfrifol am weithredu cronfeydd ESI a rhoi gwybodaeth iddynt.	Do	Mae uned gaffael ganolog Llywodraeth Cymru yn gyfrifol am roi cyngor ac arweiniad ar y polisi caffael i sefydliadau sector cyhoeddus Cymru, yn ogystal â gwasanaethau caffael corfforaethol i adrannau mewnol Llywodraeth Cymru fel WEFO.	Mae Llywodraeth Cymru wedi lansio pecyn cymorth caffael ar y we ar gyfer gwaith caffael sy'n cydymffurfio â chymorth (Canllaw Cynllunio Caffael http://prp.wales.gov.uk/).
G.4 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso	4 - Trefniadau i sicrhau adnoddau gweinyddol ar	Do	Mae uned gaffael ganolog Llywodraeth Cymru yn gyfrifol am roi cyngor ac arweiniad ar y polisi caffael i sefydliadau sector cyhoeddus Cymru, yn ogystal â	Gall yr Awdurdod Rheoli hefyd ddefnyddio arbenigedd Gwerth Cymru er mwyn helpu i ddehongli deddfwriaeth a

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
cyfraith caffael cyhoeddus yr Undeb yn effeithiol ym maes Cronfeydd ESI.	gyfer gweithredu a chymhwyso rheolau caffael cyhoeddus yr Undeb.		gwasanaethau caffael corfforaethol i adrannau mewnol Llywodraeth Cymru fel WEFO.	deall gofynion cyfarwyddbau'r CE. Mae'r cyngor hwn yn ymestyn i gyngor caffael cyhoeddus yn ogystal â chontractau cyhoeddus.
G.5 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso rheolau cymorth gwladwriaethol yr Undeb yn effeithiol ym maes Cronfeydd ESI.	1 - Trefniadau ar gyfer cymhwyso rheolau cymorth gwladwriaethol yr Undeb yn effeithiol.	Do	http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/stateaid/?lang=cy	Ymdrinnir â Chymorth Gwladwriaethol ar lefel y DU yn bennaf (gweler CP y DU). Mae'r gwaith a wneir i sicrhau cydymffurfiaeth yng Nghymru fel a ganlyn: Mae pob gweithrediad yn destun dadansoddiad Cymorth Gwladwriaethol fel rhan o'r broses asesu a, lle bo angen, ceisir cyngor angenrheidiol a chraffu pellach gan Uned Cymorth Gwladwriaethol neu Wasanaethau Cyfreithiol Llywodraeth Cymru. Mae hyn yn sicrhau bod penderfyniadau dyrannu cyllid yn cydymffurfio â rheolau Cymorth

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
				Gwladwriaethol a bod yr hysbysiadau/cymeradwyaetha u angenrheidiol gan y Comisiwn ar waith. Cynhelir asesiadau a rhoddir arweiniad i fuddiolwyr ar y rheolau sydd ynghlwm wrth gyfuno. Caiff gweithrediadau sy'n rhedeg cynlluniau de minimis eu hysbysu, drwy'r cytundeb cyllid grant, o'u cyfrifoldebau a chadarnheir bod eu systemau'n cydymffurfio. Hefyd, mae Uned CG yn cydgysylltu'r broses adrodd ariannol ar gyfer cynlluniau esemptiad bloc a hysbysedig. Ceir mesurau cydymffurfio ac adfer sy'n ymwneud ag unrhyw achos o dorri rheolau Cymorth Gwladwriaethol o fewn cytundebau ariannu a chynhelir gwiriadau

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
				cydymffurfio gan dîm Dilysu'r Awdurdod Rheoli.
G.5 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso rheolau cymorth gwladwriaethol yr Undeb yn effeithiol ym maes Cronfeydd ESI.	2 - Trefniadau ar gyfer hyfforddi staff sy'n gyfrifol am weithredu cronfeydd ESI a rhoi gwybodaeth iddynt.	Do	http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/stateaid/?lang=cy	Mae'r Uned Cymorth Gwladwriaethol yn gweithio'n agos gyda thîm hyfforddi WEFO er mwyn nodi gofynion hyfforddiant angenrheidiol ar gyfer pob aelod o staff. Yn ddiweddar, mae wedi cynnal sesiynau codi ymwybyddiaeth ynghylch y rhaglen Foderneiddio a chaiff hyfforddiant Cymorth Gwladwriaethol ei ymgorffori yn y broses sefydlu ar gyfer pob aelod newydd o staff. Diweddarwyd strategaeth hyfforddi fel bod holl staff yr Awdurdod Rheoli a'r Awdurdod Ardystio yn cael hyfforddiant sylfaen/ymwybyddiaeth erbyn diwedd mis Hydref 2014. Ategir hyn gan hyfforddiant

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
				“Rolau a Chyfrifoldebau” mwy manwl a roddir i bob aelod allweddol o'r staff erbyn diwedd 2014 ac i bob aelod arall o'r erbyn canol 2015. Mae'r Uned Cymorth Gwladwriaethol yn mynychu cyfarfodydd rhwydwaith ledled y DU yn rheolaidd ac yn lledaenu gwybodaeth/arweiniad drwy wefan Llywodraeth Cymru ac i WEFO yn briodol. Mae WEFO yn lledaenu gwybodaeth yn eang i randdeiliaid allanol a buddiolwyr, gan gynnwys drwy wefan WEFO. Mae rhagor o arweiniad i staff ar gael drwy fewnrwydydd Llywodraeth Cymru a WEFO.
G.5 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso	3 - Trefniadau i sicrhau adnoddau gweinyddol ar	Do	http://wales.gov.uk/topics/businessandeconomy/stateaid/?lang=cy	Mae gan staff yr Awdurdod Rheoli wybodaeth ymarferol dda am reolau cymorth gwladwriaethol. Cânt eu

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
rheolau cymorth gwladwriaethol yr Undeb yn effeithiol ym maes Cronfeydd ESI.	gyfer gweithredu a chymhwyso rheolau cymorth gwladwriaethol yr Undeb.			cynorthwyo gan Uned Cymorth Gwladwriaethol Llywodraeth Cymru a chyfreithwyr sy'n darparu hyfforddiant a chynghor ar achosion penodol yn ôl yr angen. Cred Llywodraeth Cymru fod ganddi ddigon o adnoddau gweinyddol i gyflawni ei chyfrifoldebau o ran Cymorth Gwladwriaethol. Mae'r Uned Cymorth Gwladwriaethol yn cynnwys tri aelod o staff sydd â mwy na 15 mlynedd o brofiad a gynorthwyir gan dîm o dri chyfreithiwr. Mae sawl adnodd ymarferol ar gael i staff WEFO, yn cynnwys taflen bwrpasol ar asesu cymorth gwladwriaethol, pecyn cymorth cymorth gwladwriaethol a chanllawiau manwl ar y rheolau. Cynhyrchir y rhain gan yr

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
				Uned Cymorth Gwladwriaethol a Gwasanaethau Cyfreithiol ac maent ar gael drwy fewnwyd Llywodraeth Cymru. Yn ogystal, rhoddir canllawiau i fuddiolwyr drwy wefan Llywodraeth Cymru.
G.6 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso deddfwriaeth amgylcheddol yr Undeb ynglŷn ag AEA a AAS yn effeithiol.	1 - Trefniadau ar gyfer cymhwyso Cyfarwydddeb 2011/92/EU Senedd Ewrop a'r Cyngor (AEA) a Chyfarwydddeb 2001/42/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor (AAS).	Do	Rheoleiddio Pennod 1 Darpariaethau Cyffredinol ar y Cronfeydd Senedd Ewrop a'r Cyngor Adran 3 (i) o Lywodraeth Cymru 2006 http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/32/contents Cynllun Datblygu Cynaliadwy Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned http://wales.gov.uk/topics/sustainabledevelopment/publications/one-wales-one-planet/ ?lang=cy Bil Cenedlaethau'r Dyfodol 2014 http://wales.gov.uk/topics/sustainabledevelopment/future-generations-bill/?lang=cy	Mae gan WEFO dîm Themâu Trawsbynciol penodol sy'n rhoi arweiniad a hyfforddiant ar Ddatblygu Cynaliadwy a gweithredu'r AAS. Mae'r canllawiau ar Themâu Trawsbynciol a baratoir gan y tîm yn destun proses rheoli fersiynau a chânt eu diweddarau'n flynyddol, gan gynnwys asesiad ffurfiol o'r themâu ar gyfer gweithrediadau unigol ar gam cynllun busnes. Caiff argymhellion a wneir gan yr AAS eu hymgorffori yn y

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
				canllawiau a'u rhannu â phob rhanddeiliad perthnasol. Mae'r canllawiau ar ffurf ddrafft ar hyn o bryd a byddant ar gael i'w gweld ar-lein ar wefan canllawiau rhaglenni 2014-2020 WEFO.
G.6 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer cymhwyso deddfwriaeth amgylcheddol yr Undeb ynglŷn ag AEA a AAS yn effeithiol.	2 - Trefniadau ar gyfer hyfforddi staff sy'n gyfrifol am weithredu Cyfarwyddebau AEA ac AAS a rhoi gwybodaeth iddynt.	Do	Canllawiau http://wefo.wales.gov.uk/publications/guidance20142020/?lang=cy	Mae rhaglen hyfforddiant ac ymwybyddiaeth lawn wedi cael ei chyflwyno i staff yr Awdurdod Rheoli a'r Awdurdod Ardystio a grwpiau rhanddeiliaid ehangach sy'n cyflwyno rhaglenni Cronfeydd Strwythurol. Bwriedir cynnal rhaglen debyg ar gyfer rhaglen EAFRD yng nghanol 2014. Mae hyn yn ategu'r hyfforddiant gorfodol ar Ddatblygu Cynaliadwy a roddir i bob aelod o staff Llywodraeth Cymru.
G.6 - Bodolaeth trefniadau ar gyfer	3 - Trefniadau i sicrhau bod digon o	Do	Canllawiau http://wefo.wales.gov.uk/publications/guidance20142020/?lang=cy	Ceir tîm arbenigol penodol yn yr Awdurdod Rheoli sy'n sicrhau bod ymrwymadau'r Themâu Trawsbynciol yn cael

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
cymhwyso deddfwriaeth amgylcheddol yr Undeb ynglŷn ag AEA a AAS yn effeithiol.	adnoddau gweinyddol.			eu cyflawni a bod rhaglenni yn cydymffurfio â'r Cyfarwydddebau AEA/AAS. Hefyd, bydd tîm Themâu Trawsbynciol arbenigol yn cael cyngor gan amrywiaeth o arbenigwyr ym maes yr Amgylchedd ac ym maes Cydraddoldeb er mwyn sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei lledaenu mor eang â phosibl a bod cyfleoedd rhwydweithio yn cael eu derbyn.
G.7 - Bodolaeth sail ystadegol sy'n angenrheidiol i gynnal gwerthusiadau er mwyn asesu effeithiolrwydd ac effaith y rhaglenni. Bodolaeth system dangosyddion	1 - Mae trefniadau ar gyfer casglu a chyfuno data ystadegol yn amserol ynghyd â'r elfennau canlynol ar waith: nodi ffynonellau a dulliau o sicrhau dilysu ystadegol.	Do	http://www.wefo.wales.gov.co.uk)	Mae gan Awdurdodau Rheoli ESI yng Nghymru dîm ymchwil, monitro a gwerthuso integredig a phenodol. Mae'r tîm ymchwil, monitro a gwerthuso yn gyfrifol am gadarnhau dilysrwydd ystadegol data ar ddangosyddion a gyflwynir gan fuddiolwyr. Bydd pob un o fuddiolwyr y cronfeydd strwythurol yn

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
canlyniadau sy'n angenrheidiol i ddethol camau gweithredu, sy'n cyfrannu at y canlyniadau a ddymunir yn y ffordd fwyaf effeithiol, er mwyn monitro cynnydd tuag at ganlyniadau a chynnal gwerthusiad effaith.				defnyddio cronfa ddata PPIMS i drosglwyddo data monitro ar eu gweithrediad yn rheolaidd a chaiff hyn ei wneud ar y cyd â'r broses hawlio ariannol. Bwriedir cyflwyno prosesau tebyg ar gyfer y Cynllun Datblygu Gwledig.
G.7 - Bodolaeth sail ystadegol sy'n angenrheidiol i gynnal gwerthusiadau er mwyn asesu effeithiolrwydd ac effaith y rhaglenni. Bodolaeth	2 - Mae trefniadau ar gyfer casglu a chyfuno data ystadegol yn amserol ynghyd â'r elfennau canlynol ar waith: trefniadau ar gyfer cyhoeddi	Do	http://www.wefo.wales.gov.co.uk)	Caiff data cyfunol ar berfformiad prosiect eu cyhoeddi ar y wefan yn rheolaidd.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
system dangosyddion canlyniadau sy'n angenrheidiol i ddethol camau gweithredu, sy'n cyfrannu at y canlyniadau a ddymunir yn y ffordd fwyaf effeithiol, er mwyn monitro cynnydd tuag at ganlyniadau a chynnal gwerthusiad effaith.	data cyfunol a sicrhau eu bod ar gael i'r cyhoedd.			
G.7 - Bodolaeth sail ystadegol sy'n angenrheidiol i gynnal gwerthusiadau er mwyn asesu effeithiolrwydd ac effaith y	3 - System effeithiol o ddangosyddion canlyniadau yn cynnwys: dethol dangosyddion canlyniadau ar gyfer pob	Do	http://www.wefo.wales.gov.co.uk)	Cafodd dangosyddion canlyniadau eu dethol i gyd-weddu'n agos â champau gweithredu pob blaenoriaeth ac fe'u dangosir yn y model rhesymeg ymyrryd a atodir i'r Rhaglenni Gweithredol.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
rhaglenni. Bodolaeth system dangosyddion canlyniadau sy'n angenrheidiol i ddethol camau gweithredu, sy'n cyfrannu at y canlyniadau a ddymunir yn y ffordd fwyaf effeithiol, er mwyn monitro cynnydd tuag at ganlyniadau a chynnal gwerthusiad effaith.	rhaglen gan ddarparu gwybodaeth am yr hyn sy'n cymhell dewis camau gweithredu polisi a ariennir gan y rhaglen.			
G.7 - Bodolaeth sail ystadegol sy'n angenrheidiol i gynnal gwerthusiadau er mwyn asesu	4 - System effeithiol o ddangosyddion canlyniadau yn cynnwys: pen targedau ar gyfer y	Do	http://www.wefo.wales.gov.co.uk)	Pennir targedau ar gyfer dangosyddion yn y Rhaglenni Gweithredol ac fe'u dangosir yn y tablau priodol o fewn y Rhaglenni Gweithredol.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
effeithiolrwydd ac effaith y rhaglenni. Bodolaeth system dangosyddion canlyniadau sy'n angenrheidiol i ddethol camau gweithredu, sy'n cyfrannu at y canlyniadau a ddymunir yn y ffordd fwyaf effeithiol, er mwyn monitro cynnydd tuag at ganlyniadau a chynnal gwerthusiad effaith.	dangosyddion hyn.			
G.7 - Bodolaeth sail ystadegol sy'n angenrheidiol i gynnal	5 - System effeithiol o ddangosyddion canlyniadau yn cynnwys:	Do	http://www.wefo.wales.gov.co.uk)	Mae'r tîm ymchwil, monitro a gwerthuso yn gyfrifol am gadarnhau dilysrwydd ystadegol data ar

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
gwerthusiadau er mwyn asesu effeithiolrwydd ac effaith y rhaglenni. Bodolaeth system dangosyddion canlyniadau sy'n angenrheidiol i ddethol camau gweithredu, sy'n cyfrannu at y canlyniadau a ddymunir yn y ffordd fwyaf effeithiol, er mwyn monitro cynnydd tuag at ganlyniadau a chynnal gwerthusiad effaith.	cysondeb pob dangosydd mewn perthynas â'r rhagofynion canlynol: cadernid a dilysu ystadegol, eglurder dehongli normadol, ymatebolrwydd i bolisi, casglu data yn amserol.			ddangosyddion a gyflwynir gan fuddiolwyr

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
G.7 - Bodolaeth sail ystadegol sy'n angenrheidiol i gynnal gwerthusiadau er mwyn asesu effeithiolrwydd ac effaith y rhaglenni. Bodolaeth system dangosyddion canlyniadau sy'n angenrheidiol i ddethol camau gweithredu, sy'n cyfrannu at y canlyniadau a ddymunir yn y ffordd fwyaf effeithiol, er mwyn monitro cynnydd tuag at ganlyniadau a chynnal	6 - Gweithdrefnau ar waith i sicrhau bod yr holl weithrediadau a ariennir gan y rhaglen yn mabwysiadu system effeithiol o ddangosyddion.	Do	http://www.wefo.wales.gov.co.uk)	Ceir disgrifiad o'r dull sydd ar waith i sicrhau bod y data angenrheidiol ar gael i sicrhau y cynhelir gwerthusiad cadarn (gan gynnwys dadansoddiad ffeithiol) yn y Cynllun Monitro a Gwerthuso.

Amodoldeb Ex-ante	Meini prawf	Meini Praw f wedi' u bodlo ni (Do/ Nadd o)	Cyfeirnod	Esboniadau
gwerthusiad effaith.				

9.2 Disgrifiad o gamau gweithredu i fodloni amodoldebau ex-ante, cyrff cyfrifol ac amserlen

Tabl 25: Camau gweithredu i fodloni amodoldebau ex-ante cyffredinol cymwys

Amodoldeb ex-ante cymwys	Meini prawf heb eu bodloni	Camau gweithredu i'w cymryd	Terfyn amser (dyddiad)	Cyrff cyfrifol
--------------------------	----------------------------	-----------------------------	------------------------	----------------

Tabl 26: Camau gweithredu i fodloni amodoldebau ex-ante cymwys

Amodoldeb ex-ante cymwys	Meini prawf heb eu bodloni	Camau gweithredu i'w cymryd	Terfyn amser (dyddiad)	Cyrff cyfrifol
--------------------------	----------------------------	-----------------------------	------------------------	----------------

10. LLEIHAU BAICH GWEINYDDOL BUDDIOLWYR

Crynodeb o'r asesiad o'r baich gweinyddol ar fuddiolwyr a, lle y bo angen, y camau gweithredu y bwriedir eu cymryd ynghyd ag amserlen ddangosol er mwyn lleihau'r baich gweinyddol.

1. Gwnaed cryn gynnydd i leihau'r baich gweinyddol ar fuddiolwyr o dan raglenni 2007-2013. Mae hyn wedi cynnwys cyflwyno gweithdrefnau newydd o ran cyflwyno system TG PPIMS a arweiniodd at gysoni prosesau ar draws cronfeydd strwythurol ac sy'n galluogi buddiolwyr i fewnbynnu data prosiect yn uniongyrchol drwy borth ar y we. Mae hyn wedi arwain at brosesau cyffredin, gwella'r broses o gyfnewid dogfennaeth ynghyd ag arbedion effeithlonrwydd a phrosesau a thaliadau cyflymach i fuddiolwyr. Sefydlwyd model Swyddog Datblygu Prosiect hefyd o dan raglenni 2007-2013. Mae hyn wedi gweld un swyddog fel y prif gyswllt ar gyfer buddiolwyr drwy gydol y camau gwneud cais, datblygu ac ôl gymeradwyo.

2. Cynhaliwyd arolwg o farn cwsmeriaid gan WEFO yn 2009[1] geisiodd farn noddwyr prosiectau ar weithdrefnau a phrosesau gweinyddol a oedd yn rhan o wneud cais am brosiectau'r UE a'u rheoli. Cafwyd cefnogaeth gyffredinol i arbedion effeithlonrwydd yn deillio o lawer o'r gwelliannau ar-lein a gyflwynwyd ar gyfer cylch ariannu 2007-13 ynghyd â chefnogaeth i'r cysyniad o Swyddog Datblygu Prosiect. Codwyd rhai pryderon ynghylch y fiwrocratiaeth a oedd ynghlwm wrth wneud cais am gyllid (gellid gwneud penderfyniadau ar gam cynharach heb fod angen llenwi cynifer o ffurflenni) a hygyrchedd ac iaith dechnegol peth o'r canllawiau.

3. Mae Llywodraeth Cymru yn adeiladu ar ddatblygiadau blaenorol ac yn ymdrin ag adborth noddwyr prosiectau ar gyfer rhaglenni 2014-2020 drwy achub ar gynifer o gyfleoedd integreiddio a chysoni â phosibl er mwyn helpu i gyflawni a lleihau ymhellach y baich ar fuddiolwyr.

4. Bydd hyn yn cynnwys proses gwneud cais ac asesu symlach, sy'n cynnwys cyfres o byrth a phwyntiau penderfynu ynghylch cymhwysedd prosiectau, ynghyd â gwelliannau pellach i PPIMS. Bydd hyn yn cynnwys porth ar-lein unigol i brosiectau posibl er mwyn iddynt gael gafael ar holl gronfeydd ESI, a fydd yn cyfeirio prosiectau posibl at dîm penodol ac yn hwyluso'r broses o ddethol yr offeryn(nau) ariannu a'r dull cyflawni gorau (tra'n parchu'r gwahaniaethau rhwng cronfeydd).

5. Bydd rheolau cymhwysedd cenedlaethol cronfeydd ESI wedi'u cysoni a chanllawiau ategol cyffredin ar waith ar gyfer pob sefydliad yng Nghymru sy'n cael arian o dan gronfeydd ERDF, ESF ac EAFRD, oni bai bod rheolau cymhwyso wedi cael eu pennu gan ddeddfwriaeth CE sy'n benodol i gronfa. Bydd hyn yn symlach o lawer i fuddiolwyr yng Nghymru ac mae'n adeiladu ar ddarpariaethau cymhwysedd cyffredin y Comisiwn Ewropeaidd yn y Rheoliad Darpariaethau Cyffredin ar gyfer materion fel cadernid, cynhyrchu refeniw, ac opsiynau cost syml. Cytunir ar y rheolau cymhwyso wedi'u cysoni a chânt eu cyhoeddi a byddant ar gael yn hawdd ar wefan WEFO.

6. Hefyd, mae Cymru yn bwriadu annog y defnydd o opsiynau ad-dalu cost syml (cyfandaliadau, cyfraddau safonol, costau uned) drwy sicrhau bod yr holl opsiynau deddfwriaethol ar gael i ddarpar ymgeiswyr, cyhoeddi canllawiau manwl, a rhedeg gweithdai hyfforddi gyda chynrychiolwyr o sectorau allweddol er mwyn deall y rhwystrau sy'n atal eu defnyddio ac ymdrin â hwy. Disgwylir i gostau cyfradd safonol mewn perthynas ag ad-dalu costau anuniongyrchol fod o fudd penodol i fuddiolwyr yng Nghymru. Bydd graddau'r newid tuag at system ad-dalu sy'n canolbwyntio'n fwy ar

ganlyniadau (cyfandaliadau, costau uned) hefyd yn dibynnu ar ddarpariaethau pecyn deddfwriaethol y polisi cydlyniant, addasrwydd cyfraddau safonol y CE, a chanllawiau gweithredu'r Comisiwn. Fodd bynnag, mae hyn yn annhebygol o gynnwys defnyddio Cynlluniau Gweithredu ar y Cyd yr ystyrir nad ydynt yn addas yng Nghymru.

7. Bydd prosiectau yng Nghymru hefyd yn cael budd o lai o waith gweinyddol wrth i Lywodraeth Cymru weithredu mesurau symleiddio'r CE yn llawn, fel cyfnodau cadw dogfennau byrrach, cyfrifiadau cynhyrchu refeniw cyfradd safonol, a diogelu prosiectau rhag dyblygu gweithgarwch archwilio gan yr Awdurdod Archwilio a'r Comisiwn Ewropeaidd yn yr un flwyddyn

[1]

<http://wefo.wales.gov.uk/publications/publications/monitoringevaluation/programmevaluations/customerinsightsurvey2009/?lang=cy>

11. EGWYDDORION LLORWEDDOL

11.1 Datblygu cynaliadwy

Disgrifiad o gamau gweithredu penodol i ystyried gofynion diogelu amgylcheddol, effeithlonrwydd adnoddau, lliniaru newid yn yr hinsawdd ac addasu iddo, cydnerthedd yn achos argyfwng ac atal a rheoli risgiau, wrth ddethol gweithrediadau.

1. Mae'r Bennod ar Gymru yng Nghytundeb Partneriaeth y DU yn rhoi trosolwg o'r ffordd y caiff yr egwyddorion llorweddol eu hyrwyddo ar draws cronfeydd ESI yng Nghymru sy'n cynnwys Thema Drawsbynciol Datblygu Cynaliadwy. Mae hefyd yn amlinellu prif egwyddorion trefniadol ac amcanion cynaliadwyedd Llywodraeth Cymru sy'n sail i weithredu'r Thema Drawsbynciol o fewn y Rhaglenni ESF yng Nghymru. Mae'r Cytundeb Partneriaeth hefyd yn disgrifio'r cynnydd tuag at dargedau cynaliadwyedd amgylcheddol cysylltiedig ac mae rhannau eraill o'r rhaglen hon yn disgrifio rhai o'r camau gweithredu fertigol sy'n cyfrannu atynt (e.e. cymorth ar gyfer ynni adnewyddadwy ac effeithlonrwydd ynni).

2. O ran cynaliadwyedd amgylcheddol, *Cynnal Cymru Fyw* yw dull newydd Llywodraeth Cymru o ymdrin â'r broses o reoli adnoddau naturiol yng Nghymru ac mae'n seiliedig ar y dull ecosystem. Diffinnir ecosystem fel yr holl bethau byw, mewn amgylchedd, gan gynnwys eu rhyngweithio, â'i gilydd a'u hamgylchedd.

3. Bydd y Rhaglen ERDF hon yn cyfrannu at gyflawni'r nodau cynaliadwyedd amgylcheddol fel a ganlyn:

- Hyrwyddo ymchwil ac arloesi ym maes yr Her Fawr sy'n ymwneud â charbon isel, ynni a'r amgylchedd, gan adeiladu ar y buddsoddiadau sylweddol a wnaed yn y maes hwn o dan raglenni 2007-2013
- Datblygu'r sector carbon isel, ynni a'r amgylchedd drwy gyngor a chymorth i fusnesau a chyllid i fusnesau o dan Flaenoriaeth Cystadleurwydd BBaChau
- Hyrwyddo effeithlonrwydd adnoddau, gan gynnwys effeithlonrwydd ynni, drwy ymyriadau o dan Flaenoriaeth Cystadleurwydd BBaChau
- Cynyddu'r potensial i gynhyrchu ynni adnewyddadwy drwy gymorth ar gyfer ymchwil ac arloesi, a galluogi buddsoddiadau mewn seilwaith yn niwydiant ynni'r môr
- Cynyddu nifer y prosiectau ynni adnewyddadwy cymunedol ac ar raddfa fach
- Gwellu effeithlonrwydd ynni cartrefi yng Nghymru, yn enwedig mewn ardaloedd o dlodi tanwydd ac amddifadedd penodol (fel y'u mesurir gan MALIC)
- Hyrwyddo cynlluniau ynni carbon isel ar gyfer ardaloedd trefol a gwledig
- Cefnogi atebion carbon isel a thrafnidiaeth gynaliadwy, gan gynnwys drwy gysylltu unigolion di-waith ac economaidd anweithgar â gwaith a hyfforddiant.

4. Hefyd, cymerir y camau canlynol wrth ddethol a datblygu gweithrediadau o dan y Rhaglen hon er mwyn sicrhau bod gofynion diogelu'r amgylchedd, effeithlonrwydd adnoddau, lliniaru newid yn yr hinsawdd ac addasu iddo, cadernid mewn trychineb a rheoli trychineb yn cael eu hintegreiddio:

- Caiff targedau eu pennu ar lefel Echel Blaenoriaeth gan gynnig ysgogwr pwysig i sicrhau bod prosiectau yn ymdrin ag amcanion themâu trawsbynciol y rhaglen
- Asesu themâu trawsbynciol ar bob cam o ddatblygu prosiect, gan gynnwys asesu yn erbyn cyfraniad tuag at amcanion datblygu cynaliadwy i ddiogelu'r

amgylchedd, effeithlonrwydd adnoddau, lliniaru'r newid yn yr hinsawdd ac addasu iddo, cydnerthedd mewn trychineb ac atal a rheoli risgiau

- Bydd cyngor arbenigol ar gael bob amser i brosiectau gan WEFO a thrwy drefniadau sy'n cael eu datblygu i weithredu prosiectau, gan gynnwys ystyried prosesau caffael gwyrdd a'r potensial i ymgorffori atebion seilwaith gwyrdd. Un amcan allweddol fydd darparu'r cyfraniad arbenigol ar gam cynnar yn y broses er mwyn manteisio i'r eithaf ar y cyfleoedd i hyrwyddo themâu trawsbynciol
- Cyflwynir rhaglen codi ymwybyddiaeth a hyfforddiant i staff WEFO a buddiolwyr ar fuddiannau integreiddio themâu trawsbynciol ac arfer gorau mewn perthynas â hwy
- Caiff canllawiau lefel gweithgarwch eu paratoi ynghyd ag enghreifftiau o astudiaethau achos arfer gorau a fydd yn rhoi gwybodaeth benodol am sut y gall noddwyr fynd i'r afael â'r themâu trawsbynciol yng nghynlluniau eu prosiect
- Monitro cynnydd yn rheolaidd, drwy ddata 'rhagolwg' (y targedau a bennir gan brosiectau ar y cychwyn) a chyflawniad 'gwirioneddol' (yr hyn y mae prosiectau yn ei gyflawni mewn gwirionedd a gaiff ei fonitro drwy'r system ffurflenni chwarterol), gan olygu y gellir ymyrryd yn gynnar os oes angen
- Adroddiadau diweddar i Bwyllgor Monitro'r Rhaglenni a rhanddeiliaid eraill Bydd WEFO yn annog sefydliadau cydraddoldeb, cynhwysiant cymdeithasol a datblygu cynaliadwy allweddol i gymryd rhan mewn ymgais i sefydlu rhwydwaith effeithiol o gymorth arbenigol

5. Drwy fesurau anuniongyrchol, ar lefel unigolyn neu sefydliad, a thrwy sicrhau bod prosiectau yn mabwysiadu arferion ac egwyddorion Datblygu Cynaliadwy priodol wrth gyflawni gweithgarwch ERDF, bydd buddsoddiadau yn gallu cefnogi egwyddorion ac amcanion Datblygu Cynaliadwy cyffredinol Llywodraeth Cymru.

6. Ni ragwelir unrhyw gamau gweithredu penodol mewn perthynas â Natura 2000 ar gyfer yr ERDF ond bydd y dull gweithredu a nodir uchod yn sicrhau na chaiff cyfleoedd i gyfrannu at amcanion Fframwaith Gweithredu Blaenoriaethu Cymru eu colli drwy ymgorffori egwyddorion Cynaliadwyedd wrth ddylunio a chyflawni gweithrediadau. Rhagwelir y bydd adnoddau cenedlaethol ac Ewropeaidd eraill (gan gynnwys yr EAFRD) ar gael i gyfrannu'n fwy uniongyrchol at y Fframwaith Gweithredu Blaenoriaethu er mwyn sicrhau statws cadwraeth ffafriol cynefinoedd a rhywogaethau o ddiddordeb cymunedol.

11.2 Cyfle cyfartal a dim gwahaniaethu

Disgrifiad o gamau gweithredu penodol i hyrwyddo cyfle cyfartal ac atal gwahaniaethu ar sail rhyw, tarddiad hiliol neu ethnig neu gred, anabledd, oedran neu gyfeiriadedd rhywiol wrth baratoi, llunio a gweithredu'r rhaglen weithredol ac yn benodol mewn perthynas â mynediad at gyllid, gan ystyried anghenion y gwahanol grwpiau targed sy'n wynebu gwahaniaethu o'r fath ac yn enwedig y gofynion ar gyfer sicrhau hygyrchedd i bobl ag anableddau.

1. Mae integreiddio cyfle cyfartal, prif ffrydio rhywedd a'r Gymraeg yn bwysig nid yn unig am resymau cyfreithiol, ond hefyd am fod gwahanol rannau cymdeithasol a demograffig o gymdeithas yn y farchnad lafur yn cyfrannu at effeithiolrwydd cyffredinol y gweithgarwch a gyflawnir gan y rhaglenni.

2. Mae Cynllun Cydraddoldeb Strategol Llywodraeth Cymru (2021-16) ac amcanion cydraddoldeb yn tynnu sylw at y ffordd y mae Llywodraeth Cymru yn cyflawni ei

rhwymedigaethau cyfreithiol yn ogystal â'i hymrwymiad cryf i gydraddoldeb a chynhwysiant. Datblygwyd y Cynllun yn unol â'r dyletswyddau cyffredinol o dan Ddyletswydd Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus Deddf Cydraddoldeb 2010.

3. Cynhaliwyd Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (AEG) er mwyn asesu effeithiau posibl rhaglenni ERDF ar bobl sydd â nodweddion cymdeithasol-demograffig gwahanol. Mae'r AEG yn cefnogi cydymffurfiaeth Llywodraeth Cymru â'r PSED drwy ddarparu tystiolaeth ar effeithiau posibl y rhaglen ar bobl â'r naw nodwedd warchodedig: Oedran; Anabledd; Ailbennu Rhywedd; Priodas a Phartneriaeth Sifil; Beichiogrwydd a Mamolaeth; Hil ac Ethnigrwydd; Crefydd a Chred; Rhyw / Rhywedd; a Chyfeiriadedd Rhywiol.

4. Daw'r adroddiad i'r casgliad fod y broses o ddatblygu rhaglenni ERDF 2014-2020 ar gyfer Cymru wedi cynnwys rhoi ystyriaeth helaeth i gydraddoldeb ac, oherwydd hyn, mae'n annhebygol iawn y ceir unrhyw effeithiau negyddol anghymesur ar unrhyw nodwedd a warchodir o dan y Ddeddf Cydraddoldeb a bydd yn cefnogi'r Gymraeg fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

5. Amcanion cydraddoldeb allweddol ar gyfer y rhaglen ERDF yng Nghymru yw:

- Annog entrepreneuriaeth a mentrau i sefydlu busnesau newydd er mwyn annog mwy o bobl ifanc, menywod, pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig, pobl anabl a phobl Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol a Thrawsrywiol i ymgymryd â gweithgarwch o'r fath
- Cefnogi'r broses o greu amgylchedd sy'n cefnogi gweithleoedd cynhwysol ac sy'n hyrwyddo cyfle cyfartal i'r staff, gan gynnwys cysoni gwaith a bywyd preifat
- Sicrhau bod mynediad at dechnoleg ar gael ac yn hygyrch i bawb, yn enwedig i bobl mewn ardaloedd gwledig, pobl hŷn ac eraill yr effeithir arnynt gan y 'rhaniad digidol'
- Cefnogi ymchwil, datblygu ac arloesi sy'n ceisio mynd i'r afael â heriau cymdeithasol, megis cefnogi heneiddio'n egniol, cynnig cyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant i unigolion a chefnogi byw'n annibynnol
- Cefnogi mynediad i bobl anabl a'r rhai o gefndiroedd duon a lleiafrifoedd ethnig i gyfleoedd hyfforddiant a chyflogaeth, gan gynnwys drwy atebion trafnidiaeth gynaliadwy
- Nodi a chefnogi cyfleoedd i hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg

6. Mae Cytundeb Partneriaeth y DU yn cynnwys manylion am y dull o hyrwyddo'r egwyddorion llorweddol ar draws cronfeydd ESI yng Nghymru.

7. Yn benodol i'r Rhaglen hon, cymerir y camau canlynol wrth ddethol a datblygu gweithrediadau i hyrwyddo cyfle cyfartal ac atal unrhyw wahaniaethu yn seiliedig ar y naw nodwedd warchodedig a amlinellir uchod:

- Bydd cyngor arbenigol ar gael bob amser i brosiectau gan Lywodraeth Cymru a thrwy drefniadau sy'n cael eu datblygu i weithredu prosiectau. Un amcan allweddol fydd darparu'r cyfraniad arbenigol ar gam cynnar yn y broses er mwyn manteisio i'r eithaf ar y cyfleoedd i hyrwyddo cyfleoedd i brif ffrydio rhywedd a chyfle cyfartal

- Caiff rhaglen codi ymwybyddiaeth a hyfforddiant ei chyflwyno i staff Llywodraeth Cymru a noddwyr prosiectau ar integreiddio amcanion cyfle cyfartal
- Caiff canllawiau lefel gweithgarwch eu paratoi ynghyd ag enghreifftiau o astudiaethau achos arfer gorau a fydd yn rhoi gwybodaeth benodol am sut y gall noddwyr fynd i'r afael â phrif ffrydio rhywedd a chyfle cyfartal yng nghynlluniau eu prosiect
- Monitro cynnydd yn rheolaidd, drwy ddata 'rhagolwg' (y targedau a bennir gan brosiectau ar y cychwyn) a chyflawniad 'gwirioneddol' (yr hyn y mae prosiectau yn ei gyflawni mewn gwirionedd a gaiff ei fonitro drwy'r system ffurflenni chwarterol), gan olygu y gellir ymyrryd yn gynnar os oes angen
- Cyflwyno adroddiadau ar y diweddaraf Bwyllgor Monitro'r Rhaglenni a rhanddeiliaid eraill
- Bydd Llywodraeth Cymru yn annog sefydliadau prif ffrydio rhywedd, cydraddoldeb a chynhwysiant cymdeithasol allweddol i gymryd rhan mewn ymgais i sefydlu rhwydwaith effeithiol o gymorth arbenigol
- Mae'r newid rhyngwladol tuag at ymagwedd sy'n seiliedig ar hawliau tuag at anabledd yn seiliedig ar gysyniad o hawl yn hytrach nag elusen. Ni ddylai'r cyfyngiadau a wynebwr gan bobl anabl fod yn gysylltiedig â'u hanabledd mwyach, ond, yn hytrach, ag anallu cymdeithas i roi cyfle cyfartal i bawb. Mae'r cyswllt rhwng sgiliau, cymwysterau, cyfleoedd mewn bywyd ac anabledd wedi'i sefydlu, gan arwain at sefyllfa lle mae pobl yn ennill llai o gymwysterau, yn aml drwy anfantais addysgol gynnar, sy'n arwain at ddibyniaeth ar fudd-daliadau anabledd yn ddiweddarach mewn bywyd.
- Bydd rhaglenni Cymru yn anelu at sicrhau ymyriadau cynnar er mwyn helpu pobl anabl i ddod yn gyflogadwy a pheidio â diffinio eu hunain fel rhai na allant weithio cyn iddynt gael gafael ar gymorth o'r fath. Bydd angen i systemau gael eu hintegreiddio'n amrywiaeth eang o raglenni cyflogaeth er mwyn sicrhau y gall pobl anabl aros mewn cyflogaeth. Ni ddylai atebion fod yn seiliedig ar dybiaethau na stereoteipiau traddodiadol, ond ar angen penodol yr unigolyn.
- Heb amgylchedd hygyrch, ni fydd y system o roi cymorth na'r rhaglenni cyflogaeth o fawr ddim gwerth. Bydd cynllunio a darparu'r amgylchedd y gall pobl anabl deithio iddo, mynd i mewn iddo a'i ddefnyddio'n annibynnol neu gyda chymorth lle y bo'n briodol, yn un o ystyriaethau allweddol unrhyw weithgarwch a ariennir.

11.3 Cydraddoldeb rhwng dynion a menywod

Disgrifiad o gyfraniad y rhaglen weithredol at hyrwyddo cydraddoldeb rhwng dynion a menywod a, lle y bo'n briodol, y trefniadau i sicrhau y caiff yr agwedd ar rywedd ei hintegreiddio ar lefel rhaglen weithredol a gweithrediad.

1. Mae Cynllun Cydraddoldeb Rhywiol Llywodraeth Cymru yn nodi'r ffordd y mae'n bwriadu hyrwyddo cyfle cyfartal ar gyfer dynion a menywod yng Nghymru.

2. Er nad oes gan Lywodraeth Cymru ddyletswydd benodol i lunio Cynllun Cydraddoldeb Rhywiol mae am gael ei chydabod am ddarparu gwasanaeth rhagorol i ddynion a menywod yng Nghymru drwy ddatblygu strategaethau a pholisïau sy'n effeithiol ac yn canolbwyntio ar ganlyniadau.

3. Eir i'r afael ag amcanion cydraddoldeb allweddol ym maes rhywedd drwy'r rhaglenni ESF yn bennaf. Bydd y rhaglenni ERDF yn gallu ategu'r gweithgarwch hwn drwy'r canlynol:

- Cefnogi cystadleurwydd y sector gofal plant lle mae'n cyflawni amcanion yr Echel Blaenoriaeth gysylltiedig
- Cefnogi'r broses o greu amgylchedd sy'n cefnogi gweithleoedd cynhwysol ac sy'n hyrwyddo cyfle cyfartal i'r staff, gan gynnwys cysoni gwaith a bywyd preifat.
- Annog entrepreneuriaeth a mentrau i ddechrau busnesau newydd er mwyn annog mwy o ferched i gymryd rhan.

4. Mae Cytundeb Partneriaeth y DU yn cynnwys manylion am y dull o hyrwyddo'r egwyddorion llorweddol ar draws cronfeydd ESI yng Nghymru.

5. Yn benodol i'r Rhaglen hon, caiff y camau canlynol eu cymryd wrth ddethol a datblygu gweithrediadau i hyrwyddo cydraddoldeb rhwng dynion a menywod fel y'u nodir yn adran 11.2

12. ELFENNAU AR WAHÂN

12.1 Prosiectau mawr i'w rhoi ar waith yn ystod cyfnod y rhaglen

Tabl 27: Rhestr o brosiectau mawr

Prosiect	Dyddiad hysbysu/cyflwyno arfaethedig (blwyddyn, chwarter)	Dechrau arfaethedig y cyfnod gweithredu (Blwyddyn, chwarter)	Dyddiad cwblhau arfaethedig (blwyddyn, chwarter)	Echelau Blaenoriaeth / Blaenoriaethau Buddsoddi
----------	--	---	---	--

12.2 Fframwaith perfformiad y rhaglen weithredol

Tabl 28: Fframwaith perfformiad yn ôl Cronfa a chategori'r rhanbarth (tabl cryno)

Echel blaenoriaeth	Cronfa	Categori'r rhanbarth	Dangosydd neu gam gweithredu allweddol	Uned fesur, lle bo'n briodol	Carreg filltir ar gyfer 2018			Targed terfynol (2023)		
					D	M	C	D	M	C
1 - Ymchwil ac Arloesi	ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm y gwariant cymwys a gofnodir ar system gyfrifyddu'r awdurdod ardystio ac sydd wedi'i ardystio gan yr awdurdod	€			31828428.93			201,603,132.00
1 - Ymchwil ac Arloesi	ERDF	Mwy datblygedig	Nifer y partneriaid sy'n cydweithredu mewn prosiectau ymchwil	Nifer			32			540.00
2 - Cystadleurwydd BBaChau	ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm y gwariant cymwys a gofnodir ar system gyfrifyddu'r awdurdod ardystio ac sydd wedi'i ardystio gan yr awdurdod	€			14436390.42			91,440,942.00
2 - Cystadleurwydd BBaChau	ERDF	Mwy datblygedig	Buddsoddi mewn busnesau	GBP			80,000,000			80,000,000.00
3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni	ERDF	Mwy datblygedig	Effeithlonrwydd ynni: Nifer y cartrefi â gwell dosbarthiad defnydd ynni	Cartrefi			dd/b			765.00
3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni	ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm y gwariant cymwys a gofnodir ar system gyfrifyddu'r awdurdod ardystio ac sydd wedi'i ardystio gan yr awdurdod	€			1531527.05			9,700,782.00
3 - Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni	ERDF	Mwy datblygedig	Contractwyr wedi'u caffael i gyflawni'r targed terfynol, sef cartrefi â gwell dosbarthiad defnydd ynni	Do/Naddo			Do			
4 - Cysylltedd	ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm hyd llinell reilffordd sydd wedi'i hailadeiladu neu wedi'i huwchraddio	km			dd/b			5.00
4 - Cysylltedd	ERDF	Mwy datblygedig	Cyfanswm y gwariant cymwys a gofnodir ar system gyfrifyddu'r awdurdod ardystio ac sydd wedi'i ardystio gan yr awdurdod	€			15116242.05			95,747,162.00
4 - Cysylltedd	ERDF	Mwy datblygedig	X% o'r dyraniad ariannol ?â blaenoriaeth y mae cytundebau yn cyfrif y byddant yn sicrhau gwaith seilwaith.	%			75%			

12.3 Partneriaid perthnasol sy'n rhan o'r broses o baratoi'r rhaglen
GRŴP CYNGHORI'R GWEINIDOG AR RAGLENNI EWROPEAIDD 2014-20

Partneriaid:

- British Telecom (sector preifat)
- Cogitamus (sector preifat)
- Y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol (cydraddoldebau)
- Cyngor Gwasanaethau Gwirfoddol Abertawe (trydydd sector)
- Prifysgol Abertawe (addysg uwch)
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen (llywodraeth leol)
- Yn ogystal â chynrychiolwyr o adrannau gwariant allweddol Llywodraeth Cymru

FFORWM PARTNERIAETH RHAGLENNI EWROPEAIDD (2014-20)

Partneriaid:

- Bangor Mussel Producers Ltd (pysgodfeydd / sector preifat)
- Barsby Associates (Sefydliad y Cyfarwyddwyr)

- British Telecom (sector preifat)
- CBI Cymru (sefydliad cyflogwyr)
- Prifysgol Caerdydd (addysg uwch)
- Y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol (cydraddoldebau)
- Comisiynydd Coedwigaeth Cymru (amgylchedd / gwledig)
- Grahame Guilford & Co Ltd (sector preifat)
- Coleg Gŵyr (addysg bellach)
- Y Ganolfan Byd Gwaith (cyflogaeth)
- Y Sefydliad Cenedlaethol dros Addysg Barhaus i Oedolion (addysg)
- Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol (amgylchedd/gwledig)
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (llywodraeth leol)
- Prifysgol Abertawe (addysg uwch)
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen (llywodraeth leol)
- Comisiynydd Dyfodol Cynaliadwy Cymru (amgylchedd)
- Canolfan Cydweithredol Cymru (trydydd sector)
- Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (trydydd sector)
- TUC Cymru (sefydliad y gweithwyr)
- Ffermwyr Cymru (amaethyddol)
- Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (llywodraeth leol)
- Working Links (cyflogaeth)
- Yn ogystal â chynrychiolwyr o adrannau gwariant allweddol Llywodraeth Cymru

FFRYDIAU GWAITH AR ÔL 2013

Ffrwd Waith Rhaglenni Gweithredol

Partneriaid:

- CBI Cymru Cyngor Sir Ynys Môn (sefydliad cyflogwyr)
- Cyngor Sir Caerdydd (addysg uwch)
- Chwarae Teg (trydydd sector)
- Cyngor Cefn Gwlad Cymru (amgylchedd/gwledig)
- Cynnal Cymru-Sustain Wales (amgylcheddol / cynaliadwyedd)
- EEF Cymru (sefydliad y gweithgynhyrchwyr)
- Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (addysg uwch)
- Y Ganolfan Byd Gwaith (cyflogaeth)

- Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (llywodraeth leol)
- Prifysgol Abertawe (addysg uwch)
- RSPB Cymru (amgylchedd a chefn gwlad)
- Canolfan Cydweithredol Cymru (trydydd sector)
- Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (trydydd sector)

Ffrwd Waith Cyflenwi a Chydymffurfio

Partneriaid:

- Cyngor Celfyddydau Cymru (y celfyddydau)
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr (llywodraeth leol)
- Cyngor Cefn Gwlad Cymru (gwledig)
- Coleg Gŵyr (addysg bellach)
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (llywodraeth leol)
- Prifysgol Abertawe (addysg uwch)
- Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (trydydd sector)

Ffrwd Waith Monitro a Gwerthuso

Partneriaid:

- Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr (llywodraeth leol)
- Cyngor Cefn Gwlad Cymru (amgylchedd/gwledig)
- London Economics (cwmni ymgynghori sector preifat)
- Cyngor Sir Fynwy (llywodraeth leol)
-
- Prifysgol Abertawe (addysg uwch)
- Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (trydydd sector)
- Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (llywodraeth leol)

Dogfennau

Teitl y ddogfen	Math o ddogfen	Dyddiad y ddogfen	Cyfeirnod lleol	Cyfeirnod y Comisiwn	Ffeiliau	Dyddiad anfon	Anfonwyd gan
-----------------	----------------	-------------------	-----------------	----------------------	----------	---------------	--------------

Atodiadau a gyflwynwyd gan y Comisiwn yn gweithredu rheoliad sy'n gosod model y rhaglen

Teitl y ddogfen	Math o ddogfen	Y fersiwn gyfredol	Dyddiad y ddogfen	Cyfeirnod lleol	Cyfeirnod y Comisiwn	Ffeiliau	Dyddiad anfon	Anfonwyd gan
		1.3	07-Tach-2014				07-Tach-2014	
	Dogfennaeth ar yr asesiad o gymhwysedd a bodloni amodoldebau ex-ante (fel sy'n briodol)	1.3	07-Tach-2014				07-Tach-2014	
		1.3	07-Tach-2014				07-Tach-2014	
		2.3	07-Tach-2018				07-Tach-2018	

	Cod	Neges
Gwybodaeth		
Rhybudd	2.52	
Rhybudd	2.52	
Rhybudd	2.65	“““““ “4,958,025,848.00“, “4,969,651,713.00“.
Rhybudd	2.85	Tabl 5, echel blaenoriaeth: 4, blaenoriaeth fuddsoddi: Mwy datblygedig, dangosydd allbwn: CO12
Rhybudd	2.86	Tabl 6, echel blaenoriaeth: 4, cronfa: ERDF, categori'r rhanbarth: Mwy datblygedig, dangosydd allbwn: CO12

I gael rhagor o wybodaeth:

www.llyw.cymru/ue-ariannu

@wefowales / @wefocymru

Llinell Gymorth

0845 010 3355

Cronfeydd yr UE:
Buddsoddi yng
Nghymru
EU Funds:
Investing in Wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government